

Ако можеш да се върна във времето, за да променя събата си...

ВСИЧКИ

НАШИ

ГРЕШНИ ДНИ

ИЛАН МАСТАИ

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **БАРД**

**ИЛАН МАСТАИ
ВСИЧКИ НАШИ ГРЕШНИ
ДНИ**

Превод: Валерий Русинов

chitanka.info

СЕНЗАЦИОНЕН ДЕБЮТ НА ГОДИНАТА В 27 ДЪРЖАВИ

Ако можеш да се върна във времето, за да променя съдбата си...

Том живее в бъдещето, в което всички фантастични блянове са реалност. Но между летящите коли, подвижните тротоари и всеобщото изобилие той се чувства някак гладен и ненужен.

Участието му в експеримент с пътуване във времето го вади от апатията и го захвърля в нашата 2016 г., която за Том изглежда като стара пожълтяла картичка. Когато обаче открива смайващите версии на своето семейство и една жена, която (представете си) го е чакала, предчувствайки появата му, Том е изправен пред разкъсващ избор... Дали да се върне в своята утопична вселена, или да продължи (наново) в нашата сбъркана и непредсказуема реалност...

Търсенето на отговора го пренася през държави, континенти и времеви линии в стремежа да разбере най-сетне кой всъщност е и какво трябва да е неговото — нашето — бъдеще.

„Всички наши грешни дни“ е за версиите на самите нас, които променяме и в които отрастваме във времето. Това е история за приятелство и семейство, за неочаквани пътувания и алтернативни пътища и за любов в множеството ѝ форми. Изпълнен с хумор и сърдечност, наситен с прозрение, разбиране и напрегаща ума изобретателска дарба, този роман дава знак за идването на нов голям талант.

Илан Мастай е роден във Ванкувър и живее в Торонто с жена си и децата си. Пише сценарии за филми. Това е първият му роман.

1.

Работата е там, че доход от света, който уж трябваше да имаме. Това явно не означава нищо за вас, защото живеете тук, в скапания свят, който *всъщност* имаме. Но изобщо не трябваше да се получи така. И всичко е по моя вина... е, моя и в по-малка степен на баща ми и да, малко на Пенелопе, предполагам.

Не знам как да започна тази история. Е, добре, чели сте как си представяха хората от 50-те бъдещето, което щяхме да имаме, нали? Летящи коли, роботи слуги, храна на таблетки, телепортация, реактивни раници, подвижни тротоари, лъчеви оръжия, ховърборди, космически ваканции и лунни бази. Всички онези изумителни, преобразяващи технологии, за които дядовците ни бяха сигурни, че са точно зад ъгъла. Експонатите на световните изложения и евтините списания за научна фантастика със заглавия като „Фантастични разкази за бъдещето“ и „Удивителният утрешен свят“. Можете ли да си го представите?

Е, сбъдна се.

Всичко се сбъдна, повече или по-малко точно така, както беше предсказано. Не говоря за бъдещето. Говоря за *настоящото*. Днес, в 2016 г., човечеството живее в един техноутопичен рай на изобилие, целеустременост и чудеса.

Само че не е така. Разбира се, че не е така. Живеем в свят, в който, да, има айфони, 3D принтери и — не знам — атаки с дроневи или каквото е там. Но едва ли прилича на света от „Семейство Джетсън“^[1]. Макар че трябваше. И приличаше. Докато не престана. Но още щеше да прилича, ако не бях направил каквото направих. Или, не, чакайте. Каквото *ще* съм бил направил.

Съжалявам, въпреки че получих най-доброто образование, достъпно за гражданин на „Света на утрешния ден“, граматиката на тази ситуация е малко комплицирана.

Може би не е правилно да разкажа тази история от първо лице. Може би ако се скрия в третото лице, ще намеря известна дистанция

или проникновение, или най-малкото покой за ума. Струва си да опитам.

---

[1] „Семейство Джетсън“ (англ. The Jetsons) е американски анимационен сериал на компанията „Хана-Барбера“. — Б.пр. ↑

2.

Том Берън се събужда в собствения си сън.

Всяка нощ неврални скенери записват сънищата му, докато спи, така че съзнателните и подсъзнателните му мисловни шаблони да могат да бъдат ефективно моделирани. Всяка сутрин невралните скенери прехвърлят текущите данни за сънното състояние в програма, генерираща проекция в реално време, в която той плавно се събужда. Хаотичният сюжет на съня става все по-линеен и ясен, докато се постигне психологически приятна развръзка в момента на пълното идване в съзнание...

Съжалявам. Не мога да пиша така. Фалшиво е. Безопасно е.

Третото лице е удобно, защото е под контрол, а това всъщност е хубаво, когато разказваш за събития, толкова често оказвали се извън контрол. То е като учен, описващ биологична проба, гледана през микроскоп. Но аз не съм микроскопът. Аз съм онова нещо на предметното стъкло. И не пиша това, за да ми е удобно. Ако исках удобство, щях да пиша белетристика.

В белетристиката съчетаваш всички тези емоционално наситени, многозначителни детайли в един портрет на света. Но в ежедневието едва ли забелязваш малките неща. Не можеш. Мозъкът ти прелита покрай тях, особено когато става дума за собствения ти дом, място, което усещаш леко отделено от вътрешността на ума си или външността на тялото си.

Когато се събудиш от реален сън във виртуален, все едно си на сал, който се мята насам-натам според мътните, непроницаеми течения на подсъзнанието ти, докато се усетиш, че се плъзгаш по повърхността на широко, спокойно, плитко езеро и хлъзгавата, тревожна странност се разтваря във ведра, успокоителна яснота. Разказът се разгръща така, както чувства, че трябва, и все едно колко объркано е съдържанието, се събуждаш с обновяващата стабилност на възстановен ред. И точно тогава осъзнаваш, че лежиш в легло, готов да започнеш деня без онази лепкава подсъзнателна жила, задържана в стегнатите гънки на ума ти.

Може би точно това най-много ми липсва от света, откъдето дойдох. Защото в този свят събуждането е скапано.

Тук, изглежда, никой не е помислил да приложи дори най-примитивната технология, за да се подобри процесът. Матраците не вибрират дискретно, за да поддържат мускулите ти отпуснати. Насочени парни дюзи не пречистват тялото ти при дрямка. Тук одеялата са направени от туфи растителни влакна, изпледени в нишка, и понякога са запълнени с пера. Пера. От истински птици. Събуждането би трябвало да е най-добрият момент от деня ти, подсъзнателният и съзнателният ти ум да са синхронизирани и хармонични.

Обличането включва автоматизирано устройство, което скроява и ушива ново облекло всяка сутрин според личния ти стил и телесен тип. Тъканта е направена от лазерно втвърдени ивици светлочувствителен полимер, който се рециклира нощем, за да се използва отново денем. За закуска подобна система произвежда храната, която харесваш, от хранително желе, смесено с цветове, вкусови и текстурни протоколи. И ако това ви се струва гадно, на практика е неразлично от онова, което мислите, че е истинска храна, само дето е уникално съобразено със сетивните рецептори на езика ви, така че всеки път е идеално на вкус и усещане. Познато ли ви е онова потискащо чувство, когато срежете авокадо и откриете, че или е твърдо, или недостатъчно узряло, или кафяво, или натъртено под кожичката? Е, не знаех, че това изобщо може да се случи, докато не дойдох тук. Всяко авокадо, което съм ял някога, беше свършено.

Странно е да изпитваш носталгия за усещания, които едновременно съществуваха и не съществуваха. Като да се събуждаш всяка сутрин напълно освежен. Нещо, което дори не осъзнавах, че бих могъл да приема за даденост, защото това бе просто начинът, по който бяха нещата. Но точно това е идеята, разбира се — начинът, по който бяха нещата... никога не беше.

Онова, за което не изпитвам носталгия, е, че всяка сутрин, когато се събуждах, обличах и изяждах закуската си в тази бляскава технологична утопия, бях сам.

3.

На 11 юли 1965 г. Лайънъл Гьотрайдер изобрети бъдещето.

Явно никога не сте чували за него. Но там, откъдето дойдох, Лайънъл Гьотрайдер беше най-прочутото, обичано и уважавано човешко същество на планетата. Всеки град имаше десетки обекти, наречени на него: улици, здания, паркове, какво ли не. Всяко дете знае как да изпише името му, използвайки лесно запомнящата се мелодия, която звучи: Г-ЪО-Т-Р-А-И-Д-Е-Р.

Нямате идея за какво говоря. Но ако бяхте оттам, откъдето съм аз, щеше да ви е познато като А, Б, В.

Преди петдесет и една години Лайънъл Гьотрайдер изобрети революционен начин за генериране на неограничена, мощна, абсолютно чиста енергия. Изобретението му бе наречено Двигателят Гьотрайдер. 11 юли 1965 г. беше денят, когато той го активира за първи път. И това направи всичко възможно.

Представете си, че последните пет десетилетия са изминали без никакви ограничения на енергия. Никаква нужда да се дълбае все по-дълбоко и по-дълбоко в земята и небето да се замърсява все повече и повече. Ядрената енергия стана ненужно опасна. Въглища и петрол — безсмислено мръсни. Слънчевата и вятърната и дори водната енергия се превърнаха в старомодни, неблагоприятни алтернативи, които не интересуваха никого, освен като странна екзотика, предопределена да съществува извън главната енергийна система.

И така, как действаше Двигателят Гьотрайдер?

Как действа електричеството? Как работи микровълновата печка? Клетъчният ви телефон, телевизорът, дистанционното? Разбирате ли го всъщност на конкретно техническо ниво, да речем? Ако тези технологии изчезнат, бихте ли могли да ги измислите, моделирате и изградите отново от нищо? И ако не, защо не? Вие само използвате тези неща всеки ден.

Но разбира се, че не знаете. Защото, освен ако работата ви не е в някое свързано поле, не ви трябва да знаете. Те просто *действат*, без

усилие, както са предназначени.

Там, откъдето дойдох, точно така е с Двигателя Гьотрайдер. Беше достатъчно важен, за да стане името Гьотрайдер толкова разпознаваемо, колкото Айнщайн, Нютон или Дарвин. Но как функционираше технически? Наистина не бих могъл да ви кажа.

Общо взето, знаете ли как един язовир произвежда енергия? Турбини впрягат естествената тяга на водата, течаща надолу поради гравитацията, за да генерират електричество. За да съм ясен, това е повече или по-малко *всичко*, което разбирам за водноелектрическата енергия. Гравитацията дърпа водата надолу, тъй че ако лепнете една турбина на пътя ѝ, водата я завърта и някак си прави енергия.

Двигателят Гьотрайдер прави това с планетата. Знаете, че Земята се върти около оста си и също така обикаля около Слънцето, докато самото Слънце се движи безкрайно през Слънчевата система. Също като водата през турбина, Двигателят Гьотрайдер впряга постоянното въртене на планетата, за да създаде неограничена енергия. Има нещо общо с магнетизма и гравитацията и... честно, не знам. Не повече, отколкото разбирам една алкална батерия, двигател с вътрешно горене или лампа с нажежаема жичка. Те просто работят.

Същото е с Двигателя Гьотрайдер. Той просто работи.

Или работеше. Преди, разбирате ли, *мен*.

4.

Не съм гений. Ако сте прочели дотук, вече сте наясно с този факт.

Но баща ми е легитимен квалифициран гений от най-висш порядък. След като завърши третия си докторат, Виктор Берън прекара няколко съдбоносни години в работа в областта на дългообхватната телепортация, преди да основе собствена лаборатория, за да продължи в специфичната си ниша — пътуване във времето.

Дори там, откъдето дойдох, пътуването във времето се смяташе за общо взето, невъзможно. Не заради времето всъщност, а заради пространството.

Ето защо всеки филм за пътуване във времето, който сте гледали, е пълен боклук: защото Земята се движи.

Знаете това. А и го споменах в предишната глава. Земята прави пълно завъртане около оста си веднъж на ден, обикаля около Слънцето веднъж за година, докато то се движи по космическия си маршрут през Слънчевата система, която на свой ред фучи през галактика, която пък странства по епичен път през вселената.

Земната твърд под краката ви се движи наистина бързо. По екватора Земята се върти със скорост над 1609 км/ч, двацет и четири часа на ден, докато в същото време кръжи около Слънцето с малко над 107 826 км/ч. Това прави 2 574 950 км дневно. Междувременно нашата Слънчева система е в движение спрямо галактиката Млечен път със скорост над 2 092 147 км/ч, навъртайки някъде към 51,5 милиона километра на ден. И така нататък.

Ако сте решили да отпътувате назад във времето до вчера, Земята би била на съвсем различно място. Дори ако се върнете една секунда назад във времето, Земята под краката ви може да се измести на близо половин километър. За една секунда.

Причината, поради която всеки филм за пътуване във времето е глупост, е в това, че Земята се движи, постоянно, винаги. Пътувате

един ден назад във времето, но не се озовавате на същото място — озовавате се в зеещия вакуум на космическото пространство.

Марти Макфлай^[1] не се появи трийсет години по-рано в родния си град Хил Вели, Калифорния. Хитроумният му „Делориън“^[2] се материализира в безкрайната празна чернилка на космоса приблизително на 563 милиарда километра разстояние от Земята. Ако допуснем, че не е изгубил моментално съзнание от липсата на кислород, отсъствието на въздушно налягане би накарало всички флуиди в тялото му да кипнат на мехури, отчасти да се изпарят и да замръзнат. Щеше да е мъртъв за по-малко от минута.

Терминаторът вероятно би оцелял в космоса, защото е робот, неудържима машина за убиване, но пътуването от 2029 до 1984 г. би дало на Сара Конър 845 милиарда километра преднина.

Пътуването във времето не изисква просто да се движиш назад в миналото. Изисква също така пътуване до изключително точно местоположение в пространството. В противен случай, също като при обичайното старо ежедневно телепортиране, бихте могли да се окажете натикани *вътре* в нещо.

Помислете си къде седите точно в този момент. Да речем, на маслинозелен диван. Бяла керамична купа с фалшиви зелени круши и истински кафяви шишарки, поставена до краката ви на масичката за кафе от тиково дърво. Лъскавосива лампа на стойка грее над рамото ви. Груба черга върху под, облицован с реставрирани стари дъски от бряст, който е доста скъп, но изглежда страхотно...

Ако се телепортирате дори на педя-две в която и да е посока, тялото ви би се забило в плътен обект. Два сантиметра и сте ранен. Пет сантиметра и сте осакатен. Осем сантиметра и сте мъртъв.

Във всяка секунда от деня вие сте на осем сантиметра от смъртта.

Поради което телепортирането е безопасно и ефективно само ако е между предназначените за това места на прецизно калибрирана система.

Ранната работа на баща ми в областта на телепортацията беше толкова важна, защото му помогна да разбере механиката на дезинтегриране и реинтегриране на човешко тяло между отделни местоположения. Точно това осуетяваше всички предишни инициативи за пътуване във времето. Обръщането на времевия поток изобщо не е

толкова сложно. Ужасно сложното е мигновеното пътуване в пространството с абсолютна точност през милиарди километри.

Гениалността на баща ми не беше просто в решаването на теоретичните и логистични предизвикателства на пътуването във времето. Беше в осъзнаването, че в това, както и в толкова много други аспекти от ежедневието, нашият спасител беше Лайънъл Гьотрайдер.

---

[1] Герой от научнофантастичния комедиен филм „Назад в бъдещето“ от 80-те г. — Б.пр. ↑

[2] De Lorean — модел спортен автомобил от края на 70-те г. — Б.пр. ↑

5.

Първият Двигател Гъотрайдер беше включен веднъж и повече не беше изключен — работи без прекъсване от 14:03 в неделя, 11 юли 1965 г.

Първоначалното устройство на Гъотрайдер не беше предназначено да впрегне и излъчва мащабни количества енергия. Беше експериментален прототип, който надмина най-грандиозните очаквания на изобретателя си. Но целият смисъл на един Двигател Гъотрайдер е в това, че изобщо не се налага да бъде дезактивиран, също както планетата никога не спира да се движи. Тъй че прототипът бе оставен да работи на същото място, където първоначално беше включен пред малка тълпа от шестнайсет наблюдатели, в подземна лаборатория в сектор Б7 на Щатския център за наука и технология, Сан Франциско.

Там, откъдето идвам, всеки ученик знае имената и лицата на Шестнайсетте свидетели. Многобройни книги са написани за всеки един от тях, с присъствието му в този преломен момент от историята, изтласкано в хронологията на индивидуалния им живот като определящо събитие, все едно дали беше или не беше фактически вярно.

Безбройни произведения на изкуството са изобразили „Активирането на Двигателя Гъотрайдер“. Това е „Тайната вечеря“ на модерния свят, онези шестнайсет лица, всяко със своята знакова реакция. Скептичен. Възхитен. Разсеян. Развеселен. Ревнив. Ядосан. Замислен. Уплашен. Отчужден. Загрижен. Възбуден. Равнодушен. Разтревожен. Има още три. По дяволите, би трябвало да знам това...

Когато Двигателят прототип беше включен, Гъотрайдер искаше просто да провери изчисленията си и да докаже, че теорията му не е напълно погрешна — единственото, което трябваше да прави, беше наистина да *работи*. И работеше, но имаше един главен дефект. Излъчваше уникален радиоактивен подпис, който по-късно бе наречен „тау излъчване“, намек за употребата на главната гръцка буква „Г“ във

физиката, за да представи „същинското време“ в уравнения на релативистиката.

С разширяването на възможностите на чудодейната машина, генерираща енергия, за да захранва целия свят, радиационната тау следа беше премахната от мащабните индустриални модели. Но прототипът бе оставен да работи в лабораторията на Гьотрайдер в Сан Франциско — вече един от най-посещаваните музеи на планетата — от уважение, носталгия и според законово непоклатимата клауза на Гьотрайдер в последното му завещание.

Идеята на баща ми беше да се използва подписът „тау излъчване“ на първоначалното устройство като дияра от хлебни трохи през пространство и време, всяка троха с размерите на атом, навързана нишка към миналото, движеща се през космоса с котва, закрепена в най-важния момент в историята — неделя, 11 юли 1965 г., 14:03:48, точната секунда, в която Лайънъл Гьотрайдер стартира бъдещето. Това означаваше, че баща ми можеше не само да изпрати някого до много точен момент във времето, но и че тау излъчването ще го отведе до много точно местоположение — лабораторията на Гьотрайдер, точно преди светът да се промени завинаги.

Осъзнавайки това, баща ми разполагаше с почти всяко късче от пъзела с пътуването във времето. Оставаше само едно последно нещо, дребно в сравнение с прехвърлянето на разумно човешко същество в миналото, но важно за предотвратяването на случайно разбиване на настоящето на пух и прах — начин да се гарантира, че пътешественикът във времето не може да въздейства на миналото по никакъв осезаем начин. В плана на баща ми имаше няколко съществени предпазни мерки, но единствената, която ме интересува, е „дефузионната сфера“. Защото точно така животът на Пенелопе Вешлер се сблъска с моя.

6.

Почти всеки предмет на изкуството и забавлението е различен в този свят. По-рано различията не бяха толкова важни. Но след като краят на 60-те г. на ХХ в. отстъпи на мащабните технологични и социални скокове на 70-те, почти всичко се промени, пораждайки десетилетия на попкултура, каквато изобщо не съществуваше — петдесет години на писатели, художници и музиканти, създаващи напълно *друго* произведение. Понякога има очарователни паралели, несвързана нишка на разказа в една версия, която се оказва кулминацията в друга, посока на диалог в устата на погрешен герой, удивителна визуална композиция в рамката на нов контекст, позната последователност от акорди с коренно променен текст.

11 юли 1965 г. беше кардинална точка на историята, въпреки че никой все още не го знаеше.

За щастие любимият роман на Лайънъл Гьотрайдер беше публикуван през 1963 г. — „Котешка люлка“ на Кърт Вонегът-младши.

Писането на Вонегът е различно там, откъдето идвам. Тук, въпреки неговото остроумие и прозрение, човек добива впечатлението, че според него един романист не би могъл да има реално въздействие върху света. Бил е принуден да пише, но с малко вяра, че писането може да промени нещо.

Тъй като „Котешка люлка“ бе повлияла толкова дълбоко на Лайънъл Гьотрайдер, в моя свят Вонегът се смяташе за един от най-значителните философи от края на ХХ век. Това вероятно е страхотно лично за Вонегът, но не толкова за романите му, които ставаха все по-проповеднически.

Няма да ви резюмирам „Котешка люлка“. Тя е кратка и много по-добре написана от тази книга, тъй че просто я прочетете. И е отегчителна, нагла и мъдра, които са трите ми любими качества у хора и изкуство.

Между другото — Отегчен, Нагъл и Мъдър са трите знакови реакции, които не можах да си спомня от Шестнайсетте свидетели на

активирането.

„Котешка люлка“ е за много неща, но една главна сюжетна линия включва изобретяването на „лед-9“, вещество, което замразява всичко, което докосне, излиза извън контрола на създателя си и унищожава целия живот на планетата.

Лайънъл Гьотрайдер прочете „Котешка люлка“ и осъзна нещо съдбоносно, което нарече Злополуката: когато изобретиш нова технология, изобретяваш и злополуката с тази технология.

Когато изобретиш автомобила, изобретяваш и автомобилната злополука. Когато изобретиш самолета, изобретяваш и разбиването на самолета. Когато изобретиш ядреното деление, изобретяваш и ядреното разпадане. Когато изобретиш лед-9, изобретяваш и непреднамереното замръзване на планетата в буца лед.

Когато Лайънъл Гьотрайдер изобрети Двигателя Гьотрайдер, знаеше, че не може да го включи, докато не открие злополуката с него — и как да я предотврати.

Любимият ми експонат в Музея „Гьотрайдер“ е симулацията на това, което *е могло* да се случи, ако Двигателят по някакъв начин се бе оказал неизправен, когато Гьотрайдер за първи път го включи. В най-лошия сценарий безпрецедентните количества енергия, извлечени от Двигателя, надделяват над абсорбиращото му ядро, предизвиквайки експлозия, която разтапя Сан Франциско на тлеещ кратер, отравя Тихия океан с радиация тау, корозира 16 000 квадратни километра орна земя на къкреща каша и прави една впечатляващо широка ивица от Северна Америка необитаема за десетилетия. Родители понякога се оплакваха на музейните уредници, че кошмарното изображение на симулацията е твърде автентично за деца, а и след като експериментът очевидно *не се* е провалил, защо да се отвлича вниманието от величествения принос на Гьотрайдер за човешката цивилизация с гротескна спекулация за въображаеми глобални бедствия? Симулацията в крайна сметка беше преместена в един страничен ъгъл на музея, където поколения тийнейджъри от горния курс се свиваха в тъмното и гледаха как светът се разпада в протяжен цикъл.

Не съм гений като Лайънъл Гьотрайдер, Кърт Вонегът или баща ми. Но също имам теория: злополуката се прилага не само към технологията, прилага се и към хората. Всяко лице, с което се запознаеш, запознава злополуката на това лице с теб. Какво може да

тръгне добре и какво може да се обърка. Няма интимност без следствие.

Което ме връща към Пенелопе Вешлер и злополуката с нас. Всички нас.

7.

Пенелопе Вешлер трябваше да бъде астронавт. В оценъчните матрици в ранна възраст тя показва необходимата духовна пригодност, физическа способност и непоклатима амбиция. Още като дете, Пенелопе разбра, че това е правилният път за нея, и не искаше нищо друго. Тренираше непрекъснато, в училище и извън училище. Не да ходи по Луната. Всеки можеше да ходи по Луната. Всеки можеше да отиде на едномесечен орбитален круиз. Пенелопе щеше да прехвърли следващата граница — проучване в дълбокия космос.

Не беше просто ученето, тренирането, постоянните тестове. Имаше и социален аспект. Или всъщност антисоциален. За дългосрочни операции в космоса наемащите агенции искаха човек да отрасне с родители и братя и сестри, за да има модели на съпричастие, които да прилага спрямо колеги астронавти на мисии, които траят години, понякога десетилетия. Искат да си способен да се грижиш за други хора. Но не искат да ти липсва някой у дома *твърде* много, за да не получиш срив шест месеца след старта на шестгодишна мисия. Беше подвижна психологическа скала: самоуверени самотници, чиито родители никога не са се развеждали, са добри, социопати с хищни очи — не толкова.

От младежката си възраст нагоре Пенелопе поддържаше приятелски, но съзнателно ограничени лични връзки, за да няма никой, който да я върже към Земята.

И беше адски пробивна. Върх на кохортата си във всички категории. Универсално разпознавана като естествен водач на мисия. Щеше да е първопроходец. Щеше да види бурите на Юпитер със собствените си очи и да сърфира из пръстените на Сатурн на космическа разходка. А за това си струваше да нямаш близки приятели, романтична връзка или вярно куче.

Всичко вървеше според плана. До първия път, когато отиде в космоса.

Изстрелването беше безукорно. Пенелопе изпълни функциите си с такава прецизност, че щяха да го използват в обучението на бъдещи новобранци като пример колко бляскаво способен може да бъде един астронавт. Беше подготвена. Беше готова. Беше свършена.

Докато не премина през горния слой на земната атмосфера и умът ѝ се опразни напълно.

Има една малка подгрупа хора, чиито когнитивни функции се объркват в космическото пространство. Нещо, свързано с това как промяната в налягането на вакуума въздейства на връзките между молекулите в невроните на мозъците им. Никой не е сигурен защо се случва това. Но Пенелопе беше в тази подгрупа. Този факт някак бе останал незабелязан през годините на щателен подбор. В един момент водеше умело кораба през последните атмосферни слоеве, сърцето ѝ биеше в отмерени, но възбудени тласъци, най-щастливите, които бе усещала някога. А после... нищо.

Не знае коя е. Не знае къде е. Не знае какво да прави. Нещо в основната ѝ същност я предпазва да не изпадне в паника, в каквато биха изпаднали повечето хора, ако изведнъж се събудят, пилотирайки някакъв проклет космически съд и планетата се смалва зад тях. Но не може да си спомни нищо. Инструменталното табло, за чието усвояване е похабила години, не означава нищо за нея, загадъчни акроними, напечатани над светлини, мигащи в привидно безредие. Зяпва навън през зрителния купол към лъчистата пара от звезди, размазана по черното платно на пространството като облаците полен, които се вдигат от кедровите дървета в бабиния заден двор, когато катеричките скачат от клон на клон, въпреки че не може да разбере защо мисли за нещо, което не е виждала, откакто бе на осем години, при тези *гласове* в слушалката ѝ, които стават силни и настойчиви.

— Съжалявам — казва, — но наистина не съм сигурна къде съм точно сега.

Съпилотите ѝ, също толкова добре тренирани и нахъсани от пламъчетата завист заради неизменното ѝ превъзходство над тях, освободиха Пенелопе от задълженията ѝ. Трябваше да прекъснат мисията, при това на не малка цена, защото непредсказуемостта ѝ присъствие застрашаваше всички. Ето така Пенелопе, най-добрата от най-добрите от най-добрите, се оказа заплаха.

Стегната в наблюдателна седалка за внезапното връщане у дома, гледаше как Земята нараства под нея, лъскавосиня от вихрещата се метеорологическа мъгла. Сълзи опариха очите ѝ. Беше най-красивото нещо, което бе виждала някога, и нямаше да го види отново, макар все още да не го знаеше.

На земята, след като умствените ѝ способности се върнаха към нормалното, разбра, че кариерата ѝ на астронавт е приключила. Беше планирала да прекара десетилетия далече от планетата. Вместо това трябваше да преживее по-малко време в космоса от турист, платил за неделен следобеден излет из термосферата на совалка с отбив в цената. Същият мозък, който я правеше съвършения астронавт, я направи негодна да върши работата.

Това би съкрушило повечето хора. Но Пенелопе не беше „повечето хора“. След няколко месеца плуване дълбоко в гравитационния кладенец на кръжаща депресия и отказ от всякаква фармацевтична намеса, за да не повлияе на медицинската квалификация за друго начинание, тя откри нова амбиция, която да захрани таланта ѝ за убийствено усърдие.

Щом не можеше да е астронавт, щеше да бъде хрононавт.

8.

Напускам апартамента си на 184-тия етаж на 270-етажната кула, свързана със седем други кули с мрежа от пешеходни пътеки, с транспортен възел в основата на осмоъгълния комплекс. Баща ми използва няколко, защото зданието се притежава от същия конгломерат за недвижимо имущество, който ръководи жилищната собственост на родителите ми, тъй че домът ми поне не е към най-гъстите купове здания на Торонто и имам прилична гледка към езерото Онтарио и биологичния резерват „Ниагарски ескарп“ в далечината, с кулите на централен Бъфалоу, искрящи на утринната светлина по извития хоризонт.

Много хора отиват на работа с личните си превозни средства, но — сериозно — триизмерният трафик е скапан. Колкото и страхотно да е возенето в летяща кола, разваля го задръстването на двама етаж над всяка улица.

Предпочитам да хвана транзитна капсула на едно от напластените трасета, минаващи през града. Всяка капсула представлява лъскав метален пашкул, отварящ се като мида, а вътре има тапицирана седалка с екрани и говорители, които да включиш към интерфейса си за забавление. Капсулата те откарва където трябва да стигнеш с покриващата целия град транспортна система, макар че има изтеглящ се двигател за летене на късо разстояние извън мрежата.

Започвам работа с дванайсет минути закъснение, което е типично за мен. Шефът ми е твърде недоволен от почти всеки аспект от живота ми, за да го дразни хроничното разтакаване. Защото шефът ми е баща ми.

Табелата извън сградата гласи „Институт по хрононавтика“. Намирам го за непоносимо пошло, но след като всички служители на баща ми благоговоят пред него, явно съм малцинство. Никой друг не би и помислил да завърти очи на тази глупава табела, когато идва на работа в лабораторията. Твърде много са заети да въртят очи на мен.

Едно трябва да изясня: само защото работя в лаборатория, не значи, че съм умен. Там, откъдето идвам, всеки работи в лаборатория.

Всички банални функции от ежедневиия живот са поети от технологията. Няма никакви бакалии, бензиностанции или заведения за бързо хранене. Никой не събира боклук от контейнер на тротоара, не оправя колата ви с инструменти в гараж, да речем. Черната и ръчна работа, която преобладаваше за глобалната работна сила в миналите епохи, сега е автоматизирана и механизирана, а международните конгломерати, които поддържат тези технологии, набързо поправят нещата с малки усъвършенствания. Ако модулет ви за изхвърляне на органични отпадъци е в неизправност, не бихте извикали ВиК специалист, дори и ВиК специалистите все още да съществуваха, защото жилищната ви сграда разполага с дроне в готовност. Един фенерджия с тенекия газ и фитил на прът е толкова уместен за съвременния живот, колкото шивачи, портиери, градинари и дърводелци.

Места като книжарници и кафенета все още съществуват, но те са специализирана бизнес ниша, предназначена за носталгични фетишисти. Можеш да отидеш в истински ресторант и да поръчаш на главния готвач да приготви храната ти ръчно. Но келнерът, който ти сервира, е по същество актьор, играещ роля на сцена, в която ти също си актьор, увличащ действен наратив, който се развива около теб в реално време.

При отсъствието на материален дефицит, световната икономика се прехвърли почти изключително към забавлението — забавлението е едновременно основата и горивото на модерната цивилизация. Повечето от нас работят в лаборатории, които измислят, конструират и изграждат следващото страхотно нововъведение в забавлението. Това е единственото, от което наистина се нуждаеш в свят, където почти нищо не се иска от теб. Освен да *играеш* за това забавление. Колкото по-бляскаво и по-необуздено е то, толкова по-скъпо струва.

Ако си учен, увлечен да разбива неразбиваеми кодове и да прави невъзможни нововъведения, никой, освен няколко закъсали за средства правителствени агенции не е мотивиран да финансира такова разбиване на кодове и нововъведение. Но ако можеш някак да го оформиш като най-новото, най-бляскавото и най-необузданото

забавление наоколо — няма никаква граница на финансите, които можеш да измъкнеш.

Поради което баща ми, смятан за един от върховите гении на света, беше посветил кариерата и репутацията си на — в основни линии — туризъм с пътуване във времето.

„Пътуване във времето“ не привлича инвестиции. Но добавяш думата „туризъм“ към него, обещанието за несекващ поток от клиенти, редящи се на опашка да платят, за да посетят която ера от живота на планетата Земя искат да видят със собствените си очи — е, тогава парите се изливат. И така: *хрононавти*.

9.

Експериментът на баща ми, насрочен за 11 юли 2016 г., ще изпрати първите човешки същества назад във времето, за да бъдат свидетели на мига, в който беше задействан оригиналният Двигател Гъотрайдер, като използват самия Двигател за котва във времето, с подписа му от радиация тау, който проследява траекторията на Земята през пространството до 11 юли 1965 г., петдесет и една години по-рано.

През 2015 година беше петдесетгодишният юбилей на активирането на Двигателя Гъотрайдер, което очевидно беше голяма работа — всеки град на планетата се надпреварваше да надмине другите с местните си празненства. Общото кръвно налягане на датския народ се вдигна опасно високо, щом се вкопчи в удобната възможност да напомни на света, че макар великите му научни открития да бяха направени в Съединените американски щати, Лайънъл Гъотрайдер беше роден в Дания. Но грандиозното събитие се разигра в Музея „Гъотрайдер“, изграден около първоначалния Център за наука и технология в Сан Франциско, със сивите му бетонни стени и дебели прозорци, съхранени в модерна сграда — импозантна кристална спирала, която пречупва слънчева светлина денем и лунна светлина нощем.

На заранта в неделя, 11 юли 2015 г., застанал на подиум, с Музея „Гъотрайдер“, наместен идеално зад него за репортажите на медиите, Виктор Берън даде начало на празненството, като публично обяви, че първият световен експеримент с пътуване във времето ще се състои *точно* след една година от този момент — в 10:00:00 часа, понеделник, 11 юли 2016 г. Посочи един голям часовник на подиума и започна отброяването: 31 622 400 секунди, 427 040 минути, 8784 часа, 366 дни. Щеше да е най-великият експеримент след Активирането на Двигателя Гъотрайдер. И след като правителствените изисквания за подходящи предпазни мерки бяха удовлетворени, технологията щеше да стане търговски достъпна за публиката, с лицензирани хрононавтски услуги,

осигуряващи на всекиго възможността да пътува безопасно във времето. Хората *тръпнеха* в очакване. Машината на времето на баща ми щеше да е един от най-успешните продукти, пускани някога на пазара.

Така Виктор Берън се превърна в звездата на петдесетия юбилей на Двигателя Гъотрайдер.

Пренесен в Института по хрононавтика в Торонто, големият часовник продължи отброяването си, сякаш точният момент, в който баща ми щеше да заеме мястото си сред колосите в науката, беше математическа неизбежност. Нужно беше само часовникът да изчерпи числата си.

Между другото, това с петдесетия юбилей нямаше никакво научно значение. Беше малка театрална шашма, предназначена да повиши нетърпението на публиката и да впечатли финансовите среди, които купуваха предполагаемата радикална промяна на баща ми като нова форма на изтънчено забавление.

Но за да стане осъществим бизнес, баща ми трябваше наистина да *докаже*, че хората могат безопасно да пътешестват във времето. На сцената излизат хрононавтите.

За целите на сигурността и безопасността прототипната машина на времето е програмирана за една-единствена фиксирана дестинация: подземната лаборатория на Лайънъл Гъотрайдер в Сан Франциско, Калифорния, на 11 юли 1965 г. Дирята на радиация тау води дотам и само дотам. Това *би трябвало* да предотврати грешка в изчисленията, която да отпрати хрононавтите в погрешната ера. Прототипът е като гондола, завързана между два алпийски върха — не можеш просто да отидеш с нея където или когато поискаш. Окаже ли се експериментът успешен и пътят между 2016 и 1965 година бъде изрядно картиран в пространството и времето, по-нататъшното проучване ще е възможно. Но до старта на мисията това все още е една много скъпа непроверена теория — тъй че хрононавтите трябва да са готови за всичко.

Екипажът е шестчленен — идеалният брой за такъв вид мисия, изглежда. Психологически е достатъчно голям, за да се усеща човек като в екип, но достатъчно малък, за да се развият по-интимни индивидуални връзки. Всеки от шестимата е отлично обучен в многобройните аспекти на оцеляването. Не просто физически, а културно. Да кажем, че нещо се обърка и вместо пет десетилетия в

миналото пътуват пет столетия или пет хилядолетия назад. Целият екип трябва да бъде безупречно запознат с теренните условия в която и ера да се озове.

Съществува протокол за прекратяване, който ги изстрелва обратно в настоящето, но отнема критични секунди, за да се задейства, независимо от смъртоносната заплаха. Има, разбира се, автоматизирана функция за отскок назад, която се задейства в случай на катастрофален провал на системите, тъй че дори целият екип да умре, самата технология да не се изгуби във времето, предизвиквайки непредвидими последствия в историята.

Очевидно от научна гледна точка е по-разумно да се изпрати назад неодоушевен предмет или тренирано животно. Но с един по-предпазлив подход са свързани два проблема. Първо, баща ми иска да шашне всички, а пращането на човешки екип назад във времето е много по-страхотно от, примерно, дрон робот или пухкаво зайче. Второ, маржът за грешка е толкова нищожен, когато се мотаеш из време-пространството, че ти трябва човешки умове, за да взимат обмислени решения, тъй че ако се случи нещо неочаквано, никой да не ускори гибелна промяна във времевата линия. Това би било лошо.

Почти всичко би могло да се обърка. Трябват ти хора, които са непоколебимо спокойни под напрежение и могат да оцеляват в непредсказуемо смъртоносни ситуации. Шестима хрононавти, всеки от които е между най-впечатляващите живи индивиди.

Точно затова включването ми в тази мисия беше пълен абсурд.

10.

Предполагам, че сега е добър момент да спомена, че майка ми, Ребека Берън, умря преди четири месеца при странна злополука.

Да, въпреки многото технологични чудеса на моя свят, все още хора се убиваха безпричинно. Също така хора безпричинно се държаха като задници. Но извинете ме, опитвам се да разкажа за майка ми, не за баща ми.

Като много влиятелни мислители баща ми имаше нужда друг да му върши всичко, което не включва големия му мозък. Разбира се, повечето от тези функции можеше да са автоматизирани, но майка ми пое с охота ръчната работа в семейството ни, избор, който би могъл да се възприеме като сетивен и старомоден, но и като невротичен и тъжен. Примерно, ако не сгъва лично дрехите на баща ми, не чисти кабинета му, не му поднася храната, той не би могъл да разкрие загадките на пътуването във времето. И е напълно възможно да е била права. Защото той *разкри* загадките на пътуването във времето, а няколко месеца след внезапната ѝ смърт всичко беше тотално бедствие.

Запознали се бяха в университета в Торонто. Родителите на баща ми са емигрирали от Виена в Торонто, когато бил на девет години, и той така и не изгуби онова австрийско изаяждане на гласните. Майка ми беше дошла от Лийдс на международна обменна програма, за да продължи следването си по литература, и така и не изгуби британската си способност инстинктивно да се вмести в строгата класова динамика.

Баща ми бил студент в горния курс по физика и майка ми го забелязала из кампуса, винаги обут в различни чорапи. Поискала да разбере дали е някакъв моден избор над нейния статус, или белег за човек с по-важни неща в ума си. Един ден отишла и му връчила подарък — кутия със сто еднакви чорапа. Той нямал представа коя е. До една година се оженили и се напъхали в съответните си пожизнени роли — баща ми беше фарът, майка ми — пазачът, който навива

часовниковия механизъм, лъска лещите и мете всички онези каменни стъпала.

Баща ми имаше съпруга, която му беше повече като майка. А аз имах майка, която ми беше повече като сестра. Репутацията на баща ми го изстреля високо през научната общност, но предпази майка ми от всякакви искрени, уязвими отношения. Имаше да играе роля — акушерка на гения на баща ми — и не можеше да признае на никого, че се чувства празна, самотна, уплашена.

Освен на мен. Майка беше склонна да ми казва всичко. Бях нейният довереник, нейният глупак терапевт, вечно готов да изслуша бездънния ѝ резервоар от угрижено дърдорене. Работата на баща ми беше да промени света. Работата на майка ми беше да създаде топло, меко гнездо, в което той да си чисти перата. Моята работа беше да слушам приказките на майка ми, безкрайно, за да не получи нервен срив, докато потиска всичко съществено в себе си, да не би да развали настроението на баща ми за космически размисъл.

Утехата на майка ми бяха книгите. Не поглъщащите разказвателни модули, с които всички останали се забавлявахме, а истински книги, онези от хартия и мастило, които вече никой не правеше, още по-малко пишеше. Времето си за отдих прекарваше в четене на думи, писани в предишна епоха. Преди да се запознае с баща ми, си беше представяла кариера, в която е обкръжена от книги, преподава ги, редактира ги, може би дори ги пише.

Трябва да изясня, че баща ми изобщо не беше *искал* всичко това. Част от блажено несъзнаващото му състояние на грандиозна самонадеяност бе в това, че той изобщо не забелязваше нейната пожертвувателност. Някак си беше намерил съпруга, естествено склонна да се похаби до топка сива вълна. Тя се превърна в удобни мъхести чорапи, които бяха чисти и готови в чекмеджето му всеки път, щом усетеше, че краката му са изстинали. Доколкото знаеше той, къщата просто ги правеше по поръчка.

А после, преди четири месеца, докато майка ми пиеше кафе и четеше роман на ивицата трева пред жилищната единица на родителите ми, повреда в навигационната система изкара една въздушна кола от строя. Тя се понесе надолу извън контрол и размаза половината от майка ми по моравата на мокра дряк кръв, кости и кожа в края на вечерта.

Когато някой умре, става много студен и много неподвижен. Това може би звучи очевидно, но когато е майка ти, не го чувстваш като очевидно — чувстваш го като нещо ужасно. Останал без дъх и замаян, наблюдаваш как медицинските техници неутрализират стазисното поле и изключват метаболизатора на синтетични органи. Но сантименталният жест с целуването на челото ѝ те отвращава, защото в мига, в който устните ти докоснат кожата ѝ, осъзнаваш точно колко студена и неподвижна е тя, точно колко постоянна е тази студенина и тази неподвижност. Тялото ти се накланя, все едно че е натопено във вряла вода, и за първи път в живота си разбираш смъртта като биологично състояние, организъм, престанал да функционира. Освен ако не си докосвал труп преди, не можеш да проумееш дълбоката погрешност на инертната плът, увита около един неодушевен обект, който носи лицето на майка ти. Призлява ти от угризение, съжаление и тъга за всеки път, когато си завъртал очи в досада, пренебрегвал си нехайно настойчива молба или умът ти се е разсейвал, когато тя ти разказва някакъв неуместен анекдот. Не можеш да си спомниш нищо смислено, мило или нежно, което да си направил, макар логически да знаеш, че трябва да си. Спомняш си само колко често си бил малък, дребнав и фалшив. Тя беше майка ти и те обичаше така, както никой друг не те е обичал и никога няма да те обича, а вече я няма.

Когато се родих, майка ми засади лимоново дръвче в имота им и веднъж в годината правеше лимонови сладки по рецепта на баба си за рождения ми ден. Онова дърво, трийсетгодишно също като мен, се оказа достатъчно здраво, за да спре въздушната кола да не се натресе право през големия прозорец на кабинета на баща ми, където той размишляваше над възвишени и значими неща, дъвчейки разсеяно препечения сандвич със сирене, приготвен от майка ми, след като си направи чашка кафе, която да пие, докато седи навън и чете глава от „Големите надежди“, преди да стане време да свърши друго невероятно грижливо рутинно нещо, което да направи живота на баща ми толкова приятен. Тя беше правила такива неща за него повече от трийсет години, но той щеше да го разбере едва след като тя си отиде.

Без онова дърво баща ми също щеше да е умрял. Щях да съм сирак. И всичко щеше да е много, много по-добре за всички.

Помня когато като дете за първи път разбрах, че само половината на всяко дърво е видима, че корените в пръстта са равни на клоните в

небето, че цяла друга половина е под земята. Много повече време ми отне, чак в зрялата възраст, да осъзная, че и с хората е така.

11.

Погребението беше в една хладна слънчева утрин. Няколко десетки от служителите на баща ми, техните съпрузи и отегчени деца, роднините на майка ми от Северна Англия и родините на баща ми от Австрия, няколко семейства от жилищния подсектор на родителите ми, някои мои близки приятели и три бивши приятелки, събрани на мястото, където майка ми умря, за да изслушат куп хвалебствени приказки от хора, които бързо се издадоха, че не знаят нищо за вътрешния ѝ живот.

Трябваше да говоря, исках го, но в онзи ден не можах да намеря никакви думи.

След празнословните хвалебствия, които, да бъда ясен, все пак ме накараха адски да се разплача, всички гледаха тържествено как баща ми разпръсна праха ѝ в основата на лимоновото дръвче, което бе посадено в деня на раждането ми и предотврати смъртта му, и ми се искаше да изкрещя, че това е отблъскващо възпоминание за една мила, крехка жена, рухнала в себе си заради мъжа си. Само че не беше. Беше всъщност едно съвършено уместно възпоминание. Последният ѝ жизнен акт бе да забави повредената въздушна кола точно толкова, че лимоновото дръвче да може да спре убийствената ѝ инерция. В смъртта, както и в живота, се беше оказала там за баща ми.

Тъй че той разпръсна пепелта ѝ, а след приема спях с една от бившите си приятелки в детската ми спалня.

Да се издам напълно, след това спях поред с другите две бивши приятелки, които дойдоха на погребението, както и с една от най-близките ми съученички от гимназията, с която така и не се заиграх, защото беше толкова страхотна, че не исках да прецакам приятелството ни, като неизбежно я разочаровам.

Не се перча тук. Да, можех да бъда по-дискретен за това, но се опитвам да го направя, като не споменавам имената им. От уважение. Или, не знам, може би не споменаването на имената им изглежда мръсно.

И четирите срещи минаха повече или по-малко по един и същ сценарий. Тя предлага да си поговорим насаме, *наистина да поговорим*, казва. Аз добивам хитрото усещане, че изпитва тръпка на възбуда от това, че така открито споделям скръбта си с нея, само с нея, сякаш е единствената, която може да я изтръгне от мен, преди да е загнила под кожата ми.

Като си помисля сега, скръбта сякаш беше моят подарък за тях в замяна на телата им, и по причини, които не съм достатъчно прозорлив да разбера, сълзите ми ги възбуждаха сексуално. Или може би всяка от тях решаваше, че се нуждае от нещо простичко, което може да направи за мен, а аз трябваше да съм благодарен, защото помагаше. Тогава го усещах като искрен миг на тъга и желание. Копнеех безпомощно за нещо живо. Сексът, общо взето, беше първото, което можах да измисля, за да пренавия развитото си сърце, и ако онези четири жени бяха отказали, предполагам, че щеше да ми хрумне друга идея. Но тяхната нежна отдаденост и моята липса на въображение доведоха до четири почти еднакви срещи.

Оставахме сами късно през нощта и аз им разказвах как седях с майка ми в болницата в часовете между злополуката и официалния час на смъртта, докато стазисното поле я поддържаше жива от кръста нагоре, защото от кръста надолу я нямаше, и как единственото, което можеше да прави, бе да повтаря и повтаря една и съща фраза, сякаш трилионите неврони на мозъка ѝ си взаимодействаха в последна мътилка съзнателност, за да гарантират, че последната ѝ мисъл е предадена на онзи, който можеше да слуша.

— *Той е изгубен, любов моя, тъй че трябва да му помогнеш да се намери* — повтаряше и повтаряше.

И плачех и казвах: да, права е, изгубен съм, но не мисля, че мога да бъда намерен. Знаех, че казвайки това разхлипан и пиан, вместо да свия рамене със самоирония или саркастично пренебрежение, ще предизвикам отзвук в жената, на която говоря, защото три от тях бяха приключили с мен по една и съща причина. Беше им писнало от глупостите ми и бяха разбрали, че няма да стигна доникъде в живота си. Само приятелката ми от училище ме познаваше достатъчно добре, за да изключи романтичната връзка, преди изобщо да е започнала, несъмнено съзнавайки, че накрая ще приключи с мен, защото ще ѝ

писне от глупостите ми и ще разбере, че няма да стигна доникъде в живота си.

Тъй че плачех, а те ме прегръщаха и се поглеждахме и ги целувах.

— Не знам дали това е добра идея — казваха.

— Това е единствената идея, която имам — казвах.

Те също ме целуваха. Смъквахме дрехите си. Живял бях в свят на безгранично удивление и технологични чудеса, но никое от тях не струва за мен и пет пари в сравнение с онези четири нощи.

Едва Ли изпитваха същото към мен. Може би просто будех съжаление, а съжалението е странен афродизиак. Определено прецака нещата с приятелката ми от училище. Тя настоя, че не съжالياва, но че явно съм в затруднение и е грешка точно сега да обсъждаме дали е правилно, но се надява, че с времето нещата между нас ще се върнат към нормалното. А аз казах, че се надявам на същото, но после се видяхме само един последен път, обкръжени от другите ни приятели, които се стараеха да се държат лековато и весело около мен. Не знаеха как трябва да се държат с човек, чиято майка е умряла, и се държаха, все едно че не се е случило, макар че всички бяха на погребението. Само приятелката ми, по-кротка от обикновено, тъжно се усмихваше на тъпите ми шеги, сякаш смяташе, че точно това ми трябва, за да се чувствам по-добре, тъжните ѝ усмивки на тъпите ми шеги.

Това, че можехме да прекараме ваканцията си на Луната, да се телепортираме до мола, да наблюдаваме как ембрионът се зачева в матката на някоя знаменитост, да регенерираме органи от плазмена супа или което и да е от неизброимите неща, които ви звучат като научна фантастика, но за мен бяха реални, не означаваше, че всичко ни е наред. Все още бяхме просто хора. Объркани, мърляви хора, които не знаят как да се държат, когато животът на един от тях е опропастен. Тъй че приятелите ми пускаха шеги и се смущаваха от присъствието ми, а аз поспях и все едно дали беше редно или не, помогна за час-два. И никога няма да науча дали с приятелката ми от училище щяхме да измислим как отново да сме приятели, или дали щях да се събера с някоя от бившите. Никога няма да науча дали онези неща с тъгата и желанието щяха да се превърнат в години на щастие и изобилие.

Училищната ми приятелка се казваше Дейша Клайн и беше забавна и умна и закачлива и мила. Бившите ми интимни приятелки

бяха Хестър Лий, Меган Страунд и Табита Рийс и също бяха забавни и умни, и закачливи, и мили. И е все едно дали споменавам имената им, защото никоя от тях вече не съществува.

12.

Интерпретацията на баща ми на *Той е изгубен, любов моя, тъй че трябва да му помогнеш да се намери* беше да ми предложи работа.

Седяхме в кабинета му, с лимоновото дръвче, което спаси живота му, зад прозореца, тлъстите плодове натежали на клоните, зрели за лимонови сладки, които никога вече нямаше да се правят за рожден ден, който той да забравя, а аз да пренебрегвам. Баща ми беше изнасял безброй лекции за бъдещето, но тази беше единствената, която, доколкото помня, имаше нещо общо с мен. Същината беше, че неговият баща му дал свободата да намери собствения си път в света и той искал да направи същото за мен. Макар да *изглеждало*, че се шляя безцелно през обезсърчаваща поредица от безсмислени начинания, баща ми се надявал, че рано или късно от мъглата на произволност и капризи ще се появи като по магия някоя истинска посока. Но след трийсет и една години преценил, че е време да преосмисли решението си. В края на краищата, дядо ми беше фармацевт, а не визионер изобретател, тъй че *изглеждало* разумно аз, като рожба на такова величие, да се нуждая от по-строга бащинство.

Накратко: той е гений, аз не съм, аз съм разочарование, той не е. Нямаше нужда да му казвам, че е гений, и не го направих. Нямаше нужда да ми казва, че съм разочарование, но той го направи.

Интересното е, че никой от двамата ни нито за миг не помисли, че майка ми може да не е говорила за мен. *Той е изгубен, любов моя, тъй че трябва да му помогнеш да се намери*, беше казала тя. Двамата приехме, че аз съм изгубеният *той*, а баща ми е *любов моя*. Въпреки че аз бях до леглото ѝ, държах ръката ѝ в онези последни няколко часа, усещайки тънката кожа под пръстите си, докато се мъчех да пренебрегна това, че всичко под гърдния ѝ кош го няма, мрачен магически трик. Но идеята, че може той да е изгубеният, изобщо не си струваше да се обмисля, още по-малко пък аз да съм този, който да помогне.

Всички хрононавти имаха дубльори — *колега за непредвидена ситуация* е официалният термин — които се обучаваха редом с тях, учеха всичко, което учеха те, готови да заемат мястото им в историческата мисия при малко вероятния вариант някой от тях случайно да излезе от строя. Когато баща ми ме назначи за двойник на Пенелопе Вешлер, го представи като знак на доверие, разрешавайки да се обучавам редом с най-добрия му хрононавт.

Това очевидно беше глупост. Направиха ме двойник на Пенелопе по две причини. Първо, снизходителната страна на баща ми се надяваше, че ако работя заедно с толкова впечатляваща фигура като нея, малко от нейната съсредоточеност и устременост би могла да се предаде на мен. Второ, прагматичната страна на баща ми осъзнаваше, че от всички хрононавти Пенелопе беше най-малко вероятно да *се нуждае* от двойник. Тя беше най-поучителният, а и най-безопасният избор.

На дребнаво, тъжно, хлапашко ниво все още получавам тръпчица удоволствие от това колко погрешно, при целия си свръхвисок интелект, баща ми разбра Пенелопе.

Но не и мен. Мен ме беше нанизал съвсем точно.

Така на ужасно ограничените ми способности бе дадена ключова — макар и явно случайна — роля в най-желания научен експеримент на планетата.

Бихте могли да го възприемете като предано зачитане на предсмъртната воля на майка ми от страна на баща ми. Предпочитам да мисля, че тя трябваше да умре, за да обърне той внимание на нещо, което е казала.

13.

Смъртта е хлъзгава. Умовете ни не могат да се закрепят на нея. С времето се научаваш да се пригодиш към празнотата в живота си, която отваря тази загуба. Като черна дупка, знаеш, че я има, защото е петното, от което не излиза никаква светлина. И я има онази жилава умора, физическата дан на скръбта която просто не можеш да отспиш. Ако бях мислил ясно, изобщо нямаше да приема работата при баща ми.

Майка ми ме побъркваше често, но идеята, че никога няма да се върне, ми е непонятна. Тя ме роди. Половината от мен е направена от нея. Беше оформяла съзнанието ми, преди да съм самоосъзнаваща се цялост. Каквито и да бяха недостатъците ѝ, беше топло място, колкото и студен да беше денят. Но никога няма да се върне.

Когато си млад, мислиш за родителите си с най-простите определения. Докато растеш, добавяш още определения и забелязваш, че някои от тях взаимно си противоречат. Той е висок. Той е висок и силен. Той е висок и силен и умен. Той е висок и силен и умен, но зает. Той е висок и силен и умен, но зает и надменен и склонен да морализира. Тя е безопасна. Тя е безопасна и добра. Тя е безопасна и добра и грижовна. Тя е безопасна и добра и грижовна, но тъжна. Тя е безопасна и добра и грижовна, но самотна и крехка. Зрелостта колонизира младежкия ти ум като ултравиолетова снимка на огромна космическа мъглявина, която при по-внимателно вглеждане се оказва автопортрет на поантилист.

В свят на пренебрежимо малко престъпления полицейските служби бяха съчетани със секретарски служби — ченгетата на федерално ниво представляваха овластени оперативни служители по безопасност и застраховане, които преценяваха щетите, определяха вината и постановяваха обезщетения. В рамките на няколко часа след злополуката, която уби майка ми, обстоятелствата бяха анализирани, полагащите се суми преведени, диагностична кръпка предадена на всички свързани навигационни системи, извинително писмо издадено

от отговорните компании и монтажният робот, конструирал дефектната кодова кутия изключен и разтопен на скрап за повторна употреба.

Баща ми уреди погребението, приключи няколко юридически проблема и за седмица се върна на работа. В края на краищата, имаше да гони крайния си срок — траурът прави дните да изглеждат и по-дълги, и по-къси, но 11 юли 2016 г. беше фиксиран на календара и нищо, нито дори смъртта на жена му, нямаше да го спре да направи история. И ако някаква частица от мен бе помислила дори за миг, че и той също може да не е мислил ясно, то тя бе малко, мълчаливо малцинство, твърде потиснато, за да надигна глас.

14.

Споменах, че има две причини да бъда назначен за дубльор на Пенелопе: снизходителността и прагматизма на баща ми. Плюс обещанието на смъртното ложе, с което, предполагам, причините стават три.

Но има и четвърта причина: двамата с Пенелопе бяхме генетично съвместими за дефузионната сфера. Тя представлява машина, която изпълва тялото ти с молекулярно нематериално поле, като ти позволява физически да се движиш през обекти и обратно. Тъй че ако се изстреляш назад във времето и случайно кацнеш в средата на някакъв обект, голям или малък, той ще премине безвредно през тялото ти или ти през него. Хрононавтите остават нематериални през цялото време, докато са в миналото. Не могат да докоснат нищо и нищо не може да ги докосне.

Нематериалното поле трае максимум четиринайсет минути. След това молекулите ти се разпръсват и, ами, умираш. От момента, в който си декорпорализиран, разполагаш с четиринайсет минути, за да се върнеш в дефузионната сфера, преди да си се разлепил фатално.

Поради това, че интервалът от четиринайсет минути е толкова стриктен, и за шестимата хрононавти е необходима индивидуална дефузионна сфера, за да може едновременно да станат нематериални, преди да се включи апаратът за пътуване във времето. Но е изключително сложно да се калибрира устройство, което изисква точност на молекулярно ниво. Също така е много скъпо.

Това, което помага с калибрирането и цената, е да поставиш генетично съвместими хора в една и съща дефузионна сфера. Рекалибрирането, за да се пригледят по-големи геномни несъответствия, отнема няколко дни. Когато изобретението на баща ми излезе на пазара, ще им трябва по-ефикасен начин да правят хронотуристите нематериални в миналото — но това е проблем, който не му се налага да разрешава все още.

Та както се оказа, двамата с Пенелопе Вешлер бяхме високо генетично съвместими. Като онова, което може да се получи в програма за клетъчно дарение, ако зародишните ти стволови клетки случайно са се развалили по време на криогенезата и си развил някоя евкариотна биомолекулярна болест. Или при любовна среща, ако искаш да създадеш семейство, но си изправен пред репродуктивно затруднение. Съответните ни хромозоми естествено си съвпадаха като зъбчета на цип. Така за техниците ставаше бързо и лесно да рекалибрират дефузионната сфера на Пенелопе, когато трябваше да я използва нейният колега за непредвидени ситуации.

Казаха ми, че от всички дубльори ми е нужно най-малкото рекалибриране към свързания с мен хрононавт. Това несъмнено беше единственият критерий, в който превъзхождах някого, защото, разбира се, беше единственият, за който не се изискваше да се *опитам*. Трябваше просто да... съществувам.

15.

Самото преживяване, когато си нематериален, е напълно шантаво. Събличаш всичките си дрехи и обличаш тези плътнокож... добре, плътнокожки. В смисъл, плътни неща, направени от кожа. За щастие не от кожата *на друг*. Костюмът е продукт на генното инженерство, генериран от собствените ти събрани кожни клетки. Не мислете, че е кой знае какво — свръхгадно е. Тъй като дефузионната сфера кодира спрямо собствената ви генетична последователност, за да гарантира, че молекулите ви може да бъдат правилно споени при възстановката, или носиш кожения костюм, или пътуваш във времето гол.

Тъй че, общо взето, си облечен в трико, направено от собствената ти кожа, но боядисано синкавочерно, за да изглеждаш страхотно. Имаш си кожени ботуши, кожени ръкавици и кожена шапчица, която покрива главата ти, за да предотврати случайното материализиране на разпуснати косми вътре в мозъка ти. Изглеждаш така, сякаш се каниш да се пуснеш по бобслей.

В едно човешко тяло има около седем октилина атоми. Това са адски много атоми, които трябва да се разединят, да се изстрелят назад във времето и пространството и отново да се сглобят в съвършен ред. Биологичните същности имат едно голямо предимство пред неодушевените обекти. Не са съставени от несвързани частици. Тези 7 000 000 000 000 000 000 000 000 атома се въртят в трийсет и седем трилиона клетки на човешкото тяло и всяка една от тези клетки има своя собствен точен чертеж. За разлика от метала или пластмасата, всяка личност е съставена от 37 000 000 000 000 карти на самата себе си.

Трябва просто да програмирате един квантов компютър, който да чете картата.

Ако сте моят баща, разбирате, че когато изпратите една личност назад във времето, най-добрият ви залог е да направите така, че всичко, което изпращате с нея, всъщност да е направено от *същия*

генетичен материал като тази личност. Това означава да наемете биоинженерен екип на най-високо ниво, който да сътвори някаква тъмна, тъмна магия в плазмените си резервоари и да отгледа персонализиран органичен компютър, способен да се интегрира във всеки кожен костюм. Един централен оперативен възел се свързва чрез жички, направени от неврални аксонни влакна с десетина координатни точки, всяка от които представлява връзоп от приспособени мозъчни клетки, излъчващи прости електрически импулси.

Да, когато пътуваш назад във времето, това означава да носиш костюм от кожа, свързана с нерви към десетина малки мозъка. Органична компютърна система, изградена с една-единствена цел: да те върне от миналото в настоящето цял и невредим.

Влизаш в дефузионната сфера, седефенобяло искрящо кълбо с люк, който се затваря без следа, и машината се задейства с тихо, дълбоко басово бръмчене. Кожата ти настръхва. Отверстията по тялото ти се разширяват. Усецаш носа и устата си пресъхнали и опушени като фосфорна клечка кибрит, натикана в гърлото ти. Костите си усецаш кухи, кръвта — пенлива във вените и артериите. Очните ти кълба сякаш са се раздвижили в кухините си, все едно че са готови да изплуват от черепа ти като балони с хелий, ако не ги задържат оптичните ти нерви.

И тогава ставаш призрак. Хората те виждат, но можеш да преминаваш през всичко плътно. Не можеш да говориш — нематериалността разстройва гласните ти струни — но можеш да виждаш и чуваш чудесно. Обонянието е странно. Дори да подушиш нещо, което е точно пред теб, ти прилича на смътен лъх, понесен от бриз от мили разстояние.

Всъщност не направих нещо страхотно, докато бях нематериален. Беше само за експериментални тренировъчни цели. Прекарвах средно около дванайсет минути в рутинна серия тестове и след това, щом навлезех в двуминутната червена зона, бързо се връщах в дефузионната сфера, за да бъда възстановен. След това си тронах и муден около два часа, все едно че молекулите ти трябва отново да свикнат с гравитацията, но иначе се чувстваш чудесно.

Не че беше важно как се справях с тестовете си в състояние на нематериалност. Шансът да се върна назад във времето беше нулев.

Пенелопе беше твърде добра в работата си, за да има изобщо нужда от дубльор.

Там бях по четири причини, но всъщност причината беше една: съжаление.

16.

Защо навлизам в такива подробности за дефузионната сфера? Защото така видях Пенелопе Вешлер гола за първи път. И тя така ме видя гол за първи път. Доста по-заинтригуван бях от първото, но второто се оказа много по-значимо.

Двамата с Пенелопе правим рутинен тренировъчен модул, виртуалната симулация как да ходиш, когато си нематериален, за да не затънеш, да речем, в земята или да полетиш във въздуха, а да можеш наистина да поставяш едното стъпало пред другото. Изисква да съчетаеш неосезаемите молекули в стъпалата си с кохерентните молекули на пода, все едно че вървиш по повърхността на покрито с тънка ледена кора езеро и се стараеш да не пропаднеш.

Правя каквото правя обикновено, а то е да се мъча да подражавам на това, което прави Пенелопе, доколкото ми позволяват способностите, и драматично да се провалям. И тя прави каквото прави обикновено, а то е да ме превъзхожда в дадената задача, над всички предишни оценки, докато ме пренебрегва напълно.

А след това... нещо се обърква. Пищят аларми, бляскат червени лампи, двамата с Пенелопе ни натикват в заключена обеззаразяваща камера. Глас, твърде силен, говорителят придава леко бръмчене на гласните, ни съобщава, че системата за сигурност е засякла неидентифициран замърсител, който надвишава медицински безопасните нива на радиация. Трябва да следват протокола.

Казва ни се да свалим дрехите си. Малко съм изтръпнал, защото някой току-що ми е съобщил, че може би съм заразен със смъртоносна доза радиация, тъй че всъщност не осъзнавам, че съм в малко помещение сам с Пенелопе Вешлер и че двамата се събличаме. Смъквам всичките си дрехи и тя смъква всичките си дрехи и ги поставяме в контейнер, който се изтегля в стената от механични ръце на робот.

Стоя там, гол. Тя стои там, гола. Впръскват тази мъгла върху нас от дюзи в тавана и тя има мирис на метал, но прилича, общо взето, на

брокат. Знаете, онзи искрящ пращец, който децата пръскат по лепило за арт проекти. Сигурен съм, че има сериозна медицинска причина за вида му, но прави възможната ми смърт от радиационно отравяне да изглежда ужасно *празнично*.

Двамата сме на шест стъпки един от друг, облаци брокат се вихрят около нас. Правя усилие да извърна очи, защото не искам да ме засече, че я гледам, но също така знам, че това почти със сигурност е единственият ми шанс да видя Пенелопе гола. Тъй че хвърлям крадешком поглед към нея.

Тя е зяпнала право в мен.

Не е точно изненада от физиологична гледна точка какво се случи след това, но все пак — и ви казвам тази следваща част само за да се разкрия напълно, за да повярвате, че това е цялата истина, защото щом признавам нещо толкова унижително и шантаво, какво друго бих могъл изобщо да скрия? — застанал там гол с Пенелопе във вихреция се брокат, докато двамата се гледаме един друг, не мога да го избегна. Получавам ерекция.

Пенелопе изглежда, знаете, изненадана. Понеже сме подложени на спешна антирадиационна обработка. И аз знам, че е нелепо. Скоро бих могъл да умра, ужасно, поражения да накъсат плътта ми, органите ми да се втечнат, костите ми да се размекнат на желе. Но не се чувствам като умиращ. Глупаво е, знам, но се чувствам ярко жив.

А Пенелопе, ами тя ме гледа, все едно че току-що ме е забелязала за първи път.

Да изясня, не е защото penisът ми е толкова величествен, че да е завладяна от страст. По-скоро е защото никога преди не съм правил нещо забележително в нейно присъствие, а това беше толкова ненормална реакция на ситуацията, че не можеше да не изпъкне.

Следва дразнещо бръмчене и искрящият душ спира. Гласът на говорителя ни съобщава, че са извършени всички предписани проверки и не е имало никакво радиационно изтичане — алармата е била задействана от повреда в системата за сигурност, която следи нивата на заразяване, но всички предпазни протоколи са спазени, представили сме се чудесно в ситуация на висок стрес и можем да подновим тренировката веднага след като се облечем в чистите униформи, които вече ни чакат извън беззаразителната камера... но аз всъщност не слушам, защото се мъча да запамята всеки контур от

тялото на Пенелопе в последните няколко секунди, които имаме заедно.

Люкът изщраква и се отваря със съскане, съпровождащо спадането на налягането, и без нито дума Пенелопе се обръща, за да излезе пред мен. И мисля, че това трябваше да е краят, трябваше да съм натикал трескавото си увлечение в плодородната самоомраза, която усърдно поливам в себе си, и останалото изобщо нямаше да се е случило. Само че, когато се наведе, за да се измъкне навън през люка, Пенелопе се извърна и ме погледна през рамо. Не беше, за да се увери, че съм добре след уплахата или че следвам протокола. Проверяваше дали зяпам задника ѝ на излизане. Което правех. Докато разбере защо изобщо я интересува, беше твърде късно.

17.

Като син на шефа, въвеждането ми в екипа хрононавти предизвика известно първоначално любопитство. Няколко от дубльорите дори флиртуваха с мен. Но това много скоро премина в негодувание и презрение. Новите ми колеги сякаш изминаха същото емоционално пътуване като баща ми от деня, в който съм се родил, макар да им отне само месец вместо трийсет и две години.

Същинската първа линия хрононавти бяха, общо взето, мили с мен. Не че ги *интересуваха* мислите ми по злободневните проблеми, вкусът ми към поп културата или най-любимите ми лични анекдоти, но бяха учтиви. Хора с такова ниво на съсредоточеност и хъс не хабят много време да мислят за нещо друго, освен за невероятно предизвикателните задачи, пред които са изправени. Вялата дружелюбност е по-лесна, отколкото да пилееш и един джаул енергия в съставянето на мнение за някого, който е фундаментално без значение за теб. Същото беше с учените, които работеха над теоретичните модели, и инженерите, които трябваше действително да изградят необикновено сложната технология. Аз, в края на краищата, бях синът на шефа.

Но другите дубльори ме *мразеха*.

Погледнато в перспектива, макар и да не бяха хрононавтите от първата линия, избрани за основния екип на мисията, всички те бяха съвършени първокласни професионалисти, които най-вероятно щяха да бъдат включени в следващите мисии.

И след това бях аз. Всички знаеха, че съм там само защото баща ми беше пренебрегнал всички възможни квалификационни изисквания. Всяка задача, която обърквах, всеки тренировъчен модул, в който се провалях, всеки когнитивен анализ, чиито елементи не можех добре да разчленя, не само че превръщаха присъствието ми по-скоро в оскърбление, но и смъкваша надолу техните кумулативни резултати. За да се задържат на приемливо средно ниво, тези упорито трудещи се мъже и жени трябваше да се трудят още по-упорито.

Беше ужасно. Щях да се махна след първия месец. Ако не беше Пенелопе.

Всички служители на баща ми се почувстваха задължени да присъстват на погребението на майка ми, тъй че когато започнах да работя в лабораторията, преживях и онзи неловък ритуал, в който при първото ни запознанство всеки от тях веднага изразяваше съчувствие за загубата ми. Сигурен съм, че бяха искрени, но също така съм убеден, че искаха да спомена на баща ми колко са *вежливи*, ако изобщо се спомене за тях в разговор с него, което така и не стана, тъй като ние двамата рядко разговаряхме. Щом напрегнатата динамика на отношенията ни стана общоизвестна, състраданието пресъхна, както и мимолетното флиртуване и заобикалящото ме любопитство.

Първия път, когато срещнах Пенелопе Вешлер, не бях уплашен от репутацията ѝ, нито исках отчаяно да я впечатля, макар да имаше и от двете по малко, нито обърнах внимание на външността ѝ, стройна, стегната и готова за всичко в период от живота ми, когато не се чувствах квалифициран за нищо. Това, което забелязах в нея веднага, беше какво тя *не прави*: изобщо не спомена за майка ми.

Допуснах, че е твърде увлечена в обучението си, за да я занимават социални тънкости, но после, две седмици след като бях назначен за неин дубльор, се появих на семинар по работа с прототипа на Двигателя Гьотрайдер. Вътрешният механизъм беше изключително сложен, но за да се активира устройството, беше нужен само един лост, който се дърпаше нагоре при включване и надолу за изключване, въпреки че беше замислен да не се изключва никога, освен при спешен случай. И техникът, който изнасяше лекцията, с когото още не бях се запознал, ме отведе настрана за ритуалното поднасяне на съболезнования. Изломотих полагащите се благодарности и седнах на определеното ми място до Пенелопе. През двете седмици не ми беше казвала нищо, което да не е техническо указание за съотношения на толеранс или мрежова диагностика. Така че не очаквах да ме заговори — тихо, така че само аз да чуя, без погледът ѝ да се отклони от презентацията, ставаща пред нас.

— Съчувствието е трансакция — каза Пенелопе. — Позволиш ли скръбта ти да стане за продан, стойността ѝ става нищожна.

Толкова бях стъписан, че не можах да измисля отговор. Но знаех точно какво има предвид.

Подобно на медицинско чукче за изследване на рефлекса, цял живот на бащина дистанцираност и майчина закрила ме бяха научили да включвам мигновено, като изоставено патенце към минаващ лебед, на определена честота на емпатия — искрено разбиране, оголено от съжаление.

Влюбен бях в нея, макар че тя нито знаеше, нито я интересуваше, нито го искаше. Нейното незнание, незаинтересованост или неискане беше съществено за увлечението ми към нея. Ако някой ме беше попитал, щях да твърдя, че ако Пенелопе наистина ме харесваше, това вероятно щеше да ме отблъсне. Но както винаги, грешах.

18.

Когато никога не си знаел какво искаш в живота си, да прекарваш много време в близост с някого като Пенелопе Вешлер е хипнотизиращо. Тя разбираше, че присъствието ми до нея за конкурентно обучение е изискване на работата ѝ, и го приемаше безусловно. Като униформите, които носехме в лабораторията, аз бях просто част от работната среда.

Поне така си мислех. Когато скочиш от стръмнина, падането може много да прилича на летене, за известно време поне.

Прекарах часове в прехвърляне на алгоритми за любовна връзка, опитвайки се да разкрася профила си така, че системата да ме осъществи с Пенелопе, но името ѝ така и не излизаше в резултата. Няколко от другите дубльори съвпадаха със спектъра ми на привличане, защото професията е смятана за високо податлива на романтична съвместимост, но според обширните стандарти от базата данни за съпоставка на програмата двамата с Пенелопе не бяхме двойка. Нямаше математика за нас.

Прекарах три месеца обучение до Пенелопе. Държеше косата си здраво стегната на конска опашка, но понякога се измъкваша кичурчета и заиграваха на полъха от климатичната система. Това бе единственото у нея, което би могло да се опише като граничецо с ексцентричност. Иначе беше неумолима в своята съсредоточеност, решимост и упоритост.

Явно беше неуместно и някак гадно да я гледам влюбено, при положение че тя няма друг избор, освен да тренира с мен, затова се стараех да не поглеждам към нея, освен ако нямам разумно професионално оправдание да го направя. Изключението бяха ръцете ѝ. Тъй като се очакваше да се уча от нея, беше нормално да наблюдавам ръцете ѝ на контролното табло на симулатора. Дългите ѝ, тънки пръсти и изпъкнали стави, китките странно деликатни, някак прекалено тънки за издръжливостта, която показваша, мускулите

стегнати и жилави. Оглеждах дерматоглифите ѝ като античен хиромант.

Пенелопе показваше абсолютна вещина и умение във всяка задача, която ѝ давах, а дойдеше ли моят ред, наблюдаваше търпеливо, безстрастно, докато се суетях, мъчейки се да имитирам движенията ѝ. Изпитвах срам, но срамът бе увит около нещо друго, като изолация — знаех, че колкото по-дълго се суетя, толкова по-дълго ще ме гледа.

Да, знам, че това ме описва като невероятен неудачник. Но майка ми беше мъртва, баща ми — отчужден, колегите ми бяха пренебрежителни, приятелите ми — непохватни, бившите ми — още по-непохватни, и Пенелопе Вешлер беше най-добрата част от ежедневието.

Тя никога не се държеше с мен неуважително. Беше учтива, но формална. Разбира се, тя беше учтива, но формална с *всекиго*, но сравнено с откритата насмешка на дубльорите, това почти можеше да мине за топлина. Вървах по петите ѝ, докато ме превъзхождаше във всичко и дипломатично ме пренебрегваше. До деня, в който се видяхме голи в камерата за обеззаразяване. След това тя все още общо взето ме пренебрегваше. Но имаше още нещо, трудно ми е да го формулирам точно, *заряд* — магнетично феромонно жужене, надвиснало между нас като паяжина, невидимо като цяло, но под определен ъгъл изпъстрено с утринна роса, което можеше да заискри просто за миг.

Никога не оставахме сами заедно, но засичах как ми хвърля погледи при симулаторите, по време на някой от ежедневните медицински прегледи или на курс по културни референции от 60-те г. Ако погледите ни се срещнеха, изчервяваше се по ключиците. Не вярвах, че личност като Пенелопе Вешлер би могла да е *привлечена* от мен. Мислех, че просто е смутена от онова, което се случи в камерата за обеззаразяване. Но пък онзи поглед, който ми беше хвърлила през рамо, когато излизаше през люка... какво *все пак* означаваше онзи поглед?

И ето ме, най-сетне поканен в светая светих на баща ми, поставен да играя дребна, но не съвсем странична роля в революционен научен експеримент, докато скърбя за наскоро починалата си майка, а единственото, за което можех да мисля, беше Пенелопе.

19.

В неделя, 10 юли 2016 г., вечерта преди официалния старт на експеримента, в лъскавата, разкошна дирекция на един от бизнес конгломератите, финансирани проекта, имаше елегантен прием. Всички се облякохме официално и се смесихме с корпоративните служители, правителствените лица и научните съветници, които баща ми бе събрал да подкрепят инициативата му.

Преди да пристигнем, той изреди всички важни личности, които щяха да присъстват. Намекът беше ясен — това е списък на хора, с които в никакъв случай не бива да говориш, за да не ми попречиш.

Сложих си фармацевтичен пластир на корема, точно над черния дроб, за да настроя предпочитаното съотношение кръв — алкохол, нещо като навигационен контрол за пиячката. Ако надвиша фиксирания лимит, дробът ми се напълва с токсинни филтри. Тръгнах леко замаян и словоохотлив, но без риск да разстроя двигателните си функции или да ми паднат социалните задръжки. Онази сладка точка между увереност и арогантност, отпуснат, но не небрежен.

Тъй че пих няколко чаши шампанско, побъбрих с хора, достатъчно далеч от когото и да било от списъка на баща ми, и се постарях да изиграя гордия, но смирен син. По някое време се изнесох да поразгледам сградата, което не беше толкова интересно, защото всичко любопитно бе скрито зад заключени врати.

Така се озовах в един открит двор, осяян със скулптури, делото на нечий живот, натикано в затънтен ъгъл, за да повиши индекса на културна кредибилност на компанията. Скулптурите представляваха стилизирани човешки фигури, загледани нагоре към небето с лъскави стъклени очи. Луната бе ярка и стъклените очи правеха изящен визуален трик с лунната светлина, като я пречупваха през кухите вътрешности на скулптурите и им придаваха смътно вътрешно сияние.

Точно така я забелязах. Беше единствената фигура, неогряна отвътре.

Беше Пенелопе. Бяхме сами заедно.

20.

Стоеше там, загледана в черното небе на синкавата лунна светлина. Не знаех дали да се приближа, или да се оттегля. На приема другите хрононавти плуваха сред умилкващи се тълпи. Тя бе избрала да остане за малко насаме и не можех да си представя сценарий, в който да съм добре дошъл. Но тогава, без да откъсва поглед от нощното небе, Пенелопе ми заговори.

— Все още мисля непрекъснато за това — каза ми, — да съм там горе. Всички казват, че това тук е много по-важно. Щях да съм милионният астронавт, а сега ще съм първият хрононавт. Защо тогава съжалявам, че не съм там?

Пристъпих до нея, раменете ни почти се опряха, но не съвсем, и уподобих позата ѝ, присвил очи към небето. Разбира се, бяхме разговаряли и преди, но главно за технически неща и тренировъчни протоколи. Този разговор беше личен, доверителен. Знаех, че ако не кажа нещо веднага, ще изгубя самообладание.

— Може би защото вече знаем всичко за там, където отиваш. В миналото няма никаква загадка. Всичко опира до това как отиваш там. А ти не си искала да отидеш в космоса, за да изпробваш космически кораб. Искала си да видиш неща, които никой не е виждал преди.

Не знам откъде ми дойде всичко това. Някак си просто го казах. Пенелопе не отговори и се притесних да не би да съм казал нещо погрешно, при това твърде много. Но щом я погледнах, тя беше втренчила поглед в мен. Успях някак да не отворя повече уста и издържах погледа ѝ.

Тя ме целуна.

Колкото и често да си го бях представял, не бях подготвен за тази целувка. Нямам предвид емоционално. Имам предвид тактилната ѝ страна. Силното притегляне на устните ѝ към моите. Това май беше първият път, в който телата ни съзнателно се докоснаха, устата ми притисната в нейната, обкръжени от сияещи скулптури, застанали върху твърдата повърхност на 200 000 000 квадратни километра кълбо

от скала, руда и вода, защитени от безкрайната пустош на 300 мили възглавница от атмосферен газ.

Беше най-страхотната целувка в живота ми и ме накара да се почувствам така, сякаш до този момент съм целувал съвсем погрешно.

Пенелопе прекъсна целувката, погледна отново към небето и се отдалечи. За миг помислих, че няма да мога да я понеса, мъката, ако през остатъка от живота ми се наложи да се опитвам да пресъздавам усещането от тази целувка с други хора.

Но тогава тя погледна през рамо към мен.

— Хайде — каза Пенелопе.

21.

Докато растях, много пъти се бях заканвал, че ще избягам. Причината беше най-банална и глупава — исках родителите ми да ми обръщат повече внимание или по-друг вид внимание, да са някак по-сърдечни и впечатлени от хилавите ми юношески постижения. Не казвам, че това ме правеше специален. Никога не съм мислил, че съм специален. Точно затова исках да избягам.

Но веднъж, и това може би е ключовият момент в моето детство, баща ми всъщност реагира на заканата ми. Беше се заплел в трънливия въпрос как непредсказуемият път на магнитно зареден астероид би могъл да повлияе на реверсивната траектория на пътешественик във времето, ако се окажат в близък контакт, което се обезсилваше от факта, че астероидът би могъл отдавна да е престанал да съществува. Тъй че търсеше да се съсредоточи в нещо друго и сякаш за първи път в живота ми избра мен.

Казах му, че ще избягам.

— Би трябвало — каза той.

Нямах референтна рамка за този отговор. Баща ми винаги беше твърде зает, за да се занимава с мен. Но сега ме гледаше в очите, сякаш бе избрал този произволен момент, за да ме прецени. Забеляза, че съм там, и искаше да разбере кой всъщност е синът му.

Какво можех да направя? Опаковах една раница и избягах от къщи.

Бях на дванайсет години. Нямахме ме деветнайсет дни.

22.

Преди да отида да работя за баща ми, работих на няколко други места. Винаги беше едно и също. От компанията се свързваха с мен, защото частният ѝ кадрови алгоритъм бе избълвал името ми, и потръпваха от интерес, щом разберат кой е баща ми. Чудеха се дали пък и аз не съм случайно гений и дали бих могъл да революционизирам продукта, услугата или системата им. На срещите бъркаха глуповатата ми колебливост със самонадеяно равнодушие. Получавах работата — винаги получавах работата — и им отнемаше две седмици да осъзнаят грешката си. Не бях гений. Бях просто един тип с фамилно име.

Последно работех за рекламна агенция, която специализира в „перцептивен маркетинг“. Гарантират, че рекламните, които виждаш в ежедневието си живот, са настроени към твоя специфичен вкус, стил, демографска, потребителска история и безброй други взаимно свързани критерии. Ако минеш покрай билборд, показва ти нещо, което действително искаш, или подобрен модел на нещо, което вече имаш. Използват въртящи се в реално време натрупващи се данни, тъй че можеш да видиш различна реклама в зависимост от настроението си преди и след обяда, дали закъсняваш, или имаш време да се позабавиш, дали си имал секс тази вечер, или си се карал с жена си онази сутрин. При неудовлетвореност от стоките на някоя компания помагат на конкурент да те привлече към своята марка.

Моята голяма идея беше, че някои клиенти биха могли да плащат месечна такса, за да не виждат изобщо никакви реклами. Вместо маркетинг с индивидуализирана ниша да се радваш на свят, блажено опразнен от промоционално задръстване. Беше тотален провал.

Защото се оказва, че хората *обичат* рекламните. Особено когато те целят да изкривят визуалната среда около теб, за да наблегнат на *твоите* нужди над всички други, все едно че си незаменимият център на глобалната икономика. Никой не искаше да плаща за привилегията

да бъде несъществен за търговските интереси. Освен мен. По същество предлагам на работодателя си да пусне скъп нов продукт само за моя употреба. Индустрия за един.

Преди това работих в компания, която инвестираше в микротенденции — модни капризи, които могат да се появят, разпръснат и разпаднат за ден, дори в рамките на няколко часа. Понякога бяха глобални, но обикновено локални, хиляди хора в определен район носят еднакви обувки, якета или прически на път за работа, но по обед вече никой не е издокаран в същия стил.

С преносимите рециклатори на дрехи честотата на модната еволюция е зашеметяваща. Можеш да декомпозираш и преобразуваеш облеклото си, когато и както ти хрумне. Но ако държиш на това, а милиарди държаха, може да е изнервящо да усъвършенстваш етикета си за външен вид непрекъснато. За някои хора се оказва по-лесно да носят едноцветни бодита с маркери и облеклото дигитално да се проектира върху тях, така че да могат да поддържат външността си колкото е възможно по-променлива.

Компанията, в която работех, събра колосално количество данни, за да предсказва и направлява ускорени трендове за главните модни къщи, и се надяваше, че ще мога да разширя бизнеса ѝ. Проблемът е, че не обичам да изпъквам, затова модата ме изнервя. Настройвам домашния си рециклатор на облекло да генерира минимални промени във външния ми вид, тъй че забелязващите го да ме оставят на мира, но иначе нося почти едно и също всеки ден. Първоначално работодателите ми помислиха, че преднамерено правя непонятния за тях избор, за да ги обърквам, но към края на първата седмица станаха подозрителни.

Всъщност успях да вдигна приходите почти веднага, докато не се досетиха, че единственото, което бях сторил, беше същото, което правех у дома — настройвах предсказващите им алгоритми на случаен принцип. Милиони хора носеха определен стил панталони, кройка на ризата или дебелина на колана просто защото системата им казваше така. Но беше случайност, не естетика. Имах договор, така че не можеха да ме уволнят. Прехвърлен бях на страничен проект, включващ домашни любимци.

За съжаление компанията не се интересуваше особено от приходи. Когато живееш в свят на универсално богатство, хората

искрено се стремят да правят неща, които действат добре. Не искаха да мамят клиентите си. Искаха да им помагат да са по-щастливи.

А пък, както се оказва, моята специалност е разочарование и провал.

Прекарах десетилетието си след колежа по инерция, негодувайки от възможностите, които се изпречваха на пътя ми заради баща ми, но в същото време не преследвах никакви други възможности. Знаем, че това не е привлекателно качество у възрастен човек — всяка от бившите ми приятелки го изтъкваше с различна степен на интензивност по много поводи. Когато имаш здравословни отношения дори с един от родителите си, трудно е да разбереш какъв, по дяволите, е проблемът — просто, знаете, *израстваш*. Но да обвинявам баща си е толкова хубаво — като сърбеж, който непрекъснато иска да го почешеш.

Ако можете да обелите всичко от мен и Пенелопе, освен онова, което ни накара да цъкнем в синхрон на най-същественото ниво, ето какво ни беше общото: като часовник със счупен осцилатор, някои хора не могат да поддържат времето, колкото и често да са навивани.

23.

Когато избягах от къщи, взех едно съдбоносно и като си помисля сега, доста крайно решение — нямаше да разговарям с никого, който изглежда на повече от шестнайсет години. Напълних раницата със синтезатор на храна, рециклатор на облекло и интерфейс за забавления, изключих вградените протоколи за проследяване и излязох от предната врата.

Отправих се с транзитна капсула към едно от предградията на Торонто и се обърнах към първото хлапе, което видях. Казах му, че съм избягал от къщи и ми трябва място, където да пренощувам. То веднага реши, че това е супер, и ми позволи да преспя у тях. Родителите му изобщо не забелязаха, че съм там. Останахме в стаята му и играхме „Имършън Геймс“^[1] до късно през нощта. На другия ден продължих, хванах капсула до друго предградие и направих същото — намерих дете, казах му истината, преспях у тях, без родителите му изобщо да разберат, а на следващия ден продължих.

Отначало се обръцах само към момчета, защото бях на дванайсет и се смущавах от момичета. Очаквах поне някое от хлапетата, които срещнах, да ме издаде, но никой не го направи. След две седмици се обърнах към едно момиче. То дори се увлече повече в това от момчетата. През целия си живот беше очаквала някой пълен непознат да дойде и да ѝ предложи приключение, но такава, че да изисква да напусне безопасната си спалня. Онази нощ не играхме игри, освен ако не броите натискането за игра. За първи път изобщо целувах момиче. Казваше се Робин Суелтър.

Останах с Робин пет нощи, докато батко ѝ не ни хвана в спалнята ѝ облечени само по бельо. Дръпна ме от нея, докато тя покриваше полуоформените си гърди, и ме удари в лицето. Родителите ѝ се набутаха вътре и бяха твърде огорчени от това, че съм живял у дома им пет дни, без да разберат, за да се ядосат както трябва. Обадиха се на родителите ми, докато домашният им медицински дрон заледяваше

посинялото ми око. Майка ми дойде да ме прибере с мрачна физиономия.

През онези пет нощи хлапашко опипване двамата с Робин получихме достатъчно информация за органиката на допълващите ни се физики, за да ни изстреля до върховете на сексуалния опит в съответните ни училища. Вървах по коридорите като новородена легенда. Всяко момиче, което доскоро решително ме пренебрегваше, изведнъж започна да ме забелязва. А благодарение на Робин и нейното кльоцаво, щедро любопитство, донякъде знаех и какво да направя с това внимание.

С Робин поддържахме връзка, но и двамата разбирахме, че магията помежду ни се е развалила. Не мога да кажа, че я обичах, но никога не бях *ценил* повече друго човешко същество.

Майка ми се самоубеди, че съм избягал *заради* Робин, а не че просто съм я срещнал в пътуванията си. Един младежки романс беше приемлив. Безсмисленото предизвикателство към баща ми — не.

Колкото до баща ми, той беше умерено загрижен, най-вече защото паниката и тревогата на майка ми през онези деветнайсет дни беше обсебила нормалното му ежедневие. Когато разбра, че съм бил способен да оцелея неопределено дълго, ако меката прегръдка на Робин Суелтър не ме бе изкусила, реши, че е приключил работата си като баща. Пуснеха ли ме сам, нямаше да умра. Можех дори да стигна до трета база.

---

[1] Immersion Games — компания за компютърни игри, базирана в Гуадалахара, Мексико и Богота, Колумбия. — Б.пр. ↑

24.

Връщайки се на училище след бягството, направих най-важното откритие в юношеството си — няма значение колко си умен или умел, ако можеш по някакъв начин да си *първи*.

Петте ми дни с Робин Суелтър ме направиха първопроходец в носещата висок статус област на юношеската сексуалност. Момчетата бяха колебливи и сърдити, държаха отчаяно да чуят за откритията ми и в същото време настояваха, че вече знаят всичко, което можех да кажа. Скоро научих друг важен урок — никой не обича всезнайковците. Завистта се вгорчи в негодувание и момчетата стегнаха редици против мен. Но не ми пукаше, защото имах момичетата. А момичетата не искаха описание. Искаха *доказателство*. За първи път привлекателността ми нямаше нищо общо с фамилното име. Там, откъдето идвам, всъщност е малко трудно да бъдеш лош ученик. Образователният план за всяко дете е скроен до персонализирани методи на обучение, които рутинно се преоценяват и усъвършенстват така, че да гарантират никой да не изостава. Тъй че беше особено своеволно от моя страна, единственото дете на великия Виктор Берън, да занемаря уроците си и да се посветя на една-единствена извънучебна дейност: свалките с всяка, която ме пожелае.

За известно време поне. Нямах представа, че валутата на ранния ми опит коренно ще се обезцени с пренасищането. На петнайсет години, изчерпал тайното си знание, се сблъсках с непреодолимо препятствие. Момичетата искаха това да *значи* нещо. Искаха да разчитат на мен. Искаха да споделям с тях. Сексът вече не беше достатъчен. Искаха любов.

Чувствах се като бегач, който открива, че не се надпреварва в маратон, а в триатлон, пък той не само е забравил да си вземе велосипеда, но така и не се е научил да плува.

На петнайсет, без приятели, посредствен ученик без никакви сериозни увлечения, не знам какво изобщо щеше да стане с мен, ако не бях седнал до Дейша Клайн на една учебна екскурзия до Музея

„Гъотрайдер“ в Сан Франциско. Никога не бях ѝ обръщал много внимание, защото излъчваше асексуална студенина, която оцених едва след като се оказах социален изгнаник. Дейша се държеше отчуждено с останалите момичета и беше подозрителна към другите момчета, освен най-добрите ѝ приятели от началното училище, Шао Молденадо и Ашер Фалон. Четиримата прекарахме цял ден в галерията със симулацията на аварирания Двигател Гъотрайдер, наблюдавайки отново и отново как светът свършва. Превърнахме се в сплотена глутница, която устоя чак до двайсетте ни години.

Повечето експерименти се провалят. Повечето теории се провалят. Никога не би научил това от баща ми. И да се е провалял през десетилетията, докато работеше над пътуването във времето, никога не го беше обсъждал. Уникален в цялата научна история, Виктор Берън никога не правеше грешки. В дома от детството ми провалът беше нещо срамно. Тъй че се срамувах, където и да отида.

Докато не срещнах Дейша, Шао и Ашер и се научих вместо това да ми бъде забавно. Всичките ни връстници бяха толкова ентузиазирани и от най-малкото технологично нововъведение, че ние станаме познавачи на провала, обсебени от изобретенията, които не действаха, както бяха замислени. Холографски татуировки, които поради грешка правят кожата ти прозрачна. Дворни климатични генератори, които създават малко торнадо, обикалящо къщата ти с ветрове 250 мили в час. Пейзажни емулятори за здания, предназначени да ти осигурят гледката, която би имал, ако не я закриваха други сгради, които се повреждат и прожектират хиляда клипа на всичко, каквото правят обитателите им в тоалетните си.

След горния курс избегнахме раздялата, като се записахме заедно в Университета в Торонто, а после отскубнахме още няколко години следдипломна близост с неделни екскурзии от време на време до най-близкия биосферен резерват. Но събиранията ни два пъти в годината намаляха до веднъж годишно, после — на две години, а накрая — никога, след като другите се преместиха и направиха кариери, а аз си останах у дома и ставах все по-безпътен.

Ашер живееше с годеницата си, Ингрид Йост, в Окланд, където и двамата бяха инженери в компания, разработваща *антиподали*, превозни средства, които можеха да се врежат направо през подземните пластове на планетата и да излязат от другата страна. Бяха

нагазили дълбоко в планирането на сватбата си, което, изглежда, беше само малко по-просто от издълбаването на 8000 мили дълъг тунел през желязо и лава. Шао се ожени за приятелката си от колежа Нур Прия и си имаха бебе, момиченце на име Фае, за което твърдяха, че е най-сладкото нещо, което човешкият ум може да си представи. Лабораторията му в Мексико Сити оценяваше какво може да се прави законно с телепортационни данни след един скорошен скандал, когато служителка хакна архивите на биометрично сканиране за мъже, които харесва, и отгледа ДНК точни техни секссурогати от плазмен моделен синтезатор. Дейша, непроницаемо самотна както винаги, правеше кой знае какво за един таен мозъчен тръст, който, както намекваше, но никога не признаваше открито, проучваше възможността за колония на Марс, като провеждаше изпитания на оборудване за биокупол в Антарктика. Което беше леко иронично след забележително леденото ѝ отношение към нашите приятелки през годините, макар че след раждането на Фае значително се разтопи с Нур.

Последния път, когато се събрахме четиримата, беше на сватбата на Шао преди три години. Но две седмици по-късно майка ми умря и всичките ми приятели в един ден, подозрително свободен от ангажименти, се телепортираха от отдалечените си домове. След погребението главната ми дейност беше да спя с трите си бивши приятелки и последователно да изкоренявам малкото привързаност, която изпитвах към мен, като не отговарях на съобщенията им. Затова да се видя с Дейша, Шао и Ашер изглеждаше доста страхотна почивка от битието ми на съсипан от скръб, погълнат от себе си идиот.

25.

Ашер пилотира колата на въздушна възглавница, Шао е отпред до него, аз и Дейша отзад, летим над биосферен резерват „Ниагарски ескарп“ — 40 233 квадратни километра дива горска пустош, разпростряна по американско-канадската граница, част от глобална верига природни светилища, оставени да растат необезпокоявани от човешката изобретателност. Никой не живееше там след масовите градски миграции през 70-те, когато ускоряващата се технология направи индустриалното производство и експлоатацията на природни ресурси ненужни, и отгоре зървахме тук-там по някой град, който природата вече си беше върнала, зданията — гъсто обраснали със зеленина. Не бях се качвал на въздушна кола, откакто една уби майка ми две седмици по-рано, но или никой не съобрази това, или беше силна форма на поведенческа терапия.

След час във въздуха решихме да разгледаме един от изоставените градове — Ъбли, Мичиган, макар че никой не беше го наричал така, откакто последните хора го бяха напуснали през 1978 г., съдейки по вестника, запазен все още в ръждясала пощенска кутия на главната улица. Беше мразовит априлски ден, но термалните нишки в дрехите ни топлеха, докато тършувахме наоколо.

Обрасъл с мъх, запустял и порутен, изоставеният град бе като паметник на миналото, което бяхме оставили зад себе си, когато човечеството се чувстваше впрегнато във вечна надпревара срещу жилавата ентропия на самата планета, винаги само с една стъпка пред поглъщането му от природата. Повечето сгради бяха рухнали, обгърнати от клони и диви лози, невъзвратно разчленени от стихииите. Докато дървото гниеше и тухлата се ронеше, за да се превърнат отново в дървеса и пръст, трябваше само да бъдат оставени на мира от хората.

Като язвителни хлапета, би трябвало да се превиваме от смях на старомодната технология и примитивните материали — домове, направени от дърво и тухла вместо от синтетични полимери и

рекомбиниращи се сплави. Но настроението по време на разходката беше напрегнато, никакви свойски шеги, носталгични анекдоти или дори обичайното споделяне на неща от ежедневието между отдавнашни приятели. За да облекча просмукващото се напрежение, подхвърлих за един скорошен научен провал, от онзи тип неща, на които щяхме да се смеем безкрайно като тийнейджъри.

— Чухте ли за клиниката за отслабване при нулева гравитация? — казах. — Добре, значи, слагат медицинска апаратура на орбитална станция, за да извършат експериментални процедури над хора, които, изглежда, не могат да изгарят тлъстина в нормална гравитация. Но нещо се обърква ужасно и под мишниците и зад коленете на клиентите изникват пълни с тлъстина израстъци, големи колкото пъпеши, които трябва да се изцедят и реконструират козметично.

— Мисля, че видях това, да — каза Шао.

— Трябва да съм го пропуснал — каза Ашер. — Но звучи, знаете ли, забавно.

— Не, не звучи забавно — каза Дейша. — Звучи разстройващо за хората, на които се е случило.

— Хайде сега — казах аз, — такива неща по-рано ти бяха смешни.

— Когато бях хлапе — отвърна тя. — Преди да започна наистина да правя нещо и да разбера колко е трудно. Ако проектът, над който работя, се провали, и на мен ли ще се смееш?

— Хайде да се връщаме при въздушната кола — подкани ни Шао. — Няма нужда да говорим за това.

— Да, бе, хайде изобщо да не говорим за това — каза Дейша. — Просто да продължаваме да се събираме без него и да обсъждаме колко сме загрижени за това, което прави с живота си.

— Дейша, майка му наскоро умря — каза Ашер.

— Точно така. Тъй че хайде да поговорим за това. Вместо да се държим сякаш все още сме онези хлапета, дето седяха и се надсмиваха на всички губещи, които всъщност държат на разни неща. Защото сещате ли се? Те бяха прави, а ние бъркахме. Да държиш на нещо е хубаво. И знаете ли кое е още по-хубаво? Да допринасяш, макар и с нещо малко, за света. Само това казвам, Том. Прави нещо. Бъди нещо. Направи нещо.

— Как? — отвърнах ѝ. — Аз съм *нищо*. И само става по-лошо. Баща ми изпитва прототипа си през юли. И когато заработи, защото, разбира се, че ще заработи, той ще е още повече гений, а аз ще съм още повече... *нищо*.

Никой не знаеше какво да отговори на това. Проблемът с това да познаваш някого много добре е, че думите му престават да значат каквото и да било, а мълчанията му започват да значат всичко.

26.

Четиримата повлякохме крак към въздушната кола, с Шао и Ашер малко по-напред, за да си поговорят дискретно за сватбеното тържество — Шао беше избран за кум. Усещах, че на Дейша силно ѝ се иска да каже още нещо, но нямах желание да го чуя, защото мислите ми бяха заети с това как тримата се бяха събирали без мен, за да обсъждат какъв колосален шибаняк съм станал.

Останалото от тротоара яко се разпадаше, всяка пукнатина задръстена с висока до коленете трева, тъй че бях забил поглед в земята, за да не се препъна. Това бе единствената причина да зърна блясъка на метал, полузаровен под крака ми. Оказа се античен джобен часовник. Позлатената кутийка беше надраскана и зацапана, но тъй като капачето беше здраво затворено, стъклената повърхност вътре не беше много одраскана. Главният часовник имаше изострени стрелки за часовете и минутите, а по-малкото вградено часовниче отдолу беше с тънка, деликатна стрелка за отброяване на секундите. На порцелановия циферблат се четеше „Часовници Хамилтън, 1909“.

Когато изобретяваш влака, изобретяваш също дерайлирането. В началото на ХХ век злополуките от дерайлиране са били обичайни, защото влаковете, движещи се по едни и същи релси, не са били точно синхронизирани. Отчитането на времето е било въпрос на живот и смърт. Часовник като този бе направен, за да защитава хората. Всяко изделие на технологията в моя свят бе съчетано с глобален хронометър, координиран до микросекундата, планета, където всички хора живееха в унисон. Но този джобен часовник беше от ера на времева изолация, планета на хора, всеки от които е имал своето лично определение за време.

Така се чувствах и аз. Дейша, Шао и Ашер живееха в буквално различни времеви зони, но намираха начин да поддържат времето помежду си, докато аз изоставах.

— Том — каза Дейша, — трябва да видиш това.

Разстроен, бях готов да ѝ кажа нещо гадно в отговор, но тя стоеше пред една тухлена сграда с дървен перваз, нашарен с люспи кремава боя, и надничаше през прозореца. Стъклото беше напукано и мръсно, но щом погледнах вътре, видях, че някога това е било библиотека. Стотици разпаднали се книги бяха осеяли пода и от гниещата хартиена тор бяха израснали десетина тънки борови дръвчета, изпънати към слънчевата светлина, която струеше от полусрутения покрив. Дейша завъртя закачливо очи към мен, както не бях я виждал да прави може би от десетилетие. Беше закоравяла през годините и нямах представа дали това е естествено развитие, или е предизвикано от човешка грешка. Не бяхме толкова близки както някога. Лудешката интимност на юношеското приятелство отдавна си бе отишла.

— Не трябваше да казвам всичко онова — заговори Дейша. — Но не знам кога ще имам друга възможност. Вече изобщо не се виждаме.

— Живееш в тайна база в Антарктика — отвърнах.

— Имаме телепортър — каза тя. — Бихме могли да си говорим. *Наистина* да си говорим.

С приятелите ми често обсъждахме драмите в младежките ни връзки, но освен по някоя мръсна шега не говорехме за секс. И *никога* не обсъждахме Дейша по този начин. Съществуваше взаимно разбирателство, неизречено, но твърдо като скала, че няма да прекрачим тази черта с нея. Но застанал до нея, както се опираха раменете ни, загледан през един мръсен прозорец в дръвчета, издигащи се от купчина плесенянали страници, започнах да си мисля колко точно ненакърнима е тази черта наистина. Какво е една черта, в края на краищата, ако не се прекрачи?

Във въздушната кола Шао и Ашер синтезираха сандвичи и бира. Полетяхме мълчаливо обратно към града, Ашер изключи автопилота, за да ни докара сам до къщи, Дейша се загледа към короните на дърветата под нас, Шао дремеше на рамото ми отзад, аз се мъчех да се съсредоточа в скръбта си, за да не си представям какво ли ще е да целуна най-добрата си приятелка. Има ли дума за нещо, за което знаеш, че абсолютно не бива да правиш, че би било погрешно във всяко важно за теб отношение, но си напълно сигурен, че все едно, ще го направиш? Или това е просто... човешко?

Внезапно осъзнах, че античният часовник е в джоба ми. Не бях искал да го вземам с мен. Според един международен закон не е разрешено да взимаш нищо от биосферен резерват. Неволно бях извършил първото си престъпление. Предстояха още.

След като се сбогувахме с Ашер и Шао, казах на Дейша, че бихме могли *наистина да поговорим* сега, стига да има време. Нощите след погребението с Хестър, Меган и Табита вече бяха зад гърба ми, затова не мога да се преструвам, че нямах идея накъде вървяха нещата. У дома ѝ казах за последните думи на мама, заплаках, тя ме прегърна, целунах я и спяхме заедно. Можех ли да намеря друг начин да отчуждя човек, който държи на мен? Вероятно. Но обичам да се придържам към класиката.

На другия ден приех работата в лабораторията на баща ми. Три дни по-късно срещнах Пенелопе Вешлер. Видях се с Дейша, Шао и Ашер само още един последен път и никога повече — бар, тъпи шеги и тъжни усмивки, Дейша беше хладна, напрегната, когато се прегърнахме за сбогом, стари приятели, които се раздалечават, защото така правят старите приятели.

27.

Един живот се определя главно по това как се справяш с провала. Никога в нищо не съм успявал, тъй че за мен провалът до голяма степен е синоним на самия живот. Но реакциите на други хора на провал, хора, които повече или по-малко успяват във всичко, което предприемат, хора като баща ми и Пенелопе, могат да бъдат непредсказуеми.

След като била отхвърлена като астронавт например, Пенелопе правила много секс без предпазни средства с непознати. Срещала ги, където се случи, отивала в дома им и ако се поставел въпросът за контрацепция — а забавно малко от тях изобщо го поставяли, приемайки, че тя трябва да е на подходящия медикамент за потискане на гаметите — никога не лъжела. Казвала просто, че не използва предпазни средства и че ако я искат, ще хвърлят зара и ще видят какво ще се случи. Повечето влизали в играта без колебание, твърде увлечени от това, че са пожелани от тази жадна, красива жена, за да се притесняват за последствията, а малкото, които се колебаели, лесно били съблазнени от жаждата и красотата ѝ.

Защо да има непредпазлив секс, когато е толкова лесно да избегне зачеване? Защото, знаете, съдбата или нещо такова. Пенелопе смяташе, че съдбата е предопредила генетично мозъка ѝ така, че да я направи съвършения астронавт, като в същото време ѝ е дала недоловим неврологичен недостатък, гарантиращ, че никога няма да може да се рее из космоса. Съдбата я беше прецакала. Тъй че тя щеше да се надцаква със съдбата. Щеше да залага тялото си и всяка сутрин, в която не се събудеше бременна, щеше да е още една нейна стъпка пред провидението.

Беше си казала, че ако се случи, ще задържи бебето. Който и да се окаже бащата, ще направи всичко по силите си, за да бъдат добри родители. Ще съсредоточи огромните си амбиции в майчинството. Може никога да не пътешества сред планетите, но ще е най-добрата маминка на света.

Само че Пенелопе всъщност никога не забременявала. С колкото и мъже да се прибирала вкъщи, не можела да прецака съдбата си.

Разбира се, когато спях с нея, изобщо не знаех това. Мислех си, че съм специален. Че понеже ѝ предстои да се отпрати на първопроходническа експериментална мисия през пространство и време, от която може да не се върне, иска да се изуча за последен път. И по някаква необяснима причина, ме е харесала.

След като не спомена нищо за предпазване, ами, аз бях един от онези типове, които просто приемаха, че взима мерки. Никой никога не очакваше от мен да се грижа за *каквото и да било*. Още по-малко за нещо толкова очевидно като гаранция, че спермата ми няма да оплоди яйцето ѝ.

Ако ви изглежда, че морализирам, значи не се изразявам достатъчно ясно. Изобщо не ме притеснява, че Пенелопе беше спала с цяла тайфа непознати. Аз бях един от тях. Това, което ме притеснява, е, че бях твърде тъп, за да осъзная, че за нея беше без значение. Поне не по начина, по който ми се искаше да е.

28.

Двамата с Пенелопе прекарахме нощта заедно и е възможно да съм достатъчно читав писател, за да предам отчасти замайващата ѝ чувственост. Но не искам. Виждам я бях гола преди, но гледката всъщност е най-малко изкусителното усещане. *Чувството* от допира на кожата ѝ до моята кожа, тежестта ѝ върху мен, тялото ми в нейното тяло, вкус и мирис, звуците, които издавахме, плътността на цялото онова сетивно преживяване прави начина, по който изглеждаше, някак несъществен. Въпреки че помня отлично как изглеждаше, защото ми каза да оставя осветлението включено.

Вече съм казал твърде много. Искам да е лично, *това* и нищо повече. Знам, не е важно, не беше важно, но беше важно, все още е важно за мен.

Хайде да опитам отново... спяхме заедно.

След това, докато лежахме в леглото ми, защото тя дойде у дома, за да може да си тръгне, когато поиска, говорихме.

Точно това искам да кажа — че не беше просто трийсет и осем минути аеробика със забиване и напрегнато сбогуване. Тя остана почти три часа. Лежахме сгъсени един в друг и си говорехме за живота. Най-вече тя говореше за живота си, а аз слушах, опитвах се да задавам правилните въпроси и да запомням отговорите ѝ, в случай че това не е еднократно, в случай че се окаже нещо повече.

Знам, очарователно и тъжно е, дете си въобразявах, че би могло да е началото на връзка.

Тя ми разказа за детството си, за тренировките си за астронавт, за провала си, за депресията, за сексуално ирационалната си фаза. Всичко, което съм ви казал за нея, е това, което тя самата ми каза за себе си онази нощ. Тогавя бях омагьосан. Щом споделяше тези интимни, лични разкрития, трябваше да означавам нещо за нея.

Сега изглежда по-вероятно цялото това споделяне да е било пряк пример за жестоката склонност на Пенелопе да се саботира сама. Аз бях синът на шефа ѝ. Синът на шефа ѝ, за когото всички знаеха, че е

скапаняк. Това, че спа с мен, че сподели проблемите си, че остана половината нощ, когато ѝ предстоеше да се яви в лабораторията още сутринта, за да бъде изстреляна на трилиондоларова експериментална мисия с пътуване във времето... бях твърде хлътнал, за да схвана какво всъщност става.

А истината е, че все още не ми пука. Дори след всичко, което се случи... аз я обичах. Не смятам, че това оправдава следващите ми действия. Но ги обяснява.

В един момент, толкова късно през нощта, че всъщност беше ранно утро, Пенелопе ми каза защо е решила да размени пространство за време и да стане хрононавт.

— Прекарах целия си живот в усилие да стана най-добрият астронавт, какъвто е имало някога — каза, — а ще бъде запомнена само като предупредителен нагледен урок по процедури на прекъсване. Дълго бях потисната от това. До деня, в който ме осени. Не е важно дали си най-добрият, стига да си първият.

Естествено, че разбрах. Това беше урок, който бях научил на дванайсет години — грешките ти, раните ти, компромисите ти, провалът и болката и гниенето, всичко това се отвява като сухи листа, ако се окажеш първият.

29.

В един момент заспах, увит в Пенелопе, а в следващия тя се разви и се измъкна. Този път поне не закъснях за работа. В лабораторията вреше и кипеше. Тълпа научни, корпоративни и правителствени наблюдатели проверяваха комуникационните си устройства на всеки петнайсет секунди. Днес беше кулминацията на живота на баща ми — първата мисия на човечеството назад във времето.

Всичко беше готово да тръгне. Оставаха само рутинните медицински прегледи, за да се гарантира, че основният екип хрононавти е годен за службата. Но след като ги бяха преглеждали всяка сутрин в последния месец, какво *изобщо* можеше да се е променило от вчера?

Влязох в медицинския център, стараяйки се да изглеждам безгрижен, докато очите ми шареха наоколо, търсейки Пенелопе, и се чудех какво ли ще е изражението на лицето ѝ, щом ме види. Имах чувството, че остатъкът от живота ми зависи от това първоначално изражение, преди емоционалните бариери да заключат невербалните ѝ реакции. Искях да я видя, преди тя да ме е видяла, за да засека какво ще пробяга по лицето ѝ — възбуда, съжаление, смущение, надежда, любов.

Такъв идиот съм.

Предполагам, че това е проблемът, когато си свикнал да се будиш в собствените си сънища. Става лесно да сбъркаш романтичната заблуда с реалността.

И наистина я видях първи. Беше обкръжена от тълпа изнервени медицински техници. Помещението беше странно затихнало като след снеговалеж или когато някой е изстрелян в засмукващия вакуум на открития космос. Никой не проговори. Просто чакаха Пенелопе да каже нещо, извърнали погледи навсякъде другаде, но не и към нея. Единственият, който гледаше право в нея, бях аз. А когато тя ме видя, изобщо не стана каквото очаквах.

Гледаше мрачно. Никой не ме беше гледал така, толкова мрачно, откакто бях на дванайсет години, с майка ми пред входната врата на дома на Робин Суелтър, деветнайсет дни след като бях избягал.

И тогава Пенелопе направи нещо немислимо. Разплака се.

30.

Беше бременна.

Отскоро. Оплождането беше станало през нощта. Моят най-амбициозен сперматозоид се бе съчетал с нейна вторична яйцеклетка някъде във външната третина на маточната ѝ тръба. В този момент, шест часа след това, зиготата все още не се беше раздвоила нито веднъж. Все още беше едноклетъчен организъм. До митозата оставаха осемнайсет часа. Двайсет и три от моите хромозоми и дваайсет и три от нейните хромозоми се бяха навили в дележна ос и мигрираха към противоположни краища на микроскопичната топчица, която пулсираше вътре в нея. Човешкият живот никога не е по-условен.

В човешкото тяло има около 37 000 000 000 000 клетки. Без да се броят микроорганизмите в храносмилателния тракт. Трийсет и седем трилиона клетки, съставени от собствената ти, специфична ДНК. В онзи момент, шест часа след като бях еякулирал във вагиналния ѝ канал като шибан тъпак, безименната зигота Вешлер-Берън представляваше само една клетка — оставаха още 36 999 999 999 999, преди да се превърне в нещо, на което би могъл законно да дадеш име.

Искам да кажа, човек губи между 30 000 и 40 000 кожни клетки всеки час, почти 1 000 000 дневно, 3,6 кг от себе си годишно, вихрушка от мъртви клетки, които се обелват и разлитат.

Какво е една клетка във всичко това?

Достатъчно, за да сложи край на кариерата на Пенелопе като хрононавт.

Нямаше значение, че зиготата — нашата зигота — беше едноклетъчен организъм. Тя променяше неудържимо генетичния ѝ състав. Целта на ежедневните медицински сканирания беше да се моделира свръхточна предсказуема карта за всички физиологични цикли в екипа хрононавти. Дори и една допълнителна клетка деформираше тази предсказуема карта и разваляше уникалната ДНК матрица на Пенелопе.

Пенелопе настояваше да прекрати бременността веднага. Едва ли имаше дори *какво* да се прекратява — една въшлива клетка. Десетсекундна процедура, извършена от фармацевтичен дрон, можеше да заличи всякаква следа от мен.

И дума да не става. Протоколът си е протокол. Това е пътуване във времето. Човешкото тяло е толкова сложно, толкова деликатно, инструментите са толкова fino настроени, действащите енергии — толкова мощни... всичко е твърде сложно, твърде опасно, твърде важно. Дори Пенелопе да прекратеше бременността тутакси, тялото ѝ вече бе претърпяло дребни, но забележими биологични промени. Системата ѝ трябваше да се прочисти от токсините, използвани за прекратяването на бременността. Нужно бе да се извърши диагностика и да се съпоставят новите медицински сканирания със старите, за да се гарантира, че тази трилиондоларова мисия няма да излезе от релсите заради нещо неочаквано.

Неочаквано, знаете, като това водещият хрононавт да прави незащитен секс със сина идиот на гения, на когото хрумна цялата идея и убеди многобройни корпоративни, правителствени и научни интереси да вложат огромни суми в неговия грандиозен план.

Дори да *можеха* да отложат всичко за два месеца, необходими, за да се потвърди, че Пенелопе е готова за мисията, нямаше да стане. Това беше и публично, и частно финансирана инициатива. Пълната прозрачност бе наложителна. Баща ми не можеше да скрие това от инвеститорите си. Никой нямаше да одобри Пенелопе след такъв гаф в преценката.

Не, за нея това беше приключило. Тя никога нямаше да се върне назад във времето.

Целият смисъл да има дублиращ екип е в това да се гарантира непрекъснатост на мисията. Ако се случи нещо, което налага член на основния екип да бъде изваден от състава, има колега за непредвидени ситуации — обучен, проверен, сканиран и готов да се включи.

Пенелопе вече не беше в основния екип. А аз бях нейният колега за непредвидени ситуации. Което означаваше, съгласно протокола, че щях да я заместя на мисията.

31.

Не помня как Пенелопе ме нападна. Помня само изражението на лицето ѝ. Бях си фантазирал, че може да се влюби в мен, но единственото в очите ѝ беше омраза, леденостудена, до бяло нажежена. Закрещя, че съм направил това нарочно. Че искам да ѝ взема мястото на мисията. Че това е някакъв отвратителен план и че не могат да ме оставят да се измъкна току-така.

Шантаво ли е, че бях донякъде поласкан? Че ме мислеше за толкова умен да скалъпя такава гениално мръсна схема. Означаваше ли това, че тя беше, тъй да се каже, *впечатлена* от мен и че след време някакъв вид емоционална магия би могла да преобърне омразата в любов? Цял един нов живот бяхме създали заедно и дори да беше случайност, трябваше да има нещо многозначително и единяващо в това буквално свързване... нали?

Фактът, че докато Пенелопе се опитваше да ме пребие до смърт с голи ръце, а медицинските техници се суетяха безпомощно наоколо и се опитваха да я усмирят, ми минаваха тези глупави мисли, е *обилно* доказателство, че не бях достатъчно умен, за да скалъпя, още по-малко да изпълня план да я съблазня и оплодя, за да мога да я изместя на мисията.

Не разбираше ли тя, че изобщо не ми пука за мисията? *Мразех* пътуването във времето. То беше манията на баща ми, не моя. Бях се лепнал като дубльор само за да съм близо до нея. Предполагам, че никой от двамата ни всъщност не познаваше другия.

Биологията не се нуждае от душевна близост, за да си свърши работата.

Охраната нахълта, издърпаха Пенелопе от мен и я изнесоха от стаята. Медицинските техници зажужаха над малките ми ожулвания с лампите си за кожно регенериране и докато седях там, очите ми засякоха екран на стената. Образът показваше мъхесто кръгче с лека трапчинка отгоре.

Беше клетката в Пенелопе. Нашата клетка.

32.

Двамата с Пенелопе седяхме в кабинета на баща ми, докато тя му обясняваше с неделикатни клинически термини какво се бе случило предната нощ, стъпките, които щеше да предприеме, за да разреши проблема, и защо категорично продължава да бъде най-квалифицираното лице, което да води екипа на мисията.

Да слушаш човека, с който си спал предната нощ, да описва цялото преживяване на баща ти, докато седиш там като нахокано дете, беше ужасно неловко, но *много* по-лошо беше да гледам отворен как Пенелопе се опитва да извърти унизителната ситуация. Лустрото на хладна рационалност, с което бе успяла някак да се покрие, след като охранителният екип я беше измъкнал от медицинския център, докато риташе и ревеше преди десет минути, бе толкова крехко, че беше трудно да си в същата стая с нея.

Това беше забележителен обрат, като се има предвид, че преди единайсет минути единственото, което исках на света, бе да съм в същата стая с нея, която и да е стая, където и да е.

Баща ми слушаше с гръб към нас, загледан навън през стъклената стена към главната платформа, на която бе поставен Времерпространственият транспортен апарат — *машината на времето*. Големият часовник беше почти изчерпал числата, четиридесет и седем минути до момента, който баща ми бе обявил с такава тържественост преди една година. Тълпа техници стояха неловко наоколо в очакване на указания, за да извършват последни приготовления за старта на мисията.

Помня как си помислих колко тъпо е всичко това. Знаех със сигурност, че баща ми бе изобретил апарата така, че да може да се задейства само от един човек. Техниците бяха само за представлението. За да се уверят инвеститорите, че парите им не са похарчени за нищо. Разбира се, всеки на платформата си имаше специфична задача, но всички функции бяха автоматизирани. Когато изчисленията са толкова точни, човешката намеса е рискована. Планът

от самото начало беше баща ми лично да задейства контролния интерфейс. Той беше единственият, на когото можеше да се довери, че ще го извърши правилно.

Това са нещата, за които мислиш, когато бъдещето ти се разпада пред теб.

Баща ми прекъсна несвързания монолог на Пенелопе. Каза, че разбира гледната ѝ точка, но че тя е без значение. От хрононавтите се изискваше ясна преценка под силно напрежение, където един привидно несъществен пропуск би могъл да има катастрофални резултати. Простият факт, че е могла да допусне такава пагубна лична грешка точно в този ден, прекратява участието ѝ. На нея не може да се разчита, каза ѝ. Не е *благонадеждна*.

Объркана, Пенелопе отвърна, че било много удобно аз да заема мястото ѝ — неговият син. В този момент баща ми изглеждаше, така да се каже, *напълно* отвратен. Каза, че няма начин да изпрати мен на мисията. Експериментът вече бил задържан за неопределено време.

Днес беше денят, за който баща ми се беше трудил три десетилетия.

Аз дори не казах нищо. Но предполагам, че изражението на лицето ми е било достатъчно, за да го вбеси. След трийсет и две години хладно равнодушие усетих зноя на гнева му. Като дете, единственото, което исках от него, беше да го интересувам достатъчно, за да може да ми се ядоса, но сега искреният му гняв просто се изля отгоре ми. Никога не бях забелязвал, че очите му са толкова влажни. Кожата под брадичката му беше някак по-торбеста. Гласът му се повиши с една октава, когато зарева, и това някак подби силата на гнева му

Същината на това, което каза, беше, че съжалява, че изобщо съм се родил.

Че всичко щяло да е по-добре, ако не съществувах. Апатичен, без цел, безполезен, животът ми нямал никаква стойност. Още по-лошо, провалил бях живота на по-добри хора от мен. А именно *неговия* и в доста по-малка степен — на Пенелопе. Че майка ми е имала късмет, като умря, преди да се е разкрила същинската величина на моя провал.

Изведнъж осъзнах — баща ми смяташе, че това, което направих с Пенелопе, е изцяло заради *него*. Акт на отцеубийствена агресия. Пенелопе Вешлер беше неговата миропомазана, водачът на мисията

ни, хрононавтът, с когото всички други се сравняваха и на когото отстъпваха по качества, а в нощта преди експеримента, който трябваше да циментира научното му наследство, аз не само правя секс с нея, но ѝ правя дете. Така да се каже, *отнемам* я.

Честно казано, изобщо не бях помислял, че дълбоко в моя копнеж и желание може да е заровен трънлив корен на отмъщение. Не, всичко това беше твърде объркано дори за мен. Тъй че бях напълно и адски разгневен. *Разбира се*, моят нагъл, егоцентричен, мрачен баща щеше да се опита да ми вземе това и да си го присвои. Може би намираме най-голямата обида в истините, които не можем да признаем.

Реших, че е време да задам фундаменталния въпрос на живота си.

— Защо изобщо ме направи?

— Защото имах да върша работа — каза баща ми, — а майка ти беше самотна.

Днес трябваше да е уникален ден в човешката история. И беше. Беше денят, в който баща ми най-после беше честен с мен.

Слушах дърдоренето му, докато жената, в която бях влюбен, седеше и пресмяташе как да обърне това в своя полза, и се чувствах така, сякаш *наистина* пътувах във времето, назад към всеки момент в живота ми, когато баща ми можеше да ми се е ядосал, можеше да е изпитал *каквото и да било* към мен. Беше като мимолетен поглед към онова, което можеше да е било, ако бях отраснал с този баща, честния, вместо с лъжеца, гения, призрака.

Времето, когато избягах от дома за деветнайсет дни, *точно* това исках тогава. Но майка ми направи препечен сандвич със сирене и отказа изобщо да го обсъждаме. Баща ми влезе в кухнята и без дори да забележи, че съм се върнал, взе сандвича, предполагайки, че е за него, и се върна в кабинета си, за да го изяде зад тежката затворена врата. Майка ми заплака, а аз я държах и се извинявах, извинявах.

По някое време злобата на баща ми изтля и Пенелопе се опита да върне разговора към това колко жизненоважна все още би могла да е за мисията.

— Вие спяхте със сина ми — каза баща ми. — Никога няма да бъдете участник в тази или която и да е друга мисия. Всички ще научат какво направихте. За вас приключи.

— Тази мисия означава всичко за мен — каза Пенелопе. — Моля ви, доктор Берън...

— Моля ви, наричайте ме Виктор — прекъсна я той. — След като вече не работите при мен.

Не знам дали се опитваше да я уязви, или аурата на гнева му към мен беше толкова разрушителна за всички, оказали се наблизо, но нещо вътре в нея се отключи. Тя се вцепени, лицето ѝ пребледня отпуснато, очите ѝ — безжизнени, мътни. Разбра.

Баща ми ѝ каза да представи последния си доклад, докато той уведоми инвеститорите, че поради злополучен личен проблем експериментът се отлага до второ нареждане.

Наистина го правеше. Прекратяваше първата мисия назад във времето. Най-хубавият ден в живота ми, последван от най-лошия ден в живота ми. Всеки щеше да научи. Всеки щеше да знае това винаги.

Пенелопе напусна без повече думи. Аз също станах да си тръгна, но той каза, че все още не е приключил с мен. Дори вече не беше ядосан, сякаш последният му удар към нея бе изчерпал отровата и можеше отново да се върне в състоянието си на отчужденост и превъзходство. Продължи да изрежда монотонно многобройните разочарования, на които го бях подложил през годините — невзрачното ми представяне в университета, липсата на лични интереси, апатичната житейска кариера, неспособността да създам нито една социално, културно или дори политически смислена връзка... и честно казано, бях изненадан, че помнеше всичко това, след като рядко дори забелязваше, че съм в една и съща стая с него.

И точно тогава осъзнах нещо, което ме накара едва ли не да изригна.

Пенелопе не отиваше да съставя доклад. Не ѝ беше останало нищо, което да каже. Отиваше другаде и отиваше там точно сега.

33.

При цялата си гениалност, баща ми нямаше и представа защо се хвърлих към вратата. Не беше се досетил какво се кани да направи Пенелопе.

Втурнах се по коридора, изкълчих глезена си, когато взех завоя прекалено бързо, блъснах се в стената толкова силно, че ми остави оток, и се спуснах надолу по стъпалата, изкълченото ми стъпало се нажежи от болка. Знаех, че съм прав, защото чух познатото дълбоко басово жужене веднага щом запечатаната врата се откряна към помещението с високия таван, където се съхраняваха дефузионните сфери.

Едната сфера бе активирана.

Бях замръзнал на място, умът ми беше по-празен от всякога. Може би точно това бе изпитала Пенелопе, когато бе отишла в открития космос. Чух как някакви хора нахълтаха в помещението зад мен, техници си закрепяха едни на други, че протоколите за сигурност са нарушени. Алармите запищяха точно като в Деня, когато с Пенелопе за първи път се видяхме голи. Но онова бе началото на нещо, а това беше краят.

Пенелопе излезе от дефузионната сфера. Само че люкът все още беше затворен. Мина направо през него. Което трябваше да е невъзможно, защото дефузионната сфера е конструирана от вещество с висока плътност, потискащо нематериалността. Или поне го прави в безопасни параметри на дозиране. Никой досега не беше виждал какво става при небезопасна доза.

Поради което всички онемяха, когато тя пристъпи навън. Мина *през* него.

Пенелопе не изглеждаше по-различно. Да, имаше го онова блещукане, което получаваш, когато си нематериален, да кажем, неосезаемите молекули на най-външния кожен слой не могат правилно да взаимодействат със свързаните молекули на въздуха около теб. Но иначе изглеждаше както винаги.

Само дете никой не можеше да я докосне, да я сграбчи или да я натика обратно в дефузионната сфера. Нямаше значение колко крещяха, викаха и я умоляваха да не прави това. Нямаше значение колко силно някой осъзнава в този момент, че всичко, което досега не беше знаел, че иска, се разпада по шевове. Нямаше значение, че поне една от клетките в нейното тяло е наполовина на някой друг.

Нямаше значение, защото това, което исках, беше нематериално.

Можехме да направим толкова много неща. Можехме да донесем живот в този свят на чудеса и този живот можеше да промени и двамата ни, да ни направи по-добри, да поправи счупените часовници в мозъците ни, които не ни позволяваха да бъдем щастливи, докато щастието бе на ръка разстояние. Не беше просто *кой* е вътре в нея. Беше *къде*, място, където и двамата можеше най-сетне да се освободим от хората, в които никога не бяхме искали да се превърнем, защото това е магията на създаването на живот — превръща всички лоши решения, които си взимал някога, в нужните стъпки по несигурната пътека, която те довежда у дома. Защото само за миг бях имал дом. Беше с големината на една клетка, но тя стигаше, за да побере в себе си всичко, което бях искал някога.

Свлякох се на пода и просто я зяпнах. Пенелопе също се взря в мен.

Докосна корема си. Обичам да си мисля, че това е моментът, в който тя промени решението си и пожела да задържи бебето ни и да станем семейство.

Но разбира се, беше твърде късно. Дори и да искаше да изтича обратно в дефузионната сфера и да върне процеса, вече не можеше да се движи. Невроните ѝ вече не можеха да се възбудят в мускулите ѝ, мускулите ѝ вече не можеха да дръпнат костите ѝ, костите ѝ вече изобщо не бяха кости, сърцето ѝ, неговото сърце, сърцето на бебето ни, никога нямаше да забие в онова, което вече не беше утробата ѝ.

Разпадаше се пред мен. Те. Те се разпадаха пред мен. Ръката на корема ѝ. Очите ѝ замръзнали в ужас, съжаление, скръб. Моите също.

Исках да запамята всеки нейн контур, докато съхраняваше формата си, но беше невъзможно да се откъсна от очите ѝ. Молекулите ѝ се разсипваха, отнасяха се във всички посоки, през стените, тавана, пода, докато не остана нищо.

34.

Не че всичко в моя свят беше свършено. Някои хора все още се прецакваха от тревога, стрес и неизправна неврална химия. Използването на фармацевтични продукти беше повсеместно. Също и паническият стремеж за по-висок статус. Властта все още покваряваше, изневярата все още нараняваше, бракове все още се разпадаха. Любов оставаше несподелена. Детството можеше да е площадка за игра или затвор. Някои хора са просто органично зле в леглото и никаква интерактивна порнография не може да оправи това.

Но в света, изграден върху неограничената енергия на Двигателя Гъотрайдер, петролът беше без значение, основните ресурси бяха изобилни и всеки имаше достъп до всевъзможни технологични постижения, важни и по-незначителни. Не всеки избираше да живее в нашата глобална техноутопия и макар че между държавите все още съществуваха напрегнати разногласия и дипломатически търкания, въоръжението беше толкова усложнено и животът — толкова удобен, че не бе имало истински геополитически конфликт от три десетилетия. За какво да се воюва?

Съжалявам, ако това звучи наивно или недодялано, но е, каквото е.

Научното откритие беше господстващият социален мотиватор, тъй като дори най-загадъчните теории можеше да бъдат реализирани с огромни ресурси. Религията нямаше много място в публичната сфера. Стотици милиони хора бяха все още религиозни, но по-скоро като културна маниерност. Като народните танци или пирожките.

Моралът не рухваше в нихилизъм. Някои хора бяха мили, някои бяха груби, някои бяха щедри, някои бяха алчни, имаше храбри хора и страхливи хора, проникателни и глуповати хора, самопожертвувателни и самоунищожителни, волеви и нехайни, щастливи и тъжни. Човек все още можеше да се забърка в юмручен бой, ако каже нещо неподходящо на неподходящото лице в неподходящия бар. Пострадали хора взимаха

понякога лоши решения. Умни хора понякога правеха глупави неща. Но всеки, който го искаше, имаше място в света.

Какво е религията? Какво е философията? Какво е изкуството? Те са въпрос — *защо?*

Когато живееш в нещастен свят на системно неравенство и токсична бедност, отговорът е уклончив и неудовлетворителен. И винаги съществува едно обвинително *защото*. Заради човешката природа. Заради парите. Заради правителството. Заради магическите куклови, които ни манипулират от небесните си бърлоги. *Защото* всъщност никога не може да отговори на *защо*.

Екзистенциалната разлика между моя свят и този свят е в това, че там, откъдето идвам, *защото* е самоочевидно — просто се огледай наоколо. Никой няма нужда да пита *защо*. Отговорът е очевиден. Бяхме щастливи. Целта ни беше това да продължава и да направим света все по-добър за онези, които ще ни последват, също както бяха правили онези преди нас.

Да, разбирам, че това е доста добре работеща дефиниция на идеология — система на вярване, толкова увличаща, че прави задаването на въпроси безсмислено.

Не беше свършено. Правеха се грешки. Ставаха злополуки. Осуетяваха се амбиции. Хора се нараняваха. Майки умираха. Синове не можеха да проумеят *защо* бащите им не ги обичат. Жени забременяваха и не искаха бебетата. Извършваха се самоубийства.

Но беше един добър свят, разумен свят, милиарди хора с техния ценен живот, някои егоистични, някои безкористни, повечето — по малко и от двете. Никой не заслужаваше онова, което им причиних.

35.

Събудих се в болница, мислите ми — размътени и разпилени. В първия момент си помислих, че съм оглушал, но беше просто заради шумозаглушителите в стерилния възстановителен куб. На очите ми им беше нужно доста време, докато се фокусират, да кажем, че светлинните вълни, пълзящи нагоре в оптичните ми нерви, се разпръсваха по пътя си. Трябваше адски да съм ги изплашил, за да ме дозират толкова тежко. Може би всичко, което се случи след това, беше, защото докторите бяха сбъркали дозата. Може би невралните скенери бяха измерили погрешно ендокринните ми нива. Може би нито един от последвалите ми избори не беше избор.

Но пък дали изобщо някой наш избор наистина е избор? Мозъкът е облачна буря, която кипи и пращи в трите фунта мокро месо. Съществуват ли изобщо съзнателни решения, или всичко е инстинктивна реакция, накичена с деформирана логика?

Тези въпроси определено *не си* задавах, щом химическата мъгла се разсея и мрачната истина се върна. Пенелопе си бе отишла. Нашата клетка си бе отишла. Геният на баща ми беше рухнал. Лабораторията му изоставена. Мисията отложена за неопределен срок. Целият екип, хрононавти, техници, съветници, баща ми, всички изолирани в жилища с напълно изключени комуникации, докато адвокатите се трупаха за полагащите се разпити, предричаха множество законови санкции, очернени репутации, правителствени мерки, корпоративни одити, цялата област на пътуването във времето задържана за едно поколение.

Удивително е колко големи щети може да причини един пенис.

36.

Там, откъдето дойдох, хората имат различно отношение с властите. Синтезаторите на храна, рециклаторите на дрехи и огромните взаимосвързани жилищни кули означаваха, че на никого не му липсва храна, покрив или подслон. Посегателството върху собствеността не беше кой знае какъв проблем, защото всичко беше кодирано и проследимо, тъй че дори да откраднеш нещо, не би могъл да го използваш или да го отнесеш където и да било. Душевните заболявания и злоупотребата с вещества съществуваха, но се справяха с тях като със здравословен проблем. Лекарствата се самосинтезираха в местно лечебно заведение, тъй че човек можеше да развие пристрастеност към пенлив амфетамин, бинарно сладко или морфокаин и да иде да спи под моста, ако наистина го иска, но никой не го правеше.

Просто не беше бунтовен свят. Може би това звучи тъпо и не, да речем, достатъчно пънк рок, само че пънк рока го нямаше в моя свят. Пънк рокът не беше нужен.

Не искам да кажа, че ентропията никога не разстройваше системата ни, а просто, че когато го стореше, повечето хора изчакваха властите да си върнат говната под контрол, за да можем всички ние да се върнем към сигурността, удобството и изобилието. Всичките ни материални нужди се осигуряваха от грижливи корпорации с чудесно клиентско обслужване, тъй че избираемите правителства съществуваха само за законово надзираване, обществена безопасност, международни търговски споразумения и готовност за действия при бедствие. Хората се доверяваха на системата.

Поради което беше толкова лесно просто да изляза от болницата, въпреки че формално се очакваше да се предам в полицейската служба при освобождаване. Никой не ме спря, защото това не беше типът общество, в което хората съзнателно нарушават протокола.

Очакваше се усещането, докато лежиш в звукоизолиран възстановителен куб, да е за мекота и спокойствие. Само че оставаш

сам с мислите си и е по-скоро като да си погребан жив в ковчег. Мозъкът ми отхвърляше всякаква системна оценка на положението ми, все едно че самият орган се беше затворил плътно, за да предотврати заразяване. Може ли мозъкът ви да покрие с коричка един спомен, както плътта ви покрива рана? Моят мозък адски сигурно се канеше да се опита.

Отворих куба и огледах тясното помещение без прозорци, където беше поставен. Нямаше никаква охрана. На никого не беше хрумвало, че трябва да бъда охраняван. Облякох дрехите си и закрачих бавно по коридора. Медицинските техници бяха заети с пациенти, а онези, които все пак ме видяха, приеха, че след като напускам болницата, ми е разрешено да го направя. Не бях равнодушно хладен под напрежение. Бях в остър шок. Кръвта ми бе като лава. Сърцето ми изригваше пламък. Но каквато и болка да изгаряше нервите ми, не можеше да стигне съвсем до изтръпналия ми ум.

Пред болницата имаше широк площад с улеи за приземяване на въздушни коли, докове за транзитни капсули и платформи за телепортиране. Стотици хора се движеха насам-натам, отиваха на работа, посещаваха пациенти, взимаха тестове, оставяха жени, прибираха семейството, клюкарстваха с колеги, бърбяха с приятели, флиртуваха с непознати, фрактален възел ежедневието. В следобедната слънчева светлина никой не узна за унищожението ми.

Загледах се в плетеницата връхлитащи отгоре въздушни коли. Тъй като се виждаха толкова често отдолу, колкото и отгоре, долните им страни бяха моделирани така, че да изглеждат също толкова приятно като корпусите им, с гладки блестящи кантове и с кръглите раковини на антигравитационните им двигатели, потръпващи със спокойната си мощ. Осъзнах, че не мога да си спомня какво стана с водача на въздушната кола, която уби майка ми. Не можех да си представя лицето му или да си спомня името му. Беше ли ранен и той? Настанен в същата болница, която току-що бях напуснал? Беше ли дошъл на погребението, неловко задържал се най-отзад в тълпата, несигурен дали трябва да поднесе лично съболезнованията си, или да остане смълчан и сконфузен в периферията? Какво ли бе изпитвал заради това, което бе причинил на семейството ми? Присъствието му бе като сянка, хвърлена от трик на светлината, това лице, което бе променило всичко в живота ми, но което бях напълно забравил.

Усмихвах се дружелюбно на всеки, покрай когото минавах, докато пресичах площада и влязох в транзитна капсула.

Не можех да обясня какво правех. Нямах никакъв план. Бях отново на дванайсет години и щях да избягам. Някъде, където никой не може да ме намери.

37.

Върнах се в жилището си. Не бях притеснен, че полицията ще дойде да ме прибере, тъй че се придържах към наблюдаваната публична система и минах през входната врата посред бял ден. Не се криех. Бягах. Има разлика.

Нямаше какво да опаковам, но исках да прочистя тялото си и да сменя облеклото си. Видях го в спалнята си — кичур от косата на Пенелопе. Беше достатъчно, за да поръчам да ми отгледат биологически точна андроидна сексукла с мека кожа, топла отвътре и със снизходителен изкуствен разум. Щеше да прави каквото поискам и когато поискам и щеше да е точно като нея.

А ако този подход се окажеше прекалено гъвкав, недостатъчно спонтанен, можех да се регистрирам в сайт за секссреци и да намеря желаеща непозната, която да се отбие с дигитален грим — образна проекция в реално време, положена на лицето ѝ. Можеше да прилича на всичко, което поискам, можеше да прилича на тигър, делфин или гъска, стига това да ме възбужда, но щеше да е живо, непредсказуемо човешко същество, за което тази ролева игра щеше да е удовлетворяваща по негови собствени странни причини.

Или можех да сканирам образ на Пенелопе в един от безбройните алгоритми за запознанства и да намеря жена, която да прилича на нея толкова, колкото е възможно, и да кажа каквото трябваше да кажа, за да я накарам да си падне по мен, и да прибегна до феромонни добавки от черната борса, за да ни свържат хормонално, и може би дори здраво да подкопая самоувереността ѝ дотам, че да помисли, че козметичната хирургия е нейна идея. И можех да се оженя за нея, и можеше да имаме дете, и можех да доживея до преклонна възраст с подобие на живота, който се разпадна пред мен.

Това, което казвам, е, че имаше един момент, в който се представиха други опции. Не разумни опции. Неразумни опции. Шантави, извратени, самоунищожителни опции. Но опции с

последствия, ограничени до моя непосредствен емоционален радиус. Можех да го запазя като нещо лично.

Но не го направих.

Може би, ако имах достатъчно време, щях просто да продължа. Да изровя дупка, да го зароя и да изградя нещо ново отгоре. Но не това е видът време, който имах предвид.

38.

В лабораторията беше сумрачно и зловещо. Тъй като обикновено пристигах късно и напусках рано, бях свикнал да е видимо оживена. Но сега беше пуста.

Баща ми беше конструирал апарата си за пътуване във времето така, че да е с елегантен дизайн и прост за опериране. Дори идиот можеше да го използва. Или дълбоко разочароващ син.

Ако изградиш машина, за чието задействане са необходими петдесет души, какво става в случай че нещо се обърка по време на пътуване към миналото? Да кажем, че членовете на екипажа са излезли от строя и техният живот, бъдещето на проекта, бъдещето на *всичко* зависи от един ранен или дезориентиран оцелял, който непохватно задейства аварийния бумерангов протокол, за да ги върне в настоящето? Колкото и изящно сложна да е машинарията и абсолютно точни калибрациите, самият апарат е лесен за употреба, защото би могло да се наложи да е лесен.

Никакви аларми не се включиха, когато бях сканиран за вход. Както казах, там, откъдето дойдох, властта не действаше така. Никой не би нахлул в лабораторията по престъпни причини. Нямахме корпоративни конкуренти или научни съперници. Баща ми беше първопроходник в област с малцина равни нему. И беше наел тези малцина да работят за него.

Дори извън сводестото, подобно на хангар помещение, което побираше апарата за пътуване във времето, нямаше никаква допълнителна охрана. Допускането беше, че никой няма да реши да мине през хлъзгащите се врати в хладния антисептичен въздух и да застане пред тази машина, чието построяване струваше трилиони и се очакваше да донесе доходи в квадрилиони, освен ако няма основателна причина. Когато съоръжението бе построено, сегашните обстоятелства — проектът задържан, водачът на екипажа мъртъв, наследството на баща ми — на пух и прах, не бяха сред възможните дългосрочни проекти.

И все пак ето ме тук.

Времетопространственият транспортен апарат не е чак толкова голям, предвид това, което прави. Централно осева конструкция, свързваща шест овални койки, напичени с лъскав метален такелаж и обкръжени от светещи контролни панели, жужащи и изпълнени с възможност.

Включих го.

Машина, която никога не е използвана, е като бебе, което никога няма да бъде родено.

39.

Лайънъл Гьотрайдер не доживя да види бъдещето, което изобрети. Той и Шестнайсетте свидетели на първоначалния експеримент умряха в рамките на три месеца, убити от неочаквано огромните количества тау радиация, която изригна от Двигателя при първото му включване. Гьотрайдер не предвиди колко точно мощно щеше да се окаже изобретението му. Или колко смъртоносно за присъстващите.

Без значение беше какви изражения имаше на онези прочути лица — скептично, възхитено, разсеяно, развеселено, ревниво, ядосано, замислено, уплашено, отчуждено, загрижено, възбудено, равнодушно, разтревожено, отегчено, нагло или мъдро — всички те бяха фатално облъчени. Хемопоеична деградация, водеща до апластична анемия, нерегулярно клетъчно деление, генетично изкривяване, гастрочревно втечняване и васкуларен срыв, катастрофално неврологично увреждане, кома, молитва, смърт.

Самият Гьотрайдер беше първият, който умря. Мойсей на границата на обетованата земя. Другите го последваха един по един, мъченици на науката.

Ако има религия там, откъдето дойдох, това е саможертвата на олтара на откритието. Лайънъл Гьотрайдер даде живота си, за да може светът да процъфтява в рай извън въображението му. Фактът, че жертвата му беше плод на случайност, се счита за поетичен.

Връщането до 11 юли 1965 г. беше прагматично, защото радиационната следа, оставена от първоначалния Двигател, е като въже, свързващо ни с миналото ни, хлебни трохи, направени от полуразпаднали се атоми, проследяващи пътека от типа „свържи точиците“ до точната координата в пространството и времето, в които моят свят бе роден. Но същата тази атомна нишка е и дيريا от кръв, отрова или поезия, защото е същата радиация, която уби Гьотрайдер и Шестнайсетте свидетели.

Точно това отличава първоначалния Двигател Гьотрайдер от всяка друга машина, точно затова е единствената, която можем да проследим през време и пространство, единствената с фаталния недостатък, поправен в следващите модели благодарение на неволната саможертва, направена от онези седемнайсет души в светия храм на нашето бляскаво бъдеще.

Пътуването във времето, за да се види сътворяването на моя свят, не е просто научен експеримент или проява на историческо любопитство. То е и разследване на убийство. Означава да станеш свидетел на раждането на бъдещето и на смъртта на лицето, което го направи възможно.

Винаги съм оценявал факта, че този извисен визионер умря, защото подцени себе си. Ако Двигателят не се беше оказал толкова епохален, Гьотрайдер щеше да е един катастрофален провал.

Това, което прави художественото изображение на активирането интересно, не са реакциите на Шестнайсетте свидетели — те са били формализирани с времето — а изражението, което художникът избира да постави на лицето на Лайънъл Гьотрайдер в момента, в който отрицва изобретението си над света. Скептично? Възхитено? Разсеяно? Развеселено? Ревниво? Ядосано? Замислено? Уплашено? Отчуждено? Загрижено? Възбудено? Равнодушно? Разтревожено? Отегчено? Нагло? Мъдро? Изборът на художника в този многозначителен детайл казва всичко за произведението.

Истинската причина баща ми да иска да посети този специфичен момент беше, за да наблюдава лицето на Гьотрайдер точно *преди* да включи изобретението си — да види дали разпознава онова изражение от огледалото. По същество — да разбере дали Виктор Берън и Лайънъл Гьотрайдер са толкова сходни, колкото мисли, че са.

Аз също съм любопитен. Защото се оказаха по-сходни, отколкото баща ми допускаше. Гении, които грешно са изчислили нещо съществено, с непредвидени последствия, сложили край на всичко, което знаеха, и промениха света.

За Гьотрайдер тау радиацията, която го уби, беше фаталният недостатък. За баща ми бях аз. Аз бях фаталният недостатък.

40.

Тръгнах през пустата лаборатория към зоната за преобличане на хрононавтите, където имаше лични антрета за събличане и шкафчета за личните ни вещи. Отворих шкафчето на Пенелопе. Вътре нямаше много неща. Плътният ѝ костюм беше херметично затворен в стерилна гел опаковка, за да се гарантира, че нищо не го е заразило преди отпътуването назад във времето, което тя никога нямаше да предприеме. Една резервна униформа беше спретнато сгъната до кесийка с допълнителен ластик за обичайната ѝ конска опашка. И още нещо... античен джобен часовник.

Не знам колко дълго стоях там, но по едно време тялото ми се разтърси толкова силно от дрезгави хлипове, че се наложи да седна на пода. Държах джобния часовник в ръцете си, търках хладния метал с пръстите си.

Преди около шест седмици извършвахме тренировъчна симулация на аварийния бумерангов протокол на машината на времето, за да установим колко бързо бихме могли да го задействаме ръчно, ако някоя грешка в изчисленията ни изхвърли в открития космос. Пенелопе успешно спаси целия екипаж при всеки опит. Аз успях да убия всички, няколко пъти. На разбора Пенелопе ми каза, че вместо да мисли за протокола като за единична смъртоносно важна процедура, го е разбила до поредица от отделни задачи, една на секунда, и отброявала в главата си, докато ги изпълнявала, всяка секунда — дискретна единица време, като стар часовник, отмерващ с тиктакане миговете в стабилен ритъм.

На следващия ден донесох джобния часовник, който бях намерил в онзи изоставен град с приятелите ми, и ѝ го показах като пале, носещо топка на господаря си. Обясних, че не работи, но може би ще успея да накарам някого от техниците да ми го поправи.

— Не го прави — каза Пенелопе. — Или ще се ядосат, че един дубльор им губи времето, или ще се притеснят, че ако откажат, ще кажеш на баща си.

— О — отвърнах. — Вярно. Да, разбира се.

— Дай ми го — каза тя. — Ако аз им кажа да го направят, дори няма да помислят за това като за услуга.

Подадох ѝ джобния часовник и повече не споменах за него. Реших, че дори и да помни този разговор, едва ли ще е приоритет за нея.

Джобният часовник тиктакаше в ръката ми, секунди в минути, в часове, докато седях там и си мислех какво означава това, че Пенелопе го беше поправила, но така и не беше ми го върнала. Прибрах го в шкафчето ѝ и затворих вратата. Отворих моето шкафче, съблякох дрехите си, разпечатах гел опаковката и облякох своя плътен костюм. Знаех какво трябва да направя.

Да стана онова, която тя не можа — първият.

Има още толкова много неща за там, откъдето дойдох, които не съм ви казал.

Въздухът. Не е като тук. Притежава онази плавност и лекота, сякаш си на лодка в огромно езеро, не в океана с мириса му на водорасли, просто една чиста, сладка празнота. Никой не си правеше труда да гори въглерод след 1970 година, тъй че в атмосферата нямаше парлива, мазна утайка. Това е от онези неща, които забелязваш само когато си привикнал към нещо друго, като пресноводна риба, пусната в морето, хрилете ѝ раздрани от солни изгаряния.

Ами ботаничното инженерство, идея си нямате. Домове, направени изцяло от дървета, които органично филтрират въздуха ти, произвеждат електричество чрез естествени цикли на разлагане в почвата и раждат свежи плодове и зеленчуци на кухненските ти стени. Не бяха точно обичайни, но човек можеше да си наеме един за ваканцията. Някои живееха в тях целогодишно.

Толкова много социални притеснения бяха елиминирани, защото всеки път, щом човек се запознаеше с някоя нова личност, можеше просто да направи бързо сканиране и да получи съпоставени данни дали си подходите по-добре като приятели, любовници, съпрузи или непознати. Не че бяхме длъжни да правим това, което данните предпоставят. Мнозина го пренебрегваха, понякога с чудесни, понякога с ужасни резултати. Можеше дори да разбереш дали лицето, което преценяваш, е пренебрегвало оценъчните данни в миналото и дали това е било за добро или за лошо.

Бих могъл да продължа безкрайно, изреждайки списък с неща, които биха могли да изглеждат уж страхотни или ужасно технократски, в зависимост от личната ви настройка... но схващате идеята.

Или може би не схващате идеята: баналното ежедневно чудо на всичко това. Никога не мислех за въздуха, който дишах. Никога не почивах през ваканцията в едно от онези дървета къщи. Профилите с данни ми се струваха полезни, но любимото ми устройство беше онзи

феромонен детектор, който издаваше тихо *пинг*, щом жената, с която общуваш, изпусне облаче хормони на привличане, и разбираш, че най-малкото е достатъчно заинтригувана, за да продължава да ти говори...

Дори *това* да съставяш разказ дума по дума и да се преструваш, че не знаеш как свършва — дори това ми е странно. Освен ако си ентузиаст за романи по индивидуална поръчка, каквато беше майка ми, някой, който обича да го водят за ръката като дете през градински лабиринт, там, откъдето идвам, повечето наративни забавления са най-малкото пасивно интерактивни, с прилагане на същата неврално проследяваща технология, която позволява на виртуалния ти симулатор на околна среда да те облекчи от сънищата ти сутринта. Всеки разказ е уникално персонализиран, желанията ти, страховете, безпокойствата, приумиците и странностите ти размесени в преструктурирания сюжет като скелет, около който собственото ти шантаво мозъче изгражда уникално тяло.

„Дежа вю“ е съществено за разказвателната палитра, притеснителното усещане, че си чувал историята преди, но не можеш точно да я наместиш. Онова странно, вибриращо неудобство е едно от най-пищните удоволствия в нашето майсторство на разказа и почти напълно липсва тук. Тук хората се оплакват, когато решат, че знаят накъде върви един разказ. Сякаш наистина важното е сюжетът. В този свят едни и същи думи винаги са в един и същ ред, подредени според личните ексцентричности на автора. Не ми *харесва* чувството, че този разказ е за мен. В моя свят всеки разказ винаги е за *теб*.

Съжалявам, знам, аз съм като лош компаньон на първа среща, който прекарва цялото време в приказки за бившите под предлог, че така ще го опознаеш по-добре, а всъщност просто не може да ги забрави. Не искам тази част от разказа ми да приключи, но е време.

42.

Отброяващият часовник показваше: 00:00:00. За всичко беше твърде късно.

Във Времерпространствения транспортен апарат имаше шест койки, по една за всеки член на стандартния екипаж хрононавти. Облечен в плътно прилепналия костюм, се настаних в определената за Пенелопе или нейния колега за непредвидени случаи — за мен. Бих могъл да излъжа и да кажа, че за миг изпитах угризение или най-малкото колебание, но бях изпаднал в твърде дълбок шок.

Действах по инстинкт, но не от чувство за самосъхранение. Исках отмъщение, сега го разбирам, въпреки че тогава щях да го нарека „справедливост“. Кое то е истерично и мелодраматично, знам, но бях в истерично-мелодраматично състояние на ума.

Ако можех, щях да се върна назад само колкото бе достатъчно, за да спася живота на Пенелопе. Само половин ден ми беше нужен. За съжаление машината на времето не работи така. Може да е най-върховото постижение на технологията, създавано някога от човешкия ум, но все пак беше само прототип. Дори и да знаех как да препрограмирам пространствено-времевия ѝ навигационен код, което *не знам*, апаратът преднамерено беше изграден само с една крайна цел.

Така че не, не можех да спася Пенелопе. Но можех да довърша онова, което започна тя.

Щях да направя нещо, което баща ми не можеше да ми отнеме. Щях да бъда първото човешко същество, пътувало назад във времето. Дори да ме осъдеха, арестуваха или, не знам, екзекутираха — всъщност *незаконно* ли е да пътуваш във времето? — щеше да е трайно постижение. Който и друг още да го направеше, аз винаги щях да съм първият.

При положение че бе възможно това да са последните ми мигове живот, не се забавих, както щях да направя, ако бях разсъждавал рационално. Но не разсъждавах рационално. *Не разсъждавах* изобщо. Изпълнявах усвоена от тренировките поредица от задачи, въвеждани

последователно без колебание, като ги отброявах по секунди, в стабилен ритъм, точно както тя ме научи. Оказа се, че през онези стотици часове на тренировъчни симулации съм обръщал внимание не само на Пенелопе.

Апаратът за пътуване във времето има процедура за достъп от три части — генетично сканиране, сложен код за достъп и голям червен бутон. Биологично, интелектуално, физическо.

Активирах машината на времето.

Не съществуваха никакви зрителни или слухови явления, свързани с пътуването във времето. Но баща ми беше загрижен, че първите ползватели на технологията ще се чувстват измамени, ако няма някакво бла-бла. Беше безсмислено от научна гледна точка, чиста показност. Сякаш просто да заминат *назад във времето* нямаше да е достатъчно страхотно за префинените консуматори, които финансистите на баща ми смятаха да привлекат.

Тъй че беше събран екип психолози, които да измислят как да накарат хората да се чувстват емоционално въввлечени в преживяването, и това, което измислиха, беше мелодично жужене и меко осцилиращо сияние на топла светлина.

Въпросните психолози бяха добри в работата си. Когато започна онова жужене и блещукане, всичките ми скръб и гняв и шок се отвяха. Почувствах се стабилен, обнадяден и свободен.

И осъзнах с абсолютна яснота, че това е една ужасна шибана идея.

Но беше твърде късно. Проклетото тъпо жужене и проклетото тъпо блещукане щеше да е фантастично нещо за преживяване например точно *преди* да включа устройството, вместо точно *след*...

Усетих стягане в мозъка си, все едно че се свиваше като охлюв в черупката си. Имах грозното усещане за подхлъзване на лед, свободно пропадане към тежък сблъсък, който така и не последва, увиснал в мига, когато равновесието се губи от гравитацията. Усецах кръвта си натезала, гъста, вените и артериите огънати като мокри кърпи на простор. Ноктите на ръцете и краката ми смъдяха, сякаш растяха със стъписваща бързина и се извиваха на клупове блед кератин. Очните ми кълба пулсираха, изпълнени с погрешния вид светлина, гъстият сироп вътре в тях закипя. Странни вкусове пробягаха по езика ми — горчив чай, изгнил лимон, сладка трева, устните на Пенелопе. Космите по

главата ми сякаш се заровиха навътре, пронизвайки черепа ми и
вплитайки се в дендритите. Или може би дендритите ровеха навън,
изпълзяваха като червеи от черепа ми като деликатно влакнестата кожа
на морска звезда.

Усещах се дълбоко, дълбоко шантаво.

А след това изчезнах.

43.

РЕЗЮМЕ — ГЛАВИ ОТ 1 ДО 42

Том Берън живее в света, който се предполага, че ще имаме. Технологическата утопия, предсказана от оптимистичната научна фантастика на 50-те, стана възможна, когато през 1965 г. учен на име Лайънъл Гъотрайдер изобрети радикално нов вид производство на енергия — чиста, силна, безгранична. Подхранван от Двигателя Гъотрайдер, научният напредък мощно се ускори. През 2016 г. всички имаха всичко, от което се нуждаеха, за да живеят щастлив, удобен живот. След като всички ежедневни функции са автоматизирани или синтезирани, повечето хора работят, за да развият единственото, което вече е важно — забавлението.

Като почти всички хора в света Том работи в лаборатория. Неговият шеф е баща му, Виктор Берън, гений първопроходник във върхова област — пътуването във времето. Самата наука е радикална и гениална, но за да осигури корпоративното финансиране и правителствено одобрение, Виктор я е опаковал като свръхелитен туризъм.

След смъртта при злополука на майката на Том, Ребека Берън, Виктор предлага на сина си работа от чувство за вина и съжаление. Отношенията им отдавна са напрегнати, защото Виктор винаги е бил толкова ангажиран с важното си изследване, а Том винаги е бил толкова ангажиран с това да бъде едно хронично разочарование.

Том е назначен да тренира заедно с Пенелопе Вешлер, водачката на екипа на първата мисия назад във времето, за да заеме мястото ѝ, в случай на малко вероятното обстоятелство нещо с нея да тръгне непреодолимо погрешно.

Том скоро се влюбва до уши в Пенелопе. Допуска, че тя няма никакъв интерес към него, тъй като в повечето случаи го пренебрегва. Но Пенелопе си има много повече проблеми, отколкото някой би могъл да предположи. Просто умее да го прикрива добре.

В нощта преди мисията Том и Пенелопе имат дискретна среща на прием, даден от финансовите донори на проекта. Спят заедно. Една от най-хубавите нощи в живота на Том.

Но следващата сутрин се оказва една от най-лошите в живота на Том. При рутинното медицинско сканиране преди мисията се оказва, че Пенелопе е забременяла от него, което автоматически я зачерква от списъка. Тъй като Том е официалният ѝ заместник, тя го обвинява, че го е направил нарочно. Виктор, разгневен и смутен от това, че делото на живота му е застрашено от безотговорните действия на собствения му син, напада и двамата и отлага мисията. Унижена и неспособна да приеме, че трудно постигнатите ѝ професионални постижения са рухнали, Пенелопе извършва нещо ужасно — самоубива се.

Проектът е закрит за неопределено време. Лабораторията е изоставена, докато се разреши юридическата бъркотия. В шок от скръб за Пенелопе и кипнал от гняв към баща си, Том решава сам да изпълни мисията. Промъква се в лабораторията и активира машината на времето.

44.

Когато се материализираш в миналото, първоначално изпадаш в синестезия; сетивата са разбъркани, допир във вкус в мирис в звук в гледка в допир, а после всичко се свива в себе си като желатин, улягащ във форма. Въпреки че с изобретението на баща ми пътуването във времето се усеща като мигновено, то е като ритник във вътрешностите и в сравнение с него едно рутинно телепортиране до луната изглежда като масаж на стъпалото. Току-що станах първият в историята пътешественик във времето, но всъщност не усещам величието на момента, защото упорито се опитвам да не избълвам закуската от 2016 на пода от 1965 г.

Отнема ми няколко секунди, докато се закрепя на краката си и се ориентирам в това, което ме заобикаля. И тогава ме поразява: аз съм в лабораторията, където бе родено бъдещето. Цялото здание, разбира се, е поддържано като постоянна музейна изложба с оригиналния Двигател Гъотрайдер, все още действащ на 46-те кв. метра подземна лаборатория без прозорци в сектор Б7 на Щатския център за наука и технология, Сан Франциско. Но да я посетиш в моето време явно не е същото като *да си тук*.

Мога да помириша индустриалния почистващ препарат, лъхащ от олющените плочки на пода.

Осветлението, крушки с нажежаеми жички под метални клетки, топло и стабилно, покрива всяка повърхност с бронзов блясък. Машинарията е произведение на изкуството за своя времеви период, но изглежда възхитително архаична, все едно че наблюдаваш сърдечна хирургия, извършвана с остри пръчки.

И ето го и самия Двигател Гъотрайдер. Той е масивен и претрупан в сравнение с гладките, изящни копия, които в последните седмици от живота си Гъотрайдер моделира, за да се изградят след кончината му. Корпусът е от сива стомана, ръчно закалена от самия Гъотрайдер, за да отговаря на спецификациите му. Абсорбционните намотки са навити на дебели ролки жилави влакна. Измервателните

уреди са с истински стрелки, които се поклащат в скалите си, а броячите имат малки цифри, набити в метални пръстени, които се въртят около осева точка. Уредите изглеждат комично големи и тромави, а отдушниците са като комини от викторианската епоха, бълващи пушек. Ключовият компонент, Радиометричният пулсов излъчвател, е единственото, което изглежда смътно модерно — защото новаторската му форма с градуирани ъгли, нагънати венчелистчета и застъпваща се сегментация силно повлия на съвременния стил, изсипвайки се от лабораторията в архитектура, промишлен дизайн, мода, изкуство, кулинария — всъщност във всичко.

Работата на Гьотрайдер беше сметната за донякъде интересна от теоретична гледна точка, но не точно обещаваща. Един бюрократ с достатъчно власт, за да одобри дребни субсидии, беше харесал Гьотрайдер, защото бе попълнил административните формуляри за финансиране с придирчиви подробности, а бюрократът беше човек, който ценеше изрядната документация повече от всичко друго.

Самият Двигател Гьотрайдер е доста компактен, но вентилиращите шахти и гроздовете охладителни тръби изпълват пространството, готови да забавят устройството в случай на неизправност и безопасно да освободят всякакви натрупани енергии — така че Двигателят да не изригне, примерно, в стихия на глобално унищожение.

Докато се съвземам, осъзнавам, че не съм сам тук. Някой се е изгърбил над бележник и драска уравнения с молив. Разпознавам бележника, преди да разпозная мъжа, защото съм го виждал в непроницаемата витрина в Музея „Гьотрайдер“ — бележника, в който Лайънъл Гьотрайдер записа последните си изчисления, преди да включи Двигателя.

Което означава, че лицето, което в момента пише онези прословути числа с полусдъвкан жълт молив, е Лайънъл Гьотрайдер.

45.

Лайънъл Гьотрайдер не беше прочут, когато умря и кремираните му останки бяха разпръснати на вятъра край пролива Голдън Гейт и издухани към Тихия океан. Тъй че първоначално никой не бе помислил да записва мненията му за нещо друго извън техническите спецификации за самия Двигател. По-късно, разбира се, избуя грандиозна глобална индустрия от твърдения и абстракции, породени от всяко изказване запомнено от малцината му познати и професионални колеги, хората, които искаха да се знае, че са го познавали.

Роден в Орхус, Дания, през 1923 г. — в моя свят има, да кажем, петнайсет различни датски празника, посветени на него — Лайънъл Гьотрайдер беше отраснал в семейство от средната класа с майка датчанка, баща поляк и двама по-малки братя, топло и приятно детство, опетнено единствено от временните пристъпи на делюзивна параноя на баща му. Когато германците завладяха Дания през 1940 г., параноята на баща му стана не толкова делюзивна — някой наистина искаше да го хване. Но животът продължи, както обикновено. На седемнайсет години Лайънъл получи стипендия за Института по теоретична физика към Университета в Копенхаген и така, докато датското правителство се подчини на нацистката власт и умът на баща му гнояса от страх, Лайънъл се премести в Копенхаген да живее с леля си и да следва под ръководството на основателя на института, физика нобелист Нилс Бор, неговия научен идол.

На 29 септември 1943 г. Бор получи ранно предупреждение, че нацистите замислят масов набег над датските евреи на първи октомври с допускането, че всички ще са по домовете си за празника Рош Хашана. Бор веднага замина за Швеция, където според легендата беше убедил краля на Швеция, Густав Пети, да взаимодейства с краля на Дания, Кристиан Десети, за спасяването на датските евреи. Между над седемте хиляди евреи, откарани през протока Йоресун в рибарски кечове, гребни лодки и каяци към Швеция, беше и Лайънъл

Гьотрайдер. Спасяването му се оказа безграничен дар за света, но горчива лична трагедия.

Пет месеца по-рано баща му чу от приятели в Полша, че евреи били задържани и им било обещано убежище, но били вкарани в концлагери. Той убеди майка му, че семейството трябва да избяга от Дания, преди да е станало твърде късно. Лайънъл, зает със следването си и убеден, че датският крал ще го защити, тъй като Бор вярваше в това, отказа да тръгне с родителите и братята си, когато платиха на рибари, за да ги превозят тайно през Северно море до Шотландия. Така и не чу повече за тях. След войната разбра, че германски патрул е прихванал лодката и семейството му било пратено в концлагера Хелмно, недалече от родното място на баща му в Лодз, Полша. И така, Лайънъл Гьотрайдер беше спасен, доверявайки се на един мъж с корона.

Няколко дни след пристигането си в Швеция, повярвал, че семейството му е в безопасност в Шотландия, а не вече погребано в масов гроб в леса Жухов, Лайънъл Гьотрайдер лежеше в едно поле извън селската къща, където беше отседнал, загледан към звездите в студена, ясна нощ. Мислеше за това как войната прилича на края на света, но всъщност, каквото и да си причиняват хората, движението на Земята през Слънчевата система си остава напълно неповлияно, орбитата ѝ непроменена и непроменима, постоянна, вечна. Чувстваше се напълно безсилен, сам в чужда страна, но онова вечно въртене му даваше утеха. Не просто утеха — *сила*.

И в онзи момент Лайънъл Гьотрайдер бе споходен от идея.

След войната той защити магистратура в Оксфорд, докторат в Станфорд и остана в Сан Франциско до смъртта си през 1965 г. Там през 1972 г. бе основан Институтът за напреднала физика „Гьотрайдер“ и започна да обучава най-гениалните и амбициозни млади учени на света, за да станат още по-гениални и амбициозни, включително Виктор Берън, който защити два от трите си доктората там. Ако трябва точно да определя момента, в който баща ми ме отписа напълно, това бе денят, в който кандидатурата ми за Института „Гьотрайдер“ беше отхвърлена. Той беше смятан за един от най-уважаваните им възпитаници и въпреки това нямаше да направят изключение за единственото му дете. Вместо това се преместих от жилището на

родителите ми в апартаментчето на осемнайсетия етаж и се записах в Университета в Торонто.

Когато го питаха за военновременните му преживявания, Лайънъл Гьотрайдер отговаряше само, че Нилс Бор е спасил живота му. Върна се в Дания само веднъж, за погребението на Бор през 1962 г. И изглежда на никого повече не беше се доверявал. Малкото му приятели бяха просто учтиви колеги. Живееше сам. Не беше се женил, нито бе имал деца. Това, което имаше вместо други хора бяха безкрайните възможности на собствения му ум и непреклонния му подтик да изгради един по-добър свят.

Така поне учат във всяко училище на планетата.

46.

През 1965 г. Лайънъл Гьотрайдер беше четиридесет и две годишен. Не беше някое побеляло Високо Научно Преосвещенство. Не беше млад, но и не толкова стар.

Имаше издължено костеливо лице, остри скули, крив нос, който изглеждаше като счупен в някой отдавнашен юмручен бой, пълни, извити устни, гъста къдрава кафява коса и космати вежди, настръхнали над очилата му, всяка леща зацапана от отпечатьци на пръсти по ръбовете. Ирисите му бяха трицветни: кръг синьо, кръг зелено, кръг кафяво. Имаше дълги мигли и трайна ивица глабеларни бръчки. Беше малко над 1,80 м на ръст, широкоплещест, но кокалест, ръце и крака — прекалено дълги за торса му.

Това са някои от нещата, които забелязваш, когато стоиш точно пред най-важната личност в човешката история и той не може да те види, защото си загърнат с дезинтегриращо поле, което изкривява фотоните около тялото ти и те прави невидим за камера и око.

Но има нещо, за което не бях помислил: миризмата.

Носът на Лайънъл Гьотрайдер се сбръчква. Той вдишва рязко, очите му пробягват из лабораторията. *Надушва* нещо не на място. Правя стъпка назад шокиран, защото това, което той надушва... съм аз.

Невъобразимо е баща ми да е пренебрегнал нещо толкова основно като миризмата, но тогава си спомням — трябваше да съм нематериален. Молекулите ми трябваше да са разчленени, неосезаеми и съответно *ненадушваеми*. Но пропуснах да вляза в дефузионната сфера, преди да се върна назад във времето. Това означава, че въпреки невидимостта си мога да докосвам неща. Не дори преднамерено. Молекулите на тялото ми могат да взаимодействат с молекулите около мен. Ако бях нематериален, изпарените химически съединения, завихрени във въздуха от мен щяха безопасно да преминат през обонятелните рецептори в кривия нос на Лайънъл Гьотрайдер. Но не съм нематериален.

През целия ми живот всеки очакваше да направя нещо забележително. Да докажа, че съм син на баща си. Е, най-после го направих — просто се оказа, че съм забележително тъп.

Бях направил много, много лоша грешка.

Докато отстъпвам от него, се блъсвам в конзола, разклащам чашката кафе, поставена на нея. Мазната черна течност вътре плисва през ръба. Гъста вадичка се хлъзва надолу по белия порцелан, плъзва по зеленикавосивата метална повърхност на конзолата.

Гъотрайдер също я вижда. Бръчките по носа му стигат до веждите, онези между тях се нагъват още по-дълбоко. Локвички кафе около дъното на чашката. Той я вдига, избърсва течността с ръката си и я подсушава в оцапаната си бяла лабораторна престилка. Озърта се наоколо разтревожен.

Не знам дали емоционалната травма от самоубийството на Пенелопе ме възпря да понеса дефузионната сфера, или просто съм един пълен, скапан идиот... а фактът, че апаратът за пътуване във времето можеше изобщо да *бъде* активиран без потвърждение на нематериалността ми, издава още по-голям пропуск от страна на баща ми, осъзнаването на което щеше да ми донесе още по-голяма радост, стига да не се мъчех толкова упорито да не се побъркам от страх.

Огледах се за място, където да мога да стоя без никакъв шанс да докосна някого или нещо. Но проблемът не е просто в съзнателното действие. Тялото ми представлява въртоп от автономни реакции, топлина, хормони, газове, химикали, излъчване. Опитвам се да съставя план, но мислите ми са отровна пяна от съжаление, паника и самоомраза, все едно че някой е разтърсил бутилка газирана вода и я е отворил в мозъка ми. Усещам ума си странно раздвоен, Разтроен, разчетворен, като някакво когнитивно пелтечене или ехо или... предполагам, че точно такава е усещането за *страх*. Явно съм водил твърде спокоен и безгрижен живот, защото ми е трудно да постигна съсредоточеността, за да поставя едното стъпало пред другото.

Умът ми ме проваля, както бе правил толкова често в живота ми, но този път нямаше никой, който да ме спаси от мен самия. Никаква майка с мрачно лице, която да почука на вратата и да подкара към къщи порасналия си за секс беглец. Беше точно като в мига, в който осъзнаваш, че вече не сънуваш, че си се събудил в леглото и е време да

се приготвяш за работа. Само че в този случай работата ми беше да се разкарам по дяволите от миналото.

От едната страна има кътче, образувано от две конзоли, които не се събират съвсем в задния ъгъл. Прокрадвам се колкото е възможно по-безшумно и се пъхам там, за да оправя дишането си, преди всичко да закръжи още по-шеметно извън контрол. Прекрачвам кожена раница с месингови закопчалки, оставени незакопчани, изтикана настрана. Вътре в нея има увита като за подарък кутия със сатенена панделка отгоре. Разпознавам в раницата чантата на самия Гьотрайдер — асоциацията с него гарантира, че никога няма да излезе от мода. Но подаръкът вътре е подробност, която изобщо не съм забелязал в нито една от симулациите. Хубаво е да се съсредоточиш върху малките неща вместо в голямата картина. Която е, че току-що се бях доближил твърде много до пълно бедствие.

47.

Главният проблем с ефективното моделиране на когнитивното въздействие на пътуването във времето над човешки субект е в това, че никой не го е правил преди.

Бихте могли да се зачудите защо баща ми не е могъл просто да направи пробно изпитание, знаете, изпраща хрононавтите една минута назад, или час, или ден, взима няколко данни, пресмята няколко числа, потвърждава дали е поне умерено безопасно? Все пак би било *пътуване във времето* — не е ли това достатъчно зашеметяващо?

Е, не, явно не. Неколцина от по-благоразумните съветници на баща ми поставяха тези въпроси от време на време. Но биваха рязко отрязвани за липса на нужната смелост за такова новаторско начинание и подканяни да си пробутват предпазливостта в нечия друга лаборатория.

Идвам от свят, където невъзможното е обичайно. Така че заветният експеримент на баща ми не можеше да е просто успешен. Трябваше да е драматичен. Многократно бисиран. От типа уверено, визионерско изявление, което никой никога няма да забрави. Да се засвидетелства най-важният научен експеримент в човешката история, защото точно това е прякото сравнение, което баща ми иска да се направи за *него*. Целта му е да гарантира, че имената Берън и Гьотрайдер ще се споменават в едно и също изречение колкото може по-често.

И ето ме мен, наистина свидетел на история, изпълняващ самовъзвеличаващата мечта на баща ми... но разочароващо катастрофалният ми мозък разваля дори това, моя единствен голям шанс да оставя следа, губейки се в задънените улички на отплесване, памет и жаргон. Трудно е да повярвам, че прекарах месеци тренировки за това, редом с Пенелопе, достатъчно близо, за да долавям аромата на люляк и портокалов цвят в косата ѝ, защото седим срещу претоварения климатик. Мислите ми се преплитат, разсеяни и празни, повредена

навигационна система като онази на въздушната кола, която уби майка ми.

Дойдох тук да направя нещо, което никой никога не беше правил. Да бъда първият. Да направя история, като бъда свидетел на история. Някъде във фракталната мъгла на размътеното ми съзнание се появява силен, ясен императив, изтръгнат дълбоко от обучението ми за хрононавт — *съсредоточи се*. Съсредоточи се върху конкретна информация. Какво виждаш. Какво чуваш. Какво надушваш. Какво вкусваш. Какво докосваш. Какво *чувстваш*, няма значение. Болката няма значение. Скръб, гняв, унижение, любов, възхищение, нищо от тях няма значение. Съсредоточи се върху това, което е реално.

Това, което е реално, е, че си в беда. Това, което е реално, е, че си направил грешка. Това, което е реално, е, че е възможност да се издигнеш до предизвикателство, дори и да е предизвикателство, причинено от собствената ти глупост.

48.

Лайънъл се озърта наоколо, озадачен от фантомното движение. Но преди да успее да проучи повече, през единствената врата на лабораторията, дебела стомана с тежка ключалка, която изщраква, влиза жена. Веднага я разпознавам — Наглата.

Името ѝ е Урсула Франкър, професор физик в Университета „Станфорд“, първата жена редовен професор, която са имали някога, ако си спомням точно семинарите по история от гимназията. Тя е едната половина на единствената женена двойка сред Шестнайсетте свидетели. Съпругът ѝ е Ревнивия, Джером Франкър, бюрократът, който одобри финансирането на Гъотрайдер. Защо един федерален администратор по финансиране на наука и технология би бил ревнив към някакъв неизвестен учен дори в този момент на неочакван триумф, е една от многото трайни загадки от този безкрайно обаятелен момент във времето.

Тъкмо регистрирам, че е малко странно Урсула Франкър да заключи вратата — историята твърди, че те едва са се познавали — когато Лайънъл Гъотрайдер я поглежда с много особена усмивка. Неспокойна. Предпазлива. Заредена. Много издава тази усмивка.

А после ставам свидетел на нещо, което не съм чувал да се споменава в никой от безбройните биографични анализи, научни дискусии, художествени полети на въображението или виртуални презентации, нещо, което очевидно никой дори не си е помислял, преди да се случи точно пред мен.

Лайънъл и Урсула се целуват.

49.

Не е първа целувка. Това е вкопчваща, мачкаща, закопняла целувка на усти, които се познават една друга добре.

По дяволите. Знам, че това не означава много за вас извън контекста, но взривява моя ум. Никой, в смисъл *никой*, не знае, че Лайънъл Гьотрайдер и Урсула Франкьор са имали, какво, предполагам, любовна афера? Затова ли тя изглежда Нагла? Затова ли съпругът ѝ изглежда Ревнив? Какво ли щеше да означава това за Гьотрайдер, ако експериментът му се бе провалил или ако не беше умрял, ако някой от тях бе оцелял?

Дори в последните им седмици, когато той и повечето от другите свидетели бяха умрели от радиацията, никой от двамата Франкьор не бе споменал нищо, което би могло и да намеква, че Урсула е имала романтично увлечение с Лайънъл и Джером е знаел за това.

Но ето ги тук, споделят таен миг само минути преди уговорения график за началото на експеримента.

И не е просто някаква бърза целувчица. Целуват се *дълго*. Чувствам се малко първерзно, застанал тук и зяпнал в тях, но гледката е твърде шантава, за да извърна очи.

Дори това да е единственото, което виждам в миналото, вече съм променил знанието за Гьотрайдер завинаги. Изражението на лицето му, когато прекъсват целувката. Имам предвид, че всеки ученик е виждал хиляди изображения на лицето на Гьотрайдер, но мога да заявя без колебание, че нито едно от тях никога не е изглеждало *похотливо*.

— Всички ще дойдат всеки момент — казва Урсула. — Ще отключат вратата.

— Ще наминеш ли тази нощ? — казва Лайънъл.

— Не мога — казва тя. — Според мен той знае, че става нещо.

— С нас ли?

— Не — отвръща тя. — С мен. Не мога да го избегна. Не мога да се прибера у дома и да го докосна, след като съм била с теб. Отчуждена съм. Зла. Той не заслужава това.

— Той не заслужава теб — казва Лайънъл.

— Знаеш, че мразя, когато говориш така. Това не е сапунена опера. Това е животът ми.

— Моя живот също — казва той.

— Не е същото — казва тя.

— Права си. Съжалявам. Знаем, че имаш много повече да губиш. Но ако този експеримент успее...

— Не мислиш, че ще успее?

— Не знам — казва той. — Изчисленията ми, резултатите, които показвам, изглеждат невъзможни. Но мъжът ти казва, че ще оттеглят финансирането ми без никакви конкретни резултати. Нещо, което мога да публикувам. Дори да се провали, поне ще имам никакви реални открития вместо куп теории, надраскани на хартия.

— Знаеш, че Доналд Хорниг слуша Джером...

— Хорниг беше назначен от Кенеди. Всички казват, че Джонсън не слуша научните си съветници, защото до един са против Виетнам.

— Това не е за Ханой — казва Урсула. — Това е за Луната. Ако успееш да генерираш дори частица от енергията, която проектираш, би могло да се окаже грандиозен принос за програмите „Джемини“ и „Аполо“. Това е наследството, което иска да остави Джонсън, всеки мъж, жена и дете на Земята да могат да го видят само като погледнат нощното небе.

— Урсула, защо твоят съпруг би ми помогнал да стигна до президента? — пита Лайънъл.

— Ти наистина изобщо не разбираш политиката, нали?

— Умът ми не работи така — казва той.

— Обичам как работи умът ти — казва тя. — И други твои части. Стоят плътно един до друг, телата им са като допълващи се магнити. Урсула поглежда към заключената врата. Знае, че трябва да я отвори.

— Много хора са го питали какво точно правиш тук долу — казва тя. — Води няколко колеги.

— Колко много е „няколко“?

— Не знам — казва тя. — Дванайсетина.

— Значи ако тая работа се издъни, ще изглеждам като проклет идиот.

— Просто се постарай да не взривиш половината град — казва тя.

— По-скоро половината континент — казва той.

— Моля те, кажи ми, че се шегуваш.

— Предимно се шегувам.

— Е, ако това е краят, радвам се, че бяхме заедно снощи — казва Урсула.

— Аз също — казва Лайънъл.

Целуват се отново.

Бравата издрънчава. Очите на Урсула блесват с тревога. Лайънъл посочва устата ѝ, размазаното червило. Тя изважда от чантичката си флакон и си слага отново, оглежда се в отразяващата повърхност на корпуса на Двигателя. Лайънъл изтрива устата си с опакото на ръката.

После отваря вратата, измърморва смутено нещо за заялата ключалка. Джером Франкър влиза с учтива усмивка на лицето, която трепва, щом вижда жена си вече в лабораторията, докато тя посреща другите и говори колко е възбудена, че ще могат да видят над какво работи Гьотрайдер.

Влизат един по един — Скептичния, Възхитения, Разсеяния, Развеселения, Ядосания, Замислената, Уплашения, Отчуждения, Загрижения, Възбудения, Равнодушния, Разтревожения, Отегчената, Мъдрия. Наглата се намества до Ревнивия, взима ръката му в своята, докато си говори с другите.

Неделя е, зданието иначе е празно. Напомняне колко малко се очаква от експеримента, който промени света — никой не искаше да губи време през натоварената работна седмица за това мъгляво представяне на неизвестен учен. Историческите извори твърдят, че присъстващите са дошли от професионално любопитство и лоялна преданост към великите идеали на научното откритие. Но ако се съди по поведението им, вежливо, но нетърпеливо, и домакинската дружелюбност на Урсула, същинската причина е ясна — всички са тук от благоразположение към съпругата на мъжа, който подписва чековете, финансиращи изследванията им.

Въпросният мъж, Джером Франкър, присвива очи към Лайънъл с онова изражение на лицето, което човек добива, когато не може да се сети за дума, която е на върха на езика му.

Лайънъл отбягва зрителен контакт с всички. Драска в бележника си съсредоточен, с намръщено чело. И тогава забелязва петното червило на маншета на ризата си, където е избърсал устата си. Инстинктивно поглежда към Джером, който поглежда към Лайънъл и вижда петното. Лайънъл Гьотрайдер може да е гений, но не е точно спокоен.

Лайънъл извъръща очи, опитва се да се съсредоточи в изчисленията си. Джером стиска ръката на Урсула достатъчно силно, за да я отвлече от приказките. Когато тя поглежда към съпруга си, той отбягва погледа й.

50.

Лайънъл пренебрегва тълпата, на слепоочията му са избили капки пот, наднича в няколко контролни уреда. И точно тогава вижда нещо... странно. Чуква с пръст по един от циферблатите.

— Всичко наред ли е, господин Гъотрайдер? — пита Джером.

— Разбира се — отвръща Лайънъл. — Просто трябва да проверя данните за последен път.

— Всички горим от нетърпение да видим какво може да прави измишльотината ви — казва Джером. — Готови сме да ни зашеметите.

— Джером, моля те — казва Урсула. — Имай търпение.

— Американците платиха за всичко това — казва Джером — и мое задължение е да гарантирам, че инвестицията им ще се изплати.

Събраните наблюдатели се споглеждат притеснено, макар че е трудно да се разбере дали са объркани заради Лайънъл, или се чувстват неловко от шумната вулгарност на Джером.

Лайънъл поставя някакво устройство в конзолата, модифицирана Гайгер-Мюлерова тръба, предназначена да отчита честотата на полуразпад на радиационни вълнови форми — идеята е, че Двигателят би могъл да генерира непознати досега видове радиация, които трябва да идентифицира и каталогизира. Примитивните цветни лампички на устройството светват и сензорите му издават резки скърцания и стържене, засичайки радиационна сигнатура от неизвестен произход. Лайънъл нахвърля припряно няколко изчисления и напрегат, моли Урсула да дойде и да погледне. Мърморят си твърде тихо, за да ги подслушам откъдето стоя, но след това любопитството като че ли надделява над дискретността на Урсула.

— Как е възможно това? — казва тя. — Ти дори не си го включил.

Чудесен въпрос. Как *наистина* би могло да се излъчи неоткрит вид радиация, когато Двигателят все още не е активиран? И отговорът е... аз.

Твърде късно си спомням, че нематериалността не е просто в това да предпази хрононавтите да не събарят чашки с кафе. Тя е, за да гарантира, че нищо от бъдещето не може физически да присъства в миналото. Неща като, сещате се, неоткрити видове радиация.

51.

Разкъсан съм между паническата необходимост да се върна в настоящето, преди невъзвратно да прецакам нещо в 1965 г., и възпламенения ми интерес към всичко, на което съм свидетел, и двете пропити с осъзнаването, че е възможно *вече* невъзвратно да съм прецакал нещо в миналото, в който случай настоящето ми би могло вече да не съществува.

Но не, фактът, че *съществувам* в 1965 г. означава, че 2016 г. все пак трябва да я има, защото трябваше да бъда изпратен назад отнякъде... нали? Човек разбира, че има един сериозно шибан ден, когато *онтологията* се превръща в теорема на живот или смърт.

Баща ми беше вградил няколко технически предпазни средства в апарата за пътуване във времето, гарантиращи автоматично връщане до точката във времето и пространството, от която бях запокитен — онова, което хрононавтите наричат „бумерангов протокол“, защото... всъщност не знам защо. Може би просто звучи страхотно. Предпазните средства би трябвало да доведат до рематериализирането ми в лабораторията на баща ми една минута след като напусна. Стига Двигателят Гьотрайдер да не излезе от строя, когато го включат, защото неволно съм развалил нестабилно калибрираните му вътрешни функции с каквато там непредсказуема енергия се лепва по мен при пътешествията ми в пространство-времето и изпарява половината континент, включително парцела в Торонто, на който ще бъде построена лабораторията на баща ми.

Тъй че, предполагам, трябва поне да изчакам и да видя какво ще стане, когато Лайънъл въртне ключа, преди да се *бумеранг* на обратно към бъдеще, което може и да го няма.

52.

Лайънъл, изглежда, е свръхнаясно, че настроението в стаята се измества от любопитство към нетърпение. Някой пита Джером колко дълго ще продължи това и той свива рамене престорено, самодоволно, радва го озоновият дъх на надвисващия провал.

Очаквах да стана свидетел на многозначителен, преломен момент в историята на човешките открития, наситен с предзнаменование и величие, но той е задраскан с нехайно неверие, тровава кабинетна политика и лепкава пот, избила на челото, побрало най-великия ум в историята.

— Всичко е наред — казва Лайънъл, — данните не са на достатъчно значими нива, за да повлияят на експеримента.

Това, което Лайънъл не разбира, е, че току-що е открил *тау радиация* — същата дияра, която проследих назад във времето, уникалния енергиен подпис на самия Двигател Гъотрайдер, промушил се през молекулите ми и парадоксално известяващ присъствието си минути преди за първи път да бъде вкаран в света. Тъй че, да, огромно прецакване от моя страна.

Урсула се колебае, но заема мястото си. Не е ясно дали я безпокоят радиационните данни, или студеният, опустошителен гняв в очите на съпруга ѝ, когато сяда до него. Лайънъл се обръща към наблюдателите и им поднася стегната усмивка.

— Благодаря ви за присъствието на това, което се надявам да бъде показателна демонстрация — казва той. — Вярвам, че господин Франкър е обяснил по същество естеството на работата ми на всички вас и вече проявихте търпение, докато гледахте как се суеят с оборудването си, затова ще кажа само, че ако, и съзнавам, че е съществено „ако“, но ако теорията ми издържи и постоянното въртене на планетата може да бъде впрегнато, за да произведе ефикасен и силен източник на енергия, това ще има голяма стойност за технологичните ни начинания. Разбира се, не очаквам много от

днешния експеримент. Но би трябвало поне да покаже, че има нещо в теориите ми, заслужаващо по-нататъшно изследване.

Не съществува запис за това, което каза Гьотрайдер, преди да включи прототипа. Не е писал бележки, каза го импровизирано. Същината му беше предадена от различните свидетели в последвалите седмици, преди всички да умрат, но те бяха учени и никой не обърна много внимание на думите му, преди устройството да бъде включено и да ги зашемети с това, което развихри. В десетилетията, които последваха, хиляди писатели са се пробвали да съчинят тази реч, насищайки я с помпозност и пророчество, политика и философия. Учени са анализирали възможностите ѝ. Поети са я правили обширна и необичайна.

А аз просто го чух, същинското му изявление, предпазливо и скромно, с нотка себелюбие. Винаги е било предмет на напрегнати спорове дали Гьотрайдер е подозирал или не какво му предстои да постигне... но докато стоя тук, чувам думите му и виждам как се държи, разбирам, че явно има високи амбиции, но ниски очаквания. Прилича на човек, който, общо взето, се надява да избегне публично унижение.

Урсула кимва мило на Лайънъл, за да го окуражи, и той изправя рамене. Очите му оглеждат конзолата, за да се увери, че всичко е както трябва. Поема дълбоко дъх, кривва закачливо вежда към наблюдателите и издърпва активирация лост, за да включи Двигателя Гьотрайдер.

53.

Все още съм натикан в ъгълчето зад наблюдателите, тъй че разполагам с около трийсет секунди, преди Двигателят да започне операционния си цикъл, за да се изместя, ако искам да видя лицата на събраните свидетели и да уловя прословутите им реакции.

Гъделичкане в ума ми подсказва, че съм в безопасност там, където съм. Дори и да нямам най-добрата гледка към експеримента и наблюдателите му, най-добрият начин да гарантирам, че нямам никакво материално взаимодействие с разгръщащите се събития, е да стоя на място. За съжаление разумът отстъпва на суетата и любопитството.

Докато съоръжението ускорява и абсорбиращите намотки започват да пращат, се измъквам от ъгъла и заставам в другия край на помещението спрямо мястото, където Лайънъл стои с ръка все още на активирания лост, тъй че имам отлична гледка към наблюдателите. Всички имат сходно изражение, смътно заинтригувано, смътно равнодушно. С изключение на Урсула, лицето ѝ е стегнато в очакване, мускулите на челюстта се огъват, когато стиска зъби.

Двигателят набира скорост и издава боботене, което кара вътрешните ми органи да затреперят омекнали. Свободни предмети като чашката с кафе, която бутнах, подскачат на място. По лицата на няколко от наблюдателите пробягват нервни полуусмивки, но вече всички определено обръщат внимание на ставащото. Лайънъл зяпва в изобретението си, ръката му е на лоста, готова да го изключи, ако нещата тръгнат в грешна посока, но заплепен от това, което би могло да последва.

Това, което следва, е искряща лъчиста струя, която изскача от абсорбиращите намотки и се изстрелва през лабораторията, загръщайки наблюдателите в сребрист вихър от светлина.

Няколко души изпищяват. Няколко вдигат ръце да се предпазят. Останалите просто зяпват онемели и стъписани. Урсула се смее радостно, очите ѝ са блеснали. Лъчът не ги наранява, макар че косите

на всички настръхват, сякаш космите им са се отскубнали от гравитацията.

Нова искряща струя енергия кръжи безвредно из помещението.

И точно тогава виждам шестнайсетте лица. Не са точно както ги представят. Скептичния просто не разбира какво вижда, Възхитения е вероятно преувеличение, но очите му са доста ококорени, Разсеяния посяга да пипне енергийния лъч, докато Развеселения се отдръпва от него, Ядосания е просто изнервен от светлинното шоу, Замислената разбира, че е свидетелка на нещо безпрецедентно, също и Уплашения, но това, което предполага, не му харесва, Отчуждения е по-скоро слиян, Загрижения е по-скоро любопитен, Възбудения е склонен да го преувеличи, Равнодушния е склонен да го подцени, трудно е да се различи Разтревожения от Отегчената, Мъдрият е по-скоро впечатлен и докато Ревнивия е точно по описанието, Наглата изобщо я няма — тя е Гордост.

Нова яркосребриста струя изригва от Двигателя и връхлита право към мен. Хипнотизиращо е. От толкова близо мога да видя енергийния вихър вътре — потръпващия молуск, който се закъдря навътре в себе си и ще символизира всичко, което ни даде геният на Гъотрайдер — искрящият ефект е защото по-големият вихър е съставен от безброй по-малки, които на свой ред са съставени от още по-малки и по-малки вихърчета, безкрайно много, които кръжат в себе си отвъд субатомното. Всяка кръжаща нишка чиста енергия отключва врата към бъдеще, което събраните свидетели са виждали само на евтините хартиени страници научна фантастика, която четат, три четвърти объркани и една четвърт възбудени, зачудени какво ли би било нужно, за да се превърнат ярките им мечти в жива реалност. Като виртуалния проектор на околна среда, който ме вкарва в съзнание всяка сутрин, в този момент всички те бяха захвърлени в плаващо преддверие между полубудното минало и полуспящото бъдеще. Все още не го знаеха, но Двигателят Гъотрайдер беше средството, чрез което най-дръзките им мечти щяха да бъдат картографирани на света.

— Боже Господи! — казва Лайънъл.

Всички гледат в него. Аз гледам в него. И осъзнавам, че той гледа право в мен.

Той може да ме *види*.

Защото великолепната искряща струя, на която се удивявах, разруши полето на невидимост, което ме скриваше от поглед, правейки ме прозрачен, но видим... и щях да съм се наслаждал на поредната колосална грешка в грандиозния план на баща ми, ако не бях толкова обзет от паника. Лайънъл Гъотрайдер стои вцепенен и преbledнял, взрян в призрака, който е зяпнал в него от отсрещната страна на лабораторията.

Оказва се, че аз съм Седемнайсетият свидетел — Идиота.

54.

Суеия се с аварийния възвратен щифт на панела на китката ми. Забърсва ме и ме прави отново невидим, преди Шестнайсетте свидетели да извърнат глави към мен.

— Видяхте ли онова? — казва Лайънъл. — Някой видя ли онова?

— Какво да видим? — казва Урсула. — Лайънъл, какво?

— Значи вече е Лайънъл? — казва Джером.

Нова струя изригва от Двигателя. Никой не знае накъде да гледа. Най-важният експеримент в човешката история се случва пред тях, а всички са зяпнали в празното пространство, където стоя аз, готов всеки момент да задействам аварийния бумерангов протокол и да се разкарам по дяволите от миналото.

Всеки знае какво става след това.

След първоначалната пиротехника Двигателят се стабилизира. С пищен жест Гьотрайдер завинтва лампа, за да докаже, че генерира енергия. Лампата светва ярко, прекалено ярко, нажежава се и се пръска. Жилави пипала електричество изригват, пърлят циментовия таван. Електричеството в цялото здание прекъсва, след това в карето, след това в квартала, Двигателят продължава да се върти, засмуква невъобразими ватове, бързо зарежда мощната батерия, която Гьотрайдер е приготвил за малко вероятния случай изобретението му действително да проработи. След като първоначалният фурор около спирането на тока заглъхва, устройството е оценено от многобройни екипи със застъпващи се компетентни органи и когато проучвателният процес е завършил, първо Съединените щати, след това Канада, после Мексико и Централна Америка, а сетне повечето от света биват включени към прототипа, изнемогващ в непрекъснатото си въртене, докато се изгради мрежа от предани двигатели в спомагателни центрове около планетата. Няколко държави настояват да поддържат свое собствено енергийно генериране, но на смъртното си легло, пребледнял и измършавял от радиационното отравяне, с окапали зъби, коса и нокти, с размекнати очи и сляп, с органи, станали на черна и

мътна каша, Гьотрайдер прави волеизявлението си относно изобретението, в което разрешава на всички да си направят своя Двигател. Умря без жена или наследник, родителите, братята и повечето му роднини бяха убити в Холокоста, нямаше никого, на когото да остави парите, така че даде на света дара на безграничната енергия, а светът го дари с безсмъртен статут. Бъдещето започна.

Ето какво не трябва да стане.

Гьотрайдер не трябва да изпадне в паника, след като вижда призрак непознат в лъскаво прилепнало боди, стоящ в лабораторията му.

Не трябва да дръпне активирация лост и да изключи Двигателя Гьотрайдер в процес на действие.

Двигателят не трябва да затрепери и да замята искри, защото ужасните количества енергия, които генерира, няма къде да отидат.

Безвредните импулси сребриста светлина не трябва да блеснат в огнено синкаво.

Един син импулс не трябва да се вреже в контролното табло, разтапяйки метал и стъкло, да прогори цимента и пламъците да заближат по стената.

Урсула не трябва да изкрещи на Лайънъл да се махне от машината.

Следващият син импулс не трябва да се изстреля право към нея, все едно че нарочно е прицелен в тази посока.

Джером не трябва да извика нещо несвързано, да се хвърли и да избута Урсула от пътя му.

Синият импулс не трябва да разкъса кожата и мускула на ръката му, точно под лакътя, и да шибне през отсрещната стена, докато Джером притиска поразената си от удара ръка и пищи неистово от ужас и болка, а оголените му кости се разпадат на ронлива пепел.

Урсула не трябва да отвори устата си, за да издаде звук, който така и не последва, щом съпругът ѝ се смъкна на колене и млати във въздуха с овъгленото пънче, останало от ръката му.

Другите четиринайсет наблюдатели, всички будни и силни научни умове, не трябва да се превърнат в озверяла тълпа от плачещи, блъскащи се, скимтящи от страх същества, които събарят столове и напират към единствената врата, газят се, трошат пръсти, хапят устни до кръв, когато поредният син импулс се врязва в тавана към горния

етаж, стоманена греда се разтапя от сблъсъка, пламъци връхлитат раздраните пукнатини, които плъзват по тавана, щом тежките бетонни плочи хлътват застрашително.

Лайънъл не трябва да вдигне ръце в безсилна самозащита; топлина се отприщва от засмукващото ядро на Двигателя, докато машината се гърчи и стапя, мехури кипват и плъзват по дланите му, мъхестите косми на миглите и веждите му пламват, но той е твърде хипнотизиран от бедствието, за да мигне.

Но най-вече аз не трябва да съм тук. Тъй че всичко, което не трябва да се случи, се случва.

Истината е, че всеки в тази стая е обречен да умре. Но *след* като направят история, изваяни в бронз в бъдещето като мъченици мечтатели. Не така, плачещи и бутачи се един друг, плъзнали на четири крака всеки да се прикрие някъде, Урсула, притиснала до себе си осакатен рогоносец, докато най-великият ум на човечеството е зяпнал в отломките на гения си, а върхът на носа му изгаря и се разтапя до раздран хрущял.

В този миг на хаос и ужас откривам нещо хубаво за себе си — аз съм благоразумно спокоен под напрежение. Вместо да деградирам във втрещена от ужас амеба, хвърлям се през лабораторията и избутвам Лайънъл от Двигателя с всичката сила, която успявам да събера, пращам го към отсрещната стена, поне на две стъпки по-близо до спасението.

Нова огненосинкава струя изригва от Двигателя и ме залива. Би трябвало да съм изгорял, но плътният ми костюм е създаден да бъде забележително устойчив на физическа повреда. Това, което *прави*, е, че изпраща катастрофално количество ток през органичната си мрежа, причинявайки лавинообразен системен провал. За щастие баща ми и инженерите му вградиха аварийна система за безопасност — в случай на пълно и окончателно излизане от строя, аварийният бумерангов протокол се включва автоматично.

До една секунда ще се върна у дома.

Въпреки всички шансове и вероятно за пръв и единствен път в живота ми, мозъкът ми заработва с върхова ефективност. Една секунда се оказва достатъчно време нервната ми система да предаде просто съобщение до мускулите в рамото ми, ръка, длан и пръсти.

Съобщението е това: включи отново Двигателя, за да не унищожи половината континент.

Дръпвам активирация лост с невидимата си ръка.

И после изчезвам.

55.

РЕЗЮМЕ — ГЛАВИ ОТ 44 ДО 54

Гласнат от шок, скръб и идиотизъм, Том Берън използва машината прототип на баща си, за да отпътува от 2016 до 1965 г. само няколко минути преди Лайънъл Гъотрайдер за първи път да задейства променящото си света изобретение — Двигателя Гъотрайдер.

Невидим за око и камера, във възбуденото си състояние Том пропуска да стане нематериален, тъй че е в състояние физически да взаимодейства с околната среда. Нещо, което скоро прави неволно, привличайки вниманието на озадачения Лайънъл Гъотрайдер.

Любопитството на Лайънъл е прекъснато от Урсула Франкьор, една от прочутите шестнайсет наблюдатели, свидетели на експеримента на Гъотрайдер. Мислят, че са сами, и така Том научава нещо, което никой не е открил — това, че Лайънъл и Урсула имат любовна връзка.

Другите четиринайсет наблюдатели пристигат, включително мъжът на Урсула, Джером Франкьор, правителственият бюрократ, който е одобрил изследването на Лайънъл и ръководи финансирането му. Никой в помещението не очаква да се случи нещо удивително.

Лайънъл извършва няколко последни измервания и забелязва нещо странно — следа от неидентифициран вид радиация. Том осъзнава, че радиацията идва от *самия него*. Тъй като не е нематериален, енергиите, които е върнал със себе си назад във времето, се регистрират от уредите на Лайънъл.

За щастие социалното напрежение на момента надделява над тревогите на Лайънъл. Бъдещето на изследванията му зависи от експеримента, който предстои да извърши, а всяко издаване на колебание би могло да раздразни още повече вече подозрителния и негодуващ Джером.

Дръпва лоста, за да активира Двигателя.

В началото всичко тръгва както трябва. Устройството набира скорост и започва да извлича масивни количества енергия. Завихрени струи искряща сребриста светлина изригват в помещението, заслепяващи, но безопасни.

А после един от лъчите поразява Том и разрушава полето на невидимост около него. Само Лайънъл го вижда. Но разбира се, е стъписващо да види призрачна фигура в лабораторията си.

В паника, Лайънъл дръпва лоста надолу и рязко прекъсва действието на генератора точно когато е стигнал пълна скорост, изригвайки порой от енергия. Съоръжението се разтърсва и започва да се топи. Безвредно искрящите струи изригват в огненосинкави унищожителни лъчи, пробиват бетонните стени, разтапят стоманените крепящи греди и замалко таванът да рухне върху тях. Джером храбро изтласква жена си Урсула от пътя на един лъч, но ръката му е откъсната от лакътя. Останалите наблюдатели се мъчат да изпълзят и избягат, но спасение няма. Лайънъл, най-близо до свръхнагретия генератор започва да гори. Ако не бъде спряно, разтапянето ще изпари половин Северна Америка.

Том няма друг избор, освен да се задейства, избутва Лайънъл и го спасява. Докато огромната топлинна радиация от съоръжението прогаря електрическата верига на апарата за пътуване във времето, активирайки аварийната функция за връщане, която автоматично го изстрелва обратно към собственото му време, той успява да издърпа отново активирация лост на Двигателя, преди да е станало твърде късно.

Без да знае дали последният му отчаян акт е подействал, Том изчезва.

шибано говна говна шибано шибано шибано шибано шибано
шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано
шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано говна говна
говна говна говна говна говна говна говна шибано шибано шибано
шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано
шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано шибано
шибано говна. Шибано шибано говна шибано шибано шибано говна.
Шибано.

57.

Събуждаш се в болница.

Събуждаш се в болница и ти казват, че си колабирал на един строителен обект.

Събуждаш се в болница и ти казват, че си колабирал на един строителен обект и не са сигурни какво точно се е объркало с мозъка ти, но каквото и да е то, довело е до това, че си треперил и си се гърчил на излятия бетонен под и си повтарял непрекъснато „шибано“ и от време на време „говна“.

Казват, че името ти е Джон Берън.

Казват, че името ти е Джон Берън и не знаят защо мислиш, че името ти е Том Берън.

Казват, че името ти е Джон Берън и не знаят защо мислиш, че името ти е Том Берън, но вероятно е свързано с това, че си колабирал и си треперил и си се гърчил и ругал.

Правиш всичко възможно да останеш спокоен.

Правиш всичко възможно да останеш спокоен и да им обясниш, че не знаеш защо мислят, че името ти е Джон вместо Том.

Правиш всичко възможно да останеш спокоен и да им обясниш, че не знаеш защо мислят, че името ти е Джон вместо Том, но току-що си видял някои доста забележителни неща, които завинаги ще променят начина, по който мислим за несъмнено най-важните десет минути от цялото време, и ако би могъл просто да видиш баща си, въпреки че ти е ядосан, с основание, както знаеш, но ако би могъл просто да му кажеш какво си видял, си убеден, че той ще разбере колко важно е то и ще ти помогне да им обясниш, че самият факт, че изобщо си жив, че *който* и да е от тях изобщо е жив, доказва, че не си прецакал нещата толкова зле, колкото си можел, тъй като въпреки всички разумни шансове някак си успял да обърнеш ситуацията, която е ескалирала със светкавична скорост към някакъв наистина краен хаос, и вижте, макар и да разбираш, че няма, да речем, награда за това, че *не си* изкривил основната нишка на човешката история, предвид

обстоятелствата едно просто *благодаря* не би било нещо неразумно, което да очакваш.

Гледат те.

Гледат те и осъзнаваш.

Гледат те и осъзнаваш, че са родителите ти.

Майка ти е жива.

Майка ти е жива и започваш да плачеш.

Майка ти е жива и започваш да плачеш и не можеш да спреш.

58.

Не ме бива много с поддържането на напрежение, така че ще пропусна наративното увъртане и ще обясня какво, по дяволите, се случва — аз съм тук. В смисъл, *тук*. Това тук, където сте *вие*. Това тук, в което не би трябвало да съм.

Часът е 17:57 в понеделник, 11 юли 2016 г. Изглежда съм бил в безсъзнание близо три часа.

Когато аварийният бумерангов протокол на апарата за пътуване във времето беше задействан от започналото свръхнагриване на реактора на Двигателя Гъотрайдер, автоматично бях изстрелян обратно в своето време, по-точно шейсет секунди след като бях напуснал — баща ми не беше успял да програмира връщането да е мигновено, но смяташе, че цяла минута затаен дъх би възбудила инвеститорите му.

Само че не се появих отново в изоставената лаборатория. Защото *тук* онази лаборатория изобщо не бе построена. Защото *тук* баща ми изобщо не беше изобретил пътуването във времето. Защото *тук* 11 юли 1965 г. не беше преломна дата в историята. Защото *тук* тя е просто поредният ден.

Разбирате ли? Аз съм в същия свят, в който сте *вие*. Светът, в който мислите, че *винаги* сте били. Сив, блудкав, непривлекателен, едва еволюирал от 1965 г., която току-що напуснах.

Знам, мислите, че много се е променил оттогава заради айфоните, дроновите атаки и триизмерните принтери и не знам, безглутеновите солети. Но за мен всичко това е като ранните 70 г. Болницата, в която се събудих, сякаш беше средновековна стая за инквизиции, всичко изглеждаше толкова тромаво и варварско.

Успях да опазя Двигателя Гъотрайдер да не унищожи половин Северна Америка... но самият Двигател Гъотрайдер и безграничната енергия, която той предложи на света... никога не се е случил.

Никога не се е случил и мислите, че разказът ми до този момент е бил разхвърляна научна фантастика.

Опитах се да обясня всичко това на родителите си и те бяха мили през цялото време, внимателни, загрижени, състрадателни, надяващи се, че това са временно преплетени жички, а не неизлечимо неврологично поражение. Лекарите не бяха от голяма полза с архаичните си медицински скенери. Знаех, че не полудявам, но можех да се сетя какво ще последва, след като бараж от тестове не разкрие нищо доловимо нередно с мозъка ми — психоконсулт.

А след това съм спасен, донякъде, от намесата на неочаквана страна.

Родителите ми са увлечени в разгорещен, приглушен разговор с глутница доктори, когато вратата на стаята ми се отваря.

Тя има остър поглед, широка уста и постоянна бръчка между извитите вежди, дължаща се на обща склонност да бъде скептична. Изглежда странно позната за момиче, което никога не съм виждал преди.

Но родителите ми я прегръщат и тя се върти и измъква от досадната им натрапчивост. Идва до леглото ми и присвива очи към мен, сякаш почти очаква това да се окаже преднамерена шега.

— Какво, по дяволите, пич? — казва ми. — Шашкаш тате и мама.

Явно си имам сестра.

59.

Името на сестра ми е Грета Берън. Тя е с три години по-малка от мен.

Веднага взима нещата в ръцете си, моли докторите да ни извинят, за да можем да си поговорим като семейство, казва на тате и мама — която, да повторя, е *жива* — да седнат. И родителите ми правят каквото им казва, смутени, сбутват се на оръфания оранжев диван под прозореца, докато Грета — която, да повторя, е моя *сестра* — се обляга на стената до леглото ми със скръстени ръце, сбърчено чело и ме подканва да повторя разказа си.

Така че с толкова яснота, колкото мога да постигна, предвид това, че съм в реалност, която не би трябвало да съществува, говорейки на сестра, която изобщо не се е родила, докато мъртвото ми мамче държи ръката на тате, нещо, което нито веднъж не съм виждал да правят през целия ми живот — обяснявам какво се случи. Грета слуша, челото ѝ се отпуска и тя стиска устни, все едно че упорито се мъчи да не се усмихне. Което започва да ме изнервя. Но продължавам, описвам събитията, разиграли се в лабораторията на Гьотрайдер на 11 юли 1965 г., и как те доведоха до това да бъда върнат тук, с тях, вместо там, където би трябвало да съм, там, без тях.

Когато приключвам, Грета ме гледа в очите и избухва в смях. Обръща се към обърканите ми и разтревожени родители, които се държат за ръцете на оранжевия диван.

— Хора — казва, — това е *романът* му.

60.

Мама и тате нямат представа за какво говори сестра ми.

— Не помните ли онези разказчета, които пишеше като момче? — казва Грета. — За това, как живееше в бъдещето, да речем, или каквото е там? И онези рисунки, които правеше, знаете, шантавите здания с всички ония спирали? Летящи коли, роботи, реактивни раници, онзи боклук?

— Разбира се, че помним — казва мама. — Но какво общо има това с роман?

— Май беше преди няколко месеца — казва Грета. — Каза ми, че намерил купчина от старите си разказчета и рисунки и смята, че от тях може да се получи добра книга или дори филм или нещо такова. Каза, че ще го напише и ще помоли онзи режисьор да я прочете. Знаете, онзи, който поръча къщата в Малибу?

— Видяхме последния филм на онзи режисьор — казва тате. — Онзи, дето спечели „Златен глобус“. Много беше объркал науката. Почти си бях наумил да му пиша и да обясня, че истинската наука е *пленителна* и няма нужда да я разкрасяваш с всички онези глупости, за да въздейства сюжетът.

— Съсредоточи се, скъпи — казва мама.

— Съжалявам — отвърща тате.

— Все още не съм сигурна дали разбирам — казва мама. — Той кога написа книга?

— Не мисля, че я написа — казва Грета. — Но това, което разказа преди малко, всичко онова с пътуването във времето, това е сюжетът на романа му. Когато ми каза за него предположих, че се шегува. Защото откъде време да напише книга. Но както и да е, идеята ми е, все едно дали наистина я е написал или не, няма никаква шизоидна криза или нещо такова. Просто мъничко е превъртял и бърка реалния живот с идеята в разказа си. Ще се оправи.

Мама и тате гледат Грета с благодарност. Все още се държат за ръцете.

Седя в болничното си легло обезсърчен, обиден, ядосан, защото знам, че тя греши, не е никакъв проклет *сюжет* — това е животът ми.

Само че... ами ако е права? Дали съм толкова сигурен в себе си, защото съм прав... или мозъкът ми се е скапал поради някакви неопределени засега причини и представата ми за реалност е ужасно разклатена?

— Ей, идиот, я се измъквай от това — казва Грета. — Имам среща довечера.

61.

Явно името ми е Джон Берън. Явно имам същата рождена дата, 2 октомври 1983 г. Явно съм архитект.

Завърших магистратурата си по архитектура в Масачузетския технологичен институт преди пет години, направих докторат за една година в Кралската датска академия за изящни изкуства в Копенхаген и получих работа във водеща фирма в Амстердам. Допринесох за реализирането на многобройни проекти по света, включително къщата на онзи режисьор в Малибу, офис сграда в Куала Лумпур, друга офис сграда в Бостън, ски курорт в Швейцария, банкова кула в Сингапур и конгресен център в Дубай.

Преди девет месеца фирмата получи поръчка да направи жилищна кула в Торонто, родния ми град. След сблъсък с шефовете ми заради проекта взех едно на пръв поглед прибързано решение да напусна и да продължа сам. По причини, които не разбирам, но които, изглежда, включиха една прочувствена реч пред борда на директорите на проучвателната компания за това как тази кула не само ще предефинира силуета на града, но и начина, по който светът разбира какво би могло да представлява едно здание, създавайки нов авангард на съвременната архитектура — идея нямам какво означава всичко това — ми беше даден пълен контрол над жилищния проект и се върнах в Торонто преди шест месеца, за да отворя своя фирма. Бързо регистрирах няколко авторитетни поръчки, наех тайфа младши колеги с елегантно черно облекло и ексцентрични очила и вече съм субект на няколко ласкателни очерка в медиите за визионерската ми дизайнерска философия.

Това е лудост, защото не знам и едно проклето нещо за архитектурата.

Само че, колкото и да е невъзможно, знам. Из мозъка ми се премятат години на учене и премисляне и експериментиране и проваляне и проваляне и проваляне, и измисляне на нещо не напълно ужасно и проваляне и проваляне и проваляне, и хрумване на някоя не

напълно недодялана идея и провали и провали и провали, а след това постигане на дребен успех, а след това постигане на някой не чак толкова дребен успех, а след това явно изпадане в нарцистична самозаблуда, като държа упорито на своето с някакви мътни, но уверено артикулирани изявления за бъдещето на архитектурата.

Все пак трябва да съм пълен мошеник, защото как бих могъл аз — който никога не съм имал оригинална мисъл, нито съм създавал каквото и да е стойностно нещо, който винаги само разочароваше и отегчаваше — да постигна нещо друго, освен непредсказуеми нови начини да прецаквам не само собствения си живот и живота на тези, които обичам, но фундаменталната цялост на времепространствения континуум.

И тогава виждам няколко снимки на сградите, над които работих. И разбирам.

След като ме пускат от болницата, настоявам мама, тате и сестра ми да ме заведат до строителния обект, където колабирах. Представява голяма квадратна дупка в земята с излята основа и първите няколко етажа, оброчени със стомана. В караваната на обекта има подробен модел на бъдещото здание и се вирам в него продължително. Защото точно така би трябвало да са нещата. Прилича на дома ми.

Каквито и противоречиви спомени да бушуват в ума ми, знам, че съм Том Берън, от реалната 2016 г... но Джон Берън също е в мен, спомените и мислите му и предпочитания и мнения са залепнали към собствените ми спомени и мисли и предпочитания и мнения като лепкавата утайка на кожата ти, след като си махнал превръзка.

Между другото, знам това само защото махнах превръзката, която беше на гънката на лакътя ми, покривайки мястото, от което ми взеха кръв — там, откъдето идвам, опитът да се защити рана с парче залепваща тъкан би изглеждал неразбираемо старомодно.

Но започвам да разбирам. До този следобед, когато моето съзнание успя някак да надделее, съзнанието на Джон беше доминиращо. Аз — аз, Том — също бях вътре, скътан като касова бележка в джоба на чифт дънки, които са минали през пералнята, нова аналогия, която нямаше да разбере, преди да се озова на място, където дрехите се правят от обработена растителност или животинска кожа вместо от рекомбинантни молекули.

Имаше бариера между нас, мен и Джон, но беше пропусклива. От най-ранните си спомени на съзнателност Джон извлече най-ранните ми спомени на съзнателност. Видях каквото аз видях, но го възприе като своето въображение. Детските му рисунки на огромни, странни небостъргачи — изрових ги от една кутия в мазето на родителите ми — представляваха мистериозно точни описания на градовете от моя свят. Върховите идеи, които въведе в проектите си в Датската фирма, дръзките възгледи, които го отличиха като личност, която работодателите му трябва да наблюдават и на която колегите трябва да завиждат, мразят, уронват престижа и подражават — те са типични дори за най-основните и функционални сгради там, откъдето идвам.

Всички негови уж новаторски дизайнерски концепции, дръзките структурни ефекти, лъскавите, но органични интериори и модерните, но величествени екстериорни щрихи, съчетаването на материал и околна среда, сложността, поднесена под маската на простота, и разбира се, *спиралите*, навсякъде със спиралите — всичко това изцяло е откраднато от архитектурата на моята реалност. Проектите, които в момента разработва, включително жилищната кула в Торонто, която пълзи нагоре към небето на скелетните си стоманени пръсти, са сгради, откраднати от моя свят, света, който трябваше да имаме. Проектът Торонто изглежда почти *точно* като зданието, което се издига на същия парцел в другия свят. Той пресъздаде онова, което трябваше да е било там, и го нарече свое.

Аз не съм визионер. Аз съм плагиат. Само че плагиатствам сгради, които никога не са съществували, планирани от архитекти, които никога не са били родени, в свят, който никога не се е случил.

62.

Татко ми, Виктор Берън, е редовен професор по физика в Университета в Торонто със специализация във фотониката — заместването на конвенционалната електроника с експоненциално по-бързи и с по-голяма вместимост фотони вместо тъжните и хилави електрони, улесняващо амбициозни проекти като квантови компютри с нужната мощ за ефективно функциониране. Преподава в началните и горните курсове, публикува в мистериозни научни списания, прекара седем години като представител на деканата си в съюзния съвет на университетския кампус, два пъти кандидатства да оглави деканата и два пъти беше отхвърлен, и понякога е водещ на местен новинарски канал, когато за някакво развитие в света на физиката се разшуми достатъчно, за да задържи мимолетното внимание на широката публика, най-вече защото има дълбок, властен глас, който е в контраст със забавната му склонност да прави скучновато комични позовавания на популярни научнофантастични филми, когато обяснява сложни научни принципи.

Не е смятан от никого, включително от себе си, за гений. Не е дори изобщо толкова успешен. Единственият му опит за научна книга за масовата публика беше една некадърна, кратка, забавна, натежала от каламбури работа, наречена „Делориън и полицейският телефон — изкуството и науката за пътуването във времето“.

Тъй че, да, татко ми съхрани увлечението си към пътуването във времето, но не в професионален контекст. Пред колегите си в университета стеснително споменаваше за книжката си като забавен, детински интерес, насърчен от разочарованието на учен от нелепите технически шарлатании в разказите за пътуване във времето на полуграмотни писатели, склонни да изкривят твърдата наука заради кекавите си сюжетни машинации, вместо да поемат трудното, но отплащащо се предизвикателство наистина да предадат темата с яснота и точност.

Татко е общителен, бърз, понякога разпилян, щедър с времето си и със съветите си, обожаван от студентите си, предан на мама, търпелив и мил с децата си, добра, грижовна, изключително приятна личност.

Този мъж не е моят баща. Не е възможно този мъж и баща ми да споделят една и съща ДНК.

63.

Въпреки повсеместния политически хаос, социална дисфункция, технологична некомпетентност и отвратителна отровност на този свят, едно нещо *все пак* е много по-добро тук — книгите.

Там, откъдето идвам, никой не чете романи, освен ако не е като майка ми — фетишизираща художествената медия на една отминала епоха, може би защото тогава за последен път е била щастлива. Но повечето хора не четяха книги там. Онзи квазителепатичен договор между автор и читател не будеше голям интерес сред широката публика. Защото господстващата разказвателна среда на моя свят включваше съвършено интегриране на подсъзнателната мрежа на индивида в наратива, предизвикващо дълбоко лично удивление и ужас, фамилиарност и наслаждение, копнеж, ярост и катарзис, толкова завладяващ и съществен, че идеята да седиш и да прелистваш роман, който дори не е *предназначен* за тайната кутия в ума ти — защо някой изобщо би искал да прави това за, да речем, забавление? Освен ако, разбира се, не си по природа склонен да се усъвършенстваш в по-силна индивидуалност в този случай четенето на книга, в която всяка дума е фиксирана на място от съзнателния избор на контролираща визия, предаването на контрола над собственото ти въображение на непознат, когото едва ли изобщо ще срещнеш някога, е някакъв вид мазохистично удоволствие.

Поне така съм го чувствал винаги с романите. Само че, идвайки тук, трябва да призная, че има много добри. Хората в този свят смятат романа за замираща форма на изкуство. Но там, откъдето идвам, той е мумифициран труп, стиснал вейките на отдавна отишлото си богатство в изсъхналите си юмруци, тъй че тук рафтовете на една дори оскъдно заредена книжарница са натежали от великолепието и разнообразието.

Майка ми, Ребека Критъндейл-Берън, е редовен професор по литература със специализация в романите поредици от викторианската епоха — Уилки Колинс, Джордж Елиът, Елизабет Гаскел, Томас Харди, Робърт Луис Стивънсън и разбира се, Чарлз Дикенс. Беше ръководител

на катедрата десет години, а преди три стана декан по изкуства и наука на Университета в Торонто. Колегиална е и непредубедена, но е твърда в намеренията си и понякога раздразнителна. Притежава гъвкав ум за политически сметки и обезоръжаване на интелектуални опоненти, не крие амбициите си и е личност, която никога няма да отстъпи от битка. Философски смята всеки, който не е съгласен с нея, просто за неинформиран, приемайки, че когато разполагат с фактите, ще разберат, че е била права през цялото време.

Има ироничен усет за простовати украшения от магазини за подаръци, които предават груби, но остроумни прозрения. На стената на кабинета ѝ виси плат в рамка, който гласи със закачливо бродирани букви с камшичета: ТРЯБВА ДА ПОНАСЯМЕ ГЛУПАЦИТЕ С ГОТОВНОСТ, ИНАЧЕ КАК МОЖЕМ ДА ИМ ПОМОГНЕМ ДА СПРАТ ДА БЪДАТ ГЛУПАЦИ?

Тази жена е майка ми. Майка ми, неокована от гения на баща ми.

64.

Може би точно сега се чудите: ако е променил историята, как така изобщо е жив? Как би могъл да съществува? Как е възможно да се промени толкова много, практически всичко, но по някакъв начин *точно същият* сперматозоид да влезе в *точно същото* яйце в *точно същия* момент и да създаде *точно същия* идиот?

Ами не би могло, не може и не би трябвало. Променяйки историята, преди да съм се родил, не би трябвало да съм *могъл* да се родя. Но съм се родил, имаше ме и съм.

Общо взето, аз съм това, което се нарича *времева котва*. Фактът на съществуването ми е изкривил хронологията, за да гарантира съществуването ми. Каквато и да е била възможната хронология на събитията без мен, последвалите събития са се подредили така, че да ме произведат тук същия, какъвто бях там. Техническият термин... извинете, теоретичният термин, който неволно съм доказал, е *времево издърпване*.

Каквото и да се е случило между 11 юли 1965 и втори октомври 1983 г., квантовата вероятност е изисквала баща ми и майка ми да са точно каквито бяха, и да се съберат точно когато се събраха, и да ме направят точно какъвто съм.

Други хора, повече или по-малко *всеки друг*, роден след юли 1965 г., не бяха толкова щастливи. Ефектът на доминото започна бавно. Милиони хора бяха родени по график, неповлияни от причинения от мен изкривяващ ефект. Но към 2016 г. са се родили милиарди, които изобщо не е трябвало да се родят, и милиарди, които е трябвало да живеят, изобщо не са заченати.

Лично причиних не просто смъртта, а *несъществуването* на милиарди. Това, че също така причиних живота на милиарди, не ме кара да се чувствам по-добре. Емоционалната ми вярност е към онези, които никога не бяха заради мен.

Да не бъда чудовищно нагъл, но не съществува дори име за престъплението ми. *Хроноубийство*? Спретването на засукан

научнофантастичен термин за него само прикрива величината му. Има някои актове, надхвърлящи границите на етикет или мярка.

Четири милиарда човешки същества бяха родени между 1965 и 2016 г. Всъщност там, откъдето идвам, броят е по-скоро три милиарда, защото имахме по-ефективен контрол над раждаемостта, по-малко религия и по-добра индустрия за забавления. Все пак това са доста животи, заличени от съществуване, особено след като допълнителният милиард е лепнат на тази мокра пришка, наречена свят. И е било скапана катастрофа за екосистемата. Все едно че планетата може да изхранва само определен тонаж живот, тъй че за всяко родено човешко същество нещо друго трябва да умре, друг вид да бъде смлян на тор.

Не исках да направя всичко това, но няма кого друг да обвиня. Нито дори баща ми. И явно съм загубил фабулата, защото *винаги* съм можел да обвиня баща си за всичко, което се скапе в живота ми — да обвинявам баща ми, общо взето, е моята суперсила.

Но не мога да лепна това на него, нито ужаса на онова, което направих, нито вината, която изпитвам заради неспособността си да се справя с него. Каквото и да е кармичното бреме или морално последствие, което ми се полага, трябва да го приема, когато дойде, както трябва. Съществуването не е нещо, с което се бързикаш.

65.

Между другото, няма никакъв роман, да ви е ясно. Джон никога не написа нещо друго, освен формално. Но има бележки, страници и страници ръкописни бележки в бележник, подвързан в молескин, които, честно казано, намирам за малко претенциозни. Макар че може би просто се оправдавам, защото почеркът ми е пълен боклук. Там, откъдето идвам, никой не пише ръчно. Не се смята за съществено умение, което да се преподава в училище. В смисъл *мога* да пиша, но никога не ми се е налагало да го правя.

Което доведе до пълна катастрофа в болницата. Докторите проведоха стандартен когнитивен тест, като ме помолиха да напиша определени думи и да сравнят резултатите с примери от предишните ми писания. Те, разбира се, изобщо не изглеждаха сходно. Накъсаните ми драсканици бяха толкова различни от стабилната линия на архитекта Джон, че лекарите се убедиха, че съм имал мозъчен удар.

Трябваше да бъда подложен на бараж от когнитивни тестове и медицински сканирания, но нищо не се разбра, което доведе до нов бараж от тестове и сканирания, но пак нищо не се разбра, което доведе до много приглушени разговори и медицински жаргон и загрижени погледи, докато най-сетне стигнах до едно чудесно решение, което беше да отделя един ден да се науча да пиша като Джон. Следващия път, когато ме провериха, мимикрията ми беше достатъчно добра, за да зарежат цялата работа.

Нещо, което разбрах за докторите тук — общо взето, те нямат идея какво става в тялото ти, освен ако не съвпада точно със стандартната картина. Всичко, което е само малко извън курса, ги обърква. Явно никога не са го признавали. В медицинските училища явно преподават как да се държиш с абсолютна увереност, когато имаш нулева представа какво всъщност става. Клиничният жаргон помага да се поддържа мъглата на експертиза пред заобикалящата паника на родителите и семействата на пациентите. След като вече можех да имитирам собствения си почерк, бяха толкова облекчени, че не се

налага да продължават да търсят отговор, който явно надхвърля средновековните им способности, че бързо обявиха, че съм излекуван.

След като ме освобождават и посещаваме строителния обект, родителите ми ме откарват до жилището ми. В кола, която се търкаля на пневматични гуми по пътища, направени от битум и камък, тласкана от двигател с вътрешно горене, захранван с рафиниран петрол. Жилището ми е в тънка, източена кула със стеснена гледка към езерото Онтарио между дванайсетина други тънки, източени кули, сбутани около моята, достатъчно високо, за да не изглежда издигнатата магистрала, фучаща покрай нашата група сгради, гротескно натрапчива.

Има много стъклени прозорци — знаете, *стопен пясък* вместо полиморфна смола — и не *правят* нищо страхотно, освен да пропускат светлина и да ти позволяват да гледаш навън. Има едно устройство, което прилича на викториански парен двигател, но явно е машина за кафе еспресо. Цялото място е изпипано в сиви отънъци и дърво в тъмен тон, мебели в резки линии, поставени ниско на пода, за да изпъкне височината на тавана. Предполагам, че декорът трябва да впечатлява жени, но на мен ми изглежда безвкусен. Ставам все по-притеснен, че Джон Берън е донякъде гаден тип, което е обезпокоително.

На една стена има масивна рамка с около стотина стари списания, струпани в симетрични редове и колони — всички са евтини научнофантастични антологии от 50-те, ярко боядисани корици с авантюристи с четвъртити челюсти, едрогърди учени, роботи и лъчеви оръжия, космически кораби и летателни раници. Взира се в този ироничен олтар, посветен на моя изгубен свят, и ми се приисква да шибна Джон в лицето. Само дето е *мое* лице.

Всъщност не държа да проучвам подробно това, което уж е домът ми, трябва само да намеря този „роман“, за който Грета спомена, и ако е реален, да видя за какво разказва. Смуцаващият вихър от импулси, който съставя паметта на Джон, ме отправя към бележника, подвързан в молескин, на масичката до леглото му. Той е точно това, което търся.

Ето го усещането ми за него — през целия си живот Джон е сънувал моя живот. Когато е бил дете, това е регистрирано като негово въображение, окуражавано от подкрепящите го родители и

развеселени учители, изразено в рисунки и сцени, разигравани с екшън фигурки за публика от един човек, малката му сестра, Грета, собствената ѝ сапунена научнофантастична опера. Виденията от моя живот, изглежда, го спохождаха в момента, в който аз всъщност ги преживявах — аз бях изживявал нещо, а той го беше сънувал. Има купчина рисунки, напъхани в кутия на рафта на бюфет, мигове от живота ми, предадени в пастел и на цветна хартия. Има цяла поредица като книжка с комикси с панели и мехурчета с реплики за времето, когато избягах от къщи на 12 години. Как целувам Робин Суелтър. Как брат ѝ ме удря с юмрук. Мрачното лице на майка ми.

Докато растях, сънищата продължаваха да спохождат Джон, но вече рядко споменаваше за тях на някого. От време на време казваше на Грета, но тя беше заета с пубертета си и пет пари не даваше за семейството си. Грета се придържа към разумната философия, че във вселената няма нищо по-досадно от сънищата на някой друг.

Сънищата така и не престанаха, но Джон не им отдаваше голямо значение, докато преминаваше от юношество към пълнолетие. Величината, до която градският пейзаж на повтарящите му се сънища го вдъхнови да се отдаде на архитектурата и да фиксира дизайнерската си естетика, е очевидна — *много*. Но Джон не знаеше, че краде от моя свят. Просто мислеше, че е гений.

Преди четири месеца нещо се промени — Джон беше спокоден от ужасен кошмар, че майка му е умряла при злополука, ударена от летяща кола. Събуди се в паника, извика я объркан и разстроен. Разбира се, тя си беше жива. Но споменът, толкова ярък, заседна в него, болящ и недостижим.

Започна да записва сънищата си в бележника. Държеше го до леглото си, така че щом се събуди, да може да нахвърля какво е сънувал, преди сънят да е избледнял и станал недостъпен за съзнателно спомняне. Има страници и страници с полуразбираеми драскулки, детайли, наблюдения, прозрения, неща, които казвах, и неща, които ми се казваха, мисли, които имах, но никога не изговарях. Всичко е истина.

Джон реши, че подсъзнанието му разказва история, която трябва да запише. Това беше неговият „роман“ — моят живот в месеците, откакто умря майка ми.

Не започна действително да го пише. Но състави резюме на „историята“ на лаптопа си. Всъщност работеше над него през почивката за кафе на строителния обект мигове преди да колабира в пристъп на ругатни и бесни гърчове.

Вече сте прочели какво написа: включих го като глави 43 и 55.
Така.

66.

Отраснах като единствено дете, така че *наистина* е шантаво така изведнъж да имам възрастна сестра, която, изглежда, ме познава — или този, когото мисли, че съм — по-добре от всеки друг на света. Глупостта ми като че ли я побърква и в същото време като че ли се чувства напълно удобно с глупостите ми. Никога не съм се задържал задълго с жена на около моята възраст и ни най-малко не съм се притеснявал, че нещо, което ще кажа, би могло да ме направи непривлекателен. Дори жени, които не ме интригуваха, все пак искаха да ме намират за привлекателен.

Но с Грета, да, нищо. Знам, че това звучи като нещо *очевидно*, но нямам референтна рамка за динамиката на отношенията между братя и сестри. Бях единствено дете. Никога не бях изпитвал безусловна привързаност към някого, който не ме е създал биологично.

Докато ровя в този порой от спомени на Джон, Грета е там, сестра ми, във всички преживявания, които ме направиха този, който съм, който е *той*, и неволно се замислям дали пък през целия си живот не съм бил един вид сексист.

В смисъл, като препрочитам по-ранните си глави, по какъв начин писах как видях за първи път Пенелопе гола и спах с моите бивши, след като майка ми умря... чувствам се притеснен дали Грета е прочела това. Не се опитвам да отхвърля ретроградните гафове в начина, по който говоря за жените в живота ми... на човек просто му е трудно да признае собствените си предубедености, знаете ли?

Част от проблема е в това, че този свят, общо взето, е една клоака на мизогиния, мъжки привилегии и дълбоко сбъркани полови конструкти, приети нехайно като факт от ужасно големи части от човешката популация. Там, откъдето идвам, половото равенство е даденост. Не говоря за абсурдно фундаментални неща като равенство в заплащането. Имам предвид, че не съществува съществено различие в начина, по който мъжете и жените са възприемани в смисъл на

политика, икономика или култура. Гениталиите ти са смятани за не свързани с обществения ти статут, отколкото цветът на очите ти.

Разбира се, това също така означава, че част от онова, което е смятано за нормално там, откъдето идвам, би било свръхшантаво тук. Като например, добре, в моя свят, когато прекъснеш връзката си с някого, смята се за изискано да предложиш на лицето, което си зарязал, кичур от косата си, така че да може, ако пожелае, да получи генетично идентичен сурогат, за каквито там предназначения би искал да те използва. Сурогатът няма съзнание, но прилича на теб и може да се използва за рудиментарни физиологични функции. Като например, знаете, секс. Очакването е, че когато бившата или бившият ти се почувства готов да продължи, ще поръча сурогатът да бъде претопен в биологично желе и върнат на производителя за дезинфекция и рециклиране. Както го описвам, да, разбирам, че звучи ексцентрично, но е нещо ежедневно.

Точно затова унизителната отдаденост на майка ми към баща ми ме дразнеше толкова. Проблемът не беше просто в това, че аз исках да бъда центърът на вниманието й — проблемът е, че нейното себеотрицание беше толкова ненужно. Той дори и не забеляза повечето от онова, което тя правеше, докато не си отиде. Нямаше никаква причина да живее така, освен като съзнателен избор. Всъщност беше *по-трудно* за човек като майка ми да не прави нищо, освен да служи на баща ми, след като имаше толкова много възможности, открити за нея. За *когото* и да било.

Само че може би все пак съм сексист. Нейният избор си е неин избор.

Върнах се на единайсета глава и съкратих няколко недискретни коментара за личния живот на бившите ми приятелки. Приятелите си познавах от седемнайсет години и нямам проблем да разкрия лични неща за тях, но не мога честно да кажа, че Хестър, Меган или Табита биха ми разрешили да включа подробности за живота им. А ако изглежда по-неуважително към паметта им да ги съкратя в разказа си, е, невъзможно е да разберете колко дразнещ любовник бях. Неприкосновеността им е заслужена.

Като с жилището на Джон е. Непосредственото ми впечатление беше, че всичко е шашма, която да впечатлява жени. Но колкото повече време прекарвам в главата му, толкова повече осъзнавам — това просто

е неговият *стил*. Мислех за това като за евтин трик за съблазняване, защото аз щях да направя точно това, ако имах някаква увереност в собствения си вкус. Всяко постижение в живота ми, което значеше нещо за мен, включваше впечатляването на някого, който не е естествено склонен да ме приеме за привлекателен. От смъртта на майка ми правя разказ за спане с тази и онази. Правя от края на моята реалност разказ за разбитото си сърце.

Чувствам се по-висш от Джон, защото дойдох от един по-напреднал технологично и социално свят. Но това няма каквото и да било общо с мен. Аз просто съм роден там. Не съм му дал нищо — освен чувството, че съм привилегирован.

67.

Правя всичко това напълно погрешно. Не би трябвало да дърдоря за рудиментарните си полови прозрения, би трябвало да развивам „характерите“ на мама, тате и сестра ми, вместо да изреждам в кои отношения те не са онези, които бяха, или, в случая с Грета, които не бяха.

Вечерях в къщата на родителите ми с Грета и се усетих как без усилие се потопих в разговор по разните наративни нишки на безкрайно гъстата сапунена опера, каквато е семейният ни живот — политиките в деканата на мама, изследователски проекти, интересни и/или глупави коментари от нейни колеги на заседания, политиките в катедрата на татко, изследователски проекти, интересни и/или глупави коментари от студенти в класовете му, нещо, което казал съсед, нещо, което направил съсед, нещо, което съсед се кани да направи, обед със стар приятел, казал забавен и/или тъжен анекдот, който ги накарал да се смеят и/или плачат, попарван със саркастични коментари от страна на Грета и накъсван с периодични шеги от мен, на които мама и тате се смеят някак прекалено силно.

Уютно е и е леко. Ужасяващо е колко уютно и леко е да седиш край масата на вечеря с тези чужди хора, и се налага непрекъснато да си напомням, че това не е реално. Това не е моето семейство. Уютът и лекотата са лъжа. Само усещането, че мястото ми не е тук, е истина.

Родителите ми живеят в една от редицата викториански къщи, същата свръхзатоплена къща, в която отраснахме с Грета, в квартал, наречен Пристройките на шест преки от университетския кампус, където работят двамата. Мама вярва, че не съществува по-добра вътрешна украса от книжен рафт, и къщата е свидетелство за това. Стаите са организирани по категории — съвременни романи в трапезарията, кухнята — за готварски книги, спалнята — за по-нови издания на викториански романи, някогашната ми спалня, а сега кабинет на майка ми — за литературна критика, банята — за колекцията на татко от остроумни научнопопулярни книги, сериозните

научни томове на татко ми в неговия кабинет, дневната е превзета от добре запазени ранни издания на викториански романи, редките първи издания в стъклена витрина, окачена на неудобно място на стената, не съвсем в баланс с останалото от стаята, но необходима, за да ги пази достъпно изложени и едновременно с това засенчени от естествената слънчева светлина. Това прави всяка стая тясна и тиха, защото дебелият дървени рафтове създават усещането, че стените са с половин метър по-близо, а хартиените томове поглъщат повечето звуци наоколо.

В кабинета на татко съм, старая се да изглеждам непринудено, докато се оглеждам за книги за пътуване във времето, когато Грета се обляга на рамката на вратата.

— Държиш се странно — казва тя.

— Не е вярно — отвърщам.

— Пускаш много шеги — казва тя.

— Не са ли смешни?

— Шегите са наред. Но ти никога не пускаш шеги пред мама и тате. Винаги си сериозен при тях.

— Може би се опитвам да развия, знаеш, възрастни отношения с тях.

— Глупости.

— Какво искаш от мен, Грета?

— Имаше сериозно неврологично кой знае какво и каза на всички, че си пътешественик във времето — казва Грета.

— И ти ми се присмя — отговарям.

— Защото *не си* пътешественик във времето.

— Аха.

— Знаеш, че се държиш странно, човек. Един такъв, пускаш шеги, все едно че нямаше пристъп с бълнувания само преди три дни. Ако с мама и тате искате да го отричате, чудесно, преструвайте се, че нищо не се е случило. Но нещо се случи. Затова казвам „глупости“. Ти не се държиш като себе си.

— Защото пузнах няколко шеги.

— Да. Брат ми може да е много неща. Но забавен не е едно от тях.

— Може би пестя най-добрите за приятелите си — казвам.

— Какви приятели? — казва Грета. — Ти нямаш приятели. Имаш хора, с които работиш, и мен.

Мушка ме в рамото по-силно от необходимото.

— Имам приятели — казвам й. — Мислиш, че нямам никакви приятели?

— Честно ли мислиш, че си от шибаното бъдеще?

— Не. Не съм от бъдещето.

Това, разбира се, е вярно. Не съм от бъдещето. Аз съм от алтернативна времева линия. Все още е днес. Просто е друго днес.

68.

Събуждам се скован, гроги и раздразнен, че проекторът ми на виртуална среда се е развалил, докато не си спомням, че съм в спалнята на жилището на Джон. Допускам, че цепещото главоболие трябва да е пореден неврологичен спазъм като онзи, който имах на строителния обект преди четири дни, но след това една-единствена дума пронизва умствената мъгла — *кафе*. Успявам да накарам парния двигател да изцърка навън мазна течност еспreso. Главоболието излекувано.

Най-после нещо в този скапан свят, което наистина прави каквото трябва да прави.

Съжалявам, че нямам повече чувство за хумор за цялата тази забавна ситуация от типа, знаете, „риба на сухо“, докато се мъча да се наместя в тази назадна каша, която наричате цивилизация. Разбира се, има нещо нелепо около възрастен, който не знае как да отвори буркан с фъстъчено масло, да повика асансьор или да използва кредитна карта. За външен наблюдател вероятно приличам на човек, страдащ от някаква затъпяваща когнитивна травма.

Съзнателните решения са трудни. Отнема ми цяла вечност да избира облекло и приключвам с чифт подозрително тесни дочени панталони и нещо, за което по-късно научавам, че е горница на пижама.

Успявам да извикам нещо от паметта на Джон само когато престана да се опитвам да мисля за него, например как да използвам лаптопа му или клетъчния му телефон, докато и двата бръмчат с настойчиви съобщения от архитектурното му бюро, на които определено *няма* да отговоря.

Разпознавам кухненските принадлежности от началните класове по история и се разведрявам, когато намирам синтезатор на храна, докато осъзная, че е микровълнова печка. Джон яде много, така че хладилникът е празен, освен една кофичка кисело мляко и едно авокадо. *Знам*, толкова е поетично. Вероятно мислите, че ще срежа

авокадото, защото изглежда зряло, но отвътре е цялото кафяво и кашаво, като метафора. Само че *наистина* срязвам авокадото и то е кафяво и кашаво, но не ме интересува поезията, защото съм гладен и така или иначе го изяждам. Вкусът му е рядък и воднист. Преглъщам няколко лъжици от млякото, преди да разбере, че срокът му на годност е изтекъл преди две седмици. От това, че не знам какво е „срок на годност“, не ми става забавно от типа „риба на сухо“, когато повръщам в мивката, защото току-що бях ял развалено кисело мляко.

Малките неща са тези, които ме дразнят, например че не знам как да пусна душа, защото за мен един душ изглежда така, както вероятно един външен клозет изглежда за вас — странен и някак груб атавизъм от век, за който сте много щастлив, че е отдавна отминал. И големите неща са тези, които ме дразнят, като снимката в рамка на бюрото със сестра ми, мама и татко, усмихващи се до някакъв непознат с моето лице.

Разглеждам снимките на Джон и се опитвам да си направя косата като неговата, но нито веднъж не съм я мил с шампоан и балсам — налага се да прочета указаниято с дребен шрифт на бутилката, за да разбере какво изобщо прави балсамът — още по-малко да мажа косата си с нещо, наречено „фиксиращ гел“. В моя свят поставяш фризиращ шлем на главата си и той почиства, подрязва и оформя косата ти. Тук, когато косата ми порасне много, явно трябва да плащам на друг възрастен, чиято ежедневна професия е да ми я подреже с *ножици*.

Измивам се, обличам се и се храня съвсем сам и щях да съм горд от себе си, само че това са постиженията на едно ранно развито дете. Но точно така се чувствам — хлапак, събудил се в празен дом, несигурен дали родителите му спят, отишли са си или са умрели, извършва обичайните сутрешни рутинни действия, защото това е единственото, което държи паниката настрана.

69.

Не мога да остана тук. Чудесно е, че мама е жива и татко не е разсеян негодник, а Грета е, ами да, тя е страхотна. Цинична, непредпазлива и рязка. Заслужава да живее много повече от мен. Явно Джон се справя така, както аз никога не съм могъл. Той е успяващ, предприемчив, впечатляващ. Въпреки че всичките му превъзходни идеи са изтръгнати от сънищата му за моя свят, въпреки че е ограничил живота си до работа и се е самоубедил, че това е достатъчно, въпреки че знам защо — защото той винаги имаше това стабилно, мрачно, потискащо усещане, че нищо от това не е така, както би трябвало да е, че всеки, когото срещне, всяко място, където отиде, всяка мисъл в главата му е необяснимо, но неотменимо *грешна*. Държи всекиго на разстояние, защото на някакво ниво, което не би могъл дори да опише, но също така не би могъл изобщо да разклати, знае, че те не би трябвало да съществуват. Единственото изключение е Грета, но само защото тя отказа да бъде избутана настрана и водеше яростна, безмилостна, никога несвършваща битка да задържи Джон да присъства в този свят. Прекарах живота си в копнеж родителите ми да ми обръщат внимание. Джон разполага с тяхното възхитено внимание и ги отхвърля. Има всичко, което аз исках, но то не може да запълни пустотата, която се разтваря всяка нощ в сънищата му. И пустотата вече го е завладяла — аз, аз съм пустотата.

Но не мога и да ги приема. Не и Грета, не и родителите ми, не и тази версия на живота ми. Трябва да затъкна съзнанието на Джон, да го заключа, да преглътна всяка привързаност, която изпитва към индивидите, съставлящи плетеницата на живота му, защото този свят е един усвоен, мрачен ужас и аз *не мога да остана тук*. Трябва да измисля как да вкарам времевата линия във върнатата диря и да върна на всички ни бъдещето, което трябваше да имаме. Аз съм единственият, който може да го направи, и колкото и приятен да е бил този промеждутък, неописуемо егоистично е да осъдя останалата част от света, самата реалност, на това грешно съществуване само защото моят

нищожен живот се е подобрил. Аз не съм важен, не и спрямо милиардите, които никога не са знаели как би трябвало да са нещата.

70.

Тъй че какво правиш за промяната на последните пет десетилетия история в свят, в който пътуването във времето се смята за забавен мисловен експеримент? Дори да съществуваше науката, при отсъствието на съществен напредък в свързаните области — телепортация, нематериалност, невидимост, дори просто производство на компоненти — цялото начинание е безплодно. И разбира се, замисълът на баща ми зависеше от проследяването на радиационната следа, излъчена от първоначалния Двигател Гъотрайдер. Без това, дори да можех да реша някак техническите проблеми, все пак нямам представа как да стигна до точното място в пространството в точния момент във времето.

Плюс това не знам как всъщност действа каквото и да е от цялата тази работа. Разполагам с малко терминология като посветено лице, събрана от месеците ми работа в лабораторията и вежливото мешане с асистентите на баща ми, но не мога да построя машина на времето от нищо, също както не мога да направя машината за еспreso на Джон от нищо.

А има кутия на Пандора, която чака да бъде отворена — татко ми. В края на краищата, той все пак написа книга за пътуване във времето, дори и да е смятана за ексцентрично петно на академичната му репутация. Колкото и мило и деликатно да изглежда това негово повторение, не съм готов да го помоля за такъв вид помощ, все още не.

Трябва да разбере какво се случи с Двигателя Гъотрайдер. Всичко произтича от това, всичко, което се обърка, и всички възможности да се поправи. С помощта на лаптопа на Джон търся „Двигател Гъотрайдер“ онлайн... но компютърът не ми казва нищо, което да съвпада с въведеното. Пробвам с „Лайънъл Гъотрайдер“ — нищо. Милиард сайтове и нито един не споменава за най-важната личност, живяла някога.

Преди да се предам, защото все пак е интернет, търся бившите си приятелки. Хестър Лий — нищо. Меган Страунд — нищо. Табита Рийс

— нищо. Робин Суелтър — нищо. Пробвам с приятелите си, но няма нищо за Дейша Клайн или за Шао Молденадо и Нур Прия или Ашер Фалон, както и за Ингрид Йост. Никаква следа от тях онлайн, никакви страници в социални медии, никакви блогове, статии, тагове, или каквото и да било. Те не съществуват. Никога не са съществували.

Все пак намирам официалния уебсайт за Ъбли, Мичиган, онова изоставено градче, което посетихме. Само че не е изоставено. Приятелите ми ги няма, но около 830 души понастоящем живеят в Ъбли. Клетъчният на Джон пресмята, че карането с кола би ми отнело пет часа по Дон Вали Паркуей до 401, докато се раздвои в 402, после по моста Блу Уотър на 25-и покрай Хюрън Лейк до Ийст Етуотър Роуд, който става главната улица на Ъбли, докато минава право през центъра на градчето. Библиотеката, която видях, с дърветата, израснали от гниещите книги, все още си стои. Бих могъл да почукам на всяка врата в градчето и да потърся притежателя на онзи джобен часовник. Ако са живи, ако все още го има, бих могъл да направя щедро предложение, да платя цената, която поискат. Бих могъл да държа в ръцете си точно същия часовник, точно както го направих в онзи последен ден в лабораторията.

Но какъв би бил смисълът? Това е просто един часовник. Нямахме живот. Нямахме кариера като Дейша, годеница като Ашер или дете като Шао. Не беше мой приятел, макар че и аз не бях кой знае колко голям приятел от своя страна. Не ме обичаше, може би малко, като Хестър, Меган или Табита донякъде, за кратко и без много полза. Не промени траекторията на живота ми, както го направи Робин за пет непохватни възхитителни нощи. Това е вещ.

И тогава, защото не мога да се сдържа, поглеждам за „Пенелопе Вешлер“.

Най-малко трийсет секунди просто се вирам в екрана, докато очите ми се насълзят, и не защото като че ли не мога да мигна.

Защото тя е там — Пенелопе Вешлер.

Тя съществува.

Само че *не е* Пенелопе Вешлер.

71.

Пенелопе Вешлер живее точно тук, в Торонто. Знаят я като *Пени*. Притежава книжарница в квартал на име Лесливил, в източния край на града, точно отвъд ивицата мътна каша, наречена река Дон. Има много възторжени отзиви за книжарницата онлайн. Приютява четения на поредици с автори и ежеседмични книжни клубове. Нарича се „Печатът е мъртъв“.

Кликвам няколко пъти, докато намеря нейна снимка.

Взирам се в нея, замаян и паникьосан едновременно.

Не е Пенелопе Вешлер. Или не, тя е, но прилича на някоя друга. Тя е друга.

Ще се окаже, че въпреки промените, които причиних на времевата линия, баща ѝ, Феликс Вешлер, и майка ѝ, Джоан Дейвидсън, все пак се влюбват в горния курс и все пак решават да създадат семейство скоро след колежа, и Феликс все пак иска да нарече първородната си дъщеря на любимата си баба Пенелопе, и Джоан все пак се съгласява. Пенелопе Вешлер, която познавах, изобщо не се беше родила на 12 януари 1985 г. Но друга Пенелопе Вешлер се беше родила на 9 юни 1985 г., само малко под пет месеца по-късно.

Вместо израза „Пенелопе Вешлер, която познавах“, първоначално написах „моята Пенелопе“ и го изтрих — сякаш *изобщо* ми е принадлежала, сякаш изобщо би могла.

Тази Пенелопе прилича на нея в някои отношения, различна е в други. Все едно че са сестри. Само че не са. Тя е генетичен вариант, заченат пет месеца по-късно от същите родители, идентичното съчетание на хромозоми с алтернативен резултат. Луничките на лицето ѝ са съвсем сбъркани, като карта на нощното небе на друга планета. Оттенъкът на косата ѝ, цветът на очите ѝ, очертанието на челюстта ѝ, оптометричното ѝ предписание, епидермичните ивици на върховете на пръстите ѝ.

Начинът, по който целува.

Избързвам. Като всичко в живота ми, в двата ми живота, всичките ми животи, нещата се объркват, когато Пенелопе Вешлер е намесена.

72.

Стоя на тротоара пред „Печатът е мъртъв“. Не съм се обадил предварително, тя може би дори не е тук и може би така е най-добре, защото не мога да мисля ясно, бримките на мислите ми са заплетени в океански шум. Просто трябваше да дойда тук веднага. Нямам никакъв план.

Работните часове са напечатани на стъклото на входната врата. Книжарницата затваря след дванайсет минути. Тя е на партера за магазини на предната страна на зацапана тухлена постройка, мрачна адвокатска кантора отдясно, запрашените щори спуснати, кафене отляво с брадат барман в комбинезон зад машината, която изцежда със съсък димящи напитки за клиентите, насядали на събрани откъдето падне столове около обща маса от светло дърво, лицата им сияят синкаво — бели от екраните на клетъчните телефони, поставени пред тях. Трамвай изтрополява по Куин Стрийт Ийст, скърца в металните релси, вградени в асфалта.

Влизам. Топло е и светло, и мирише на мастило и лепило. Редици рафтове, направени от прибори от плевник дъски, чворести и приятно асиметрични.

Корици и гърбове с всякакъв цвят и шрифт. Изложени копия с автографи от местни автори. Витрини с отпечатъци на редки издания край стените.

И Пени Вешлер на столче зад тезгяха си, чете роман. Мястото е празно. Не е вдигнала очи. Все още бих могъл да изляза, без да ме е видяла.

Не отивам никъде.

Преструвам се, че разглеждам, така имам нещо друго, в което да зяпам вместо в нея. Повечето от тези автори не би трябвало изобщо да са се родили, но ето ги техните книги в спретнати малки редове, милиони думи, които не би трябвало да са написани, казващи неща, които не би трябвало да са казани. В сектор „В“ има осем романа от

Кърт Вонегът, които не би трябвало да съществуват. Пръстите ми пробягват по гърбовете им.

Всяка стъпка е тежка, все едно че сърцето ми упражнява собствената си гравитация, опитва се да ме смъкне на пода с унищожителна сила, тъй че съм се размекнал върху чистите подови плочки „рибена кост“.

Тя поглежда към мен. Приличието диктува да кимна, да се усмихна или да извърна очи, *каквото и да е*, не и да зяпна право в нея като побъркан. Решавам да го раздавам хладнокръвно. Решимостта ми не стига и до първата сричка.

— Пенелопе Вешлер — казвам.

— Я! — казва тя. — Извинете, познаваме ли се?

Гласът ѝ е различен, защото ларинксът и езикът и зъбите и устните ѝ са различни. Но начинът, по който те гледа право в очите, когато ти говори, е същият.

— Да и не — казвам. — Аз съм от алтернативна реалност.

Пени затваря книгата си, без да отбележи страницата.

— Значи познаваме се в друга реалност, но не в тази?

— Да — казвам аз.

— Как дойдохте тук? В тази реалност?

— Дълга история.

— Не се съмнявам — казва Пени.

— Мога да ви разкажа, стига да искате.

— Вие сте Джон Берън — казва тя.

— Откъде знаете това?

— Виждала съм снимката ви. Вие проектирахте онази кула, която расте в центъра. В интернет твърдят, че може би сте нещо като гений. И не само в интернет. Реални хора също.

— Ами — казвам — откраднах всичките си идеи от друга реалност.

— Реалността, от която идвате — казва тя.

— Да. Приемате го доста добре. Не мислите, че съм побъркан, нали?

— Не знам — казва тя. — Възможно е да сте луд. Но има охранителни камери, които ни записват, и сте донякъде добре познат. Не наистина прочут. Но полуразпознаваем за хора, които обръщат

внимание на местните събития. Ако направите нещо безумно, проявите насилие или каквото и да е, ще ви намерят веднага.

— Сигурен съм.

— Защо сте тук? Имам предвид, тук, в книжарницата ми.

— Да ви видя — казвам аз.

— Да видите *мен* — казва Пени.

— Съзнавам, че всичко, което казвам, звучи изключително шантаво. Съжалявам. Трябваше да съм съставил истински план. Но щом ви видях, не мога да ви лъжа.

— За това как сте уж прочут архитект, който тайно плагиатства гениалните си идеи от друго измерение?

— Не знаех, че го правя, допреди няколко дни — казвам.

— Какво се случи преди няколко дни?

— Бих искал да ви обясня — казвам аз, — но включва пътуване във времето, а съм притеснен, че само споменаването за това ще ви паникьоса невъзвратно. Не знам защо се чувствам задължен да бъда честен с вас, след като знам, че казаното от мен звучи някак безумно. Но е доста добра история. Дори и да не ѝ повярвате, мисля, че ще ви бъде забавно.

— Добре — казва тя.

— Добре какво?

— Добре, затварям след няколко минути. Излезте навън, докато напиша на една тайфа хора, че излизам да пийна с вас и ако се окаже, че липсвам, вие определено сте ме убил и вероятно изял.

— Страхотно.

— Не възразявате да кажа това на някои хора?

— Просто съм щастлив, че сте готова да прекарате няколко минути повече с мен след това, което казах току-що.

— Общо взето всичко, което казахте, звучи безумно — казва Пени. — Но знаете ли кое е по-безумно? Мисля, че е възможно да съм чакала през целия си живот да влезете тук.

73.

Решавам да кажа на Пени *част* от истината, но да пропусна повечето отблъскващо болезнени подробности. Обещавам си да ги разкрия по-късно може би, ако ми се стори, че ми се доверява достатъчно, за да чуе цялата история...

Но веднага щом сядам на кекавата маса в бара срещу нея и тя ме поглежда, единствения обект на пълното ѝ внимание, всичко се излива. Казвам ѝ всичко.

Отнема няколко часа. Намираме се в усоен, смътно осветен долнопробен бар на една пряка от нейната книжарница, останал от порутеното минало на квартала, което се поглъща от реновиращото му настояще за радост на собственичката му, която открива колко много може да взима за чаша силен алкохол, ако култивира точно подходящата атмосфера на блазнеща упадъчност. Масата ни за двама е поставена срещу предния прозорец, отделена от останалия бар, идеално място двама души да си приказват над няколко скъпи бърбъна до часа на затваряне.

Пени има много въпроси за другата Пенелопе, как е станала това, което беше, провала ѝ като астронавт, новата ѝ кариера, самоунищожението ѝ, моята роля в него. Плаче, когато ѝ казвам как Пенелопе умря и защо, нашата клетка. Казвам ѝ за нахлуването в лабораторията, пътуването назад във времето, прецакването на света, за да се озова тук като Джон — не схваща напълно как действа времето издърпване, но пък и аз не го схващам напълно — решението, че трябва да поправа нещата, но че не знам откъде да започна.

След като съм привършил, Пени мълчи дълго време. Барът е празен и барманката ни хвърля мрачни погледи. Пени довършва четвъртия си бърбън, оставя кеш на масата и става.

— Хайде — казва тя.

74.

Вървим до жилището ѝ, на няколко преки оттам, в стар фабричен цех, изкорубен и преустроен с прозорци от пода до тавана и с излети циментови подове и приспособления от неръждаема стомана, за да се превърне в изискан дом за около стотина обитатели. Апартаментът ѝ е с изглед към няколко строителни обекта, където събарят подобни цехове и ги заменят с небостъргачи, които скоро ще завземат каквото е останало от гледката ѝ към нащърбения сивотюркоазен силует на градския център и просторната шир на езерото Онтарио.

Покани ме в дома си. Това изглежда добър знак. Макар да не съм сигурен знак за какво.

Пени сритва обувките си, отива до кухнята, сипва малко вода за двама ни. Не светва лампите, но има достатъчно околен градски блясък, за да ѝ придаде меко, сияещо очертание, когато ме поглежда.

— Виж — казва Пени, — ти или си удивително побъркан, или си най-интересната личност, която съм срещала някога. Ако ми разказа тази история, за да ме свалиш, ще бъда откровена и ще призная, че действа доста добре, макар че четирите бърбъна играят важна роля в това. Имам доста добре настроен спайди усет^[1] за глупостите, които казват някои мъже, за да ти смъкнат дрехите. И ако е това, е *браво*, шибаняк такъв. Няма никаква причина да ти вярвам. Само дете съм се чувствала така, сякаш животът ми не е това, което би трябвало да е. Сякаш, макар книжарницата ми да върви добре и да имам един хубав, спретнат, удобен животец, в който рядко съм напускала квартала, и клиентите ми изглежда, примерно, искрено оценяват, че книжарницата ми съществува в район, който е в процес на самопоглъщане и изповръщане в кой знае какво, и ме виждат като, знаеш, символа или каквото е там, че може би това, в което се превръща, няма да е толкова лошо, би могло дори да се окаже по-добро от това, което беше, нещо автентично и особено вместо ужасна лайняна верига ресторанти и магазини за сувенири. Но никога не съм чувствала, примерно, че това е подходящият живот за мен. Чета много умозрителна литература, имам

предвид най-твърдото, „нърд“, обичам я, винаги съм я обичала, дори когато ме направи особнячка и единствените момчета, които си падаха по мен, бяха твърде наплашени от момичета, за да направят каквото и да било по въпроса, което означаваше, че винаги аз правех първия ход, е, не просто първия ход, *всичките* ходове, и те бяха толкова ужасени да не бъдат отхвърлени, че сериозно предпочитаха да се ядосат и да ме нарекат мръсница, вместо да рискуват да се окажат зле в леглото. Това, което казвам, е, че въображението ми е *тренирано*, ясно? Премисляла съм много други животи, които съм могла да живея вместо този. *Блаженствала* съм в безбожно невероятни възможности да съм тази, която можех да съм, вместо тази, която съм. И сега ти се появяващ и ми казваш, че всичките тези упоителни, безумни фантазии, които таях като разочаровано момиче и стеснителна жена, са били, какво, *неамбициозен*? Че животът, който трябваше да съм водила, е толкова далече отвъд всичко, което изобщо съм способна да си въобразя за себе си? Че съм една шибана лъвица, живееща като мишка?

— Да, предполагам, че да — казвам аз.

И Пени ме целува.

---

[1] Способност да се предусети опасност, преди да бъде усетена от други сетива (от комикс героя Човека паяк — Спайдърмен). — Б.пр.

↑

75.

По-късно Пени пита защо мисля, че съм неволен плагиатор — бях го подхвърлил бегло в първоначалното си обяснение, защото бях пил много алкохол и исках да стигна до частта, където открих, че все пак тя съществува — тъй че го повтарям.

— Добре — казва тя, — но ако всяка творческа идея, която има човек, е несъзнателно заета от преживяванията на тази личност в друга реалност? Може би *всички* идеи са плагиатство, без да го знаем, защото стигат до нас чрез някакво загадъчно и недоказуемо приплъзване на реалности?

— Означава ли това, примерно, че версията на човека, който има идеята в другата реалност, също я е откраднал от *друга* своя версия в още по_-друга_ реалност?

— Не знам — казва тя, — вероятно можем да имаме достъп само до ограничен брой на, примерно, съседни реалности и постоянно крадем идеи от различни версии на нашия свят и ги бъркаме с наши собствени прозрения.

— Макар че някои реалности ще са по-висши от други, що се отнася до качествените идеи — казвам аз. — Да не се перча, но май няма много, което моята реалност може да научи от тази.

Е, да. Но доколкото знаеш, най-добрите идеи от твоята реалност бяха откраднати от тази реалност, само че *тук* ние не можахме да ги реализираме както трябва, защото няхахме достъп до... как се казваше?

— Двигателят Гьотрайдер.

— Да — казва Пени. — Няхахме ресурсите, за да осъществим наистина нещата, които измисляхме, затова ги натикахме в нашата научна фантастика. Съхранявахме ги в мечтите си. А после вие, негодници, заграбихте въображението ни, възползвахте се от идеите ни и си построихте рай.

— Това всъщност... е доста логично.

— Или може би приписваме твърде много на отделните човешки същества. Може би някакъв необятен чужд разум посява първоначалните идеи в умовете ни, за да пробва дали те могат да преминат през границата, разделяща ни от други измерения. Примерно, някои идеи са пропускливи, докато други са непроницаеми и не могат да се измъкнат от коренната си реалност. Може би най-добрите идеи са тези, които странстват свободно и всъщност не принадлежат на нито една личност.

— Ти не си като другата Пени — казвам аз.

76.

Наистина беше различна. Другата Пени — вече изглежда странно да я наричам *Пенелопе* — притежаваше някаква стегнатост и твърдост, физическа и емоционална. Тялото ѝ буквално жужеше, когато стъпваше, толкова калибрирани бяха движенията ѝ, мускулите в хармония с гравитацията, нито джаул похабена енергия. Беше съдържана и предпазлива като котка, изговаряше само минималния брой думи, нужни, за да заяви същината на мисълта си, не защото нямаше какво повече да каже, но защото знаеше, че в неблагоприятни обстоятелства всяка дума, която изрече, можеше да бъде използвана срещу нея. Тъй че колкото по-прецизни и предпазливи бяха фразите ѝ, толкова по-малко вероятно беше вербалната ѝ биография да може да я опропасти. Цялата беше решителност и страх, че решителността няма да стигне. Живот, прекаран в стягане, докато ставите на пръстите побелеят, за да изглежда безхитростна и чиста, без петно.

Тази Пени *говори*, думите се изливат от нея, жестикулира необуздано, за да наблегне. Има позакръглени рамене, отпусната походка, лек смях. Изобщо не изглежда предпазлива. Има своите конфликти, като всички нас, но от усещането за срамна погрешност, което онази Пенелопе се тренираше да прикрива, освен когато избликнеше като вода от спукана тръба, в тази Пени нямаше и следа. Не че ѝ липсват мрачни личностни противоречия — има си доста от тях — просто не мисли за тях като за грешни и не я карат да се срамува. Като всеки друг разнася куфар неприятности навсякъде, където иде, но го оставя незаклучен, за да рови който иска в него, ако е толкова любопитен.

Има други разлики, физически, но изглежда неуместно и неучтиво да ги изброявам. Имаха едно и също име и едни и същи родители, но със забележимо различни резултати.

Едно им беше общо — ръцете. Познавах ръцете на Пенелопе добре от всички онези часове на симулаторите и Пени има същите

дълги, изящни пръсти и тънки, нежни китки, въпреки че линиите, браздите и извивките на дланите ѝ са си нейни.

И начинът, по който двете те гледат. Пенелопе рядко ме поглеждаше в очите, но когато го правеше, човек имаше чувството, че е центърът на вселената. И с Пени е така. Вниманието ѝ като че ли се излива от нейните очи в твоите, все едно че не е възможно където и да било да съществува нещо по-интересно от това, което казваш тук и сега.

В смисъл, да, аз бях или пътуващ във времето пратеник от друга реалност, или повреден маниак в разгара на радикален шизоиден пристъп, тъй че може би бездруго бях интересен. Но Пени нямаше нужда от безумна история, за да задържи моето внимание — имаше го, не отиваше никъде и още щом я срещнах — аз също.

77.

Истината е, че алтернативни реалности няма. Поне така, както Пени ги описва. Може би от всяко действие се поражда една безкрайна мултивселена, все едно дали се сблъскват атоми или двама души. Може би реалността непрекъснато флукутира около нас, но сетивата ни не са достатъчно въоръжени, за да засекаат тези квантови вариации. Може би *точно* това са сетивата ни, тромаво органично решето, през което хаосът на съществуването се филтрира в нещо достатъчно управляемо, за да можеш да станеш от леглото сутринта. Може би целостта на това, което възприемаме със сетивата си, е толкова непохватен портрет на реалността, колкото детска рисунка на тротоар, сравнена с лицето на жената, в която вече се влюбваш, лежаща до теб в разбърканите чаршафи и одеяла, устните ѝ все още присвити, докато се отдръпват от твоята уста.

Но в смисъл на действителния ни опит съществува само една реалност, тази реалност. Другата реалност, моята реалност, я няма. Аз я заличих, когато взаимодействах с миналото — *взаимодействия*, хубав начин да се каже „катастрофална издънка“. Никой в моя свят не се чуди къде съм, защото онзи свят вече не съществува. Този свят е всичко, което съществува сега.

Казвам това на Пени. Освен частта за влюбването ми в нея. Някак си успявам да затая това за себе си. Откакто се срещнахме едва снощи, се старая да изглеждам *по-малко* побъркан край нея.

— *Истината е* — казва тя, — че не знаеш за какво, по дяволите, говориш. Всичкият този боклук за алтернативни реалности и противоречия с пътуване във време и прехвърляне на съзнание, ти всъщност *нищо* не знаеш. Говориш с авторитет, защото е успокоително да чувстваш, че контролираш непознаваемото. Тъй че по-кротко, човече, и се радвай на това, което *знаеш*. Кое е, че в тази реалност трябва да се справиш с мен.

И го правя. Но също така знам, че съм прав — защото започвам да забравям.

Когато излязох от болницата и намерих бележника на Джон, записах много неща, за които знаех със сигурност, че са се случили, стараяйки се да подредя бъркотията в претоварения си мозък. Беше едва преди няколко дни, но сега, когато преглеждам онези бележки, едва си спомням повечето от него. Спомените са станали рехави, изтънели, свити да спят в някаква познавателна гънка, до която не мога да стигна. Може би мозъкът изцери ява и рани, нараства над върха на треската, която си счупил, издърпвайки останалото с пинсети и оставяйки парче от нещо чуждо да гние вътре в теб.

Когато писах онези припрени бележки, ми се стори претенциозно да описвам всичко в твърде големи подробности. Записах основните събития и разбира се, нарцисизмът ми непрекъснато ме изваждаше от релсите на разказа към моите тревоги и съмнения, гузност и съжаление. Но ако бях знаел, че ще започна да губя всички онези спомени, щях да прекарвам всеки ден в писане и писане и записване на всичко, което помнех за моя свят, все едно колко е несъществено, банално или очевидно. Защото онези страници разхвърляно, глуповато описание са почти всичко, което ми е останало. Би могло като нищо да е измислица. Аз като нищо бих могъл да съм измислица. Един живот, един свят, една цяла вселена, сведени до двайсет и седем странички, нахвърляни с разкривен почерк.

Всеки ден се чувствам все по-малко и по-малко като Том. Мога да го усетя как става. Превръщам се в него. Ставам Джон.

78.

Прекарваме нощта и деня заедно. Обикаляме из квартала ѝ с пластмасови чашки кафе. Закусваме на място, което тя харесва. Решава да затвори книжарницата за деня, тъй че просто продължаваме да вървим, запътваме се на запад, към центъра. Пени иска да ми покаже града си, мястото, където съм живял през повечето си живот, но което едва разпознавам.

Говоря за това как всички сгради са едни и същи. Кожата и косата варираха, но скелетите, мускулите, нервите и органите буквално са еднакви. Добре за правене на хора, досадно за правене на градове. Като с хората трябва да се справиш с неизбежността на гравитацията и развалата. За разлика от хората, материалите ти не са ограничени до кост и плът. Там, откъдето идвам, няма кой знае каква архитектурна носталгия. Миналото се смяташе за грозен кожен тумор, донякъде притесняващ, общо взето доброкачествен, но със скрито предупреждение колко лошо може да тръгнат нещата, ако не го държиш под око. Има забележителности, разбира се, Тадж Махали, Айфелови кули и Монументи Вашингтон на пощенски картички, но иначе благотворното нещо, което трябва да се направи, е да се изстърже.

И говоря за това как всички сгради са толкова различни. Моят свят отдавна прегърна *макроархитектурата* — проектиране на индивидуални сгради като взаимно свързани части на единна муниципална цялост, съчетаваща културен прецедент, местен вкус, глобални тенденции, екологичен контекст и географска специфика. Съмнителни макропроекти се появяваха понякога, например както Пекин прилича на дракон отгоре и Сан Антонио е оформен като гигантска версия на Аламо, а очертанията на град Бразилия дублират картата на държавата Бразилия. Но макроархитектурата, общо взето, щади градовете от естетическата непоследователност на този свят.

Пени възразява. Докато вървим по улици, обкръжени от безразборни сгради, това, което тя вижда, не е визуална бъркотия — а

оживяла история, съпоставките, които разказват града. Всеки оригинален детайл, всяко поредно обновяване, всяка тухла, летва и прозорец, врата и стълбище имат да кажат нещо за града, който създават заедно. И всеки град има стотици от тези карета, хиляди — страници в своята неизчерпаема история.

Мисля за другата Пенелопе и вероятността изобщо да сме можели да прекараме ден като този. Имахме само онази една нощ заедно и след това... паралелът ме поразява, силно и безкомпромисно: това е сутринта след предната нощ. С Пени стоим тук, на тротоара, почти по същото време на деня, в който Пенелопе излезе от дефузионната сфера и се разсипа пред мен. Но ето я тук, тази нейна версия, миналото е заличено, отпива кафе, докато трафикът фучи около нас. Този свят е толкова гърмящо, дрънчащо, скърцащо шумен, че в моменти като този е трудно да мислиш ясно.

— Добре ли си? — пита Пени.

— Да — отговарям. — Мислех за, въ, другия свят.

— Другият свят или другата аз?

— Няма друга ти повече.

— Но има. В спомените ти. Била съм с достатъчно момчета, които са имали проблеми с бивши приятелки, за да разбера. Жените се превръщат в ангели или в заядливи кучки в спомените на мъжете, които са ги обичали. А предполагам, че тя никога не се е заяждала с теб. Вероятно е била по-страстна от мен също така. Страхотно. Обещавам, че няма да ревнувам от себе си. В смисъл, може би малко...

Приближава се — усмихната, закачлива. Но аз се чувствам колеблив и несигурен.

— Не мисля, че съм готов да се шегувам за това — казвам. — Макар и да изглежда наред.

— Извинявай — казва Пени. — Честно, непрекъснато очаквам да оставиш играта и да признаеш, че това с пътуването във времето е изцяло номер да сваляш мацки и веднага щом ти омръзна, ще духнеш обратно в своето измерение завинаги, което, общо взето, значи, че ме зарязваш напълно и никога повече няма да те видя.

— Не мога да се върна, дори и да исках. Не знам как да изобретя машина на времето.

— Но ако знаеше, това щеше да означава, че изобщо нямаше да се родя, нали? Аз и всеки друг.

Сещам се за онова, което Пенелопе ми каза, как раздробява задачите в секунди. Приложим ли е този метод към всичко? Би ли ми помогнал да забравя всички хора, които заличих? Би ли могъл стабилният тиктакащ ритъм да разчисти цял един свят?

— Между другото забелязах, че все още не си казал коя от нас е по-страстна.

— Ти — отговарям.

— Добър отговор — казва тя. — Целуни ме малко и току-виж съм ти повярвала.

Целуваме се и вървим и си говорим. Обядваме късно, връщаме се у тях и спим до следобед.

Това ми е най-любимият ден, който съм имал някога. А пък дори не е свършил.

Когато се събуждам, Пени лежи свита до мен, още спи.

Не е Пенелопе. Не се разсипва.

79.

Излежаваме се в леглото и умуваме за вечерта, когато клетъчният ми звъни. Не искам да отговоря, защото няма никой, с когото да искам да говоря, ако вече не лежи в леглото на Пени, но тя става да отиде до банята, така че го правя. Отбягвал съм обаждания от офиса ми вече няколко дни. Решавам, че може би ако потвърдя, че поне съм жив, ще престанат да ми досаждат.

Но на линия е изпаднала в паника програмна секретарка, която ме пита къде съм. Казва, че ме търсят от няколко часа и едва сега са открили, че са объркали номера ми в офиса с мобилния. Казва ми, че вечерята е почти приключила и че по график програмното ми обръщение трябва да започне след трийсет минути.

Международната конференция по архитектура и градски дизайн е този уикенд, с град домакин Торонто за първи път, и в качеството си на местния уж вундеркинд, трябва да произнесе реч за откриването на конференцията. Съгласих се на това преди месеци и не знам защо не бе отменено след хоспитализирането ми, но никой не е казал на организаторите на конференцията и те са в паника, че не съм се появил на вечерята преди това, защото петстотин архитекти, градоустройствени проектантите, културни критици, докторанти и — добре — не знам още кой, но петстотин души са се струпали пред аудиторията в очакване да чуят изказването ми.

Нямам *нищо*, което да кажа на петстотин експерти в архитектурата. Но някакво натрапчиво бръмчене в подсъзнанието ми казва, че това е важно за Джон, тъй че, макар и да не искам да бъда Джон, казвам на лицето отсреща, че Джон ще е там в определеното по график време. Обяснявам ситуацията на Пени и усещам подозрението ѝ, че това би могло да се окаже извинение да изчезна, след като вече съм спал с нея четири пъти в последните осемнайсет часа, така че я поканвам да дойде с мен, взимаме душ заедно и, да, *наистина* не искам да напусна душкабината, но тя изведнъж става много делова, облича си прелестна рокличка и си оправя грима, докато аз се бръсна

със самобръсначката, която Пени използва за краката и подмишниците си.

Хващаме такси до жилището ми и оставяме таксиметъра да се върти, докато аз си навличам бързо костюм и се оставям да ме огледа. Тя стяга вратовръзката ми и усещането е толкова интимно, че едва не заплаквам. Усмивка ми се, топла и обзета от любопитство в същото време, и мисля, че точно тази усмивка ми дава кураж да направя каквото правя след това.

80.

Нищо не съм планирал за тази тълпа от вероятно много умни, много талантливи хора, които несъмнено се чудят дали цялата тази суетня около мен — около него, Джон — изобщо си струва, и тя, разбира се, определено не си струва.

Организаторите на конференцията се струпват около мен, докато влизам в аудиторията ръка за ръка с Пени, и питат дали съм донесъл някакви аудио-визуални пособия. Оглеждам залата с нейните петстотин пълни седалки и малката катедра, поставена пред завеси, затворени пред масивни прозорци от пода до тавана, и умът ми е лишен от всякаква човешка мисъл. Всяка молекула течност в тялото ми се изцежда през потните ми жлези. В гърлото ми пърха едно прашливо усещане, все едно че съм глътнал облак мушици.

Забелязвам цепнатина между завесите, сякаш този, който ги е затворил, е забравил да дръпне шнура до края. Аудиторията е на най-горния етаж на небостъргач до езерото и през цепнатината виждам ивица от силуета на града. Моля за маркер, нещо, с което мога да скицирам, отварям завесите и откривам гледката към града. Програмен асистент притичва с дебел траен маркер, отварям го и с втрещените в тила ми погледи на петстотин души, започвам да рисувам направо на прозореца.

Това, което рисувам, е градът както го помня, не както изглежда тук. Силуетът на моя град, не този силует. Когнитивното преживяване е странно, защото *не мога* да рисувам, но Джон може, тъй че се люшкам между двама ни, неговия талант и моята памет. Скицирам града така, както би трябвало да бъде. Помещението е затихнало, тук-там тихо мърморене и покашляне, но никой не извиква, примерно, *спри да рисуваш на прозореца, идиот*. Тъй че продължавам, докато довърша силуета, който би трябвало да е там. Чак тогава се обръщам към множеството.

— Провалихме се — казвам. — Провалихме себе си и провалихме света. Архитектурата е изкуството, в което живеем. А

бихме могли да живеем в чудеса. Вместо в сиви кутии. Вместо в геометрия. Ние, в тази зала, правим рамката, през която гледа светът, за да види отражението си. И ако светът не ни е осигурил материалите, нужни за да развихрим въображението си, трябва да настояваме за тях. Всичко, от което се нуждаем, за да си въобразим отново този град, всеки град, да дефинираме отново как живеят човешките същества на тази планета, всичко е възможно. Няма невъзможна идея. Единственото, от което се нуждаем, е инфраструктура. Но вдъхновяваме ли материалния свят да последва грандиозните ни визии? Или позволяваме на инфраструктурата да ни окове? Провалете себе си, провалете света, провалете бъдещето, провалете всеки, който гледа през прозореца, за да види на какво сме способни като цивилизация. Погледнете през този прозорец към историята, която сме разказали. Това ли е история, която сте горди да разкажете? Помислете за това, което се опитахте да построите днес, и се запитайте дали то ще промени този свят в онова, което ни е нужно. Ако не, защо не? Започнете отново. Това не са сгради. Това са паметници на бъдещето, което заслужаваме.

Очаква се да говоря около час, а това са, примерно, две минути. Но нищо повече нямам, тъй че слагам капачето на маркера, хвърлям го на опуления програмен асистент,хващам ръката на Пени и излизаме от аудиторията, тежките дървени врати се люшват и затварят зад мен.

Докато чакаме асансьора, избухнаха звуци, сякаш разрушават аудиторията, къртят занитените за пода седалки с голи ръце и ги блъскат в стените. По-късно някой ми казва, че били просто звуците от аплодисментите на петстотин души.

81.

Само за да съм ясен, не мисля, че речта ми заслужаваше чак толкова аплаузи. Необузданото ми рисуване на градския силует беше драматично и някои хора бяха изненадани, че нарекох всички „провал“. Всеки обича да му казват, че професията му налага тона на целия свят, но не знам дали хората аплодираха, защото бяха вдъхновени или провокирани от това, което казах, или просто по логиката на тълпата, тласкаща останалите да се присъединят, щом първият заръкопляска.

Каквато и да е причината, речта излезе като водещо заглавие във вестник „Торонто Стар“ на следващия ден с рисунката ми на прозореца, отпечатана на горната половина на първа страница. Последваха безброй припряно постнати в мрежата разсъждения за и против мен, речта, силуета, архитектурата като професия и всевъзможни свързани теми, спретнати от журналисти, които трябва да напишат нещо, за да им се плати с късна дата и мизерно.

Получих много покани за интервюта и офисът ми се задръсти с търсещи ме за нови проекти. Явно с отказа си да кажа нещо повече само подсилих интригата. Това не беше пиар стратегия. Бях в леглото с Пени и изобщо не исках да го напусна.

Тъй. Може би точно сега си мислите — добре, защо този разказ не приключва? Всичко като че ли се получи добре за този тъпак. Мамчето му е живо, татенцето е добро, сестра му е страхотна, кариерата му е на пълна газ и сега е въввлечен в дълбока интимна връзка с жената, от която бе обсебен в другия си живот... защо би искал да се върне в един свят, където майка му е мъртва, баща му е негодник, сестра му изобщо не съществува, професионалните му постижения са нула, а жената, която обичаше, се самоуби?

И признавам, че — повярвайте ми — повече или по-малко това е *всичко*, за което мисля. Въпреки дразнещото усещане за лоялност към моята времева линия и състрадание към човечеството като вид, заседнало на тази тъжна, отчаяна планета, *моят* живот е много по-добър.

Само дето не е моят живот. Това е *неговият* живот, на Джон. Колкото по-дълго оставам тук, толкова по-малко съм аз и толкова повече съм той, и разбирам, че е трудно да се предаде какво е усещането съзнанието ти да е засенчено в собственото си изкривено огледало, но да ви кажа: скапано ужасяващо е. Това е изгаряне до смърт в пламъците на собствения ти ум. Това е да бъдеш изяден жив от чужди спомени, които са пунали корен в теб, поглъщайки всичко, което те прави този, който си, и изплюва някого друго право в собствения ти мозък. Помислете за масата информация, натикана в гъстите, влажни гънки на ума ви всеки спомен и мнение и импулс, неизброими усукани дири на идентичност, значими и тривиални. Сега ги удвоете, разтърсете ги да се смесят добре и ги принудете да се бият. Умът на Джон е като болест, която моят ум се мъчи упорито да отблъсне с антители на онова, което знам, че е истина, моите спомени, моите мнения, моите импулси, моите значими и тривиални унижения и радости. Само че истината е: аз съм ракът. Аз съм вирусът, който се опитва да завладее Джон, а не обратното. Той води отчаяна битка да си върне контрола над собствените мисли, а аз съм натрапникът, който по някакъв начин се е измъкнал от сънищата му и извратил съзнанието му.

Може би точно това е усещането, когато полудяваш. Всеки щастлив момент е компрометиран от студени пръсти около глезените ти, които се опитват да те повлекат в зейналата паст на загуба, страх и срам. По-лесно би било да се предам и да бъда Джон. А винаги съм бил този, който предпочита лесния изход.

Сякаш съм възнаграден за унищожаването на света. Единствената причина все още да се чувствам като себе си, като Том, е смътна пулсираща болка, която казва: би трябвало да си *наказан* за това, което направи. Не ти е позволено да си щастлив. Всичко, което докоснеш, ще стане на пепел. Всеки, когото обичаш, ще потъне в мрака. Трябва да понесеш отговорност за престъпленията си, дори и единственият способен да произнесе присъдата да си ти.

82.

Персоналът на „Берън и съдружници“ ме чака в конферентната зала. След като пренебрегнах съобщенията им за още седмица, докато двамата с Пени се бяхме уединили, заплашиха да свикат заседанието в жилището ми, ако не дойда на работа днес. Пристъпвам към стъклената врата и изчаквам да се хлъзне встрани и да се отвори, както би трябвало да правят вратите, но тя не го прави, защото има брава за завъртане, въпреки че технологията вратите просто да се отварят автоматично вече съществува. Имате ли представа за броя на микробите по една брава? Излагането ви на микроорганизми патогени не би било по-ефективно, ако забършете с ръка обществена тоалетна.

Моите петнайсет служители започват да аплодират и огъват зигоматичните си мускули, за да оголят зъбите и венците си, което ме отвращава, докато не осъзнавам, че ми се *усмихват*. На конферентна маса, направена от парче яворово дърво, вградено в куб прозрачна епоксидна смола, са струпани няколко копия на „Торонто Стар“ с моята скица на първата страница. Ставам все по-добър в тегленето на информация от паметта на Джон, затова си спомням, че единственият, който не ръкопляска, се казва Стюарт и е оперативният мениджър на фирмата, с десет години по-възрастен от мен.

— Имахме толкова много обаждания за речта ти, че се наложи да поставя стажантите на телефоните, за да издържим — казва Стюарт.

— Това е, мм, добре — отвръщам. — Нали?

— Виж, всички знаем какво подписахме, когато дойдохме на работа при теб — казва Стюарт. — Ти си Берън. Ние сме съдружниците. Но прекарахме седмици над тази реч. Като *екип*. Не просто над визуалната презентация. Над текста. Референциите. Проучването. Това уж трябваше да е представяне на *фирмата* на международната общност. Не използва и една дума от онова, което всички се съгласихме да кажеш. Дори не спомена, че седим там в публиката. Трябваше уж да е голяма вечер и за останалите от нас. И

между другото, организаторите на конференцията искат да платим за смяната на стъклото, което обезобрази.

Оставам с впечатлението, че това е голям момент за Стюарт, цирей, който трябва да бъде изрязан. *Моята* незабавна реакция е да се махна по дяволите оттук и никога да не се връщам. По-скоро бих се хвърлил през прозореца, който изрисувах, и да се пребия до смърт, отколкото да се занимавам с офис политика. Никога преди не бях ръководил каквото и да било и знак за обзелата ме тревога е, че единственото, за което мога да се сетя да се запитам, е: какво би направил *баща ми* в тази ситуация?

— Кажете на организаторите на конференцията, че с удоволствие ще платим за прозореца, стига да бъде свален, без да се повреди скицата ми — казвам. — Ще я окачим тук, в офиса ни, за да е първото нещо, което вижда човек, щом влезе. Сега, на речта имаше петстотин души, нали? А колко четат този вестник?

Една от съдружничките изтегля информацията на клетъчния си и я показва на Стюарт.

— Триста хиляди четат ежедневника — казва той — Петстотин хиляди — неделното издание.

— Кажете им, че ще разширя речта си в извънредно издание за неделния. Могат да публикуват каквото трябваше да кажа с всички изображения, които трябваше да покажа. Петстотин души в зала спрямо петстотин хиляди души в град. Още повече — онлайн.

— С твоето име на нея, разбира се.

— С имената на всички ни на нея. Могат да кажат Том Берън в заглавието, но ще настояваме да се упомене всеки, който е работил над материала.

— Каза ли току-що... Том Берън?

— Не — отговарям. — Така ли казах? Не мисля. Все едно, извинете ме, ако съм сбъркал.

— Ти се... извиняваш — казва той.

— Да.

— Никога не съм те чувал да се извиняваш на когото и да било. Извинявал ли се е на някого?

Всички съдружници поклащат глави смълчани, притеснени.

— Джон, ние се *тревожиме* за теб — казва той. — Беше в болницата. В един момент се разпореждаш на шефа на обекта и се

оплакваш от липсата на визия на клиента, в следващия се гърчиш в калта. Аз извиках линейката.

— Нищо ми няма.

— Всички ние зарязахме много добри служби в много добри фирми, за да работим за теб, защото вярваме, че виждаш бъдещето на архитектурата така, както никой друг не го вижда. Но това означава, че не можем да го направим без теб. Ако имаш здравословни проблеми, уважаваме уединението ти. Просто те молим да ни довериш какво става.

— Не знам — казвам.

— Не знаеш — повтаря Стюарт. — Е, добре, това е другото, което никога не съм те чувал да казваш. Ти *винаги* знаеш. Ти си най-арогантният кучи всезнайко, когото някога съм познавал.

Усещам мозъка си издут, сякаш се опитва да избие през ушите ми и да си намери по-гостоприемно обиталище. Притискам чело в хладната епоксидна повърхност на масата. Усещам потта, стичаща се от подмишниците ми по гърдния кош. Целия си живот съм прекарал в съзнателно отбягване на ситуации, в които някой търси отговори от мен.

— Прав си — казвам. — Знам. Знам как би трябвало да изглежда всяко здание в този град. Как би трябвало да изглежда всеки град на тази планета. Толкова далеч сме оттам, където би трябвало да бъдем. Но е твърде много. Не мога да оправя целия свят.

— Джон, никой не очаква това от теб — казва Стюарт.

— Взимам неопределено количество неплатен отпуск — казвам. — От днес.

— За какво говориш? Имаме шест проекта в ход. Стотици възможности за поръчки са дошли след речта ти. Концертната зала в Чикаго. Обещахме да доставим първоначалната ти идея другата седмица.

— Ще намина през уикенда и ще довърша проекта. Сложете всичко, което трябва да подпиша, на бюрото ми и ще го подпиша. След това действате сами.

На излизане забравям, че вратата не се отваря автоматично, тъй че си блъскам носа в нея толкова силно, че разкъсвам кръвоносни съдове в предния си назален септум. Оставям ивица кръв на стъклото и не поглеждам назад. Главата ми пулсира от болка и още нещо —

развиваща се намотка гняв, заровена твърде дълбоко, за да ме забави. Знам, че унищожавам всичко, което Джон е изградил, но не ме интересува, защото всичко това е лъжа. Не съм гений, нито визионер, нито лидер или каквото още тези хора са се заблудили да вярват. Не съм и никога не съм бил нищо такова.

83.

Пени направо ахва, когато влиза в къщата на родителите ми и вижда богатата им фетишизирана книжна колекция. Мама моментално разпознава сродна душа и след по-малко от трийсет секунди двете обсъждат достойнствата на различни викториански техники на подвързване. Веднага приемам, че съм победен — няма да кажа нищо, което да се стори поне малко интересно на някого през остатъка от вечерта.

Още по-лошо става на вечерята, ексцентрична рецепта за рататуй, взета от татко на някаква конференция в Тулуза, когато Пени пита за книгата му за пътуването във времето. Грета простенва като тийнейджърка, а баща ми се изчервява, опитва се да прецени дали му се подиграва. Пени го уверява, че е пожизнен фен на спекулативна фантастика и би искала да научи повече за вижданията му по темата.

Само това му трябва на татко — това, както и две чаши пино ноар — за да се впусне в младежката си маниакална идея и таен срам, склонен да шепне ключови термини, сякаш, ако ги каже гласно, Научната полиция ще нахлуе с гръм и трясък през входната врата и ще го арестува за „престъпления против сериозната физика“. В другия свят баща ми говореше с арогантна бомбастичност, присвил очи с покровителствено отегчение, убеден, че всичко, което казва, е възхитително и важно, но умствената енергия, нужна за да го притъпи достатъчно, та да може да го разбере някой друг, освен него, всъщност не си струва усилието. Тук татко е зарадван, че изобщо са го попитали, след като колегите му продължават да му трият носа за книгата, публикувана при нулево одобрение и пълно пренебрежение от широката публика.

Книгата на баща ми представляваше свеж и забавен анализ на това защо пътуването във времето, както се описва в преобладаващата развлекателна индустрия, е безсмислица от научна, техническа или логистична гледна точка. Но между каламбурите и позоваванията от попкултурата бе затъкнато едно искрено проучване как вероятно би

могло да се получи, нещо, над което татко, разбира се, продължаваше да размишлява, макар и да знаеше, че това може да доведе само до професионални затруднения и академична цензура, ако дръзне да изкаже хипотезите си в сериозна научна компания или, още по-лошо, ако ги даде за публикуване.

Но около масата за вечеря — докато аз топя залци хрупкав хляб в остатъците от рататуй, мама вади десерта, изпечен във фурната, сестра ми отваря поредна бутилка пино ноар, а Пени слуша татко с непресторен интерес, докато стъпалото ѝ от време на време натиска моето под масата — той може да говори открито, без страх от похаплива подигравка или някоя от отегчените въздишки, които Грета не си прави труда да прикрие, когато неволно счупва половината корк в бутилката, защото фините ѝ двигателни умения намаляват експоненциално с всяка чаша вино. Наблюдавам развеселен как тя си налива чаша, опръскана с подскачащи парчета корк, и ги вади с палец. Поглежда към мен, свива рамене и аз се чувствам пометен от обич към нея.

Улавям погледа на мама, когато надниква от кухнята, докато ръси пудра захар на десерта. Кимва леко и одобрително по посока на Пени.

Точно за това говоря. Това е щастието, което не заслужавам. Не и след онова, което направих. Този приятен семеен миг е парче корк, плуващо в море от кръв.

84.

Мама идва от кухнята със старинно порцеланово блюдо, което е било на баба й, оброчено с небесносиня шарка, изпъстрена със златен филигран.

На него има дванайсет парчета лимонов пай.

— Направих любимия ти — казва мама.

Вътрешните ми органи се свиват, студена, болезнена пот изпълзва от порите ми. Сигурно изглеждам видимо покрусен, защото мама се колебае, преди да ги постави на масата.

— Оо — казва Грета. — Специалното блюдо.

— Какво ти е? — пита мама.

— Нищо ми няма.

— Изглежда възхитително — казва Пени.

— Рецепта на баба ми — обяснява мама. — Правя го всяка година за рождения ден на Джон. Точно преди да стане на пет, той заяви, че *мрази* торта за рождения ден...

— В който момент е трябвало да приложиш телесно наказание, докато се вразуми — казва Грета. — Как може човешко същество да не харесва торта за рождения си ден?

— Тъй че започнах да му правя лимонов пай — продължава мама. — Едно парче за всяка година.

— Кое то беше прекрасна традиция, когато беше на пет — казва Грета, — но не толкова на трийсет и две. Сигурно изяжда едно и хвърля останалите.

— Не е вярно — казва мама. — Не ги хвърляш, нали?

— Джон, добре ли си? — пита татко. — Изглеждаш пребледнял.

Майка ми беше мъртва, разкъсана на две от летяща кола, а сега е жива, изглежда съвсем същата, само дето стойката й е по-добра, държи блюдо с парчета лимонов пай, който никога повече нямаше да опитам.

— Страхотно се чувствам — казвам. — Благодаря, че ми направи.

Взимам от лимоновия сладкиш. Вкусът е същият като онзи от моя свят. Рухването на сетивната граница между реалностите е твърде

много, за да го понесе един сладкиш. Посягам за бутилката вино. И пия.

Пия, защото, разбира се, обичам съвършено авокадо и да се събуждам в сънищата си и това, че реактивната раница е напълно разумен подарък за рождения ден на тийнейджър, и чист въздух, и глобален мир, но в никакъв случай не съм безкористен — по-щастлив съм тук с мама, татко, Грета и Пени, отколкото изобщо съм бил някога там, място, което вече започва да се замъглява и разпада в паметта ми. Само че я има Дейша. И Шао, и Ашер. И Хестър, и Меган, и Табита. И хрононавтите и дубльорите от лабораторията на баща ми, и моите колеги и съученици, и Робин Суелтър и родителите ѝ и брат ѝ, който ме удари в лицето, и хлапетата, които ми помогнаха тогава, когато избягах, и момичетата, които се сваляха с мен, когато се върнах на училище, и милиардите неродени непознати, които никога не бях срещнал дори, и ако изобщо някога си простя за това, че им отнех живота, това ще е точният момент, в който всички те ще са изгубени завинаги.

85.

Началният гамбит на татко е да обясни защо моделите на пътуване във времето в популярната култура не действат: защото Земята се движи.

Вече резюмирах това в четвърта глава, но ако сте прескочили тази част, добре, Земята се върти около оста си — наричаме това *ден* — като в същото време се върти около Слънцето — наричаме това *година* — което също се движи през Слънчевата система, която също се движи през галактиката, която също се движи през вселената, която като нищо би могла да се движи през мултивселената. Нямаме думи за онези движения, защото схемите са твърде огромни, за да се изчислят със сегашните ни инструменти. По същество е възможно цялата тази бъркотия да притежава очарованието на прецизен часовников механизъм, но единственото, което ние можем да видим, е самотният връх на най-малката стрелка на безкрайния циферблат на реалността.

Земята се движи през пространството наистина бързо, непрестанно, всеки ден. В трите и половина секунди, за които ще прочетете това изречение, планетата се завърта на миля около оста си. Пътуването във времето не е просто да се върнеш във времето — то означава и да прескочиш огромни разстояния пространство и да кацнеш в свръхспецифично местоположение, за да не се материализираш *вътре* в нещо. Или пътешественикът във времето трябва да е нематериален, или крайната точка трябва да е празна на молекулярно ниво, защото една заблудена частица в мозъка ти би могла да те убие.

Пени радва татко с това, че знае много повече за тази материя, отколкото човек би могъл разумно да очаква. По време на десерта обсъждат предимствата от създаването на херметичен пашкул, захранван от ядрен двигател, който излъчва проследима честота на полуразпадане, така че ако пътуването във времето изобщо бъде овладяно в бъдещето, да има безопасно място за пътешествениците във времето, където да пристигнат, и пряк път, който да следват.

Теоретично това би могло да докаже, че пътуването във времето е възможно, защото, ако такъв пашкул е построен, вероятно някой от бъдещето ще се появи веднага щом бъде активиран — в крайна сметка, *ако го построиш, те ще дойдат* според татко.

В празнично настроение, той изравя прашна бутилка отбрана партида бърбън от кухненския долап и налива чаши за всички. Мама изглежда странно ревнива, сякаш е очаквала след вечерята да измъкне Пени и да ѝ покаже още скъпоценности от книжната си колекция, но татко някак си е успял да хвърли куките си и не пуска. Мама прави няколко опита да върне разговора към литературата на XIX век посредством „Машината на времето“ на Х. Дж. Уелс, но татко държи здраво кормилото на разговора. Това е черта от характера му, с която мама тук не е свикнала, но аз я разпознавам като най-мекото възможно повторение на мъжа, който той трябваше да е. Жегва ме неловка носталгия за дома.

Грета е изпила твърде много чаши вино и ляга на дивана, докато Пени и татко обсъждат принципа за самоконсистентността на Новиков: че съществува само една каузално неизменна реалност и всяко нещо, което един пътешественик във времето би могъл да направи в миналото, винаги вече се е случило, тъй че настоящата времева линия няма как да се промени. Изсумтявам над втората си чаша бърбън, защото явно Новиков не е знаел за какво, по дяволите, говори.

Пени и татко си проправят пътя през разклоняващи се вселени и изкривяване на времевата линия, каузални цикли и хипотезата за самоизцеряващата се реалност. Грета задрямва. Мама се заема с чиниите. Аз пия твърде много бърбън. Имам чувството, че не съм проговарял от часове, макар вероятно да са по-скоро два-сет минути. Но когато навлизат във времевото сливане, взимам катастрофалното решение да се намеся.

— А времевото издърпване?

— Моля, какво? — пита татко и присвива очи към мен.

— Връщам се във време, преди да съм се родил — казвам, — и... не знам... неволно променям миналото. Какво става, ако изобщо не съм заченат? Ако съм роден, но не съм същата личност, макар и на най-нищожното генетично равнище? Не би ли *трябвало* да съществувам в променената реалност, за да съм се върнал във времето да причиня промяната?

Пени изглежда несигурна, сякаш не знае дали трябва да е напрегната или може би зарадвана, че въвличам татко в трънливата тема, която виси над живота ми, а вече и над нейния.

— Е, да — казва баща ми, — това горе-долу предполага времето сливане. Не съществува множество от едновременни измерения, само една кохерентна реалност, така че каузалните промени в миналото се разсейват през времевата линия, за да се разрешат парадоксите. Но механизмите, които биха могли да направят такова нещо възможно, са мътни. Има ли някаква времева енергия, която се акумулира и освобождава в случай на парадокс, като ядрена реакция? И ако е така, защо би била ориентирана към разрешаване на времеви парадокси тук, на Земята, когато съществуваме в космическа метасистема, далеч по-мащабна от несъщественния живот на едно конкретно човешко същество? Такова нещо бързо се свежда до някакъв необятен разум, който насочва събития и разплита конфликти, което вече става малко прекалено теологично за вкуса ми.

— Не говоря за бог — казвам аз. — Говоря за това, което действително се случва.

— Не знаех, че се интересуваш от тази материя — казва той. — Кога изобщо прочете книгата ми?

— Тази нощ беше чудесна — намесва се Пени. — Но става късно. Толкова много ти благодаря, че ме покани...

Пени притиска стъпалото си в моето, силно. Мама поглежда от кухнята, докато бърше ръцете си с кърпа за съдове.

— Ей сега идвам — казва тя. — Трябва да си намажа ръцете с овлажняващ крем, щом свърша с чиниите, иначе изсъхват.

— Фундаментално няма как да го знаем — казва татко.

— Не — отговарям аз, — *ето* какво става. Когато един пътешественик във времето промени миналото, преди да е бил жив, той се превръща във времева котва. Последващите събития се наместват така, че да се гарантира, че се е родил.

— Това не е ли просто каузален цикъл? — казва той.

— Не, защото когато се върнат в настоящето, всичко би могло да е радикално различно. Ти би могъл да си един опозорен гений, мама би могла да е мъртва Грета би могла изобщо да не се е родила, аз бих могъл да съм един дразнещ неудачник...

— *Джон* — казва Пени.

— Името ми би могло да е различно — продължавам аз. — Бих могъл да съм Том вместо Джон, но все пак да съм точно същата личност, в смисъл, генетично. Ако пътувах назад и после се върнех в променено настояще, то фактът на съществуването ми, плуващо по времеовото течение, би изисквал събитията да се подредят така, че да се гарантира, че съм жив да получа съзнанието си в настоящето. Аз съм времевата котва, а разсейващият ефект през времето е времево издърпване.

Пълня чаша със смолистия на цвят бърбън. След това, за да демонстрирам, изливам го в друга чаша. Татко ми се отпуска назад заинтригуван, но скептичен.

— И какво? — казва той. — Течността би трябвало да е твоят ум, а чашите са различни реалности. Звучи твърде Ню Ейдж за мен. Съзнание, движещо се между времеви линии. Версията ти в промененото настояще би ли имала спомените ти от оригиналната реалност?

— Да — казвам, — но той би мислил за тях като за сънища. Или свръхактивно детско въображение. Би имал смътно усещане за безпокойство, че мястото му не е тук, че нещата не би трябвало да са така. Това би било маркирано като точно неговата персоналност. Може би малкото хора, които допуска до себе си, са притеснени, че страда от някакво социално разстройство или недиагностициран координат от спектъра на аутизма. Но иначе той изглежда функционален, дори способен в определени отношения, така че те потушават тревогите си и правят всичко по силите си да го запазят емоционално свързан с тях. И това би продължило така, докато двете времеви линии се синхронизират и оригиналната негова версия, *истинското* той, се върне от миналото. В този момент другото съзнание би завладяло и овладяло ума му. Би бил залят със спомени от друг живот, в много различен свят. Мозъкът му би се чувствал като в постоянна война, с две версии на „той“, борещи се за господство, като всяка вижда другата като екзистенциална заплаха. Защото е.

Всички в стаята са притихнали. Мама стои на прага на кухнята, дъвче нокътя на пръста си. Татко седи съвсем застинал. Пени е забила очи в сложната шарка на покривката на масата. Грета е на дивана. Довършвам бърбъна си и празната чаша издрънчава на масата малко прекалено силно.

— Пич — казва Грета, — ти напълно ли се побъркваш, мамка му? Можеш да ни кажеш. Обичаме те и сме тук да ти помогнем.

— Просто говоря, да речем, хипотетично — отговарям.

— Глупости — казва Грета. — Всичко това е от романа ти. Или онова, което наричаш свой роман. Джон, ти наистина ли мислиш, че това се случва с теб?

Гледам Грета, гледам мама, гледам татко и гледам Пени.

— Името ми не е Джон — казвам аз.

86.

Следва дълга, горчива пауза. Чувствам се замаян от виното и бърбъна, а пълната неуместност на изблиците ми започва да тежи на гърдите ми като фризер, пълен с телесни части, особено след като това беше повече или по-малко най-страхотното представяне на приятелка на родители в историята на приятелки и родители.

— Звучиш като параноиден шизофреник — казва сестра ми. — Схващаш го, нали?

— Теоретично казано — отронва татко, — това, което казва той, е възможно. Симултанни съзнания в една-единствена телесна форма, имам предвид.

— Виктор, това не е забавен научен дебат — намесва се мама. — Това е синът ни.

— Извинявай — казва татко.

— Джон — казва мама, — уверявам те, че името ти е Джон, защото така те нарекохме, когато излезе от утробата ми, получил си някаква неврологична травма, която лекарите бяха или твърде некомпетентни, или твърде изтощени от работа, за да идентифицират. Трябваше да говоря с Роджър Еймс веднага щом се случи това. Той оглавява университетската катедра по неврология и ми дължи услуга заради няколко редки библиотечни придобивки, за които му помогнах. Ивет Магууд също, тя е декан на медицинския. Ще ти помогнем да го преодолееш, обещавам.

Притискам слепоочията си с вдървени пръсти. *Защо* изобщо казах нещо? Имам чувството, че столът ми се люшка в океан от срам и съжаление, и стискам масата да се укрепя.

— Всичко е наред, хора — казвам. — Прекалих с пиенето. Пошегувах се лошо. Затова човек не бива да пие с родителите си. Съжалявам, ако ви притесних. Всичко е наред.

— Мислиш, че не знам, че лъжеш ли? — казва Грета. — Ти си идиотът, който ме научи как да лъжа, когато бях на пет и счупих лампата на бюрото на тате.

— *Ти* ли беше? — учудва се татко.

— Ще им се обадя още утре сутринта — казва мама.

— И аз имам няколко връзки — казва тате. — Може би в „Когнитивна наука“?

— А ако е истина? — намесва се Пени.

Следва нова пауза, тази — още по-изнервена.

— Знаех го — казва Грета. — Знаех, че не може да си толкова съвършена. Ти си насърчител.

— Пени — намесва се мама, — изглеждаш чудесна млада жена. Хайде да не разваляме това впечатление.

— Не си въобразявам, че познавам Джон толкова добре като вас — казва Пени. — Запознах се с него едва преди две седмици, когато влезе в книжарницата ми и ми разказа несъмнено най-безумната история, която съм чувала изобщо. Не мога рационално да обясня нищо от нещата, които ми каза. Но знаете ли какво още не мога рационално да обясня? Как ме кара да се чувствам. По същество съм нормална личност. Живяла съм, общо взето, нормален живот. Случвали са ми се хубави неща и лоши неща, но много малко безумни неща ми се случват. Не аз помолих да влезе в живота ми. Нито исках да се влюбя в него. Но се влюбих. И дори не съм му го казала още. Толкова по-неловко става, че току-що го казах пред всички ви. По дяволите. Влюбвала съм се преди. Почти се омъжих веднъж. Но никога не съм се чувствала така все едно че не знам кое е горе и кое долу.

— Лесно е да разбереш кое е горе и долу — казва Грета. — Просто отваряш очи.

— Мислиш ли, че не знам колко сълзливо звучи това? — казва Пени. — Мислиш, че се чувствам толкова сълзливо?

— Не мога да отговоря на това — казва Грета. — Не те познавам.

— Да, плашещо е — отвръща Пени. — Особено след като би могъл да е или да не е пълен психотик.

— Не е психотик — казва мама.

— Мамо, той си мисли, че е от бъдещето — казва Грета.

— Не бъдещето — казва Пени. — Алтернативна времева линия.

— Каква е разликата?

— Трябваше да прочетеш книгата ми — казва татко.

— Тате, *никой* не чете книгата ти.

— Не искам той да казва истината — намесва се Пени. — Шантаво е и е объркано, и ме плаши. Но говоря за това сериозно, за да мога да разбера откъде идва той. Защото, знам, че звучи налудничаво, но ако е истина?

— Права си — казва Грета. — Налудничаво звучи.

— Господин Берън — казва Пени, — вие сте възможно най-близо до експерт в пътуването във времето...

— Точно така — прекъсва я мама. — Колко удобно, че развинтената му фантазия просто *случайно* включва пътуване във времето, предвид това, че баща му не благоволи да млъкне за това през цялото му детство.

— Ти ми каза да напиша книгата — казва татко.

— Мислех, че трябва да я махнеш от главата си.

— Знаеше, че това ще ме унизи. И забави кариерата ми. За да можеш ти да си успешната, а аз да съм сконфузеният ти съпруг.

— Не знаех, че ще е лоша книга за пътуване във времето, Виктор. Мислех, че ще е *добра* книга за пътуване във времето.

— Добре — намесвам се аз. — Стига! Всички млъкнете!

Семейството ме гледа, все едно че всеки миг ще изпадна в безумен гняв и ще ги избия с вилчката си за десерт. Пени изглежда само притеснена.

— Може би съм си загубил ума — казвам. — Понякога усещането е такова. Но през повечето време сякаш светът си е загубил ума, а аз съм единственият, който държи да не се разпадне. И съзнавам, че с това не звуча *по-малко* безумно. Тъй че какво ще кажете за следното. Мамо, можеш да се обадиш на приятелите си експерти утре. Грета, ти можеш да правиш хапливите си коментари, за да поддържаш настроението леко. И тате, ти можеш да ме изпиташ.

— Как да те изпитам? — пита татко.

— Питай ме за каквото и да е. За пътуването във времето и алтернативни измерения, каквото ти се стори съществено или, не знам, дори несъществено. Не претендирам да разбирам всичко, което съм преживял, но ще се постарая да отговоря.

— Аз какво мога да направя? — пита Пени.

— Ти можеш да се омъжиш за мен.

— Какво?

— Фактът, че не си напълно убедена, че съм луд, е само преддверието към двореца от всички причини да си най-възхитителната личност, която някога съм срещал.

— О, я майната му — казва Грета.

— Е, *точно* така си представях, че става това — казва мама.

— Това беше най-интересната семейна вечеря, която мога да си спомня — казва татко.

— Пени, мисля, че би трябвало да кажеш „да“ — казвам аз.

— Не — казва тя.

— Нима?

— Добре, *може би* — казва Пени. — Не знам. Не мога да отговоря на този въпрос точно сега. Добре вероятно. Стига да разрешим всичко това по начин, който не включва прибирането ти в строго охранявано заведение за душевно болни, което е някак си доста тежко условие предвид обстоятелствата, възможно е евентуално да реша да прекарам остатъка от живота си с теб. Но това не е „да“. Това определено вероятно не е „да“.

— Добре.

— Да започваме ли теста? — казва татко.

87.

Сестра ми е тази, която уж трябваше да получи нервен срыв. Родителите ми изобщо не бяха притеснени за мен, докато не колабирах в порой от ругатни в калта на строителния обект.

В университета „Макгил“ в Монреал Грета взе два едновременни курса по философия и компютърна наука, което изискваше да се справи с приблизително 1 000 000 000 000 000 000 000 000 тъпи шеги от тъпи копелета в тъпи барове. Диаграмата на Вен на що-годе приемливи неидиоти, събрани между философия и компютърна наука в горния курс, беше анаеробна, или поне така твърдеше Грета, за да обясни защо прекара толкова много от свободното си време в работа над апликация за смартфон, която накрая хвърли на съветниците си в двойната дисциплина като своя областно интегрираща докторантура, което ѝ позволи след това да прекара *цялото* си време над нея.

Грета има проста философия за живота: „Вярваш в това, което правиш“.

Състави списък на това, в което вярваш. Първите десет най-важни неща за теб. Като... справедливост, равенство, различие, устойчивост, каквито там са политическите ти, религиозни или морални убеждения. Седни и ги отметни. *Това* е, в което вярвам аз.

Но Грета смята, че това са глупости. Състави друг списък. Списък на това, което направи днес. Няма значение какъв е денят, делник, неделя, празник, рожден ден, календарната дата е несъществена. Опиши всички неща, които запълниха времето ти в даден ден. Събуди се, закусва, прескочи във фитнес залата, отиде на работа, сърфира в интернет, пи кафе с колега, свърши малко работа, хапна на обед, свърши още малко работа, измъкна се навън да купиш нови маратонки, кликна из социалните медии, прибра се къщи, обади се на родител, погледа телевизия, вечеря, преоблече се, срещна се с някого за едно питие, разделихте се на уличен ъгъл, хвана такси до къщи, почете книга, легна да спиш.

Това е, в което вярваш. Според Грета системата ти на убеждения е това как всъщност прекарваш времето си всеки ден. Няма предвид да бъде нравоучително. Иска хората да осъзнават по-добре себе си. По същество тя вярва в действието. Ако вярваш в един куп неща, но никога не действаш по тези убеждения те са без значение. Иска хората по-добре да познават себе си, за да могат по-добре да са себе си. Това е нейната философия за живота и също така целта на приложението ѝ за смартфон.

Наречено „Map Ю“, то проследяваше интегрирани операции, за да начертае графика на ежедневната дейност на потребителя по серия програмируеми критерии. Смисълът беше да ти покаже кой си чрез това, което правиш. Ако промениш ежедневната си дейност, движения и продължителности, графиките се променят, за да отразят как ставаш по-съвместим с онзи, който вярваш, че си.

Пусна приложението за даунлоуд в деня, в който защити, и тъй като беше учебен проект, го пусна безплатно. За година го свалиха 2 000 000 души. Беше хит. Но не генерираше доход, а сървърното пространство, нужно за съхраняването на всички данни, беше скъпо и нарастваше експоненциално, докато добавяше стотици хиляди нови ползватели месечно. Продължи известно време на академична субсидия, но Грета изобщо не гледаше на приложението като на работа — беше експеримент. Просто обичаше да бърника под капака на място, където проект срещаше етика.

Тъй че когато удари 5 000 000 потребители и получи предложение да ѝ купят апликацията, Грета помисли, че това е забавно. Беше безплатен продукт. Хоби. Хабене на пари. Назова абсурдна цена и бързо го легализира, когато се съгласиха на нея. Грета предположи, че цялата работа е грешка, че рано или късно някой ще прегледа числата и ще разбере, че това е студентски проект, който по някакъв начин се е вдигнал на гребена на малка вълна в социалните медии и скоро ще изгори. Но ето я, с писалка в ръка, подписва към хартия, който моментално я направи богата. Трябваше да е някаква шега. Тези хора трябваше да са малоумници, които заслужават да бъдат облекчени от техните един и половина милиона долара. Грета подписа.

Отне ѝ седмица, докато разбере, че малоумниците бяха по-умни от нея.

Изобщо не ги интересуваше приложението ѝ и определено не даваха пет пари за философията ѝ. Искаха данните ѝ: 5 000 000 души, още по половин милион всеки месец, доброволно даващи им достъп в реално време до своите движения, навици, склонности и покупки. Грета неволно беше изградила гениален механизъм за свеждане на едно човешко същество до нещата, които могат да му се продадат. А точно това искаше купувачът: да продава неща.

Тя помисли дали да не пусне вирус, който да изпече цялата система, но това изглеждаше подозрително и хлапашко, а не искаше да иде в затвора. Родителите ни бяха направили кариера в академичните среди. Постоянната преподавателска длъжност беше идеал и за двамата. Отраснахме в уют, но не толкова обезпечени, че парите да нямат значение. Имаха.

Тъй че Грета стана богата и депресирана — депресирана с малко „д“ — и всъщност не е направила *нищо* в последните шест месеца, освен да причинява на родителите ми значително безпокойство. Беше едновременно семейната история на успеха и най-голямото притеснение. Докато аз не изиграх дръзката игра на вечеря за титлата „най-прецаканото дете на Берън“.

88.

Не съм оставал цяла нощ с родителите си от времето, когато Грета изкара менингит в седми клас.

Татко внимателно и систематично минава през всеки въпрос, който може да измисли, и аз отговарям толкова подробно, колкото е по силите ми, докато Грета намусено клика на лаптопа, като се опитва да потвърди или, за предпочитане, да опровергае всяка специфика, настоява от време на време язвително за уточнение по въпроси, които смята за логически несъстоятелни, и се цупи, когато се окаже, че имам обяснение. Мама прави каничка кафе, сяда на канапето и надуто прелиства „Машината на времето“ с нещо, което, предполагам, би могло да се нарече пасивно-агресивно литературно раздразнение. Пени седи до мен и периодично ми напомня някой щрих, за който съм ѝ споменал по-рано, но съм пропуснал при разпита на татко. За няколко часа пълната история излиза наяве.

Всички едновременно са изчерпали парата точно когато зората обагрят небето.

— Е — отронва татко, — като за шизоидна делюзия, определено оперира на високо ниво на съдебен детайл.

Същинският удар се оказват Шестнайсетте свидетели. Помня имената на всички и няколко от тях са все още живи. Дори онези, които умряха преди много години, са оставили някаква следа онлайн. На лаптопа си Грета ги намира един по един: Хенрик Адел (Скептичния), Норман Дрийснак (Възхитения), Свен Бертелесен (Разсеяния), Рис Колинс (Развеселения), Джером Франкър (Ревнивия), Мишел Бюбиен (Ядосания), Съюзън Льовенщайн (Замислената), Стивън Модесто (Уплашения), Дъглас Халидей (Отчуждения), Ейби Гелер (Загрижения), Даян Ортиз (Възбудената), Фредрик Самърсет (Равнодушния), Ричард Елсмиър (Разтревожения), Барбра Толбърт (Отегчената), Урсула Франкър (Наглата) и Рафаел Убито (Мъдрия).

Единственият, който убягва на сериозните търсачески умения на Грета — учила е три семестъра информационна наука — е Лайънъл

Гьотрайдер. Не може да изрови нито едно упоменаване за него *никъде*.

Но намира двамата Франкьор.

— Джером и Урсула Франкьор — казва Грета. — Живеят в Сан Франциско.

— Живи ли са? — питам.

— Да. Не, чакай... Урсула Франкьор е умряла преди две години. Надживяна от съпруга си Джером и дъщеря си Ема.

Тонът ѝ е равнодушен, тъй като не познава тези хора и смята, че ги използвам, за да подкрепя психозата си, но ме поразява като юмрук в гърдите.

Май имах тази идея, нелепа и романтична, че следствие от разравянето на това изгубено и забравено минало събитие би било накрая Лайънъл и Урсула да се съберат. Нямам представа какво всъщност се случи между двамата след злополуката, но си въобразявах — и трябва да изясня, че не отделих *много* време да си въобразявам това — че след ужасното нараняване на съпруга ѝ Урсула се е почувствала морално обвързана да остане с него и да прикрие аферата си с Лайънъл завинаги. По някакъв начин, и подробностите са твърде мътни, за да разсъждавам много над тях, но по някакъв начин моята намеса ги е вдъхновила да признаят истината, че никога не са преставали да се обичат един друг и че за да са истински щастливи, имат нужда да са заедно през останалата част от живота си.

Не знам защо толкова задълбах във връзката им, след като бях свидетел на това само за пет минути преди петдесет години — макар и само две седмици от собственото ми хронологично преживяване — а и доколкото знам, тя беше нефункционална и обречена, така че би им било по-добре далече един от друг. Но не мисля така. Видях нещо в начина, по който се гледаха един друг, нещо силно и свързано. Дватамата с Пенелопе никога не се гледахме така. Но точно това изпитвам, когато гледам Пени и тя гледа мен.

Ако не бях се намесил, двамата щяха да са умрели от радиационно отравяне преди пет десетилетия. Но се намесих. И бях убеден, с нулева конкретна информация, освен унилото ми, отчаяно сърце, че намесата ми е довела до тяхното отчуждаване в отделни, но нещастни житейски съдби, каквито изобщо не трябваше да имат. Десетилетия копнеж и загуба помежду им бяха моя вина, така мислех.

Само че Урсула е мъртва. Както и поредната ми романтична
самозаблуда.

Почивай в мир.

89.

Мама затваря книгата си шумно. Изданието е луксозно, направено от здрави материали, тъй че корицата изхрущява отчетливо.

— Не разбирам — казва тя.

Всеки в стаята, освен Пени знае, че специфичният оттенък в интонацията ѝ означава, че разбира с абсолютна яснота. А Пени го схваща много бързо.

— Какво искаш? — казва мама. — Да се върнеш, това ли е? В свят, където ти си *провал*, където Пени *не те* обича, където Грета *не съществува*, където баща ти е *разорен*, където аз съм *мъртва*? Това ли предпочиташ?

— Кой си мисли, че ти дори не би била единственото, получило се по-добре за другата реалност, ако беше жива в нея, но не като някаква самоунищожаваша се ретро домакиня? — казва Грета.

— Няма никаква реалност, в която да наподобявам тъжния буламач, който брат ти е стотвил в трескавото си въображение — казва мама. — Не знам *какво* съм направила, за да вдъхновя такава обидна карикатура на всичко, което по същество смятам за ценно в себе си като жена, майка, феминистка, учен... добре, всичко. Но явно съм се провалила като майчински ролеви модел, щом той мисли така за мен.

— Ребека, скъпа — намесва се татко, — сигурна ли си, че не си просто ядосана, защото аз съм по-успешният там?

— *Там!* — възкликва мама. — В делюзията му ли Виктор? Защото ми се струва, че *там* ти си един егоистичен, отчужден никаквец.

— Значи си слушала — казва той.

— От време на време, да.

— Поне *съществуваш* — казва Грета.

— Разбирам — казва Пени, — че може би за вас всичко това прилича на враждебно убийство на характери, но как обяснява то мен? В смисъл, никога не сме се срещали преди. Защо ще съчинява толкова сложна биография за човек, когото никога не е срещал?

— Не го знаеш със сигурност — казва Грета. — Може би е поровил в сайта на книжарницата ти и е развил за теб някаква смахната идея фикс, която се е оформила в цялостна личност. Доста удобно е, че всяка подробност за теб е различна, защото в тази друга реалност си буквално изцяло друга личност, само дете имаш същото име. Може би той не е просто луд. Може би е също така ужасен съдник на характерите.

— Значи след всичко, което чухте тази нощ, не му вярвате — казва Пени.

— Аз съм за тази реалност, в която съществувам, ясно ли е? — заявява Грета. — Аз съм за съществуването ми и против несъществуването ми.

— Вижте — намесвам се, — да допуснем за момент, че съм клинически... да го наречем *перко*. Другата реалност е проекция на повредения ми мозък и онези версии на мама и тате отразяват подсъзнателния начин, по който ги наказвам за нещо си. Ти също, Грета. Заличих съществуването ти, защото, не знам, все още ме е яд за онзи път, когато тате ни разреши да гледаме „Капката“ и ти разтопи всичките ми „Джи Ай Джо“ в едно-единствено чудовищно същество.

— О, господи — казва Грета, — ти вече дори изобщо не играеше с онези куклички.

— Не куклички — възразявам. — *Екшън фигурки*. И това не означава, че исках да ги разтопиш в една извратена маса, която да обсебва детските ми сънища.

— Мислех, че не помниш сънищата на *Джон* — казва мама.

— Помня ги — отговарям. — Те са, примерно, едновременни с моите истински... с *другите* ми спомени. Това е част от проблема. Твърде много спомени са натъпкани в мозъка ми, имам чувството, че ще получи кръвоизлив.

— Какво казваше обаче... — намесва се татко. — Онова „да допуснем за момент“?

— Да. Да допуснем, че съм луд и това е делюзия, чудесно, но защо да намесвам всички тези хора? Шестнайсетте свидетели. Урсула и Джером Франкбор. Лайънъл Гьотрайдер. Как бих могъл изобщо да знам за тях?

Татко става и напуска стаята. Допускам, че отива до тоалетната, тъй като не е ставал от масата в трапезарията от около пет часа.

— Джером Франкър беше голяма клечка, един вид — казва Грета. — Научен съветник на трима американски президенти. Беше в куп директорски бордове и журита за научни награди. Президент на Станфордския университет. Урсула Франкър беше една от първите редовни жени професори по физика в Северна Америка и първата, оглавяла катедрата по физика в Станфорд. Публикуваше екстензивно по специализирани научни списания, но има и няколко книги за широката публика. Имам предвид, през седемдесетте, но все пак...

— Но все пак *какво*? Как бих могъл изобщо да знам кои са?

Татко се връща невъзмутим и поставя книга на масата пред мен. Казва се „Атомната загадка“ — от Урсула Франкър, публикувана през 1973 г. На гърба на протритата зелена платнена корица има черно-бяла снимка на Урсула и Джером и малко момиченце Ема Франкър, с прическите им от 70-те, дрехите им от 70-те и усмивките им от 70-те.

— Тази книга е в кабинета ми още отпреди да се родиш — казва той.

— Никога не съм я виждал — отговарям. — Не я помня.

— Миличък — казва мама, — човек *не знае* какво помни.

Пени изглежда объркана, напрегната. Клати глава, но не знам на какво казва „не“.

— Схващам — отговарям аз. — Наистина. Но ако съм луд, искам да го знам със сигурност. Защото нямам чувството, че съм луд.

— Ще намерим каквато помощ ти е нужна — казва мама. — Би могло да е физиологично, би могло да е неврологично или хормонално или дори вирусно. Мозъкът е сложно нещо. Важното е, че трябва да приемеш помощ.

— Добре. Приемам помощ. Но след като намеря Лайънъл Гьотрайдер.

— Човекът, който не съществува — казва Грета.

— Съществува — настоявам. — Може да е мъртъв, но определено живя.

— Това просто е малко... удобно — казва Грета.

— Престани да казваш за нещата, че са „удобни“. Как може изобщо да е удобно *каквото* и да е от това?

— Не аз съм тази, която опира целия си налудничав светоглед на този единствен мистериозен несъществуващ тип — казва Грета. — Всеки друг, когото спомена, вярно, *шантаво* е, че знаеш имената на

всички тези произволни стари учени, но ги намерих онлайн, тъй че и ти би могъл да си ги намерил. Но този тип Гьотрайдер. Уж най-умният човек на света. Геният, който променя всичко. И все пак няма никаква следа от него. *Нищо*.

— Трябва да има нещо — настоявам. — Можем да се върнем дотам, където се е родил. В Дания. Намираме свидетелството му за раждане. Живя в Сан Франциско. Трябва да има записи. Трябва да е имал паспорт, шофьорска книжка. Злополуката се случи. Дори да е бил заметен под чергата, трябва да има някакво доказателство някъде. Експериментът беше финансиран с федерална субсидия. Правителството на САЩ трябва да има, не знам, *разписка*.

— Доста добре съм запознат с тази материя — казва татко. — Чувал съм за Урсула Франкьор. И за някои от другите, шестнайсетте, разпознавам им имената. Но не и Лайънъл Гьотрайдер. Изобщо не бях чувал за него.

— Защо не ти намерим помощ първо? — казва мама. — След това, ако *все още* го искаш, можеш да потърсиш този Гьотрайдер.

— Ако Лайънъл Гьотрайдер е бил на четиридесет и две през 1965 година — намесва се Пени, — тогава е на деветдесет и три сега. Има нищожен шанс дори да е жив. Но ако е, кой знае колко още ще се задържи.

— Чудесно — казва Грета, — щом искаш да ходиш да търсиш някого, който не съществува, давай. Но ако говорим за хора, които *наистина* съществуват, мисля, че си губиш времето.

— Откъде би започнала? — пита татко.

— Не е ли очевидно? — казва Пени.

Пени обръща бързо книгата на масата, за да покаже на всички снимката на семейство Франкьор. Посочва Джером Франкьор. Усмехнат, едната ръка плътно около раменете на Урсула, покровителствено, може би малко прекалено покровителствено. Другата му ръка виси до хълбока му. Ръкавът е изрядно подрязан точно под това, което би трябвало да е лакътят. Останалото от ръката го няма. Ампутирано.

— Джером Франкьор все още е жив — казва Пени — Или поне беше, когато Урсула умря преди две години. Каквото и да се е случило през 1965, ако на света има човек, който би трябвало да помни Лайънъл Гьотрайдер, това е Джером Франкьор.

Май тръгвам за Сан Франциско.

90.

Татко разсеяно събира трохи от покривката на масата и ги трупа на купчинка пред себе си. Не поглежда никого. Една по една, методично, педантично събира трохите.

— Трябва да бъдем внимателни тук — казва татко ми. — Всяко семейство има собствената си... динамика. Уникалния си начин да се справя с конфликт и криза. Един вид еволюционно приспособяване към особената си домашна среда. Когато стигнете до точката, в която сме, четирима възрастни, свикнали с чудатостите на другия, тази динамика е доста стабилна. Иначе не *стигате* там, където сме. Стигате до развод. Стигате до отчуждение.

Заглажда трохите с пръсти, оформя равноностранен триъгълник.

— Но в живота на едно семейство има събития — казва, — също както има събития в живота на видовете. Събития на ниво унищожение. Катаклизми. И всъщност не знаеш дали динамиката, която те е превела през толкова много, може да се справи с нещо повече от конфликт и криза. Дали може да се справи с катаклизъм.

С ръба на дланта си променя триъгълника от трохи в квадрат.

— Динамиката на семейството ни работи за нас. Има шеги, ирония и хапливост. Има непредпазливост понякога. Но обикновено е напластена с шеги, ирония и хапливост в някакъв вид емоционално тирамису. Просто трябва да приемем това сериозно. Защото има неща, които дори най-сплотеното семейство не може да преживее. А ние не сме най-сплотеното семейство. Най-вече защото ти, Джон, винаги си се държал на разстояние. Това не е критика. Това е наблюдение.

Татко продължава с геометрията си на трохите, свива купчината от квадрат в кръг. Прокарва средния си пръст около ръба, за да го изравни.

— Не вярвам в истината — казва той. — Аз съм учен. Вярвам във въпроси и в най-добрия отговор, който имаме в момента. Науката е само това. Колекция от най-добрите отговори, които имаме сега. Винаги е отворена за ревизия. Вчерашният факт е днешен въпрос, а

утре има отговор, който все още не знаем. Това, което казвам, е, че вярвам в това, което твърдиш. Доколкото *ти* вярваш в това, което твърдиш. Просто не искам да направя нещо... безразсъдно. За да се опиташ да ни докажеш нещо, което изглежда съществено за теб. Моля те, не ни дръж извън това.

Загребва кръглата купчинка трохи от масата в отворената си длан. Поглежда ме, кимва и отнася трохите в кухнята, за да ги хвърли в кошчето под мивката.

91.

Грета лежи на дивана, затворила очи. Допускам, че е заспала, но тя все още не е приключила.

— Просто намирам цялата идея за малко фалшива — казва. — Не знам, предполагам, че очаквах повече от теб.

— Повече от мен... как?

— Не че не го схващам — продължава тя. — Схващам. *Ние сме* дистопията. Представяме си всички онези постапокалиптични, класово стратифицирани видове технобъдеще на новия ред. Но всъщност реалният свят, светът, в който живеем, това е дистопията. Не че идеята е пълен боклук. Забавна е. Просто в основата си твоята така наречена утопия е повече или по-малко същото лайно. Тази идея, че светът е под наш контрол. Когато всъщност всичките ни усилия да наложим контрол над света и да го накараме да прави каквото ние искаме да прави, са били, да кажем, жалки провали. Светът не стана пълно бунище, защото нямаме пълен контрол над него. Стана пълно бунище, защото се *опитахме* да го контролираме.

— Грета, какво общо има това с всичко, за което говорим?

— Лъжата, която си казваме един на друг цял ден, всеки ден — отговаря тя. — Ако можем *просто да продължим*, да направим технологията си достатъчно добра, ще разрешим всичките проблеми на света, ще сме в състояние да почистим мазалото, което направихме, и всичко ще бъде перфектно. Никакво замърсяване или война или неравенство или бла-бла-бла. А това е боклук. Светът не ни е *даден* да го контролираме. Заблудили сме се да си въобразим, че можем да го контролираме. Но не можем! Всъщност усилията ни да го контролираме са това, което е докарало живота на тази планета на ръба на изчезването. И точно това ме вбесява, шибаните научнофантастични алегии, според които, знаеш, ако *просто се вкопчим в плана*, ще поправим всичко и ще заживеем във футуристичен рай. Когато всъщност единственият ни шанс да спасим единствения си дом във вселената е *да зарежем* плана. Защото планът е имплицитно

погрешен. Човешките същества са неспособни да контролират света и да се вярва в обратното означава непрекъснато да правим всичко лошо. Тъй че, съжалявам, не съм литературен критик или каквото и да е, но мисля, че трябва да измислиш по-добра идея за роман.

— Значи смяташ, че съм психично разстроен и съм измислил лоша идея за книга?

— Да.

— Твърдиш, че ме познаваш, Грета, по-добре от всеки друг, и вероятно е така. Така че кажи ми, аз ли съм братът, когото си познавала през целия си живот? Или нещо различно?

— Нещо различно — отговаря тя. — И покрай целия този боклук най-много ме човърка, че всъщност харесвам този нов „ти“. Ти си, не знам, тук така, както обикновено не си. Обръщаш внимание. На мен. На мама и тате. Слушаш ни. Не си поглеждал клетъчния си нито веднъж. Онова, което правиш, докато говорим, когато очите ти се оцъклят и аз просто знам, че мислиш за работа или дори не знам за какво, *всичко друго*, но не и да си ангажиран с мен, не съм видяла да го направиш нито веднъж през цялата нощ. Не искам да те харесвам така, човек.

Грета се надига на дивана, гледа ме ядосано и сочи към Пени.

— И не ме карай да започвам с това секси книжно плъхче тука. В смисъл, най-после водиш някоя вкъщи някоя, която бих могла дори да харесам, и след това саботираш цялата нощ по най-епичния възможен начин...

— Съжалявам, че се запознахме така, Грета — казва Пени. — Но трябва да знаеш, че цялото ви семейство е възхитително. Когато моето семейство се събере, не говорим за *нищо*. Всеки трийсетсекунден сегмент от снощния разговор щеше автоматично да е най-интересното нещо, което семейството ми някога е обсъждало.

— Това е едната възможна гледна точка — казва Грета. — Другата възможна гледна точка е, че всичко, което изобщо съм знаела и обичала досега, като че ли се люшка на ръба на нещо тъмно и студено, с много остри зъби, което не пуска, щом захапе. Тъй че го намирам за по-малко интересно и за малко повече шибано плашещо.

92.

Татко си ляга. Грета решава да се оттегли в бившата си спалня, сега рядко използвана гостна. Пени отива до банята. Мама ме хваща под мишницата, твърдо, отвежда ме до кабинета си и затваря вратата.

— Страдам от депресия — казва ми. — На лекарства съм. „Лексапро“.

— Татко знае ли?

— Разбира се, че знае. Не е тайна.

— Тогава защо аз не знам?

— Не сменяй темата — казва тя.

— Коя е темата?

— Тази депресия може да е наследствена.

— Мамо.

— Дете с родител, който страда от нея, искам да кажа *клинично*, е три пъти по-вероятно също да я има.

— Не съм депресиран.

— Точно това казвах двайсет и четири години. Имам преплитане в мозъка, Джон. Правех всичко възможно да го разплета през целия си живот. Съжалявам, че го предадох на теб. Но ако чувстваш дълбоко в себе си, че *не заслужаваш* щастие, трябва да разбереш, че това чувство е болест също като рака, маларията и грипа.

Започва да плаче. И е все едно дали съм пътешественик във времето, сбърканик или просто тип с пълна с лоша химия глава — все пак боли да гледам мама да плаче.

— Добре — казвам ѝ. — Ще се прегледам. Ще говоря с някого. Ще направя каквото прави човек, когато иска да научи дали е депресиран.

— Благодаря ти.

— След като се върна от Сан Франциско.

Мама затваря очи и по лицето ѝ пробягва мозайка от невербални реакции. Когато ги отваря и ме поглежда отново, е със състрадание.

— Нормално е, знаеш ли — казва. — Да се чувстваш като измамник.

— Какво?

— Слушах. Чувстваш се като измамник. Самоубедил си се, че си плагиатствал най-добрите си идеи от друго измерение.

— Всички онези сгради, които определят като толкова смели и визионерски, не аз ги измислих. Сънувах ги и си ги присвоих. Не съм някакъв гений. Аз съм крадец на идеи и рано или късно ще го разберат

— Точно така се чувства всеки — казва мама. — Не мислиш, че се чувствах така, когато започнах да преподавам ли? Когато написах първата си книга? Когато станах декан? Всички се чувстваме като измамници. Това е тайната на живота. Всеки импровизира.

— Знам какво е синдром на натрапника. Не е това.

— Добре — казва тя, — не си някой преуспял архитект. Ти си мошеник и крадец. Само че плагиатстваш сгради, които не съществуват. Тъй че помисли малко дали всеки, който създава нещо ново, не се чувства така. Сякаш няма нищо общо с това. Сякаш са го дръпнали от етера и са се подписали отдолу и уважението е незаслужено.

— Не, мамо, това е нещо друго.

— Стана малко по-известен. Дори малко слава може да обърка главата ти. Това е когнитивно заболяване, знаеш ли, славата? Някога е била само за кралските особи и знаем какви са били. Не си падам много по Фройд, но нещо в славата кара „то“ и „свръхаз“ да погълнат „аза“ като анаконди в клетка малко преди да се изядат една друга. Славата изкривява идентичността ти, увеличава тревогите ти и те опразва като тиквен фенер. Тя е искрящ прах, който изгаря всичко, което докосне, като киселина.

— Мамо, аз съм архитект. Едва ли толкова прочут. Може би леко известен.

— И виж какво стана.

— Какво имаш предвид?

— Станал си леко известен от шест месеца и фактът, че това съвпадна с това, че малко превъртяваш, е, какво, несвързано? Случайно съвпадение? Знаеш ли какво казва Юнг за съвпадението? Казва, че това, че не можем да видим крайната цел, не означава, че няма път.

— Твърде уморен съм, за да продължаваме да говорим за това. Особено ако ще въвличаш Фройд и Юнг, това просто е жестоко.

— Тогава помисли за това последно нещо — казва мама. — Няма връщане назад. Тази разочароваща, закърняла реалност, в която си изхвърлен, тук нямаме никакви машини на времето. Родната ти планета е изчезнала завинаги. Знаеш това, нали?

Свивам рамене. Някак не мога да го кажа на глас.

— Може би всичко това е вярно. Може би *наистина* крадеш всичките си най-добри идеи от твоята вълшебна Дисниленд. Но ако онзи свят е изгубен и ако, както твърдиш, ти си този, който го е погубил, тогава не дължиш ли на онзи свят да направиш този по-добър?

— По-добър как?

— Имаш отговорност. Ти си единственият, който може да ни покаже как изглежда раят. Можеш да ни построиш бъдеще, в което да живеем. И имам предвид буквално, да го построиш в тухла, стомана и стъкло. Може да не смяташ, че си гений. Може да мислиш, че си мошеник, разбойник, чудовищен убиец на свят. Но ти си единственото, което имаме.

Не знам какво да отвърна на това. Звучи ми малко помпозно, но мама едва ли ще е първата майка с грандиозна представа за детето си.

— Проследи тази мистерия до Сан Франциско, Щом трябва — казва тя. — Но се пази и се върни при нас. Има работа тук, в този свят, света, в който живееш, не света, който сънуваш. На тях всъщност дори не им *трябваш*. За разлика от нас.

Мама ме прегръща, отваря вратата на кабинета си, тръгва по коридора към спалнята и остава вътре с татко.

93.

Двамата с Пени се връщаме у тях. Откакто се срещнахме, живеем основно там, защото не чувствам моето жилище като дом. Обажда се на някого от персонала си да отвори книжарницата, за да можем да спим през деня. Прозорците на спалнята ѝ гледат на изток и утринната слънчева светлина е ярка и натрапчива.

Всичко, което се случи през нощта, трополи в главата ми, докато се опитвам да заспя до Пени. Отпуснатото ѝ тяло е притиснато до хълбока ми, по бельо и с мека, тънка тениска, главата ѝ е на вдлъбнатината, където рамото ми се свързва с ключицата, кичури от косата ѝ гъделичкат брадичката и устните ми. Издишва, тежко и дълбоко.

Чувствам се по-лек, необременен, след като казах истината на семейството си, въпреки че може би щеше да е по-умно да ги накарам да мислят, че трескавото ми бълнуване за алтернативни реалности в болницата е само мимолетен синаптичен дефект.

Забравих да пиша снощи. Пени ме посъветва да нахвърлям спомени от живота си по няколко минути всяка вечер, преди да си легнем, ежедневна практика като начин да се придържам към истината. Тъй че го правя, пиша на лаптопа на Джон по малко всяка нощ. Но светът е някак твърде голям, а думите твърде малки и превръщането на мътната каша от спомени в чисти редове текст ме кара да ги чувствам *по-малко* реални, *повече* фиктивни и отдалечени.

А и какво ми дават всъщност онези спомени? Бях ли щастлив там? Не.

Когато лежа тук с Пени, чувствам се щастлив. Сгушен с нея в леглото, което усещам като дом, осъзнавам, че за първи път съзнателно изоставям Том. Джон се шумгува изпод вратата като пипала дим от пожар в мазето, удивително успокояващ в сравнение с непрекъснатото неспокойно врещене на Том. Всички, на които държа, ще са по-щастливи, когато се махна. Дори Пени. Том прави всичко толкова трудно, толкова объркано, толкова усложнено.

Джон все още нямаше да е буден. Би разбрал, че целият му живот е излязъл малко от фокус и сега най-сетне се е прояснил — имал е някакво недиагностицирано душевно заболяване, което кротко се е промъкнало във влажните кътчета на ума му и когато защитата му е била леко отслабена, се е опитало да надделее. Но моментът му е отминал. Вирусът, наречен Том, няма никакъв план за действие, само списък от искания. Иска да командва, но като толкова много амбициозни деспоти не знае какво да прави след преврата, когато трябва да върши ежедневната работа по воденето на шоуто. Всеки може да свали едно правителство. Управлението е трудното.

Пени се размърдва в съня си, обръща се на хълбок. Притиска до бедрото ми облеченото си в бикини дупе, придърпва завивките до брадичката си. Аз също се извивам настрани и тя се примъква към мен. Косата ѝ мирише на лимон, на розмарин и още нещо, мирис, който все още се мъча да определя, когато заспивам.

94.

Събуждам се и се чувствам чист. Не, изчистен. Опръстен може би, но в добрия смисъл. Все едно че мазен тумор е махнат от мен, докато спях в леглото на Пени.

Том се е махнал. Онзи хленчещ, жалък, повреден сбърканяк се е махнал. Прав му път.

Обсебваше ме като вампир през целия ми проклет живот. Мислех, че ще е облекчение да го пусна да излезе от клетката си, но той се оказа досаден. Всичкото онова безсмислено съжаление.

Едно ще му призная, той намери Пени. Поднесе ми я на сребърен поднос. Не беше нужно никакво усилие. Просто лежи там до мен, готова за каквото си поискам. Тъй че я целувам по врата, докато се поразбуди, и дръпвам гащичките ѝ надолу. Тя продължава да се опитва да се обърне и да ме погледне, но не ѝ позволявам. Може би съм прекалено груб, трудно е да разбереш понякога как жените обичат да се държат с тях, а не могат да го признаят на глас.

След това е кротка. Пита ме какво ми става и казвам, че никога не съм се чувствал по-добре. И е истина. Умът ми никога не е бил толкова чист. Тя започва да плаче. Пита какво е станало с Том. Казвам ѝ, че се е махнал, и тя продължава да плаче.

Пускам душа. Водното налягане е скапано. Който ѝ да е строил този боклук, водопроводчикът го е издънил. Душът дори няма глава като хората. Тя влиза гола, вглежда се в очите ми едновременно твърдо и меко, горещата вода ни плиска, и ме пита дали все още съм там. Казвам: какво изобщо значи това, и тя казва: не говоря на теб. Говоря на Том.

Мисля да се престоря, че съм той, колкото да я имам отново, но дори не я искам повече. Не си струва боричкането.

Тъй че просто се усмихвам и казвам: Том го няма вече и никога няма да се върне, и я оставям да поплаче още. Горещата вода си тече така или иначе. Жилището ми има от онези отоплителни системи без бойлер и тя никога не става студена.

Обличам лайняните дрехи, които Том ми избира, и тръгвам към офиса. Не мога да повярвам колко много е оставил да се изплъзне. Криене, бягане, извинения, твърде уплашен да вземе решение, да не би да се окаже погрешно. Подписвам куп лайна, които се нуждаят от одобрение.

Концертната зала в Чикаго е хубав ангажимент. Тлъст бюджет, централно местоположение, градска гордост, цялото това напрежение означава, че им трябва някой, който да им каже какво да правят. Големи пари ще се ударят днес. Трябва да блокирам някои идеи. Поглеждам спецификациите, които пращат, и отивам до масата си за скициране.

Но не ми идва на ум кой знае какво. Както трябваше да стане, гледам снимки на обекта и мисля за сгради, които съм виждал в сънищата си, и основната форма, мащабът и текстурата нахлуват в мен. Не и този път.

Логично е обаче. Том ме зарази много преди да надделее. Беше в главата ми през целия ми живот. Гласът му винаги шепнеше — като сърбеж на място, до което не мога да стигна. Но вече го няма. Може би това означава, че всичките ми добри идеи също ги няма. Все едно, репутацията ми е осигурена. Мога да продължа с това, което взех от него, до края на живота си. Правиш повече пари с по-малко префърцунени версии на този боклук. Караш я простичко, с мярка, оставяш клиентите да се чувстват по-изнервени, отколкото са, и взимаш от тях толкова пари, колкото са тъпи да платят. Хайде някой друг да променя начина, по който изглежда светът. Или още по-добре, оставяш го както си е. Само ревльовци като Том си въобразяват, че трябва да го променят. На света не му пука как ти си мислиш, че трябва да изглежда. Единствената цел на света е да те убие колкото може по-бързо и да използва трупа ти за гориво.

Направих услуга на мама и наех стажантка от катедрата по архитектура в института ѝ и това момиче има невероятен задник. Лицето ѝ го бива, но този задник... Би трябвало да проектирам концертната зала да прилича на този задник. Том и проклетите му спирални извивки. Освен мен тя е единствената в офиса в момента, прави кой знае какво, картотекира или нещо такова. През стъклените стени мога да я видя в чертожния кабинет. Знае, че съм тук, но скромничи ли? Или се навежда от кръста и вирва задника си във

въздуха точно където мога да го видя? Не ми казвай, че не знае какво прави. Знае.

Това е добре. В реда на нещата е. Дори не знаех, че ме е задържал през всичките тези години. Съмненията. Въпросите. Ръката на рамото ми. Гласът в ухото ми, който казва: не, недей, грешно е, само защото го искаш, не значи, че го заслужаваш. Онзи досаден шепот го няма и заслужавам всичко. Да искаш и да го заслужаваш, е едно и също.

Смешно беше да си въобразявам, че съм влюбен в Пени само защото той беше влюбен в Пени. Млад съм. Изглеждам страхотно. Ще стана богат, а и да не стана, Грета ще ми даде каквото я помоля, толкова е смотана с парите си. Донякъде съм известен. Достатъчно известен. Изобщо не ми трябва друга добра идея в живота ми. Сякаш Пени би могла да ме задоволи, когато има стажантки с перфектни задници, готови да си смъкнат джинсите за достатъчно известен мъж, който им казва, че биха могли да станат нещо един ден. Кой, по дяволите, носи толкова прилепнали джинси на работа? Някоя, чиято главна амбиция е да ми се отдаде.

Всичко е толкова ясно сега, след като него го няма.

Не знам защо си правя труда да записвам това. Предполагам, че той ме набути в този навик. И все едно, историята на Том има нужда от край.

Край.

95.

Събуждам се и ми се губи един ден.

Вчера беше събота, тъй че днес е неделя, само че е понеделник. Би трябвало да се събуждам до Пени в апартамента ѝ, но съм в спалнята на моето жилище и лежа до някаква непозната. Не, не непозната, а млада жена, която стажува в архитектурното бюро. Бет. Името ѝ е Бет. Нервна е, притеснена, очите ѝ търсят лицето ми за доказателство, че това не е проваляща кариерата грешка, но там се промъква и гняв, сдържан, сякаш не е решила дали трябва да е насочен към мен, или към самата нея. Притиска голото си тяло до моето и аз се отдръпвам инстинктивно и виждам стена на самообвинение, която се затръшва над очите ѝ, защото, разбира се, тя вижда паниката в моите.

Казвам ѝ, че имам нужда от малко кафе и ще направя и за нея. Тя се опитва да ме целуне, но аз се държа, все едно че не забелязвам, и се измъквам от спалнята.

Нямам представа какво се е случило. Умът ми е празен.

Нещо жужащо в мозъка ми ме праща да погледна лаптопа и там има въведен текст, който не съм писал. Докато го чета, тялото ми трепери горещо и студено като в лоша треска.

Това е той, Джон — по някакъв начин е надделял и ми е направил това.

Тя извиква, пита за кафето и затварям екрана на лаптопа. Правя кафе и тя влиза тихо в кухнята, облечена само във вчерашното бельо, твърде нехайно, показва ми се на утринната светлина. Има малка синина на всяко бедро. Изглеждат пресни.

Призлява ми. Невралните скенери не би трябвало да ти позволяват да се будиш в кошмар. Защото точно това е усещането, знам, че звучи като клише, но е кошмар, ясен и кристален, лепкав по ръбовете.

Пита ме дали искам да ида да взема закуска, но казвам, че не мога, трябва да отида до офиса, и следва онзи мъчителен момент, в който тя пуска шега за сексуален тормоз на работното място и това уж

трябва да покаже колко е пораснала за такива неща, но само я прави да изглежда толкова млада, прекалено млада, само дето я има и онази стоманена жилка на заплаха в шегата ѝ, което ѝ придава съществената структура, и тя вижда, че схващам, и се изчервява, защото долавя малкото надмощие в това и не е сигурна какво да прави с него.

Стои там, разбърква мляко в кафето си, необлечена, демонстрация и предизвикателство. Иска нещо от мен, не знам какво, дори не знам дали спяхме заедно — нямам никакъв спомен от вчера, нищо. Но онази груба напрегнатост къкри на лицето ѝ, сякаш очаква да потвърдя, че вече съм взел от нея всичко, което съм искал, и сега тя е само на един неловък разговор разстояние от това никога повече да не помисля за нея.

Прочетох онова, което той бе написал, толкова бързо, че не схващам пълната картина какво се случи с Пени. Но звучи лошо. Ужасно. Онова ужасно, което вероятно не може да се поправи.

Тя пита дали трябва просто да си отиде, и казвам, че вероятно това е добра идея. Измъквам се до банята да измия лицето си и все още нямам никаква представа какво точно се случи, но има използван презерватив, *слава богу, презерватив*, в кошчето в банята. Не мога да я погледна в очите, когато излиза от спалнята, облечена във вчерашните дрехи, обува обувките си, люшва се на един крак, после на другия и след шейсет секунди ще си е отишла и аз ще мога да се придвижа към следващата фаза на това бедствие.

Но не е по нейна вина. По моя вина е — *негова* вина — и въпреки че последното, което искам на света точно сега, е да продължа тази бъркотия, тя се казва Бет и има значение.

— Чакай — казвам. — Бет... съжалявам, не ме бива в тези работи. Не искам да се чувстваш така, сякаш това, което се случи снощи, не... означава нищо. Много по-лесно е за мен да се престоря, че не се е случило, и да се отнасям с теб като с непозната в офиса. Но, виж, ако не друго, би трябвало поне да сме честни един с друг. Не мислиш ли?

Бет кима към мен, сякаш очаква нещо подигравателно или пренебрежително, а когато то не идва, е сладко сконфузена и не толкова сладко тъжна. Скръства ръце, стегнато, сдържано.

— Искаш да сме честни — повтаря Бет.

— Да. Защото, въ, тотално не помня какво стана точно.

— Не *помниш*. Хм-хм.

— Ние... пихме ли много?

— Предполагам. Да. Аз със сигурност.

— Добре. Не знам дали чу, че бях в болница?

— Да. В смисъл, всеки знае това.

— Така. Значи може би трябва да се извиня, ако съм казал или направил нещо, знаеш, неуместно снощи.

— Нищо от онова, което направихме снощи, изобщо не беше уместно.

— Е, в такъв случай много съжалявам за това.

— Защо се държиш така? — пита Бет.

— Как?

— Мило — казва тя. — Снощи не беше мил. Беше *груб*. И ако наистина искаш да бъда честна, това ме накара да се чувствам скапано. Не беше секс. Беше по-скоро като че мастурбираше в мен. Така ме накара да се чувствам. Сякаш бях нещо, в което да *влизаш*.

Бърше очите си с ръка и не знам какво да кажа или направя, така че не казвам и не правя нищо, освен да я слушам.

— Ти дори не знаеш — казва Бет. — Опитах се да го играя хладнокръвно тази сутрин, но почти не спях снощи, защото си обещах да не се вълвичам в ситуация като тази. Особено с човек, на когото мислех, че се възхищавам или нещо такова. Целият смисъл да запиша архитектура е да построя света, в който искам да живея, а точно така ме кара да се чувствам работата при теб. Сякаш бих могла да съм част от това. А сега разбих всичко.

— Нищо не е разбито. Нищо грешно не си направила.

— Не разбирам — казва тя. — Снощи не можеше дори да ме погледнеш, когато се... а сега си като друг човек.

— Съжалявам.

— Непрекъснато казваш, че съжаляваш. Но снощи не съжаляваше. Ти си шефът ми. Можеш да направиш или да развалиш кариерата ми. Това, което правихме, не беше сексът, който ми харесва. Просто реших, че лош секс с негодник е по-добре от онова, което можеше да стане. И не те заплашвам, нали? Знаем, че аз го приех. Просто исках да свърши. И цялата нощ, докато лежах там, непрекъснато си повтарях: на сутринта просто се дръж така, сякаш не е било кой знае какво, и това ще означава, че наистина не е било.

Давам си ясна сметка, че това обективно е по-лошо за нея, отколкото за мен. Знам го. Но какво трябва да й кажа? Извинявай, Бет, всичко, което ми казваш, е ужасно и сърцераздирателно, но не бях аз, заклевам се, беше алтернативната ми версия, която създадох, като разбих реалността. Знам, че нямам никакво право да се чувствам опустошен от това, което ми казва, но се чувствам. А под това ме човърка осъзнаването, че Джон не е, който мислех, че е.

Работата е, че не *чувствах* нищо. Не бях натикан в дъното на съзнанието му, не бях дражил с нокти и зъби да изляза оттам. Бях просто *премахнат*. Дори не знаех, че ме няма, докато не се събудих и се оказа грешният ден.

Може би защото бях толкова уморен след цялата нощ със семейството ми. Слаб бях. Изгубил бях контрол. Но въпросът е не само, че Джон бе надделял — въпросът е, че надделя, без нищо от мен да остане в него.

Не бях осъзнал това чак до този момент. Мислех, че съм като призрак в сънищата му. Но сега разбирам, че винаги съм бил част от него. Не просто въображението му — съвестта му. Без мен в него няма никаква топлина или състрадание. Никаква човешка връзка. Мислех, че е по-добър от мен, по-силен, по-способен. Но бяхме в равновесие. Той командваше, с ръце на кормилото, но аз винаги бях там, за да го насочвам към по-висок стандарт от жалките му подтици. Не знам как да овладее положението. Възможно е да заспя довечера и да се събудя утре като Джон и нищо, което е важно за мен, да не е важно за него, защото него го интересува единствено това, което иска.

— Не харесвам личността, която бях снощи — казвам. — Знам, че приличам на него и гласът ми е като неговия, но не се чувствам като него и се надявам никога повече да не се случи това. Лесно е да се извинявам на следващата сутрин, когато единственото важно е как съм се държал с теб снощи. Надявам се да мога да намеря начин да го компенсирам или ако не те интересуват извиненията или съжаленията ми, тогава ми кажи какво би те накарало да се чувстваш уважавана. Ако е да те оставя на мира, добре. Ако е нещо друго, също добре. Кажи ми какво искаш да сторя и ще се постарая да го направя.

— Вероятно щях просто да се прибера вкъщи, да си взема една дълга баня, и да напиша смущаващ блог пост за теб — казва тя.

— Ако това искаш да направиш, добре.

— Наистина е объркващо — казва Бет. — В смисъл, стажантка съм в офиса ти от шест седмици и не мислех, че дори знаеш името ми. Чула бях, че си имал някакво... превъртял си нещо и си се озовал в болница, но после правиш онази голяма реч и всички са като, аа, той е гений...

— Не съм гений. Това поне трябва да е очевидно за теб.

— Не знам. Каква е дефиницията за гений? Единственото, което исках, беше да ме забележиш. Идвах на работа в почивните дни, в случай че си там. И се получи. Забеляза ме. Имах вечеря с шибания Джон Берън и ти дори слушаше мненията ми за архитектурата. Бях толкова нервна, пих твърде много, а ти продължаваше да поръчваш още вино и може би вече не осъзнаваше колко хубав е вкусът на скъпо вино, но никога не бях пила вино, по-скъпо от двайсет долара, до снощи. А ти просто ме беше завладял и виж, беше ласкателно най-вече. Но как, по дяволите, се поставих в това положение? Правя магистратурата си. Опитвам се да изградя истинска кариера. Не съм кифлата, която пие твърде много и отива вкъщи с шефа си.

— Няма да позволя това да повлияе на нещата в работата.

— Не мога да преценя дали не ми въртиш номер — казва Бет. — Примерно, правиш се на добър, за да не кажа на никого какъв негодник беше. Или просто си нещо сбъркан. Сякаш онова, което кара мозъка ти да бълва най-невероятните сгради, които съм виждала някога, те прави пълно мазало във всяко друго отношение.

— Нямам представа колко точно съм мазало всъщност.

— И аз не искам да знам — казва Бет. — Но просто за да сме наясно, това никога повече не бива да се случва.

— Знам.

— Добре — казва тя. — Предполагам, че ще те видя в офиса. Връщаш се, нали? Защото разправят, че може би напускаш.

— Бет, не знам какво правя. Но ако решиш нещо друго за всичко това, направи каквото ти е нужно да направиш. Ще разбере.

Бет отива до вратата, ръката ѝ е на бравата. Поглежда ме през рамо.

— Ти си много корава личност и ще се вземеш в ръце

— Да — отговарям. — И аз го чувствам така.

96.

Обичайно е да се говори за времето като за променлива. Как може да се усеща радикално ускорено или досадно разтеглено в зависимост от това какво правиш. Но обикновено не говорим за пространството по този начин. Може би защото го преценяваме с очите си, пространството изглежда някак по-устойчиво и фиксирано. Макар да знаем, че сантиметри и дециметри са също толкова произволни като секунди и минути, изглеждат ни по-конкретни. Но докато седя на канапето на Пени и ѝ разказвам всичко, всичко, което *помня*, пространството изглежда някак по-изменчиво. На по-малко от дециметър разстояние сме един до друг, но няколкото сантиметра, нужни за да докосне моята кожа нейната кожа, изглеждат невъзможно големи.

След като Бет си тръгва, тичам до апартамента на Пени. Тя отваря вратата и когато ме вижда, двамата заплакваме.

— Той каза, че си си отишъл завинаги — казва Пени.

— Съжалявам. Никога няма да мога да кажа „съжалявам“ достатъчно много пъти. Дори да е единствената дума, която ти казвам, докато умра.

Тя се напруга. До нея съм на дивана, но не иска да ме погледне.

— Беше като филм на ужасите — казва ми. — Събудих се до непознат с твоето лице. Беше лошо. Беше много лошо.

— Съжалявам, Пени, но става по-лошо.

След пороя от признания и извинения следва един дълъг, кротък, някак болезнено домашен момент, когато се заемаме с редовното си сутрешно ежедневие, без несъзнателния физически контакт. Правим кафе и нарязваме плодове и усещането е, че може би, още не, но един ден, това би могло да избледнее до почти незабележимо петно, като капка червено вино, недобре избелено от покривка за маса.

— Искаш да кажеш, че никога не си разбирал влиянието си над Джон. Как през целия му живот си бил неговото въображение и съвест.

Но не мога да се отърва от чувството, че това е самообслужващ анализ. Прави от теб герой, а от него чудовище.

— Мисля, че може би *наистина* е чудовище — отговарям.

— Но може би на Джон не му липсваха човешки качества. Може би беше съвсем добра и общо взето, функционална личност, преди *ти* да се наложиш.

— Какво трябва да означава това?

— Може би ти не си му дал онези неща като подарък — продължава Пени. — Може би си ги *откраднал* от него. Защото ти е било нужно. А когато се оттегли, независимо по каква причина, отнесе със себе си някои важни късчета от него със себе си. И го остави без тях.

— Това не е... не, това не звучи логично.

— Да де. Понеже останалото е напълно логично. Миналата седмица ми каза, че се чудиш дали не си бил по-голям сексист, отколкото си осъзнавал, защото не си отраснал със сестра като него. Работата е там, че Грета не ми изглежда като някоя, която би дала и пет пари за брат като мъжа в леглото ми вчера сутринта. Нямам братя и сестри, тъй че не знам колко сляп може да е човек за техните увреждания. Знам, че всички го смятат за малко отчужден и отдалечен, но не е същото като онова, което видях в неговите в *твоите* очи. Беше гневно и студено. Все едно се е появил злият ти близък и изглежда точно като теб във всяко отношение, освен светлината в очите му и ритъма на речта му.

— Не бях аз. Разбираш това, нали?

— Разбирам, че вярваш, че не ти си направил всичко, което *той* направи — казва тя. — На мен или на онова момиче. Но беше твоето тяло. Твоето тяло се държа с мен, както той се държа с мен. Твоето тяло е било с нея и е правило кой знае какво, неща, които тя явно не е харесала много, но които ти удобно не можеш да си спомниш.

— Не се опитвам да омаловажа какво е било за теб или за нея. Но всичко това е като филм на ужасите и за мен.

— Добре, това наистина звучи яко за теб, *Том*.

— Пени...

— Не, това е страхотно. Поздравления, успя да изчукаш стажантката си, *толкова оригинално*, а после да я убедиш, че всъщност си супердобър и грижовен тип, който просто си има една малко

извратена страна, когато го устройва. А сега убеждаваш мен в същото, нали? Че не беше ти. Беше *той*. Ти не си виновен. Ти си чист, невинен и мил и казваш точно каквото трябва и наистина ме слушаш, и никога повече няма да се отнасяш с мен така. Смешно е, защото казват, че съвършеният тип не съществува. И все пак го намерих. Само че, разбира се, той *буквално* не съществува.

— Далеч не съм съвършен. Но не съм като него.

— Проблемът не е какво би станало, ако беше изчезнал завинаги — казва Пени. — Проблемът е какво би станало, ако той се върне. Когато се събудих, наистина беше като в кошмар. С онази нелогична погрешност в него. Ти си с мъжа, когото обичаш, но той е някой друг, въпреки че изглежда точно същият и няма никакво доказателство, освен начина, по който говори и се движи и те докосва. След това си помислих: ако отида под душа с теб, това ще бъде достатъчно, за да ме събуди и да се отърва от него. Все едно че съм ходила насън. Ще те погледна в очите и ти ще си се върнал и каквото там се случи в леглото ми, ще е просто един лош сън. Но не беше. Беше той и каза, че си се махнал завинаги. А сега си тук, но колко време ще мине, преди той отново да се върне?

— Няма да му позволя да се върне.

— Не знаеш *какво* ще позволиш — казва Пени. — Не мога дори да съм сигурна, че си ти.

— Аз съм. Уверявам те, че съм аз.

— Какво изобщо означава това *аз съм*, казано от теб?

Овладеявам се, преди да съм проговорил, защото... какво *наистина* означава? Все още не съм наясно какво точно съм направил на Пени, но каквото и да е било, беше направено с моята кожа и кости и мускули и нерви, същите бели дробове дишаха въздуха и същото сърце помпаше кръвта, и същият мозък, задръстен с пращящ ужас и гузност за действия, които дори не съм извършил, само че явно съм, същият мозък е привел в движение цялата верига от събития. Чувствам се като някой, чието куче току-що е разкъсало съсед, наближил твърде много имота му, само че аз съм кучето и явно не съм господарят на нищо, което е важно.

Тази пропаст помежду ни не е просто празно пространство. Тя е черна дупка и не знам дали изобщо ще се измъкнем от нея. Не знам

какво ще се случи по-нататък. Но знам едно — трябва да намеря начин да убия Джон.

97.

— Докато седях тук цял ден и цяла нощ — казва Пени, — общо взето, мислех за... ако той се върне и се случат лоши неща, как *точно* бих обяснила това на, да речем, полицията или родителите ми, или на някой от многото приятели, които пренебрегвам последните две седмици, откакто дойде в живота ми. Ами вижте... този тип идва в книжарницата ми един ден и ми казва, че е пътешественик във времето от друго измерение. И че в онова измерение аз съм, примерно, страхотен астронавт. Или бях, докато не преживях някакъв неврологичен епизод в откритото пространство и после тренирах да бъда пътешественик във времето, но покрай другото имам навика да правя небезопасен секс със случайни непознати. И след това в нощта преди най-важния ден в живота ми, деня, в който щях да стана едно от първите човешки същества, пътували във времето, по някаква причина спя с този тип, забременявам от него и се *самоубивам*. А този тип е толкова разстроен от това, че се връща във времето и прецаква миналото толкова, че променя целия времепространствен континуум. Само че *той* все още съществува, както и аз. Макар че изглеждам различно. Другата аз е този добре настроен сексробот стоик, но аз съм просто личност. С целулит и мазоли и родилни белези на шантави места, и гърди, които болят, когато тичам. О, и той е красив и успяващ, и чаровно самокритичен за човек, когото ежедневно наричат гений, поне в интернет. Защото не е като да се е очертал като тази голяма клечка там, която никой не познава тук. Всъщност обратното е. Тук той е някак си голяма работа, а там беше малко неудачник. Но — и това е замайващата, вълшебната част — той смята, че аз съм най-интересната личност на света. Макар да съм просто една пораснала зубрачка със своя книжарница. А никога не бях усещала този вид химия с когото и да било. О, ходя с мъже, знаете, от време на време, особено клиенти и бивши приятели на най-добрите ми приятелки в колежа, хронични смотаняци. Но това е различно. Това е електрическо. Все едно че ток минава между нас, когато съм с него. И е уютно и интимно с него и

наистина чувството е такова, сякаш съм го познавала през целия си живот, въпреки че е, примерно, от две седмици. Не чета много чиклит, но знам какво е усещането. Усещането е, че така трябва да бъде. Запознавам се с родителите му и те не биха могли да бъдат по-възхитителни. Майка му е специалист по викторианската епоха с невероятно ценна книжна колекция. Татко му е професор, който всъщност е написал книга за пътуването във времето, която аз *прочетох*, защото съм гийк. И не се ли намества толкова добре това? Имам книжарница, майка му обича книгите, той е пътешественик във времето, татко му пише за пътуването във времето. И сестра му, умна и саркастична, и подозрителна към мен, защото е покровителствена към него, което му придава тази присъща достоверност, не че има нужда от нея в този момент, защото тя е от този тип личности, с които искам да сме приятелки. Всичко е толкова перфектно. Всичко е *прекалено* перфектно, защото, ако наистина се замислиш, всъщност този перфектен тип някак си звучи като параноичен шизофреник. Дори семейството му, хората, които го познават и обичат най-много, те мислят, че е душевно болен. Може би не и чаровно обърканият му баща, на когото явно е неприятно да бъде най-малко успяващата личност с неговото фамилно име, седяща на масата в трапезарията, може би *той* е предпазливо оптимистичен, че любимата му фикс идея с пътуването във времето е била този дълго зреещ портал към приключение, надхвърлящо най-трескавите му юношески фантазии. Въпреки че дори и той е притеснен, че синът му просто е луд. Но тези *жени* в неговия живот, впечатляващата му майка и скептичната сестра, те смятат, че се нуждае от незабавна психологическа помощ, защото историята му звучи *нелепо*, когато я разкажеш, колкото и много сложни детайли да е втъкал в нея. Но искаш да му вярваш, защото обичаш този човек, както никога не си обичала някого. Сякаш си чакала през целия си живот да обикнеш някого. Ти си самостоятелна, самоосъзнаваща се жена, несъмнено, но все пак искаш това. Тъй че продължаваш играта със семейното събиране и си казваш, че всичко ще е добре, въпреки че не си го вярвала до деня, в който той влезе в книжарницата ти, сега знаеш в костите си, че любовта побеждава всичко. Но после, след като остана цялата нощ с него, мъчейки се да обясниш на семейството му, с което *току-що си се запознала*, че той наистина е пътешественик във времето от друго измерение, връщаш се вкъщи по-уморена, отколкото

си била, когато и да било, и заспиваш до него, а когато се събуждаш, той е в теб. Но не е като преди. Няма никакво електричество или връзка или любов. Опитваш се да го погледнеш. Да разбереш защо блъска в теб, все едно че си сексиграчка вместо жената, за да намери която е пропътувал през *космически измерения*. Но той те притиска на леглото с цялата си тежест и едва можеш да дишаш и това продължава и продължава и продължава и *боли*. Тъй че се опитваш да промениш хода на мислите си, казваш си, че той опитва нещо ново, че всеки има шантави фантазии, които се притеснява да каже на глас, че и ти имаш фантазии, за които не си му казвала, и някои от тях са малко шантави, знаеш го, поради което не ги споделяш с когото и да било, но на него ще кажеш, защото му се доверяваш. И че може би точно това усеща някой, който ти вярва толкова много, че позволява да видиш тъмните му страни, защото вярва, че твоята любов ще ги направи по-малко плашещи и по-малко тъмни. И че ти също искаш да почувстваш това, защото си имаш своя плашеща тъмнина, части от теб, които винаги си усещала, че не са за обичане, докато не срещна него и той те накара да се чувстваш така, сякаш те обича цялата, дори частите не за обичане, които още не си му показала. Тъй че си казваш, можеш и това да обичаш, дори да боли, защото означава, че той ти показва целия себе си и има нещо по същество добро в това, дори и да се усеща като толкова лошо. Опитваш се да отключиш някаква част в себе си, на която дори би могло да й е хубаво от това да те чукат толкова грубо, като парче месо. Но сецаш ли се какво? *Тази част от теб не съществува, мамка му*. Не можеш да я намериш, защото тя не е дори една нищожна трошица от теб. Започваш да се паникьосваш, че това дори не е той, защото усещането не е като за него, тъй че ами ако е някой психотичен непознат, който е нахлул, убил е мъжа, когото обичаш, и те е нападнал в съня ти? И той най-после свършва, но те е страх да се обърнеш, защото онова, което ще видиш, него или някой друг би могло да определи остатъка от живота ти. Чуващ го да пуска душа и това е лош знак, защото кой психоубиец взима душ веднага след това? Ставаш и сваляш тениската и бикините, в които си спала, защото не можеш да ги носиш никога повече. Стъклото на душкабината е твърде замъглено, за да видиш кой е вътре. Затова влизаш и е той. Мъжът, когото обичаш. Само че не е той. Той е, но не е той. Поглежда те и нека да ти кажа нещо, имала съм много мъже, които

са ме гледали по много начини, но никога като него. Като касапин, измерващ на око стек. Обичам тялото си, но от онзи поглед ми се прииска да си откъсна гърдите и да ги хвърля в океана. Знам, казваш, че не си бил ти. Но той ме гледаше със същите очи, с които ти ме гледаш сега. Същите, но не същите. И с онази уста, която не е твоята уста, само че е твоята уста, ми каза, че си се махнал завинаги. Напусна и аз останах в душкабината, докато водата потече студена. Стоях там, не знам, часове, просто оставих студената вода да се излива върху мен, надявайки се да ме разсипе до молекули. В някакъв момент излязох и не можах да се върна в онази спалня, тъй че седях тук на канапето цял ден и цяла нощ и упражнявах разказа си, ако се наложи да го предам на някого. В случай че той се върне. Но вместо това *ти* се върна. Освен ако, разбира се, все още си той и той просто е наистина добър в преструването, че е ти.

98.

— Не знам как да ти го докажа, но съм аз.

— Не мога да го видя отново — казва Пени. — А ти не можеш да обещаеш, че няма да е тук, когато се събудиш утре.

— Какво да направя?

— Намери доказателство — казва тя. — Може би не съм толкова умна, колкото мисля, че съм. Може би съм просто поредното момиче, което си пада по неподходящия тип и се самонавива да не избяга, защото мисли, че любовта има значение. Може би няма значение. Може би си луд, а аз съм глупава и това свършва в съд или гробище, където всички, които познавам, казват: *тя изглеждаше толкова умна, как е могла да бъде толкова тъпа?*

— Знам, че обещанията ми не значат много точно сега, но...

— Но нищо — прекъсва ме тя. — Обичам те, но не мога да те видя отново, докато не ми докажеш, че казваш истината.

Гледа ме в очите напрегнато, търсецо и разбирам, че вече е все едно кой от нас двамата съм, че всичко вече е различно и така трябва да бъде.

Баща ми прекара целия си живот, за да проследи Диря назад до Лайънъл Гьотрайдер и събитията от 11 юли 1965 г. А сега аз трябва да направя същото. Неговата диря беше от тау радиация, но моята е от нещо, което може да е също толкова зловредно — спомен.

Пени заключва и пуска резетата зад мен. Връщам се вкъщи и резервирам полет.

99.

На самолет съм, летя от Торонто до Сан Франциско, последните четиридесет и осем часа се люшкат из главата ми като разкъсала болтовете си вятърна мелница, която всеки момент ще профучи над пейзажа като гигантски шурикен.

Вярвам на Пени и вярвам на Бет. Това, в което обикновено *не вярвам*, са неща като губене на съзнание и нараняване на хора. Не искам да съм от този тип хора, дето си разказват истории, на които не биха повярвали, ако им ги разкаже друг. Чувствам също... не за това се записах. Вероятно и вие сте го изпитвали. Това трябваше да е, примерно, щуротия с пътуване във времето, нали? Допуснал бях няколко грешки, но в крайна сметка, бях оправил нещата. Въобразявах се, че въпреки или може би тъкмо заради всичко, което бях сбъркал, някак си съм излязъл като герой от всичко това. *Героят*.

По принцип осъзнавам, че героизмът изисква жертва. Но не разбирах какво всъщност трябваше да принесе в жертва. Състави списък на нещата, от които не можеш да си представиш, че би се отказал, и това е списъкът на нещата, които ще си принуден да загубиш. Само че не би могъл дори да съставиш списъка, защото това са всички неща, които приемаш за даденост, като съществени елементи на самия теб. Не изглеждат отстраними от това, което те прави този, който си.

Тъй че съжалявам, това не е щуротия с пътуване във времето. Очаквах каузални цикли и флукуиране на реалност и разклоняване на измерения и научно оспорими решения на заплетени времепространствени парадокси. Не очаквах истинска човешка болка. Не исках да поставя под въпрос основите на здравия си разум. Да заличиш нечие съществуване поради дефект в пътуване във времето е мъчително, но далечно и размътено. Но жената, която обичаш, да ти каже, че физически си я наранил, макар и да не си бил точно ти, не е далечно и размътено. Тежко е и е плътно. Заравя се под кожата ти, за да направи гнездо от отрова, в което да снесе отровните си яйца.

Дали съм прав или съм полудял, единственият изход от това е пътеката, която води до Джером Франкър и онова, което той би могъл да знае. Може би нищо. Може би той е просто фотография в стара книга на рафта в кабинета на татко, а аз по някакъв начин съм я запомнил от детството си и съм разкрасил една пищна самозаблуда от отчетливо запомнящ се детайл като ръкава на блейзър, защит при лакътя.

Ако Джером Франкър няма представа кой е Лайънъл Гьотрайдер, не мога да се върна при Пени и да я помоля да ми повярва, не и след като не мога да вярвам на себе си. Но ако не мога да се върна при Пени, не знам къде другаде да отида. Няма никакво друго място, където искам да бъда.

100.

— Ще ми направите ли една голяма услуга? — казва Джером Франкьор. — Ще ми кажете ли защо, по дяволите, сте тук? Защото не пишете за съпругата ми. Искам да кажа, харесва ми как хванахте бика за рогата, ударихте *направо* с мъртвата съпруга, това е рязък ход. И може би, ако бях малко по-сенилен, щеше да подейства. Тъй че без шикалкавене. Какво искате?

Бях в къщата на Джером в Пало Алто от около деветдесет секунди. Стоях на широката веранда около къщата, английски барок, зяпнал в наперената асиметрична фасада, когато дъщеря му, Ема Франкьор, се отзова на входната врата вежлива, сдържана. По коридора ми каза колко е трогната, че искам да включа глава за майка ѝ в книгата си за водещи в областта на физиката жени. Затова реших, че лъжата ми е подействала като магия, когато тя отвори вратата на кабинета и видях Джером, кацнал в широко старо кресло като ястреб на клон, ръкавът му пришит на лакътя над липсващата долна част на ръката. Ема отива тихо до кухнята да ни донесе кафе. Джером изчаква, докато се отдалечи достатъчно, преди да забие право в измамата ми.

— Господин Франкьор — казвам, — сър...

— Добър съдник на характери съм — прекъсва ме Джером. — И мога да разбера, че се каните да ударите право в целта. Имам интернет, господин Берън. Знам кой сте. Прочетох малката ви реч от онзи ден. Имате топки да кажете на всичките си равни в бранша, че са некадърници, въпреки че от моя гледна точка речта ви съдържаше много общи приказки и не много специфика.

— Не бях я подготвил предварително, тъй че дързостта ми се стори правилният ход.

— Признавате, че сте тук по лъжлив повод.

— Да. В смисъл, наистина имам въпроси, свързани с вас и съпругата ви, но не пиша книга. Стори ми се добър начин да ви накарам да ме приемете бързо.

— Имате трийсет секунди, преди да съм повикал полицията — казва той. — Не е точно нарушение, но можем да го уточним в участъка.

— Търся човек на име Лайънъл Гьотрайдер — казвам аз.

Болнаво, набръчкано лице на Джером се сгърчва толкова силно, че в първия момент решавам, че може да е получил удар. Но после той се озъбва като горила, сухите устни се изкривяват в гримаса.

— Какво мислите, че знаете? — казва.

— Знам, че вие ръководехте финансирането на експеримент, който той извърши на 11 юли 1965 г. Знам, че се провали и това ви струваше ръката. И знам, че Лайънъл Гьотрайдер беше, въ...

— Какво? — настоява той.

— Близък. С жена ви.

— Лайнар — казва той, — идваш в дома ми, изравяш всичко това, плюеш на името на мъртвата ми съпруга, за кого се мислиш?

Ема влиза, носи сребърен поднос с две чаши, каничка с кафе, захарница и каничка с мляко. Хваща края на ругатнята на Джером и пребледнява.

— Всичко наред ли е? — пита тя.

— Разкарай този задник от къщи, преди да съм извикал ченгетата.

— Съжалявам, ако ви обидих — казвам, — но трябва да намеря Лайънъл Гьотрайдер.

Ръцете на Ема, стиснали подноса, затреперват порцеланът дрънчи. Когато вижда това, очите на Джером стават стъклени и влажни. Това е къща с призраци в стените.

— Защо трябва да намерите Лайънъл Гьотрайдер? — пита Ема.

— Защото — отвърщам, — мисля, че е моят баща.

101.

Добре, да, това е напълно невярно. Но от напрегнатата реакция на Ема ми прищрака безумната идея, че тази лъжа би свършила работа, след като първата за книгата не успя.

— Викам ченгетата — казва Джером.

Но не посяга за безжичния телефон до креслото си. Ема поставя подноса, приглажда предницата на ризата си, мачка пеша в юмруците си.

— Той знае ли? — пита Ема.

Джером се отпуска, прилича много на човек в края на осемдесетте.

— Знае за връзката им — казва той.

Ема кимва. Сипва ми кафе, предлага млякото и аз кимвам, предлага захарта и поклащам глава. Всичко е много възпитано. Джером отказва кафето, вече не е ястреб, а по-скоро костенурка, която иска да се прибере в черупката си. Ема сипва на себе си, пие го черно.

— Не се опитвам да разравям миналото — казвам. — Искам само да намеря Лайънъл Гьотрайдер. Ще се махна от живота ви завинаги, ако можете да ми кажете къде е той.

— Какво знаете за тяхната... връзка? — пита Ема.

— Не много. Знам, че е продължавала по време на злополуката.

— Беше лоша фаза в брака ни — казва Джером. — Бях объркан. Опитвах се да докарам кариерата си до следващото ниво. За да имаме нужната стабилност да създадем семейство. Приключиха, след като проклетата машина се взриви. Знаете, че можеше да е заличила половината континент, нали? Онзи тъпак едва не причини апокалипсис с безумното си изобретение. Да впрегне въртенето на планетата. Беше такава глупост. Изобщо не трябваше да го подписвам. Документацията му беше безупречна обаче. Каза всички правилни неща. Защото *тя* му помогна да напише това, което знаеше, че бих одобрил.

— Какво се случи с машината? — питам.

— Какво се случи? Той унищожи лабораторията, едва не изби над дванайсет души, а и това ми струваше ръката. Наредих онова нещо да се разглоби и претопи парче по парче.

— А Лайънъл?

— Трябваше да предявя обвинения — казва Джером. — Да го затворят. Но тя ме помоли да не го правя. Никога не говорихме за случилото се между тях. Тогава нещата не се правеха така. Но разбрах. Без никой от двамата ни да каже думите.

Със здравата си длан Джером стиска бицепсите на ампутираната си ръка, разтрива я, нервен навик.

— Тя мислеше да ме остави заради него — казва той. — Но аз спасих живота ѝ в онзи ден. Тъй че сделката беше: аз загубих ръката си, но жена ми остана. И правих тази сделка всеки ден от живота си, дори сега, след като тя си отиде. Онази злополука беше моят определящ момент. Каквото и да излезе от онази машина, беше пречистващ огън. Изгори всичката ми горчивина и глупост. Ръката, която ми бе отнета, отнесе със себе си грешките ми. Три години в брак, който не действаше, двамата с Урсула получихме шанс да започнем отново. И имахме щастлив живот заедно, след това. Променихме историята. Живяхме заедно още четиридесет и девет години. Онова ужасно време в живота ни беше забравено.

Джером всъщност не говори на мен. Говори на Ема.

— Или може би не забравено — казва. — Но простено.

Сълзи се стичат по бузите ѝ. По неговите също.

Разтрива бицепсите си, мачка кожата. Отпивам от кафето си, неловко, катализатор и натрапник.

— Знаете ли какво стана с него? — питам.

— Не мога да повярвам, че имаше топки да се появи на погребението на Урсула — казва Джером. — Как изобщо разбра, че е умряла, не знам. Гадният кучи син, вероятно я е следил онлайн.

— Чакайте, вие го видяхте? Той е жив?

— Да — казва Джером. — Допреди две години беше.

— Знаете ли къде живее?

Джером поклаща глава. Свива леко рамене и погледът му става вял. Лицето му като че ли се отпуска, все едно че внезапно е заспал.

— Грей — отронва той.

— Моля?

— Шибанякът вече не се подвизава под името Гъотрайдер. Той е Грей. Лайънъл Грей. Опита да се извини или някакъв подобен боклук, но не ме интересуваше. Разкарах го и отидох да говоря с човек, който не отне проклетата ми ръка и не спа с проклетата ми жена. Извинявай, Ема.

— Имаше ли поне някакво, примерно, косвено споменаване къде би могъл да живее? — питам.

— Не — казва Джером. — И не попитах. Той е лоша новина. Можех да го подуша на погребението, облака, надвиснал над него като заряда във въздуха преди гръмотевична буря. Лоша новина.

И с това Джером ме изхвърля от къщата си.

102.

Ема ме съпровожда до колата, която съм взел под наем. Не говорим нищо, но тя непрекъснато ме поглежда, сякаш нахвърля емоционална геометрия върху генеалогията на профила ми.

— Наистина ли мислите, че Лайънъл Гъотрайдер е баща ви?

— А вие? — отговарям.

Много болка има в погледа, който ми хвърля, и разбирам, че съм прекрачил границата твърде нехайно, разритвам камъни със сложни, тъмни екосистеми, растящи под тях, които биха могли да реагират непредсказуемо на светлина.

— Ако го намерите — казва Ема, — уведомете ме що за човек е той.

— Не знам дори откъде да започна да търся. Светът е голям.

— Не ме попитахте дали аз говорих с него на погребението — казва тя.

— Говорихте ли?

— Да. Каквото се говори на погребение, общо взето. Съжалявам за загубата ви. Тя беше гениална жена. От този сорт. Татко е прав, знаете ли? Онази странна миризма лъхаше от него, Лайънъл Грей, Гъотрайдер или каквото е там. Не лоша. Просто странна. Статична и... не знам... стихийна.

— Каза ли ви къде живее?

— Покани ме да го посетя, ако някога се озова в района — казва тя. — Не можех да кажа нищо пред баща ми, защото това е, да, основната рана на брака им и той я носи на ръкава си. Съжалявам, буквално. Никога не беше говорил за това, преди тя да умре. Странно е да откриеш, че родителите ти са много добри в пазенето на тайни.

— Не исках да причиня на никого ненужна болка.

— Не мисля, че е ненужна — казва Ема.

Извързва очи и има нещо детинско и затрогващо в начина, по който подритва леко тротоара с палеца на крака си, като хлапе, възмутено от страхотна обида.

— Двете с мама говорихме много в болницата — казва Ема. — Спях там всяка нощ в онази последна седмица. Татко не можеше да го понесе. Взимаше дневните смени. Аз дежурях нощем. И в нощта, когато стана лошо.

— Съжалявам. Майка ми също умря. В известен смисъл.

Тя ми хвърля поглед като *как майка ти умира в известен смисъл?* Но го премълчава. Исква да разкаже своята история. В къщата Джером наднича от прозореца на кухнята към нас като вдовица в сапунена опера.

— Ракът не бързаше с нея — казва тя. — Наблюдавах как я изяжда, но бавно, месеци наред, сякаш искаше да се наслади на всяка мръвка от пиршеството. А после, все едно че се превъртя ключ, стана бързо, невероятно бързо. Колабира в кухнята. Ракът изведнъж се оказа навсякъде. Имахме шест дни заедно в болницата, преди да я вземе. Знаеше, че си отива, затова ми каза за *него*. Каза, че винаги го е обичала. Каза, че винаги е обичала и баща ми. Трябва да разберете, че майка ми не беше мелодраматична личност. Беше адски корава, до самия край. Но ми каза, че човешкото сърце е толкова сложно и необуздаемо, колкото трънливите проблеми на физиката, в усилия за чието разплитане беше прекарала целия си живот. По-лошо всъщност, защото физиката има решения, а сърцето има само въпроси. Каза, че сравнена с любовта, физиката е облекчение.

Ема избърсва очите си с ръкава. Усмивва ми се смутено и правя мълчалив жест, като се надявам, че той предава достатъчно съпричастие.

— Мама каза на татко, че никога не е виждала Лайънъл след злополуката. Но аз знаех, че го е видяла поне веднъж. Отишла на една конференция в Университета в Хонконг през 1968 година. Татко не отишъл, имал друг ангажимент. Аз съм се родила около четиридесет седмици по-късно.

Поглежда ме в лицето, анализира схематичните черти и ги съпоставя с умствен образ на себе си, който може или може да не е напълно точен.

— Доколкото знам — казва Ема, — той живее на същото място, където живя последните пет десетилетия. Остров Хонконг.

— Не знам що за човек е — казвам. — Но знам какъв трябваше да е. Велик.

Ема свива рамене и се прибира в къщата на баща си.

103.

На самолета от Сан Франциско до Хонконг прехвърлям колекцията филми на екрана на гърба на седалката пред мен, но мозъкът ми е твърде разстроен, за да превключи на каквото и да било, което има сюжет. Тъй че вместо това наблюдавам спътниците си, четиристотин души, втречени в празно мълчание в светещи правоъгълници.

Там, откъдето идвам, ритуалът на разказването е личен, защото да преживееш един поглъщащ наратив, напоен със собствените ти психологически особености, е нещо дълбоко лично и тялото ти реагира като че наистина се случва: смях, възбуда, гняв, отвращение, ярост, ужас. Да преживяваш това публично би било толкова социално неприемливо, колкото да изпуснеш газове в херметичен контейнер, обкръжен от непознати — но пък някой седящ близо до мен, изглежда, няма проблем и с това.

Разбира се, повечето хора биха сметнали това за *прогрес* — стотици от нас, натъпкани в 375-тонна метална туба, която фучи на 10 700 метра над Тихия океан, облъчвани от екрани и слушалки, пиещи сладникави течности и пренебрегващи телесните си миризми в мехурите на псевдоинтимност, които социалното благоприличие извайва от това временно общо пространство. Но това, което всъщност изпъква, е колко *безрадостно* е. Технологията, която прави възможно да се лети през въздуха, над планетата, изобщо не вдъхва ласкаещия оптимизъм, който е в сърцевината на усещането на моя свят за себе си.

И не съм сигурен дали това е лошо. Сестра ми говореше за това на вечерята онази нощ: сегашното състояние на света не е защото сме престанали да вярваме в оптимистичен дух на чудеса и открития, сегашното състояние на света е *последствието* от тази вяра. Хората са обезверени за бъдещето, защото все повече осъзнават, че ние, като вид, преследвахме вдъхновяваща мечта, която ни доведе до разруха. Казваме си, че светът съществува, за да го контролираме, тъй че колкото по-добра е технологията ни, колкото по-добър е контролът ни,

толкова по-добър ще е нашият свят. Фактът, че при всеки скок в технологията светът става по-горчив и хаотичен, е дълбоко смущаващ. По-добрите неща, които градим непрекъснато, го правят по-лош. Вярата, че света го има, за да го контролират хората, е философската основа на нашата цивилизация, но това е сбъркана вяра. Оптимизмът е кладата, на която се самоизгаряме.

Ако това беше литература, щеше да ми се наложи да помисля здраво какво послание се надявам да предам като алтернатива на мита за контрол, който идеологически е отклонил нашия вид към прогресиращо самоунищожение. За щастие това са мемоари. А най-доброто на мемоарите е в това, че дори не е нужно да са логични.

Опитвам се да отпусна разстроения си мозък, като слушам песни на клетъчния на Джон. Мисля си какво прави музиката тук различна от онази, с която отраснах. Отнема ми повечето от полета, докато проумея — пънкът и хип-хопът изобщо не се появиха в моя свят. Тъй че, да, признавам, този свят има предимство, стане ли дума за музика.

104.

Самолетът каца и хващам такси от летище „Чек Лап Кок“ през остров Лантау, Дзин И и Коулун, и по тунела под пристанище Виктория до остров Хонконг. Отсядам в хотел на „Козуей Бей“ и питам администратора нощна смяна, Роланд, дали информацията, за която помолих от Сан Франциско, е пристигнала. Не е, но пускам дарение на Роланд в щатски долари да уреди разпитванията от мое име. Толкова съм замаян от времевите зони, че не мога да заспя, макар да е посред нощ. Тръгвам по улици, осветени толкова ярко с бляскав флуоресцент, че сякаш съм в мол с безкрайно висок таван. Намирам денонощен магазин за нудълс, сърбам хлъзгави конци в ароматен бульон, а на връщане към хотела правя глупава обиколка по неосветена странична уличка и ме напада тийнейджър, който ме заплашва, като лениво размахва нож срещу мен. Твърде изчерпан съм, за да направя каквото и да било, освен да му връча пачката хонконгски долари, която обмених на мамещото с цените чейнджбюро на летището, и го оставям да брои плячката си пред мен. Нямам чувството, че адреналинът ми изобщо се е вдигнал, но когато се връщам в стаята си в хотела, изпадам в непробуден сън.

Звън на телефон ме събужда в ранния следобед. Администраторката дневна смяна е, Анаис, уведомява ме, че информацията, за която предварително се обадох от Сан Франциско, ме очаква във фоайето с някакъв местен джентълмен, настояващ за пет хиляди долара за получаването ѝ. Скапан от циркадна дисритмия, казвам на Анаис да плати на типа и поръчвам информацията да ми се донесе в стаята от пиколо с малко кафе и мляко. Тя бързо проверява името ми в каквато там база данни разполага и решава просто да го направи без повече суетене.

Шест минути по-късно пия не напълно ужасно кафе с твърде гъсто мляко, гледам през панорамните прозорци пристанището Виктория и държа затворен плик. Когато го отварям, лепилото още е

влажно от езика на непознат. Вътре има лист хартия, сгънат два пъти, с напечатан на него адрес.

Таксито ме откарва до Уан Чай, където откривам, че всъщност търся Чай Уан, което изглежда малко преднамерено обърквашо, но доколкото мога да схвана, няма явна разлика в произношението и объркването ми е културно нечувствително. Уан Чай е западно от залива Козуей, а Чай Уан е на изток, така че таксиджията, местен дебелак с палава шофьорска шапчица и австралийски акцент, подкарва обратно покрай бляскавите небостъргачи и скъпи магазини на залива към не толкова лъскавата, по-индустриална страна на острова.

Шофьорът спира на адреса — склад, огромен, но с гола фасада, в края на задънена, безлюдна улица. Има алуминиева облицовка от горе до долу, плосък покрив, без прозорци е и единственият видим вход или изход е една тежка стоманена врата. Натискам звънеца до вратата. Никой не отговаря. Пробвам вратата. Заключена е. Обикалям склада, което отнема почти десет минути, защото наистина е голям. Задните страни изглеждат точно като предните, само че без врата. Сградата прилича на съвършен куб.

Но когато отново се връщам отпред, пред вратата стои дебеловрат мъж в добре скроен костюм, с клетъчен телефон до ухото. Излайва ми на кантонски и му връчвам листа хартия, който той смачква на топка в юмрука си. Сакото на костюма му е откренато достатъчно, за да ми покаже полуавтоматичен пистолет в кобур под мишницата. Измърморва нещо в клетъчния, което явно е обаждане, слуша, поглежда ме и кимва. Разгръща листа хартия, вади писалка и пише друг адрес на него.

Отдалечавам се от мъжа с пистолета и таксито ме откарва до новия адрес в Шек О, полуостров на живописния югоизточен връх на острова. Адресът се оказва многоетажно модернистично здание, кацнало на стръмнина от червена скала с изглед към Южнокитайско море. Лъскаво, но класическо, резки линии, елегантни материали, съчетаващи местни архитектурни традиции с уверен глобалистичен стил. Шофьорът казва, че къща като тази на терен като този би струвала около трийсет милиона долара. Мисля, че очаква доста приличен бакшиш.

Докато краката ми хрущят по чакъления двор, водещ към входната врата, забелязвам, че камъчетата са в два оттенъка,

светлосиво и тъмносиво, и оформят фигура, която е обичайна там, откъдето идвам, но много по-малко тук. Чакълена фигура е огромна, толкова голяма, че човек би могъл да я види от спътник в орбита. Пиломоторният рефлекс се задейства, всеки косъм по тялото ми настръхва в пората си. Защото... това е *спирала*.

Чукам на ръчно резбованата дървена предна врата.

Вратата се отваря.

Когато го видях през 1965 г., беше на четиридесет и две. Коего го прави на деветдесет и три сега. Все още има издълженото лице и кривия нос, макар че някои кръвоносни съдове по него са се скъсали. Някога пълните устни са по-тънки, лицето му е прорязано с бръчки, къдравата му коса е станала бяла и крехка. Но е запазил дебелиите вежди над трицветните си очи. Посреща стъписаното ми изражение с насмешлива усмивка.

Това е Лайънъл Гъотрайдер.

— Най-последно — казва той.

105.

— Приятно ми е да се запознаем, господин Берън — казва той. — Аз съм Лайънъл Гьотрайдер. Допускам, че сте тук, за да говорим за пътуването във времето.

Откакто напуснах Сан Франциско, бях упражнявал какво бих могъл да кажа, ако имам нищожния шанс наистина да го намеря, за да убедя Лайънъл Гьотрайдер, че не съм луд. Мислех, че ще съм по-нервен при срещата с него, величествената фигура от моя свят. Но го бях виждал толкова много пъти в симулациите, че беше все едно да срещнеш родител на приятел от детството в бакалница — главният шок е в това как са остарели.

— За мен е чест да се запозная с вас, сър — казвам.

Протягам ръка и лек трепет преминава по лицето му. Той е неспокойният. Взима ръката ми и я стиска. Стискам ръката на Лайънъл Гьотрайдер.

Махва ми да го последвам вътре. Забелязвам, че ходи странно, едновременно сковано и плавно. Краката му са стегнати в прозрачни, тънки като жица ивици на 15-сантиметрови интервали по прасците му.

— Помагат ми да ходя — казва Лайънъл. — Няма да ви отегчавам с детайлите, но включва дискретно електрическо стимулиране на мускулите, съчетано с осцилиращи балансиращи клинове и манипулиране на ниска гравитация. Мое изобретение. Като всичко тук.

Нивата на къщата — построена на самия ръб на стръмнината, много по-дълга, отколкото широка, като всяка стая има ексцентричен изглед към Южнокитайско море — са свързани посредством въртящи се ескалатори с гъвкава плочеста повърхност, тъй че човек с ограничена подвижност може да обикаля без жертвено усилие. Сядаме на две кресла, които частично спадат и после дискретно се втвърдяват, за да се пригодят към телата ни. Опитвам се да се размърдам, но е невъзможно да се намери по-удобно положение от това, което креслото е направило за мен.

Лайънъл докосва сензорния екран на модалното си кресло и робот сервитър прелита на въздушна възглавница, сипва на всеки от нас питие от няколко малки чучура. Бърбънът, който изцежда, е възхитително добър, пушлив и остър. Иска ми се да прегърна милия робот. Гледайки тези небрежни демонстрации на технология, толкова безукорни, че направо вълшебни, имам чувството, че ще се разплача. Откакто стигнах до тукашното изкривено огледало на родния ми свят, това е първото място, което ми напомня за него.

— Хайде да разчистим тази работа, в случай че се каните да отречете — казва Лайънъл. — Вие бяхте там. 11 юли 1965 г. Денят, в който експериментът ми се провали. Видях ви в лабораторията само за миг, изглеждахте, общо взето, точно като сега.

— Така е — казвам. — Бях там.

Лайънъл омеква, сякаш за него е облекчение най-после да се увери, че не му се е привидяло. Разпознавам това изражение, защото е и на моето лице.

— Чаках да се срещнем много дълго време — казва той.

— Как разбрахте, че пътувах във времето до лабораторията ви?

— Беше единственият смислен отговор.

— Имате различно определение за смислено от повечето хора.

Лайънъл поглежда през прозореца към морето под скалите. Отпива от бърбъна си, примижава, щом алкохолът опарва езика му.

— Експериментът трябваше да мине успешно — казва той. — Бях съобразил всичко. Всички възможни грешки. Изчисленията ми бяха точни. Но нещо се обърка. Нещо неизчислимо. Нещо свръхестествено. А и ви видях със собствените си очи. Дори да се вземе предвид възможно визуално или когнитивно изкривяване от енергиите, освободени от устройството ми, знаех, че виждам нещо реално. Някой реален. А ги имаше и данните. Съвсем смътната следа от неизвестен вид радиация. Спасих засичащото оборудване от развалините на лабораторията ми и се заех да открива какво би могло да бъде. Проблемът беше, че не съществуваше. Докато не го включих отново.

— Включихте какво?

— Устройството, разбира се.

— Активирахте Двигателя Гъотрайдер?

Виждам, че се кани да попита какво е *Двигателят Гьотрайдер*, но самият факт, че имам име за него, изглежда отговаря на отдавна стоящ въпрос. Той се усмихва. Явно не е човек, който се усмихва много.

— Чудех се как го наричат вашите хора.

— Моите хора ли?

— Хората на бъдещето. Не идвате ли оттам?

— Аз съм от настоящето — казвам. — Просто различно настояще. Друга времева линия. Където вашият експеримент не се провали. Всъщност успя и надмина дори и най-необятните ви възделения. Вашето устройство, това, което ние наричаме *Двигателя Гьотрайдер*, захрани технологична революция, която преобрази света.

— Точно затова го създадох — казва той. — Това беше мечтата ми.

— Вашата мечта трябваше да се е сбъднала.

— Да — казва той. — Е, и да, и не. На заранта след злополуката напуснах болницата и се промъкнах в лабораторията си. Знаех, че щом умовете им се избистрят, ще унищожат устройството ми, а не можех да позволя това да се случи. Не и преди да съм разбрал какво се обърка. Канех се да го подменя с по-ранен прототип в развалините, нещо, което никой, освен мен не може да разбере, че е фалшификат. Лабораторията беше в развалини, но устройството бе непокътнато. И батерията, разбира се. Конструирах батерия с висок капацитет, за да побере всяка енергия, генерирана по време на експеримента. Когато проверих, беше пълна. Което означаваше, че дори в провала моето устройство, това, което вие наричате *Двигателя*, работеше. Електричеството на сградата беше изключено, цялата беше затворена. Беше само въпрос на късмет, че експериментът се състоя в неделя, когато офисите на горните етажи бяха празни, само седемнайсет души пострадаха вместо стотици. Но батерията бе съхранила повече от достатъчно енергия, за да захрани устройството. Спасих каквото можах от оборудването и извърших пълна диагностика, преди да го включа отново. Намерих сериозен дефект в устройството. Щеше да причини радиационна вълна, която като нищо можеше да убие всички в лабораторията, ако устройството беше действало правилно първия път. Работих цяло денонощие, за да го коригирам, очаквайки всеки момент да бъда спиан от властите. Но никой не дойде. Чакаха

результатите от теста, за да се уверят, че сградата не е опасно облъчена. Това ми даде време да поправа устройството и да го активирам отново. Този път, разбира се, действаше безукорно. Все още действа.

— Чакайте. Двигателят е включен? В този момент?

— Включих го два дни след аварията и никога не съм го изключвал. Работи без прекъсване оттогава.

Чуква на сензорния екран и столът се издува, накланя се и леко го поставя на крака. Ескалатор ни отвежда три етажа по-надолу до дебела стоманена врата, която се отдръпва и разкрива бетонно помещение.

Вътре в него, обкръжен от проводници, тръби и кабели, има Двигател Гъотрайдер.

Много от компонентите са усъвършенствани и модернизирани, но познатата форма е непокътната. Мога да *усетя*, че работи, гъсто вълнисто поле чиста енергия, което асинхронно кръжи около основната абсорбционна намотка. Отстрани прилича на искрящ ореол, като на Сатурн. Но знам, без да се налага да го видя пряко, на какво прилича отгоре.

Спирала.

106.

Двигателят е толкова прекрасен, че е трудно да извърнеш очи. Лайънъл стои до мен, тръпне от гордост и любопитство.

— Изумителен ли е? — казва Лайънъл. — Вашият свят?

— Да.

— Точно това ме крепеше. След аварията. След провала. Не знам дори как успях да избегна пълен системен разпад. Прехвърлял съм хронологията на събитията безброй пъти и според изчисленията ми изключването на устройството трябваше да е било... катастрофално.

— Аз бях — казвам. — Не можахте да ме видите, но се намесих, преди да е станало твърде късно.

— Вие ме избутахте настрани?

— Да. И го включих отново.

— Стори ми се, че усетих да ме избутва ръка, но всичко беше толкова хаотично, можеше да са били компресирани силови вълни. Изригналите енергии бяха непредсказуеми.

— Там, откъдето идвам, всеки ученик знае последователността на събитията от онзи ден. Той е преломна точка в човешката история.

— Тежко е да чуя какво трябваше да е било — казва Лайънъл. — Въпреки че, както казах, точно това ме крепеше. Единственото, което изобщо исках, беше да направя света по-добър, но вместо това замалко да причиня края му. Сега като помисля, трябва да съм изключил някаква съществена част от себе си, за да го превъзмогна. Но това също така ми даде клиничната изолираност, за да осмисля онова, което нямаше смисъл. Два вида данни. Първо, че радиационната следа, излъчена от устройството, след като беше включено, беше по някакъв начин доловима, преди да бъде включено. Второ, че ви видях там, облечен в непознато облекло и явно неочакващ да бъдете видян. Предположих, че имате поле на невидимост около себе си, което по някакъв начин е било дестабилизирано от енергията, изригнала от устройството.

— Така е.

— Но това означаваше, че сте дошли отнякъде много над технологичните възможности на нашето време. Само едно обяснение разрешаваше двата вида данни.

— Пътешественик във времето.

— Пътешественик във времето, да. Което означаваше, че експериментът е бил не само успех, а триумф, достатъчно значим, за да оправдае връщането във времето, за да сте свидетел на него. В случай че експериментът ми успее, планът ми беше да оставя устройството да действа вечно, затова допуснах, че сте улучил точния момент в пространство и време, проследявайки непрекъснатата радиационна следа от бъдещето до миналото.

— Наричаме я тау радиация.

— Тау? — учудва се той. — Но тя няма нищо общо с тау лептоните. Или, чакайте, тау частиците не бяха изолирани допреди средата на 70-те. Ако тази радиация беше открита по-рано, то логично на тау лептона щеше да се даде друго име. Тъй че как във вашия свят наричат лептоните, които могат да се разпаднат в хадрони, ако не тауони?

— Нямам представа.

— Но не сте ли учен? — пита Лайънъл.

— Не точно. Мисля, че съм това, което се наричаше... хрононавт.

— *Хрононавт?*

— Не аз измислих това име.

Лайънъл изглежда малко разочарован, сякаш е очаквал, че се обръща към истински колега. Това всъщност ме отпуска. Прекарал съм доста време в този свят, където се отнасят с мен с уважение, каквото не заслужавам. Разочарованието е някак успокояващо.

— Когато дръпнах лоста да изключа устройството — казва той, — беше инстинктивна реакция. Шок най-вече. Ако беше дори няколко секунди по-късно, енергийният поток щеше да се е стабилизирал. Но започна да рухва в себе си. Когато го включихте отново, вие спасихте живота на стотици милиони.

— Оценявам, че го казвате, но онзи ден светът загуби много повече, отколкото спечели.

— Беше бъркотия — казва Лайънъл, — но спасяема, дори с нараняванията. Няколко отока и ожулвания, няколко счупени кости и зъби, нищо толкова ужасно. Освен за Джером. Да загуби ръката си

така, това ме направи чудовище. Все пак никога не бих могъл да изпитвам неприязън към него, защото той спаси живота ѝ в онзи ден. Знаете ли за... Урсула?

— Бях там. Видях всичко.

— Кога *точно* пристигнахте в онзи ден?

— Няколко минути преди да влязат другите. Шестнайсетте свидетели. Така ние, ммм, ги наричаме. Вие бяхте сам в лабораторията. А после влезе тя, Урсула Франкьор.

— Видяхте ни. Заедно.

— Да.

— Преди колко време беше това за вас? Онзи ден в лабораторията?

— Две седмици. Две и половина, предполагам.

— Урсула често казваше, че и най-сложният въпрос във физиката е дребна работа в сравнение с противоречията на човешкото сърце.

— Чувал съм го и преди. От дъщеря ѝ.

— Срегнахте се с Ема?

— Тъкмо тя ми каза къде да ви намеря.

— Каза ли нещо за мен?

— Мислите ли, че вие сте баща ѝ?

— Изненадан, Лайънъл хлътва малко, но напречниците на краката му всъщност не искат да го пуснат, тъй че има онзи странен отпуснат вид, все едно е облечен в костюма на по-голям човек, само че направен от мускулите и кожата му.

— Не знам — казва той. — Възможно е. Не, вероятно е. Урсула отказа да направим изследвания. Каза, че това е замяна. Като адамовото ребро, превърнато в Ева. Ръката на Джером щеше да стане неговата дъщеря. Опитах да се пошегувам веднъж, че съм изненадан, че човек с нейния интелект би прибягнал до библейска аналогия, и това бе единственият път, когато Урсула ми показа коравата си страна. Каза, че това е сделката. Бебето беше на Джером или нямаше да има бебе.

Очите му се овлажняват. Извързва поглед, но не мисля, че е заради мен. Сякаш не иска Двигателят да го види, че плаче.

— Джером знае ли? — пита той.

— Урсула му е казала за връзката ви. Подозира за Ема, но не е сигурен. Според мен не знае, че сте се видели с нея в Хонконг, преди

да забременее.

— Как, по дяволите, разбрахте?

— Ема ми каза.

— Тя знае?

— В болницата, малко преди да умре, Урсула ѝ каза, че никога не е престанала да ви обича. На погребението вие сте ѝ казали, че живеете в Хонконг. Мисля, че е направила връзката. Това, че изобщо не прилича на Джером и много прилича на вас помага.

Лайънъл се усмихва съвсем леко.

— Бива ни в прикриването на следите — казва. — Никой не знаеше, че връзката ни продължи.

— Е, Ема е в края на четиридесетте. Онова пътуване е било отдавна.

— Не. Изобщо не спря. Връзката ни продължи петдесет години. Свърши едва миналата седмица.

— Миналата седмица? Урсула умря преди две години.

— Е, да — казва той. — Има още нещо, което трябва да ви покажа.

107.

Чака ни черна кола, шофирана от същата дебеловрата мутра от склада — Лайънъл го нарича Вен — и не разпознавам марката или модела, защото, разбира се, колата е проект на самия Лайънъл, конструирана от свръхгъста биоразпадаща се сплав и движеща се на батерия, зареждана от Двигателя. На лъкатушещия крайбрежен път от Шек О около източната страна на остров Хонконг до Чай Уан Лайънъл ми разказва какво се е случило с него между злополуката в 1965 г. и днес.

Лайънъл Гьотрайдер все още е явно несравним гений, но прескача от тема на тема. Изглежда няма много хора, с които да разговаря, а имаше *много* странични неща, които да обяснят тайнствени технически факти, въпреки че аз не се интересувах, а нека да си го кажем, това беше може би най-важният ден от живота ми. И все пак се улових, че се разсейвам от размазаната гледка покрай нас, стръмни канари, обрасли с тучна растителност, пластове мъгливи зелени хълмове и хладната синева на залива Тай Там, докато Лайънъл върти по криволичещи пътечки за неща като разликата между фотони и поларитони — ако наистина ви интересува, поларитон е комбинация от фотон с двуполюсно материално възбуждане като фонон, вид квазичастица в кондензирана материя, което включва вибриращи еластични мрежи от взаимодействащи атоми и молекули — и ако попихте повече от три последователни думи от това, тогава, поздравления, вие и Лайънъл Гьотрайдер бихте се разбрали страхотно.

По същество след аварията на 11 юли 1965 г. всичките седемнайсет оцелели бяха поставени под карантина в една и съща болница — знам, *толкова неудобно* — защото имаше съвсем основателен страх, че са смъртоносно отровени със съсипваща костния мозък доза радиация. Всички бяха чисти, необлъчени.

Не знам как да кажа на Лайънъл, че всички в онова помещение, включително той, Урсула и Джером, щяха да са мъртви до няколко месеца, ако аз не бях променил времевата линия. Очевидно е заложил

много на вярата, че експериментът му би трябвало да е преобразил света, но без да подозира за ужасната им смърт. Любовният им триъгълник не беше петдесетгодишен. Беше неизвестна, отдавна погребана тайна, над която бяха издигнати статуи на неговото величие. Буквално — в Сан Франциско има гигантска статуя на Лайънъл Гьотрайдер на мястото, където бе разпръсната пепелта му, с реплика на оригиналния Двигател Гьотрайдер в ръка, който излъчва собствената си искряща спирала.

След безопасното освобождаване на всички от болницата — ръката на Джером беше чисто обгорена от енергийния облак, който я откъсна — имаше разследване на аварията. Наблюдавано от федералното правителство, то беше силно политизирано и загрижено. През юли 1965 г. сухопътната война във Виетнам беше едва на четири месеца и президентът Джонсън се канеше да обяви, че изпраща там 125 000 бойци и вдига два пъти бюджета. Беше тежко финансово обременен от „космическата надпревара“ с Русия и постигането на целта на президента Кенеди до края на десетилетието на Луната да кацнат астронавти. Федералното правителство имаше *нужда* американското население да пърха ококорено пред чудото на американското научно ноу-хау. Ако се разчуеше, че някакъв дребен експеримент в езотерична ниша на научното изследване е бил на секунди от унищожаването на половината континент, щеше да бъде наистина, наистина лошо за човек, който с голи ръце се мъчи да удържи страната да не се разпадне, докато тя се клати на ръба на бръснача на пълната паника. Президентът Джонсън беше ратифицирал Акта за гражданските права в закон само година преди това — и това не беше непротиворечив ход. Един катаклизъм на американска земя, пред който Хирошима и Нагазаки щяха да са като фойерверк, гръмнал в празен паркинг, на всичко отгоре финансиран от самото правителство на САЩ, не беше политически допустим.

Тъй че беше сключена сделка. Всички трябваше да замълчат за това, по дяволите, завинаги. С ампутираната си ръка Джером беше най-големият коз в колодата, но той имаше бюрократична душа и серия бързи кариерни повишения му запушиха устата. Плюс това знаеше какво иска Урсула. Другите четиринайсет наблюдатели също бяха възнаградени за мълчанието си с добре смазана професионална пътека. Никой от тях не плати данък върху доходите си оттогава.

А Лайънъл Гъотрайдер бе помолен да напусне Съединените американски щати и никога повече да не се връща. Беше имигрирал в САЩ след Втората световна война, когато Америка притегляше океана от научни умове на планетата, за да вкара всички най-добри мозъци на своя територия. Сега отново го запокитиха навън.

Два дни след злополуката Лайънъл се промъкна в срутената лаборатория и спаси Двигателя, подменяйки я с подобен на вид предшестваш модел, фиксира незасечената преди радиационна вълна, която трябваше да е убила всички, и го включи. Не го изключи повече.

Би трябвало да се върне в Дания, но вместо това тръгна в обратна посока, натовари на кораб действащия Двигател и отплава с него от Сан Франциско до Хонконг.

И там, в почти пълна изолация, Лайънъл Гъотрайдер изобрети бъдещето.

108.

Лайънъл е сдържан относно причината да се връщаме до склада му в Чай Уан... сигурен съм, че вече сте се досетили за нея, но се опитвам да се придържам към номера с напрежението на сюжета, тъй че ще отстъпя пред неговия вкус към драматизма.

Попадаме в задръстване на трафика заради продемократична демонстрация, пълзим напред със скорост, която кара Вен да бълва порой от пищни китайски ругатни, предното стъкло е опръскано с гневна слюнка.

Когато Лайънъл се премести в Хонконг, си беше наумил нещо. Цел, толкова технологично напреднала, че беше абсурдна. Безброй нововъведения трябваше да се осъществят, за да го доведат до точката, откъдето би могъл да създаде проверими теоретични модели на своята цел, да конструира действителен прототип, който да се проваля и подобрява и проваля и подобрява и проваля и подобрява. А никой друг не беше в състояние да направи това, защото никой друг не притежаваше това, което притежаваше той: работещ Двигател Гьотрайдер. Източник на неограничено чисто гориво, което да захранва всичко, което би могъл да построи.

Очевидно *този* Лайънъл Гьотрайдер не направи революционния си енергиен източник достъпен за света като цяло. *Този* Лайънъл нямаше стимула на гарантирано мъченичество, огряващо бъдещето му като лъч на фар, докато тялото му рухваше поради остро радиационно отравяне от собственото му дефектно устройство. *Този* Лайънъл беше избавен от благородство поради безсилното негодувание от раздадената му нечестна ръка в самия му миг на триумф. Суетата на гений, която познавам толкова добре от баща си.

Това беше всъщност сбърканото да си попаднал в задръстване с Лайънъл Гьотрайдер — напомняше ми много за баща ми. Не татко ми оттук, глуповатият, но топъл и грижовен мъж, който вехнеше в сянката на майка ми. *Истинският* ми баща.

След като Лайънъл пристигна в Хонконг, той изобрети... всичко. Когато му се наложи да промени траекторията на глобалната технология, регистрираше фиктивна компания, за да продаде тихомълком някое от изобретенията си в замяна на пари, материал и нула кредит. Чрез фасадните си фирми развиваше тайни едностранни отношения с титаните на промишлеността и технологичните индустрии. Работата му е навсякъде в модерния свят. Това е модерният свят. Повсеместна нишка в тъканта на цивилизацията. Той е анонимният всезнаещ чародей зад завесата на ежедневието.

Тъжното е, че не продаде най-добрия си продукт, а само онези, които не му трябваха вече, защото се беше придвижил отвъд тях. В дома си например нямаше електрически жици, защото бе изобретил безжични електрически полета преди повече от две десетилетия. Преди петнайсет години напълно изостави електрониката и се прехвърли във фотониката, която замени с експериментална поларитоника пет години по-късно. Остави човечеството да кърпи модерната цивилизация с отпадъците и боклука му.

Светът, от който дойдох, не е съвсем изгубен, както мислех. Оказва се скрит в едно малко кътче на планетата, заченат, изграден и подхранван от Лайънъл Гъотрайдер, който беше дълбоко незаинтересован да го сподели с останалите от нас.

109.

Лесно е да бъдеш разсеян от Лайънъл, пластовете самолюбие, негодувание, суетност и очакване врят и кипят и се домогват за власт в тона му. Сякаш иска одобрението и възхищението ми, но и неволно ме кори за това колко много време ми е отнело да го намеря. Мога да усетя бездната от черен ужас под всичко, което казва.

Познавам този ужас, защото го изпитах последния път, когато видях Пени — страхът, че това, което мозъкът ми казва, не е реално, че нещо в мен фундаментално е повредено и че всичко, което мисля, че знам, е светеща решетка на самооправдание, вдигната, за да ме предпази от лоша инсталация. Ами ако съм Двигател Гъотрайдер с фатален дефект, но вместо енергия генерирам пищни заблуди, които ме тровят като радиационно изтичане?

Работата е там, че Пени ми липсва много. Мисля за нея постоянно. Знам, че говоря като тийнейджър в нервен срыв, но по дяволите, трудно е да се съсредоточа върху каквото и да било, освен нея. Това, което имахме, беше толкова неочаквано и сега, когато не знам дали изобщо ще го имаме вече, се чувствам смазан от скръб и копнеж.

Седя в суперавтомобил с най-умния човек на света, ключа към всичко, което съм търсил. Той ме води към тайно скривалище, пълно с мистерии, и въпреки това умът ми едва може да попие нещо. Скапаното ми бедствие, наречено мозък, непрекъснато изоставя настоящето, за да пробяга назад до мигове като първия път, когато целунах Пени, точния натиск на устните ѝ, упражнен върху моите в онзи първоначален контакт между тях, колебанието на челюстите ни, докато намерим правилното съответствие, горната ѝ устна, моята горна устна, долната ѝ устна, моята долна устна, четината на брадичката ми, груба върху меката кожа на нейната.

Ако Лайънъл иска да пази съкровището си като някое приказно същество, негова работа. Аз просто искам Пени отново да ми вярва.

В гърлото ми се надига лепкава тревога, защото всичко зависи от този деветдесет и три годишен старец, който дърдори до мен, и съжалявам, ако звучи жестоко, но докато той злорадства как най-сетне бил благоволил да дари на света технологията на клетъчните мрежи, глобалното позициониране и самия интернет десетилетия след като ги изобретил, единственото, за което мога да мисля, е: *Ами ако и той е луд?* Може би това е някаква обща заблуда, като при религиозните фанатици, които се гърчат на пода и ломотят на странни езици. Може би двамата с Лайънъл имаме някакво уникално психично разстройство, заради което си въобразяваме, че по право принадлежим на алтернативна техноутопична реалност и сме съдбовно важни за истинското предопределение на човечеството. Ами ако срещата с него не доказва, че съм прав — ако просто доказва, че и двамата грешим?

110.

Спираме до склада на Чай Уан и Вен заключва колата, докато обиколи периметъра. Лайънъл се суети с едно копче на ризата си. Конецът, който го държи, е разхлабен.

— Извинете, но нещо ме озадачава — казва той. — Защо непрекъснато го наричате *двигател*?

— В смисъл? Така е наречен.

— Но няма логика — казва той. — Двигателите превръщат енергия в сила. Генераторите превръщат сила в енергия. Би трябвало да е наречен *Генераторът* на Гъотрайдер.

Всъщност помня един чудат учител по физика в горния курс, който твърдеше, че Лайънъл Гъотрайдер би се встрещил от това с каква фундаментална неточност е опетнено наследството му. Когато президентът Рузвелт обяви изобретението на света в телевизионно обръщение на 22 август 1965 г., научните му съветници все още спореха над списък от имена. На двама от специалните помощници на президента Джонсън, Джак Валенти и Ричард Н. Гудуин, се приписва заслугата за назоваването на устройството „Двигателя на бъдещето на д-р Гъотрайдер“ — бодрото назоваване, което Джонсън използва в речта си и което скоро неофициално бе съкратено на *Двигателя Гъотрайдер*. Името му залепна.

Разбира се, причината изобретението да получи име от пишец президентски речи вместо от изобретателя си, е, че Лайънъл не живя достатъчно дълго, за да види как устройството му променя света. Дори не живя достатъчно дълго, за да му даде име. Знаем, че би трябвало да му кажа това, че всеки момент, в който го отлагам, само ще го направи по-неловко, когато най-сетне му кажа, но е трудно да обясниш на някого, че е трябвало да умре в отвратителна разтапяща болка преди пет десетилетия.

Докато успее да взема решение в полза на едното или другото, Вен ни дава знак, че наоколо е чисто, и Лайънъл прави онези сковани, но плавни стъпки до единствената врата в иначе непроницаемата

кутия. Вдига ръка в диригентски жест пред нея и вратата се отваря с дрънченето на прибиращи се лостове.

Вътре складът също няма никаква украса, както отвън, пусти циментови стени, шумозаглушаваща изолация, голи греди. Домът на Лайънъл беше като последното убежище на света, който оставих, но складът му е просто склад. Въздухът тук е студен и стипчив, все едно че всичко органично е било старателно изчистено.

Има няколко хубави трика обаче. Като това, че никъде няма електрически кабели. Светлините горе представляват сфери от издуващ се искрящ газ. Това, което прилича на здрав циментов под, се оказва тънки напластени клинове на въртящи се шарнири, които се движат като конвейер, теглят напред със скорост, която Лайънъл може да модулира с махване с пръст във въздуха. Носи нещо като старинен ръчен часовник с пружина и колелца, натъпкан със засичащи движение анализатори, които контролират всичко около нас.

Преминаваме врата след врата, сегментиран метал със сложни заключващи механизми и сензорни панели. По тях няма табелки, но сякаш ни подканват докато приближаваме, като самотни кутрета, махащи с опашки на стъпалата на предната веранда. Лайънъл, толкова бърлив в колата, сега е съвсем лаконичен. Може би се опитва да повиши напрежението преди голямото разкритие, но умът ми е празен, пренатоварен, така че театралността ми се губи.

Лайънъл сочи една небелязана врата в края на коридор и подът спира пред нея. Прави нов жест и лъчист тъмносин кръг блесва отгоре ми от прожектор на тавана. Всяка поразителна по тялото ми изтръпва, докато ме сканират. Той поглежда часовника си с блясък, отразен в очите му — носи някакъв вид контактни лещи, които взаимодействат с часовника, за да проектира триизмерно изображение в ползрението му. Сегментираният под се сгъва в себе си, разкривайки тъмно помещение с неопределима големина. Лайънъл влиза, очаквайки да го последвам. Правя го.

Изчаква вратата да се разгъне зад нас, за да ни затвори в пълна тъмнина.

И тогава светлините се включват. Помещението е много голямо, кръгло, с куполен таван на седем или осем етажа нагоре, обкръжен с хиляди точковидни лампи, които хвърлят дифузно ярко сияние над огромното сводесто пространство.

В центъра на помещението има малко четвъртито устройство, лъскава стомана с ултрачерна облицовка, която, изглежда, поглъща светлината, защото обилното сияние на помещението някак си се огъва около него. Няколко гъвкави тръби излизат от закръглена камера отзад, пълзят по пода и се свързват с масивен въртящ се отдушник в другия край на помещението.

В радиус от три метра подът около устройството е по-блестящ от всичко останало в помещението, сякаш бетонът е бил алхимично излъскан до огледало.

Има някакъв странен статичен, солен мирис във въздуха. Не съвсем сернист. Като... океански.

— Какво е това? — питам.

— Ами — казва Лайънъл — машина на времето, разбира се.

111.

Лайънъл Гьотрайдер създаде машина на времето.

Всичките технологии, за чието развитие похаби пет десетилетия, бяха... за да направи пътуването във времето възможно. Поразителните му изобретения изобщо не го интересуваха заради собствените си достойнства. Важни бяха само дотолкова, доколкото го приближаваха към целта му. Някои изхвърляше през вратата, за да ги дъвче светът като гладно псе месест кокал. Други изобщо не си правеше труда да пусне, защото не мислеше, че някой, който *не се* опитва да създаде машина на времето, се нуждае от тях или ги заслужава.

Като телепортацията. Лайънъл просто имаше чувството, че хората нямат нужда да се разпаднат и реконституират атомно между две местоположения. Но му се наложи да изобрети телепортацията, за да проработи машината му на времето, така че го направи. Това е смущаващото, когато си с Лайънъл — не благородният гений, мъченик на моя свят, чудатият стар отшелник на този свят. Той е дори по-гениален, отколкото беше преди петдесет години, но няма ясно очертаната индивидуалност на митична историческа фигура. Той е недоволен и малко мрачен, а също така суетен, дразнещ и самодоволен. Гледа на този ретрограден свят с насмешка и презрение, но извлича дълбоко себеутвърждаване от тайната си роля в оформянето му, като в същото време негодува срещу всеки, който не признава важността му, въпреки че той самият е предпочел да се скрие. Объркващо е.

Лайънъл все пак разполагаше с нещо в своя полза, каквото моят баща нямаше, когато изобрети своята версия на пътуване във времето. А именно, знаеше, че е възможно, или най-малкото, имаше доста добра работеща теория, че е възможно. Данните за присъствието ми в 1965 г., засечени от оборудването, му дадоха ключовото прозрение, че би могъл да използва енергийния подпис на самия Двигател Гьотрайдер като радиационна следа през пространство и време.

- Действа ли? — питам.
- Да — казва Лайънъл. — Действа.
- Откъде знаете?
- Защото съм я използвал.

112.

Преди злополуката на 11 юли 1965 г. Лайънъл и Урсула се бяха виждали по-малко от година. Бяха се запознали случайно в приемната извън офиса на Джером. Лайънъл имаше среща, на която да обсъдят възможностите за финансиране, което Джером трябваше да одобри, и Урсула се бе отбила, без да предупреди, за да види дали съпругът ѝ е свободен за обед. Джером беше зает или твърдеше, че е зает, тъй че заинтригувани един от друг, Лайънъл и Урсула обядваха заедно.

Ето така се променя светът — двама непознати преживяват химическа реакция. обстоятелствата им позволяват да я изследват по най-колебливия и предпазлив начин. Но мигновената опияняваща връзка между Урсула и Лайънъл беше квантов пламък, чийто кислород бе вниманието.

Лайънъл беше на четиридесет и две. Урсула — на трийсет и седем. Никой от двамата нямаше деца, когато се запознаха. Работата им означаваше всичко за тях. Урсула и Джером бяха женени едва от две години, но вече бяха улегнали във функционално удобство, което се оказа полезно за кариерите и на двамата. Тя пометна два пъти в първата година на брака им и се бяха разбрали да престанат да опитват за известно време и да се съсредоточат над работата си. Лайънъл бе преживял трийсетте си години в търсене на съпруга, която да му е равна по интелект. Искаше жена, която разбира всичко, което разбираше той. Която разбира *него*. Така и не я намери — до Урсула. Тя го зашемети. Не можеше да разбере как човек, толкова прозорлив политически, но с ограничено въображение като Джером, я е убедил да се омъжи за него. Лайънъл не схвана, че отчасти онова, което позволи на Урсула да си пробие път като жена в научната кариера, беше фактът, че отговаряше на всички условия за стабилна, предана съпруга. В началото на 60-те това, че не беше омъжена на трийсет и пет години, беше повсеместно забелязвано. За типа хора, които даваха редовен преподавателски щат, публикуваха статии, възлагаха класове и финансираха изследвания, една неомъжена жена в средата на

трийсетте *намекваше* нещо. Пръстенът на ръката и премахна всичко това. Също така, и това в никакъв случай не беше маловажно, Урсула *искаше* да вярва в брака си. Той беше важен за нея.

Не си легнаха веднага. На Урсула ѝ отне месеци докато му се довери. А на Лайънъл — да се примири с това, което щеше да представлява връзката им. Не мислеше за себе си като за типа мъж, който би имал секс с жената на друг, въпреки че бързо и невъзвратно вървеше натам. Затова му се наложи да направи няколко фундаментални ревизии на етическия си механизъм. Но се ревизира. И тя му се довери. И връзката им започна.

След аварията не си говориха почти три години. Видяха се само веднъж, мимоходом, в болницата, където всички бяха поставени под карантина, докато докторите преценят, че са неувредени от неизвестните енергии, изригнали по време на експеримента. Някой беше проявил благоразумието да изолира Лайънъл от другите, така че дори мимолетното им зърване в коридора онзи единствен път бе неочакван късмет. Или жесток обрат на съдбата. Лайънъл видя в него по малко и от двете.

В онези първоначални самотни и деморализиращи месеци в Хонконг това, което Лайънъл *искаше* повече от всичко друго, беше просто да *говори* с Урсула. Но знаеше как работи нейният ум — трябваше да изчака, докато тя е готова, колкото и дълго да отнеме това.

Отне две години и десет месеца. През май 1968 г. Урсула се появи в лабораторията на Лайънъл в Хонконг без предупреждение. Той дори не мислеше, че тя знае къде е.

В онзи ден тя постави условията. Не можеше да понесе да не го вижда никога. Но и никога нямаше да напусне Джером, не и след като той загуби част от себе си, за да спаси живота ѝ. Тъй че това беше сделката: щяха да се виждат, когато могат, но никога там, където един от двамата живее. Когато единият или другият отиде на удобно място по легитимен професионален повод, щяха да се свързват и ако времето позволява, да се срещат. Междувременно, колкото и дълго време да мине, нямаше да поддържат връзка. Ако в който и да е момент чувствата на единия към другия се променят, двамата щяха да приемат решението да приключат без въпроси или спорове.

Разбира се, всичко зависеше от Урсула.

Истината е, че и двамата разбираха, че това не би могло да продължи дълго. Рано или късно Урсула щеше да се отегчи от Лайънъл или да обикне отново Джером, Лайънъл щеше да срещне друга или да се отегчи от Урсула, или просто щяха да се уморят от изкривената логистика и връзката щеше да се изчерпа. Обаче това продължи десетилетия. Обикновено един уикенд в годината. Понякога два пъти годишно. Имаше промеждутъци, когато не се виждаха за повече от година, понякога две, веднъж дори три.

Всеки път, щом се срещнеха, Урсула казваше, че това би трябвало да е последната им среща, че вече ѝ идва в повече стресът, тревогата, раздвоеното сърце. Отнасяха се един към друг, сякаш се виждат за последен път. Толкова далеч от ежедневната интимност на един брак.

Не че Лайънъл никога не се увлече по друга. Правеше го, за кратко. Но никоя от тях не можеше изобщо да се сравни с Урсула. Стараеше се да не разсъждава над факта, че тя е съпруга на друг. Веднъж Урсула се опита да му обясни, че сексът с Джером е различен биологичен акт в сравнение със секса с него — че е триене и влага, а удоволствието от него е в бързината и неизменността му. Сексът с Джером беше математика. Сексът с Лайънъл беше физика. Джером беше смутен от пънчето на ръката си и настояваше светлините да са угасени, за да не може тя да го вижда, но това означаваше, че той също не можеше да я вижда. Урсула каза на Лайънъл, че ако главата ѝ бъде откъсната при някоя ужасна злополука, съпругът ѝ едва ли ще може да разпознае голото ѝ тяло на масата на съдебния лекар. Докато Лайънъл познаваше всяка част от нея, повърхност и дълбочина. Тя живееше живота си зад маска, която падаше само когато е с него.

При Лайънъл беше обратното. Подреждаше живота си така, че да е на разположение веднага. Затова щом получише изневиделица съобщение от Урсула да се срещнат в Прага, Буенос Айрес или Токио на определена дата, винаги можеше да е там. Когато беше с нея, знаейки, че всяка среща можеше да е последната, беше в най-добрата си форма, никога не сваляше гарда и неизменно беше грижлив, романтичен, спонтанен. Но не беше ли с нея, маската падаше и той навлизаше с експериментите си все по-навътре в съмнителен етически терен.

Прекара трийсет и пет години, правейки две неща — работа над машината на времето и чакане Урсула да позвъни. Не разви никакви други сериозни отношения. Позволи Урсула да стане всичко за него, но това означаваше, че интимната му връзка е ограничена до няколко дни в годината. Докато десетилетията отминаваха, това първоначално споразумение се превърна в целия му живот.

До деня, в който всичко се промени. Защото неговата машина на времето най-после бе готова за изпитание.

113.

Най-великият научен експеримент за всички времена бе извършен в пълен мрак.

На 2 февруари 2002 г. в 02:02 ч. Лайънъл включи своята машина на времето и се приготви да се отпрати шейсет секунди назад в миналото. Не знаеше какво би могло да се случи, ако се материализира в същото физическо пространство като самия себе си минута по-рано — а и не искаше да разбере, тъй като вероятно нямаше да е нещо добро. Затова конструира херметичен пашкул — безопасна точка на пристигане в жилището му в Шек О на седем мили разстояние.

Проработи. Той прекара една минута в миналото и се върна в настоящето една минута след като беше напуснал. Отпътува от лабораторията си в 02:02 ч. до дома си в 02:01 ч. и след това отново се появи в лабораторията си в 02:03 ч. Празнотата от една пълна минута беше преднамерена — за да остарее хронологично. Беше с една минута по-стар, но беше прекарал тази една минута в миналото. Нямаше никакви наблюдатели или записи.

После изпита усещане за *дежа вю* с вкус на калай, както когато се мъчиш да си спомниш адреса на дом от детството. Долови статичен, солен мирис във въздуха, който като че ли изобщо не можеше да измие от косата си. Но иначе, след тази кулминация на жизнения си труд, се чувстваше непроменен. Беше построил нещо невероятно, най-великото изобретение в човешката история. Но сега бе затруднен, защото крайният му план изискваше единствения елемент, който не можеше просто да изобрети — мен. Чакаше да се появи на вратата му.

Като много високофункционални технически гении, ако Лайънъл имаше план, можеше да постигне невъзможното. Но когато нямаше план, когато единственото, което можеше да прави, бе да чака, без да му се вижда краят, започваше да мисли за *възможното*. Например за онова, което би могъл да направиш с машина на времето.

Трийсет и четири години Лайънъл бе оставял Урсула да се свързва с него. По прищявка, за първи път й се обади той. Уговориха

си среща в една живописна странноприемница извън Неапол. Когато отвори вратата на стаята, по изражението на лицето ѝ разбра — тя наистина не можеше да го прави повече. Беше дошла да се сбогуват.

И тъй, докато лежаха в леглото и късното следобедно слънце грееше през отворения прозорец, Лайънъл каза на Урсула за пробива си. Заедно съставиха план.

Главната ѝ тревога беше, че Джером ще разбере за любовната им история и ще я използва, за да унищожи връзката ѝ с Ема. Дъщеря ѝ беше голямото неизречено между Урсула и Лайънъл. Говореха почти за всичко друго, освен за очевидната математика, очертаваща раждането на Ема. Урсула водеше двойствен живот, между две реалности, преданата съпруга и майка и пламенната, злочеста любовница. И това налагаше Ема да е на Джером.

Пътуването във времето реши много структурни предизвикателства пред поддържането на любовна връзка между двете полукълба. Ето как го направиха: Урсула щеше да отиде някъде сама, все едно къде, и да включи сигнално честотен маяк, който Лайънъл направи за нея. Нямаше ли прекъсвания за определено време, примерно три часа, щеше да изключи маяка и да изпрати на Лайънъл съобщение с пространствено-времевите му координати.

Веднага щом Урсула пратеше съобщението, щеше да я споходи спомен, все едно временно изплъзнал се от ума ѝ — прекарала е онези часове с Лайънъл. Той се е появил веднага щом маякът е бил активиран. Можеше да го прави където и да е. В хотел или странноприемница, в офиса, дори в собствената си спалня. Стига да бяха внимателни и точни, можеха да разполагат с време и време и време. Двата бяха учени, така че вниманието и точността не бяха проблем.

Повече от десетилетие се срещаха по тази схема, виждаха се по няколко пъти седмично, най-щастливите години в живота на Лайънъл. Понякога мислеше да посети себе си в миналото, да развие технологията по-бързо, за да може да има повече време с Урсула, докато все още не са остарели и не се нуждаят от фармацевтични стимули, за да се наслаждават на телата си. Но това изглеждаше неразумно. Опасно и глупаво. Все пак той беше учен, внимателен и прецизен.

А след това маякът остана изключен цяла седмица. После две. Три. Преди машината на времето можеха да минат без връзка помежду си година или дори две. Но сега той бе свикнал да я вижда почти всеки ден.

Но Лайънъл го биваше в чакането все пак. Чакал я беше почти целия си живот.

Отне малко повече от месец, преди да разбере, че Урсула е мъртва.

114.

Лайънъл изпадна в дълбока депресия. Всичко му изглеждаше безсмислено. Започна да се съмнява дали изобщо ще се появя. Може би пътуванията му във времето, за да се среща с Урсула, бяха изкривили неговата реалност. Може би очакваше някой, който никога няма да дойде.

След шест месеца на неспокойна летаргия Лайънъл състави нов план. Беше лоша наука, обратното на гениалното, но не му пукаше. След като Урсула си бе отишла, онзи мъж с маската, която носеше в нейно присъствие, най-доброто в него, също си бе отишъл. Останал бе само този, който беше без маска.

Последния път, когато бе видял Урсула, беше в деня, в който тя колабира в кухнята си и Джером бързо я откара в болницата. Умря шест дни по-късно с Ема до леглото си.

Лайънъл трябваше да вземе екзистенциално решение. Можеше да използва сигналите, които Урсула му бе изпращала в миналото, за да се върне и да се опита да излекува рака ѝ, преди да е пуснал корен. Но това щеше да означава да преправи нейните преживявания, които той вече бе променил. Резултатите щяха да са непредсказуеми.

До този момент пътуванията му назад във времето бяха съгласувани и привидно без последствия. Това беше друго. Това беше връзване на пространствено-времевия континуум на възли. И ефектът щеше да е огромен — можеше да спаси живота на жената, която обича.

Тъй че Лайънъл направи онова, което прави човек, когато е с разбито сърце и има машина на времето — нещо глупаво.

115.

Пътуването във времето ѝ го причини.

Не знам колко търпение имате за смътни обяснения на физиката на пътуването във времето, но трябва да изясня нещо: версията на пътуване във времето на Лайънъл не беше като тази на баща ми. Дватама измислиха как да изпратят човек назад в пространството и времето, но тръгнаха по категорично различни пътища. Два отделни пътя към целта.

Ето една съществена разлика. Аз се върнах преди собственото си раждане и неволно предизвиках разклоняването на нова времева линия от онази точка, но Лайънъл пътуваше във времето на собствения си живот до други местоположения на планетата. Което означаваше, че съществува едновременно на две места в един и същи момент във времето.

Затова му отне повече време, докато разбере онова, което аз научих веднага — пътуването във времето влияе зле на човешкия мозък. Тялото ти може да се справи повече или по-малко, но умът ти се бори с когнитивния дисонанс.

Отначало всичко изглежда наред. Мозъкът се справя много добре с когнитивния дисонанс. Може да се твърди, че това е главното му предназначение. Сетивата ти поглъщат с убийствен бяс от информация всеки миг, в който си в съзнание, и мозъкът ти трябва да организира всичко това в съгласуваност, за да можеш да функционираш. Позволява ти да се съсредоточиш, изтласква ненужни стимули към периферията и обработва огромни глътки сетивни данни със зашеметяващи евристични трикове.

Като филмите. Знаете как действат филмите, нали? Това, което виждате като движещ се образ, е всъщност серия от последователни неподвижни кадри, които мозъкът ви интерпретира като движение благодарение на зрителното упорство и на стробоскопичния ефект. На изумителната способност на мозъка ви да съчетава данни се дължи това, че една картина може да изглежда страхотно реалистично от

разстояние, но отблизо се разпада на бучки пигмент върху платно. Или как индивидуалните инструменти на оркестър се сливат в симфония.

В своя вариант на пътуване във времето Лайънъл не искаше мозъкът му да съхранява симултанни спомени за едно и също време *по* едно и също време. Той преживяваше пътуванията си до миналото като събития в настоящето. Винаги се връщаше до настоящето след същото количество време, което прекарваше в миналото — ако напуснеш настоящето в 20:00 и прекараше два часа в миналото, връщаше се в 22:00. Боравеше с времето по този начин, за да може да старее правилно, но и защото така от мозъка му не се изискваше да се огъва под тежестта на преживяванията. Когато се върнеше в настоящето, споменът за миналото не се *усещаше* като миналото.

Усещаше се като че ли се е телепортирал до друго местоположение в друга времева зона. Просто тази времева зона беше в миналото. Така че спомените му поддържаха точна хронология.

Но не и тези на Урсула.

Лайънъл не записваше преживяванията си едно над друго, но тя — да, и това унищожи ума ѝ. Влизащите в конфликт времеви линии разяждаха структурната цялост на невралните ѝ прегради. Те просто се мъчеха да опазят брака ѝ, като използваха само часовете, за които вече знаеха, че са безопасни, но всеки път, когато Лайънъл се върнеше да я види, мозъкът на Урсула наслагваше нов спомен върху стария.

Непосредственият ефект беше пренебрежим. Кумулативният ефект обаче беше опустошителен. Гениалният ѝ експанзивен ум, който най-много го привлече към нея, който я правеше това, което е, се развали. Никое човешко същество не беше преживявало нещо подобно преди — да преразглежда малките пакетчета на спомените си отново и отново и отново. За да се справи, мозъкът ѝ, като биологичен орган, започна да образува невритични плаки, подобни на протеиновата структура на анормалните неврофибларни възли на болестта на Алцхаймер. Те покриваха с кора онова, което той интерпретираше като увреждане на сивото вещество.

Докато поддържаха романтичната си връзка с пътуване във времето години наред, тези невритични плаки, уникални в човешката неврология, защото положението ѝ беше уникално в човешката история, се втвърдяваха в отрова — злокачествени ракови клетки, заровени дълбоко в центровете на паметта на мозъка на Урсула. Не

влияха на ежедневната ѝ дейност, докато не надраснаха гнездото си и плъзнаха да си търсят ново местоживелище.

Урсула знаеше, че губи. Усещаше как острият ѝ, сложен ум се разпада като занемарена барака в задния двор. В последните си месеци беше поддържала срещите им кратки и плътски, за да прикрие истината от Лайънъл. Никога не му каза, че е започнала лечение с химиотерапия. Притесняваше се от това какво би могъл да направи.

Познаваше го добре.

116.

Посред нощ е на другата страна на планетата, а докато аз пътувах до Сан Франциско, летях до Хонконг и сменях времеви зони, Пени бе имала няколко дни да мисли за всичко, което се случи. Какво ли прави точно сега? Отвори ли книжарницата, посреща ли клиенти, зарежда ли рафтове, поръчва ли стока, дали се държи сякаш всичко е наред? Дали спи кротко, или изобщо не спи? Отсъствието ми по-лоши ли прави нещата, или по-добри? Как мога да ѝ докажа неопровержимо, че Джон никога повече няма да се върне?

Нуждая се от отговори, но това, което Лайънъл ми дава, е просто информация. Очаквах Лайънъл Гъотрайдер, който умря през 1965 г., самоотвержения гений мъченик, неговите грешки, провали и скърби, бронирани със задна дата в биографични баналности. Но тук, в този свят, те са си просто грешки, провали и скърби. Лицето му не е лице на статуя. Лицето му е на похабен от времето човек. И колкото повече говори, толкова по-малко му вярвам.

Може би Пени щеше да знае как да реагира на изповедите му. Може би тя щеше да покаже подходящата смес от съчувствие, почитание и любопитство. Може би щеше да му повярва. Поне онази Пени, която съществуваше, преди аз да се появя в живота ѝ. Дали в нощта си с Джон не е създала нова версия на реалността, както направих аз, пътувайки във времето, версия, в която е толкова различна от жената, която срещнах в книжарницата, колкото аз съм от Джон.

Не ти трябва пътуване във времето, за да разбиеш един свят.

Но помага.

117.

Това, за съжаление, не е разказът как Лайънъл Гьотрайдер излекува рак. Това е разказът как най-умният човек, живял някога на земята, не успя да спаси любовта на живота си — и какво му причини този провал.

Лайънъл беше физик и инженер, не онколог, не генетик. Геният му имаше граници. Следващите осемнайсет месеца прекара в опити да лекува рака или поне да забави напредването му. Не успя да го постигне. Може би ако беше опитал няколко десетилетия по-рано. Но дори великите му прозрения в механиката на пътуването във времето се случиха в четиридесетте и петдесетте години на живота му. Следващите десетилетия бяха за премахване на логистични бариери. Приключи конструирането на своята машина на времето през 2002 г. и прекара следващите дванайсет години в любовне с Урсула и самолечение, за да бъде физически способен да се люби с Урсула. Най-добрите му години бяха зад него. Все пак опита.

Най-ефективната му идея беше да използва нанотехнологични хибридни бактерии, които да ядат ракови клетки. Проблемът беше, веднъж задействани, да ги накара да различават увредените клетки от здравите им съседки. Но понякога нанитата просто продължаваха да ядат, развили вкус за човешка плът, затова трябваше да бъдат внимателно контролирани.

Лайънъл се върна до последното си посещение при Урсула. Не искаше да бъде на същото място в същото време като себе си и използва крайната точка на сигнала като своя начална точка. За Урсула той просто изчезна за миг и се върна състарен с две години.

Тя веднага разбра какъв е планът му да спаси живота ѝ... и го отхвърли. Умът ѝ си беше отишъл и нямаше да се върне. Живот без ум не я интересуваше. Молеше го да не идва повече. Дори и да откриеха точния момент, в който рактът се е появил в хипокампуса ѝ, закътан дълбоко в средния ѝ темпорален лоб, трябваше да се върнат няколко години по-рано. А тя се нуждаеше от щастливите си спомени. Не

искаше да ги замени със спомени за отчаяните му и вероятно безплодни усилия да я излекува. Искаше да умре кротко с каквото бе останало от великолепия ѝ някога мозък, докато лежи в легло и си спомня за моментите им заедно. Тялото му и нейното тяло, свързани по начин, който придаваше смисъл на живота ѝ, макар да беше таен смисъл, скрит смисъл, срамен смисъл. Отнемеше ли ѝ Лайънъл онези спомени, това щеше да е далеч по-опустошителна ампутация от онази, която Джером бе преживял десетилетия по-рано.

И Лайънъл ѝ обеща да не се връща повече. Плакаха, целунаха се, сбогуваха се.

Веднага щом се върна в настоящето, той отново пое назад. И още веднъж. И още. И още и още и още и още и още. Загуби броя на връщанията си до същия онзи момент. Но не защото ѝ бе обещал — имаше технически причини да не може да се върне по-назад от последния им ден заедно. Всеки път опитваше различен подход да убеди Урсула да му позволи да се опита да я излекува. Всеки път тя отказваше. Всеки път плачеха и се целуваха и се сбогуваха, и всеки път той опитваше отново.

Върна се и я принуди да приеме лечението и лечението се провали и тя, все едно, умря, а последният ѝ спомен за него беше спомен за измяна и гняв. Опита отново и отново я принуди и пак се провали и тя умря в ръцете му, мозъкът ѝ разяден от излезли извън контрол нанита, Лайънъл трескаво се опитва да ги деактивира, преди да са я изляли цялата и да заразят и него. Опита отново, отново се провали, отново опита, отново се провали и всеки път Урсула ставаше все по-зле, по-объркана, по-дезориентирана, по-малко присъстваща, по-малко себе си. Съпругът и дъщеря ѝ просто мислеха, че това са опустошенията от болестта ѝ. За тях, затворени в линейно време и в неведение за хроничното пренастройване на преживяването ѝ от страна на Лайънъл, изглеждаше, че тя просто се разболява все повече, много бързо.

И тъй, за първи път в живота си Лайънъл Гъотрайдер се предаде. Върна се за един последен път и Урсула беше развалина, защото той я направи развалина, тъй че просто я поддържа в обятията си и ѝ каза, че съжалява. Плакаха, целунаха се и се сбогуваха.

Този път той остана в миналото. Урсула колабира в кухнята на другия ден и Джером бързо я откара в болницата. Умря шест дни по-

късно с Ема до леглото си.

Лайънъл отиде на погребението, говори за първи път с Ема, опита се да се извини на Джером, а когато всичко свърши, върна се в настоящето. Преди това най-дългото му време в миналото беше около три часа. Последното му пътуване продължи малко повече от седмица.

Обичаш някого в течение на петдесет години и после той умира. Хората говорят за скръбта като за празнота, но тя не е празна. Скръбта е пълна. Тежка. Не е отсъствие, което да запълниш. Тежест, която да изтласкаш. Кожата ти е закачена на куки, приковани за груби канари, направени от бъдещето, което си мислил, че ще имаш. Как да спреш петдесетгодишна любов да не се вгорчи в змийско ухапване, превръщащо собственото ти сърце в заплаха, теглейки отровата нагоре-надолу по теб.

По дяволите, не искам, но неволно мисля за баща си. И какво е почувствал, когато майка ми умря. Защото, разбира се, така и не попитах.

Помня как седмица след смъртта ѝ намерих на кухненския плот десетина печени сандвича със сирене — от всеки отхапано само веднъж. Хвърлих ги в модула за органично разпадане и поклатих глава колко погълнат в себе си беше баща ми — може да разплете загадките на пътуването във времето, но не може да си пусне синтезатора на храна.

Сега разбирам. Не беше прахосване. Беше копнеж. Опитваше се да пресъздаде храна, която жена му беше правила трийсет години. Но машината не можеше да докара същия вкус. Дори нещо толкова банално като един сандвич се оказва изпълнено с тъга.

Баща ми прекара живота си в сянката на Лайънъл, а аз прекарах своя, оценявайки го като недостоеен да бъде сравняван с Гьотрайдер. Едва сега го разбирам заради онова, което *не направи*. Не използва своята машина на времето. Не се върна назад. Не я спаси. Каквато и болка да изпитваше, той *живя* с нея. Притежаваше вътрешен компас, който липсваше на Лайънъл. На мен също.

Когато майка ми умря, четири месеца дяляха баща ми от научния триумф, за който се беше трудил през целия си живот. Единственото, което му беше останало, бях аз. И дори това да е без значение, дори никога да не се е случвало, дори единственото място, където тази

болка все още съществува, да е в спомена ми, оказва се, че баща ми най-сетне ме научи на нещо за любовта.

118.

Веднъж, на вечеря в малко бистро в околностите на Клермон-Феран, след ден, прекаран в скитане по овъглените конуси на вулканичната верига Шен де Пюи, Урсула обясни на Лайънъл концепцията си за реалността, докато ядеше десерт. Според нея реалността не е конкретна, а хлабава и желатинова като крема брюле, който ядеше. Повърхността ѝ е кристална, но е просто твърда, тънка коричка, която задържа меките вътрешности на място. Прониже ли се, тя се пропуква на раздрани късове, щом вътрешностите се изсипят навън.

Лайънъл ми призна опасението си, че онова, което е причинил на времевата линия, е ускорило системен провал в самата реалност. Започна, защото двама души искаха да имат малко време заедно. Но завърши с това, че единият не можеше да изостави другия. Връщането до същия момент във времето отново и отново е като многократно почукване с нокът по една точка на огледало. Достатъчно ли е, за да се счупи огледалото? Вероятно не. Но как изобщо човек би могъл да разбере дали причинява незабележимо увреждане на структурната му цялост?

Какво става, ако твърдата кожа на реалността се пробие? Какво излиза навън?

Знам, че съществува по-добра версия на този свят, защото живях там и видях несънуваните ѝ чудеса. Но това не означава, че няма лоша версия на този свят, която чака в двора и се надява някой да остави задната врата незаключена.

Твърде сдържан ли съм? Хайде да съм по-ясен — несънувани ужаси, това излиза навън, когато твърдата кожа се разкъса.

Щом една-единствена грешка, която направих преди пет десетилетия може да предизвика цяла една нова реалност, какво ли са причинили всички грешки на Лайънъл в пътуванията му назад във времето на света? И на мен?

Имам въпрос, който ме гложди, откакто той започна да ми обяснява всичко това. Един от онези въпроси, които трябва да зададеш, макар да знаеш отговора.

— Последния път, когато отидохте в миналото — питам, — кога *точно* се върнахте?

Лайънъл проверява данните на часовника си. Казва ми, че се е върнал преди пет дни в онова, което щеше да е било ранната сутрин на последната ми неделя в Торонто.

Макар вече да знам отговора, мраз пронизва мускулите и органите ми. Когато Лайънъл е опътувал обратно, за да види Урсула за последен път и да остане до погребението ѝ, го е нямало много по-дълго от когато и да било преди. Седмица в миналото не е като да почукаш по огледалото с нокът. А е като да го удариш с чук. Твърдата черупка се беше пропукала и нещо се бе изсипало навън_ — Джон._

Когато Джон се събуди в леглото на Пени, а аз изчезнах, беше неделя сутринта.

Не аз бях изгубил контрол, както си мислех. Машината на времето на Лайънъл ми го бе причинила.

119.

Всичко това е някак твърде сбъркано, твърде мрачно, твърде тъмно, твърде рисковано. Лайънъл Гъотрайдер бе изобретил пътуване във времето и го беше използвал, за да има любовна връзка. Не съм физик или философ, аз съм само един архитект на думи, не съм нищо особено и това е непонятно за мен. Искам да съм в леглото на Пени, да се излежавам сутринта, да се придумваме един друг кой да направи кафето, да размишлявам дали съм физиологично способен отново да правя секс, без първо да отскоча до банята. Не искам да бъда тук. Искам да съм у дома.

А вече мога да си ида у дома — трябваше да докажа на Пени, че не съм луд. Е, добре, Лайънъл Гъотрайдер е жив и да, нарцистичен и странен е, но достатъчно гениален, за да изобрети машина на времето. Тъй че мисията изпълнена.

Ще кажа едно вежливо, но сърдечно „довиждане“ на Лайънъл и ще се разберем да продължим този разговор скоро. Ще отида направо до летището, ще платя колкото струва, за да отлетя веднага обратно за Торонто, и по време на полета ще преговоря какво точно да кажа на Пени, за да си върна доверието ѝ. Ще говоря със семейството ми и ще се съглася да приема каквато психологическа помощ смятат, че ми е нужна, за да престанат да се тревожат за мен и не знам, може би това ще задържи Джон надалече и да, съзнавам, че звучи смътно и неуверено, но все едно — получих това, за което дойдох, и вече съм приключил.

— Благодаря, че ми показахте това — казвам. — Но мисля, че е време да си тръгвам.

— Съгласен съм — казва Лайънъл. — Няма смисъл да се отлага повече. Генетичните ви данни вече са интегрирани в трансмисионната матрица и всички системи са активирани.

— За какво говорите?

— За връщането ви — казва Лайънъл.

— Връщането ми къде?

— Да пренастроите времевата линия. Да върнете нещата така, както трябваше да са. Знам, че съм предизвикал малки вълни, като я използвах за лични цели, но вие сте този, който го започна. Вие направихте първата пукнатина в черупката на времето. Експериментът ми трябваше да е успешен. Урсула трябваше да е избрала мен. Нищо от това не трябваше да се случва и вие можете да го поправите. Вие можете да се спрете да не развалите всичко.

— Лайънъл. Не отивам никъде, освен у дома.

— Но сте *длъжен*. Дължите го на света. Дължите го на мен. Това не е моят живот.

— Вижте. Трябваше да ви го кажа веднага. Вашият експеримент трябваше да е успял, да, и трябваше да сте захранили бъдещето, което така и нямахме. Но вие не доживяхте, за да го видите. Вие, Урсула, Джером и всички други в лабораторията онзи ден през 1965 г., всички вие умряхте седмици след експеримента. Радиационният поток, който открихте и оправихте след аварията? В моя свят той ви уби. Той уби и Урсула. Не получавате „и после заживели щастливо“. С нея никога повече не се видяхте.

— Това ли е? — казва Лайънъл. — Това ли е най-доброто, което получавам? Наградата ми е да похабя целия си живот в чакане да я видя? Не. Не стига. Предпочитам да умра, знаейки, че трудът ми е променил света.

— Разбирам. Мислил съм как бих могъл да поправа нещата. Връщам се до аварията и я предотвратявам, после се връщам в моята времева линия точно един ден по-рано и правя един прост, различен избор. Бих могъл дори да спя с нея и стига тя да не забременее, всичко би било наред. Знам, че звучи безсмислено за вас, но това, което казвам, е, че разбирам — когато имате технологията... промяната ви обсебва. Толкова чисто и лесно изглежда в ума ви. Промени точно това дребно нещо и останалото ще се оправи. Но няма. По-объркано е, отколкото мислите. Нямате контрол. Можете само да унищожите. Е, писна ми да унищожавам. Искам вече да *права* неща. Знам, че е егоистично да държа света, от който дойдох, изгубен завинаги. Но не е по-егоистично от, съжалявам, факта, че сте държали всички свои изобретения заключени в този мавзолей, когато сте могъл да промените света. Ама не го ли разбирате? Вие вече можехте да сте всичко, което мислите, че би трябвало да сте бил. В моя свят сте

мъртъв от петдесет години. Разкрийте всичко, което скалпват тук, няма да ни даде всичко, което можеше да сме имали, но е страхотно начало. А пътуването във времето няма да го направи по-добър. Ще го направи само по-лош.

— Много съжалявам, че чувам това.

— Дори да мислех, че това би поправило нещо, а не мисля, не мога да предам семейството си. Мама, татко и сестра ми. И Пени. Не мога да заменя Пени за когото и да било. Няма.

— Надявах се да не се стигне до това — казва Лайънъл. — Но моля, не забравяйте, че вие поставяте четирима души над седем милиарда.

Докосва часовника си и с плавно движение бодва въздуха в моя посока. И всичко се разпада.

120.

Плосък квадрат е надвиснал над мен, показва зърнисто зеленикаво изображение на Пени, спяща в леглото си. В стаята стоят две жени, лицата им са покрити с кожени маски и изпъкнали очила за нощно виждане. Държат брадви като за цепене на дърва.

Трета маскирана жена поставя видеокамера на гардероба. Носи някакъв контейнер и виждам, че се суети с крана му, докато другите две, стиснали брадвите, наблюдават спящата Пени.

Нямам никакъв план, само отчаяна паника, тъй че се хвърлям към Лайънъл, но не мога да го достигна. Той прави нов жест във въздуха и изведнъж съм притиснат на студения бетонен под. Не мога да се движа. Едва мога да дишам.

— Локализирано гравитационно поле — казва Лайънъл. — Подобно на системата в гривните на краката ми. Вървя в три четвърти от земната гравитация. Това, което вие усещате, е четворна земна гравитация. Не си правете труда да се опитвате да се движите. На тези гравитационни нива кръвта не тече правилно до мускулите и мозъка ви. Дори да успеете да се надигнете, сухожилията ви няма да издържат. Крайниците ви ще се откъснат и става много кърваво.

Опитвам се да проговоря, но езикът ми е като гира в устата. Успявам само да се запеня.

Реещият се във въздуха екран се намества в полезрението ми на нивото на пода. Още два екрана се появяват, също показват зеленикави изображения на спални, едната на родителите ми, спящи един до друг, другата на Трета, която спи сама. Камерите са поставени на стационарни предмети, три маскирани и с очила жени до всяко легло, две държат брадви, една държи контейнер, също като в спалнята на Пени.

Неканената гостенка с контейнера в стаята на Трета завърта крана и изтича някакъв газ. Разбирам го, защото облакът молекули изкривява картината на нощно виждане и тя искри като фея, пръскаща

вълшебен пращец над спящо дете. Само че тези феи носят гумени маски и държат дърварски брадви.

— Това е транквилизиращ агент — казва Лайънъл. — Никакво когнитивно увреждане при тези дози, но няма да се събудят, докато не са тук в Хонконг.

Но нещо не тръгва според плана в спалнята на Пени. Газовият контейнер не действа добре и жената се мъчи да отвори кранчето. Няма звук с образа, тъй че не мога да чуя какво събужда Пени.

Трите неканени гостенки я поглеждат едновременно. Съдейки по отворената ѝ уста, тя пици. Изпитвам прилив на гордост, когато Пени се задейства като проклет шампион. Скача от леглото, грабва лампа и я запокитва към нападателките. Но лампата е включена към стената и отскача назад, без да удари никого. Те обаче трепват, което дава на Пени секунда да се хвърли към стената, рамото ѝ се удря в ключа на лампата. Ако това е планът ѝ, а не тъп късмет, добър е, защото носят очила за нощно виждане и рязкото изригване на светлина ги заслепява. Зеленикавият образ прещраква в пълен цвят и Пени зяпва ококорена в трите безумно маскирани фигури в спалнята ѝ.

Взима стъписващо дръзко решение да не побегне, което, уверявам ви, аз щях да направя в тази ситуация. Вместо това дръпва рязко огледалото с тежка рамка от стената и го разбива в главата на най-близката жена с брадва. Тя пада сред душ от нащърбени парчета сребро, а другите две смъкват очилата си. Онази с контейнера се суети с кранчето, мъчейки се да се придържа към плана. Другата жена с брадва е между Пени и вратата, но я задържа онази, която Пени удари — тя се мята на пода, счупените парчета стъкло режат кожата ѝ.

Втората жена с брадва явно очаква, че Пени ще тръгне към вратата, затова реагира бавно, когато вместо това Пени се хвърля към леглото. Замахва с брадвата си. Пени се снишава и острието на брадвата се врязва в стената, засяда в зидарията, поради което, предполагам, хората обикновено не се бият с брадви.

Докато брадварката се мъчи да изтръгне сечивото от стената, Пени замахва и я удря с всичка сила в стомаха. Жената се огъва и повръща. Мъчи се да смъкне маската, за да не се задави в собствения си бълвоч.

Първата с брадвата троши рамката на огледалото, кожата ѝ е раздрана и кървава, и идва към Пени с брадвата си.

Но Пени вече е измъкнала пистолет от чекмеджето на тоалетната масичка до леглото си.

Бъркал съм много пъти в онова чекмедже да ровя за презервативи, а веднъж-дваж заех чифт от твърде малките ѝ чорапи, и знам, че там никога не е имало пистолет. Докато не срещна Джон, предполагам.

Пени дръпва спусъка. Трудно е да пропуснеш толкова отблизо и рамото на първата с брадвата се пръска в порой от кръв. Тя залита напред, удря главата си в острия ъгъл на масичката и рухва в краката на Пени, инертна маса.

Дори без звук, докато гледам реещия се екран, е ясно, че стрелбата променя развитието на събитията в стаята. Пени стреля в брадварката, която повърна в маската си, и коленната ѝ капачка някак си се взривява. Пада като марионетка с отрязани конци.

Третата жена престава да се ебава с кранчето и хвърля тежката метална туба по Пени. Тя я блокира с ръка, но явно боли ужасно и — още по-ужасно — разсейва я за миг, колкото е нужно на жената, за да скочи през стаята и да я удари с юмрук в лицето.

Зашеметена, Пени се опитва да се прицели, но третата жена извива ръката ѝ, докато пусне пистолета. Блъска Пени на пода с коляно, забито в гърба ѝ, за да я прикове.

Не мога да си представя нещо по-лошо от това да наблюдавам как жената, която обичам, крещи беззвучно за помощ, която не мога да ѝ дам, защото дори да можех да се движа, съм на 12 550 км оттам. Но скоро ще разбере точно какво е по-лошо.

Жената с пръснатото коляно става, закрепва се на здравия си крак, разбитият се влачи зад нея. Вдига брадвата си и замахва с нея, с тъпия ръб надолу, към главата на Пени.

Светлината угасва в очите на Пени. Тя се отпуска.

Няма звук, но безшумният удар на здрава стомана в коса, кожа и кост е като облак бръсначи, кръжащ из вените и артериите ми. Опитвам се да изкрещя и това, което постигам, е само хриплив гърлен стон. Аз съм страх и омраза. Аз съм насилие и мъст.

Жената вдига брадвата за нов удар, но другата ѝ казва нещо, което я спира. Двете гледат към камерата на гардероба. Едната проверява пулса на Пени и вдига палци към камерата. Другата я изключва.

Екранът е пушлив и мътен. Другите два показват мама, татко и сестра ми в безсъзнание, извличат ги от леглата им и ги отнасят. Усещам сълзи да бликат в очите ми, но силната гравитация прецаква вътрешната им структура. Издуват се странно и се пръскат от очите ми като водни мехури по паваж.

— Извинения за това — казва Лайънъл. — Никой не трябваше да пострада. Тези оперативни служители са от доста странен японски апокалиптичен култ и макар да се стараят, понякога са трудно удържими. В същината на мирогледа им има нещо малко прекалено фаталистично, за да са наистина успешни служители. За щастие всички са живи. Ще бъдат на частен самолет за Хонконг до час.

Яснота прочиства ума ми. Страхът си е отишъл. Омразата си е отишла. Нямам никакво насилие, никаква мъст, никакви цели, никакви планове, никаква надежда. Почти е облекчение, да знам, че не се налага повече да взимам решения — просто трябва да направя каквото Лайънъл казва.

121.

Гравитацията се връща до нормалното, но сякаш не мога да се отлепя от пода. Лайънъл запалва машината на времето, жестикулира енергично като смахнат диригент на невидим оркестър. Сякаш изобщо не се притеснява, че бих могъл да скоча и да го пребия до смърт. И е прав. Цялото ми тяло е изтръпнало, а дори и да не беше, няма да направя нищо, което още повече да застраши мама, татко, сестра ми и жената, която обичам.

— Ето какво ще стане — казва Лайънъл. — Вие се връщате на 11 юли 1965 г., за да спрете себе си да sabotирате експеримента ми. Времевата линия ще се върне в правилното си русло. Всичко това, последните петдесет години, ще бъдат поправени.

Гледа ме отгоре учуден, че все още лежа на пода.

— Настроих гравитацията ви до нормалното. Вече можете да станете.

Всъщност имам чувството, че мога да скоча достатъчно високо, за да докосна извития таван на 23 м над мен. Но не го правя. Просто се надигам.

— Искам само да поправите грешката си — казва той. — Всяко човешко същество на планетата, включително четиримата, за които сте толкова загрижен, живеят погрешен живот. Щом нещата станат, както трябва да са, животът им ще е под съмнение. Както и смъртта им. Защото в *правилната* времева линия те ще имат друг живот и друга смърт, а този живот и тази смърт няма изобщо да съществуват. Ако се наложи да бъдат пожертвани, за да направите правилното нещо, това дори не би било убийство. Не можете да убиете фикция. А всеки на тази планета живее една ужасна фикция, която трябва да бъде пренаписана. От вас.

— Просто очаквах толкова много повече от вас.

— Чувството е взаимно — казва той. — Изглеждахте много по-умен преди.

— Какво, преди два часа, когато мислех, че сте най-великото човешко същество, живяло някога, вместо негодника, който отвлече всички, които обичам, и изкриви времепространствения континуум, за да може да се чука с жената на друг?

— Не — казва той. — *Преди.*

Бърка в джоба на панталона си и вади стара полароидна снимка със смачкан ръб. Връчва ми я.

Снимката е на мен с Лайънъл. Но не Лайънъл, който стои пред мен. Лайънъл от 1965 г. А аз... аз изглеждам точно като сега. Дори нося същите дрехи.

— Тази снимка беше направена на 13 юли 1965 г — казва той. — Два дни след злополуката включих Двигателя отново за първи път. И вие се появихте.

122.

Взирам се в снимката. Очевидно би могла да е фалшифицирана. Нося точно това, което нося, но той ме сканира по-рано. Лайънъл построи машина на времето — би могъл да направи един фалшив полароид. Но не изглежда фалшива. *Усещането* е за стара. Усещането е за снимка, направена преди петдесет и една години.

— Ще се върнете на 13 юли 1965 г. в 04:38 ч. — казва Лайънъл. — Моментът, в който отново включих Двигателя. Предишното ми аз ще последва указанията ви, за да ви помогне да прескочите последните два дни назад до 11 юли 1965 г., няколко мига преди аварията. Устройството ми може да се справи с по-малки интервали във времето дори без да последва радиационната следа. Но също така има вторична система за безопасност, засичаща матрица, която да проследи всяка радиация, все още в атмосферата, от първоначалното ви пътуване назад във времето. Ще се погрижите експериментът ми да е успешен и ще се върнете в настоящето с възстановен свят.

— Значи нося ви технологията, която ви е нужна да ме изпратите назад в последната отсечка на пътуването ми, и *вашето* аз в 1965 г. просто го приема?

— Вече бях заключил теоретично, че лицето, което видях в лабораторията си онзи ден, е пътешественик във времето. Тъй че появата ви просто потвърди невъзможната ми хипотеза. Освен това приличахте на човек, който знае какво прави, а честно казано, след като трудът на живота ми се срути около мен, оказа се, че малко указания няма да са ми излишни.

— Може би се връщам и ви убивам с голите си ръце.

— Е — казва Лайънъл, — не изглеждате толкова интелигентен, колкото очаквах, но май схващате достатъчно за каузалността, за да разберете, че това би имало непредвидими последствия. Ами ако заради моята смърт в 1965 г. Пенелопе изобщо не се роди?

— Имам чувството, че това е добър момент да ви кажа „майната ти“.

— Ако това ще ни помогне да продължим, моля.

— Майната ти.

— Готов ли сте? — казва той.

— Веднага?

— Няма по-добър момент от настоящето.

Вдигам машината на времето, която е изненадващо лека.

— Трябваше да я направя лесна за носене — казва той. — И достатъчно лесна за опериране. Дори за такъв невежа за пътуването във времето, какъвто бях някога.

Лайънъл обяснява как работи и е наистина просто. Опасно просто. Черни мисли кипват в ума ми. Връщам се назад, за да се погрижа Лайънъл Гьотрайдер изобщо да не се роди. Или се спирам да почукам на вратата му само преди няколко часа. Обръщам се, отлитам обратно и намирам друг начин да си върна доверието на Пени. Само че, разбира се, вече съм наясно, че Лайънъл ме е чакал подготвен да направи каквото трябва, за да ме принуди да направя каквото иска. А я има и снимката. Знам, че е извратено, но не мога да го избегна — цикълът трябва да се затвори.

Сектор от пода се отдръпва и се издига платформа. На нея има друг Двигател Гьотрайдер... или всъщност, както обяснява Лайънъл, *това* е оригиналният. Устройството, което видях в къщата му, е дубликат. Това е оригиналният прототип, който е работил непрекъснато от 1965 насам. Виждам, че компонентите му изглеждат много по-стари от усъвършенствания в къщата. Роботизирани ръце свързват Двигателя с машината на времето и Лайънъл надвисва над тях, проверява работата им като изкуфял учител в детска градина.

Ако изглеждам неуместно спокоен, то е само защото съм парализиран от адреналина на ужаса. Непрекъснато си представям Пени на пода в спалнята ѝ, тъпият край на брадвата удря черепа ѝ. Може вече да е мъртва. Дори и да измисля как да я спася, как може тя изобщо да ми прости тепърва? А ако не направя каквото иска, Лайънъл ще ги убие всички, мама, татко, сестра ми, любовта ми, и все едно, няма да имам причина да живея в този свят.

Твърде болезнено е да мисля за Пени и семейството ми, невъзможния избор между това да позволя да бъдат убити или да позволя да бъдат изтрити, така че мисля за света, който той иска да върна. Летящи коли и работи слуги, и храна на таблетки, и Дейша и

Шао и Ашер, и телепортация, и Хестър, и реактивни раници и Меган, и движещи се тротоари и Табита, и лъчеви оръжия и ховърборди, и Робин и космически ваканции, и лунни бази, и баща ми. Наистина ли имам правото да отсъдя кой свят заслужава да съществува? Ако всичко върви според плана на Лайънъл, онзи свят ще се насложи над този свят и единственото, което ще остане, е споменът ми за една реалност, която никога не е трябвало да бъде.

Но знам едно-друго за дефектните планове.

Лайънъл е толкова по-умен от мен и е имал много повече време да обмисли всичко това. Допускам, че има добро основание да ми връчи машината си на времето сигурен, че ще я използвам както той очаква. Но щом се върна там... ако се появи по-добро решение, ще го взема, дори и да не разбирам напълно последствията. Да си го кажем честно, никога не съм ги разбирал.

123.

Машината на времето на Лайънъл е компактна и без излишни джаджи. Има просто контролно табло на капака, който се отваря, за да се видят микроскопичните ѝ вътрешни компоненти, но иначе е херметично затворена. На Лайънъл не му се налага да впечатлява финансиста или да вдъхва благоговение у клиенти. Не му беше нужно устройството му да изглежда страхотно. То трябваше просто да изпрати едно лице назад във времето.

Лайънъл извършва последна диагностика, а аз започвам да се събличам. Той ме поглежда озадачен.

— Какво правиш?

— Не трябва ли да си сваля дрехите? — казвам.

— Не. Що за извратеняк би те накарал да пътуваш във времето гол?

— Баща ми — отговарям. — Там, откъдето идвам, той изобретява пътуването във времето.

— Професорът? Интересно. Значи не е успял да реши пространствено-времето прехвърляне на неорганична материя. Има някои последици, свързани с това, разбира се, забавя пътуването значително, но би решило проблема с мигновеността...

Лайънъл докосва часовника си и махва рязко във въздуха, забелязал нещо. Бих могъл да му обясня за плътните кожени костюми, но не се чувствам особено отзивчив точно сега.

— *Моят* баща беше параноик — казва той. — Имам предвид клинично. През повечето дни беше любезен, суетлив, угрижен човек. Но понякога се връщахме от училище и заварвахме един мърморещ безумец, който ни караше да седнем с братята ми в кухнята и почваше да обсъжда с изплашената ми майка дали няма да е по-хуманно да убие всички ни, вместо да позволи да бъдем преследвани от кой знае какви нечестиви сенки. Майка ми сигурно е била единствената еврейка, изпитала облекчение, когато нахлуха нацистите. Най-после параноята на баща ми бе напълно оправдана. И все пак, въпреки цял живот

подготовка за преследванията, той се справи зле. Планът му беше глупав и всички, които взе под закрилата си, бяха убити.

— Но вие оцеляхте, защото се доверихте на краля на Дания. Знаем историята. Всеки я знае.

— *Кралят?* На *баща си* не се доверих. Страдаше от заблуди, а аз бях достатъчно разсъдлив, за да откажа. Защо мислите, че има нещо общо с краля?

— Защото точно това казахте на един свой стар съученик на погребението на Нилс Бор. Той написа книга за това. Всеки, с когото изобщо сте говорили за каквото и да било, написа книга за вас.

— Появата ми неканен на погребението му беше суетност. Млад бях и твърде лесно се впечатлявах. Бор имаше някои прозрения, някои идеи, но *построй* ли той изобщо нещо? Не. Обичаше да вижда името си във вестника. Определено не помнеше моето. Просто студент, комуто някога преподаваше. Нечий живот, който някога спаси.

— Лайънъл, разбирам, че нямате никого другого, с когото да си говорите. Но тъй като заплашвате да убиете семейството ми и жената, която обичам, всъщност не изпитвам желание да ви слушам.

— Жената, която *обичаш*? Това шега ли е? Запозна се с нея преди две седмици. Наистина ли си мислеше, че не бих си направил труда да науча всичко за теб? Наблюдавам те от трийсет и две години. Изчаквах, докато станеш мъжът, който дойде при мен в миналото. Да използваш изобщо тази дума пред мен след живот, който посветих на *любов!* Никога не си прекарвал повече от месец с която и да било жена. Държеше семейството си на разстояние. Нямаше никакви приятели. Служителите ти проявяват с неохота уважение към теб заради таланта ти. Талантът ти е това, което ми даде надежда. Че един ден ще се освободя от този сбъркан живот.

— А къде са твоите обичани хора, Лайънъл? Къде са твоето семейство и приятели? За петдесет години успя да намериш единадесетина личност, която да държи на теб, и тя беше съпруга на друг.

— Не знаеш нищичко за това, по дяволите. Кого изобщо си обичал? Кого си губил? Твоят живот е сгради. Хората в тях изобщо не те интересуват. Аз рискувах всичко за нея. Прехвърлях време и пространство за нея. Как би могъл изобщо да разбереш такава любов? Такава загуба?

Предвид това, че е велик гений и прочее, съм малко объркан от това колко дълбоко греши Лайънъл за мен, докато не осъзнавам... разбира се, той мисли, че съм Джон.

Дори да е проучил всяка секунда от живота на Джон, е можел да наблюдава само това, което се е случило в *тази* времева линия. Всичко, което знае за моя свят, е предположение.

В последните три седмици загубих жената на своите мечти и нероденото си дете, откраднах технология за трилион долара, станах първият в историята пътешественик във времето, видях с очите си експеримента, който постави началото на модерния свят, разбих реалността, хвърлих човечеството в дистопия, станах причина милиарди никога да не се родят, съсипах баща си, възкресих майка си, сдобих се със сестра, която не би трябвало да съществува, срещнах любовта на своя живот, станах най-гениалният архитект на планетата, намерих най-умния човек, който някога е живял, и открих тайната история на глобалната технология, но беше нужно толкова много време, докато срещна някого, който да ме *подценява*.

Познавам любовта. Познавам загубата. Познавам скръбта, която те гложди и те поглъща целия.

Но Лайънъл изобщо не знае това. Губил си е времето да наблюдава *Джон*.

Моето име не е Джон. Моето име е Том Берън и вече бях променил света веднъж. Мога да го направя отново.

124.

Като единствения човек, опитвал някога и двата вида пътуване във времето, мога да ви кажа, че версията на Гьотрайдер изобщо не беше като тази на баща ми. И кучият син определено не ме подготви за това, което предстоеше.

Стоя там, държа машината на времето, а Лайънъл ме гледа в очите.

— Надявам се, че докато стигнеш до крайната си цел — казва ми той, — ще разбереш защо направих каквото трябваше да направя.

И добавя нещо истински странно — накъсани неразбираеми шумове, които звучат заучени, но са безсмислени.

— *Мавялажъс* — казва той.

И с това Лайънъл ме отпраща назад във времето.

Допусках, че усещането щеше да е повече или по-малко същото като онова, когато използвах апарата за пътуване на времето на баща ми, и в началото има известно сходство с онова чувство за падане назад в един протяжен миг между равновесие и гравитация. Но огъващата ума, преобръщащата тялото навътре сетивна вихрушка така и не идва.

Вместо това Лайънъл стои пред мен и прави онези объркващи, накъсани движения, докато ръката му се отдръпва от контролното табло на устройството. Погледите ни се срещат и той отваря уста, челюстта му се огъва странно, когато проговаря:

— *Съжбявам.*

Искам да му кажа, че извиненията му са безсмислени за мен, но съм парализиран. Устата ми отказва да се движи. Очите ми отказват да мигнат. Единственото, което мога да правя, е да гледам право напред.

— *Яварпан ад ешавбярт отовкак хиварпан ошаз шеребзар ещ, лец ис атанйарк од шенгитс такаод еч, ес мавядан* — казва Лайънъл.

Отнема ми миг, докато осъзная, че говори отзад напред.

Най-вече съм объркан — това ли е представата на Лайънъл за шега? Извини се наобратно нарочно, като податка. Но точно преди

това — *докато стигнеш до крайната си цел* — какво изобщо означаваше това?

С машината на времето на баща ми, пътуването беше мигновено. Нямахме никакво *време за пристигане*. Човек моментално се озоваваше *там*. Какво изобщо можех да *разбера* в едно пътуване, което ставаше за микросекунди?

Само че не ставаше за микросекунди. Ставаше в нормални секунди, една по една, тик-так, но на обратно. Виждам накъсаните движения и чувам колебливите чужди фонемни, които двамата с Лайънъл издаваме, докато говорим, преди той да е активирал устройството. Точно тогава започвам да схващам, не всичко, още не, но само началото на стъписаното разбиране... машината на времето на Лайънъл завърта часовника наобратно, буквално.

Гол ужас ме обзема и се мъча да го потисна, защото това няма да се случи в реално време, нали? Ще се ускори, всеки момент, всеки момент, всеки момент, всеки момент, всеки момент.

Не се ускорява.

Точно това Лайънъл е пропуснал да спомене — аз ще се върна петдесет и една години назад и ще преживея *всяка секунда* от това. Макар да не отнема много време да усетиш, че понятия като секунди, минути и часове не са нищо повече от абстрактните човешки конструкции, които са.

Наблюдавам как двамата с Лайънъл си говорим в куполната зала, отсечените ни, накъсани движения и преобърнатия диалог. Но не обръщам много внимание, защото очаквам всичко да забърза до зашеметяващата скорост на черната дупка, която да ме запокити до 1965 г. Тъй че пропускам онова, което се оказва последната гледка на самия мен, която имам за пет десетилетия.

Платформата, на която Двигателят Гьотрайдер е поставен, пропада бавно в подземната зала без прозорци, от която захранва дейностите на Лайънъл. Следвам я надолу, замръзнал в позата, в която бях, когато машината бе задействана, свързана с Двигателя, невидим, нематериален, неподвижен държащ устройството куриер, носещ пакет до нечия врата. Не следвам *себе си* назад във времето. Следвам *него* — Двигателя Гьотрайдер. Пътека назад в *неговата* история, лъкатушеца по нишката на неговата тау радиация като развиващо се йо-йо.

Не виждам никого като че ли в течение на месеци. Оказва се, че Лайънъл не навестява машината много често. Докато всичко върви нормално, няма причина да го прави. Проверява машинарията веднъж или два пъти годишно, но посещенията му са внезапни и банални, очите пробягват по данните, кимва и напуска. И е единственият, който влиза, не се доверява на никой друг, което е логично, когато разполагаш с най-ценната технология в историята и не искаш да я споделиш.

Щях да съм полудял за една седмица, ако не беше Пенелопе.

Не Пени — *Пенелопе*. И онова, което тя ми каза — как е овладяла тренировъчния модул, разбивайки всяка техническа процедура на дискретни задачи и отброявайки ги по секунда. Беше начин да наложиш контрол над нещо толкова огромно, изменчиво и необуздало като времето. Точно това опазва разума ми здрав през първото десетилетие. Или толкова здрав, колкото може разумно да се очаква при обстоятелства, за които един човешки ум не е пригоден. Така Пенелопе Вешлер направи за мен онова, което аз не можах да направя за нея: тя ме спаси.

Системата е автоматизирана и с внимателно наблюдение започвам да възприемам точната ритмична последователност, която съставя секунди, минути, часове, дни, седмици, години. Двигателят никога не е бил изключен, тъй че радиационната нишка никога не е била прекъсвана.

Стоя там. Държа машината на времето. Чакам.

Секунди в минути в часове в дни в седмици в месеци в години в десетилетие стоене там, държане на машината на времето, чакане.

Вероятно точно така се е чувствал Лайънъл, докато се е чудил кога ще почукам на вратата му и ще задвижа тази последователност от събития. Може би нарочно направи това, за да ме накаже, да ме изтезава, да ме научи какво е да си той и защо направи нещата, които направи.

А дори и да не беше планирал това, действа. Разбирам. Когато прекараш повече от петдесет години в очакване нещо да се случи, всичко останало се разпада до безсмисленост. Имаш една цел и това, което не помага да я постигнеш, е просто пречка на пътя. Моралът изглежда нещо много дребно, мокро и деликатно, буболечка, която намираш в ботуша си.

В първите години мисля много за семейството си, замръзнало като мен в миг на смъртна опасност, но е трудно да поддържам състояние на силна тревога за толкова дълго. Освен това правя най-доброто, което мога, за да им помогна, и те не са в *повече* опасност — те са в същото количество опасност, стоят на пръсти на върха на дълъг, остър нож.

И Пени. Остротата на представата за нея въпреки решимостта ми да се съсредоточа неизбежно избледнява. Започвам да я усещам, все повече и може би невъзвратно, като някого, когото съм познавал много, много отдавна за много, много кратко време. Искам да я спася, но едновременно се чувствам така, сякаш ме молят да рискувам живота си за някого, когото съм срещнал веднъж като дете. Искаш да пожертваш всичко за този, когото обичаш, но докато годините се проточват, а ти си затворен, статичен, в тъмна кръжаща стая, започваш да го усещаш като: какво, *тя* онази жена, която познавах за няколко седмици преди двайсет, трийсет, четиридесет, петдесет години? Тя ли е, за която съм готов да умра? Не, надявам се, да е добре, но това вече няма връзка с онова. Това е по-голямо от онова, по-съдбоносно... трябва да е, иначе никакво отброяване на времето няма да ме опази да не полудея.

Става очевидно, че не мога да позволя светът да продължи да страда в една технологична и социална пустош само защото имам емоционална привързаност към четири индивидуални човешки същества. Да прахосам глобалната цивилизация и фундаменталното благополучие на самата планета, защото харесвам семейството си повече и Пени ми харесва повече, е егоизъм в най-жестоката му и идиотска форма. Наистина, кой е по-голямото чудовище, Лайънъл заради няколко заплахи и манипулации в стремежа си към един подобър свят, или аз заради съпротивата ми, когато толкова много добро бе провалено от глупостта ми? Аз. *Явно* аз. Нужни са само, примерно, десет или единайсет години, за да се освободя и от последната троха егоизъм, за да мога искрено да го приема. Някъде към 2004 година напълно съм се посветил на това да пренасоча времевата линия по първоначалния ѝ път. Вместо, знаете, да се опитам да отмъстя на Лайънъл и да спася Пени и семейството си.

Четиринайсет години назад, Лайънъл довършва своята машина на времето. Готова е за изпитание.

И точно тогава започва същинското ми образование. Имам привилегията и проклятието да наблюдавам как Лайънъл прекарва близо четиридесет години в усилие да я построи. Работилницата му е в един ъгъл в същия подземен бункер, където е инсталиран Двигателят — човек с невъобразим ресурс, финансов, технически и интелектуален, който съзнателно избира да работи в нещо, което по същество е затворническа килия. И да знае, че аз също съм съкилийник тук, никога не признава присъствието ми. Аз съм толкова призрак, колкото бях в онзи ден на 1965 година.

Това, на което съм свидетел, е... провал. Цели десетилетия на провали. Колкото по-назад отивам, толкова повече провали. Точно така откриваш кой е някой. Не успехът. Не резултатът. Борбата. Частта между започването и завършването, която е истината за живота. Все едно дали го беше целял или не, това е подаръкът на Лайънъл за мен. Уважавам го, презирам го, съдя го, оправдавам го, възхищавам се на постиженията му, кроя смъртта му, опознавам Лайънъл Гьотрайдер по-добре от всеки друг. Изгърбен над работната си маса, драскащ изчисления с надъвкиан жълт молив, суеящ се с оборудването, извършващ симулации на компютър, проектиран от самия него, ден и нощ, уикенди, празници, всеки ден той работеше. Опитваше се да създаде нещо, което никой друг никога не бе опитвал. Също като баща ми.

Не мога да кажа, че прощавам на баща ми за неговата отчужденост през целия ми живот, но най-сетне разбирам какво правеше той през всичките онези години в кабинета си, в лабораторията си, на масата за вечеря, когато изнасяше реч пред колегите си, когато се разпореждаше на сътрудниците си, когато изключваше, докато майка ми му говореше, когато напускаше стаята, щом аз влизах — той се проваляше.

Докато наблюдавам Лайънъл, научавам нещо за успеха, което изобщо не научих в живота си като син на баща си. Продължаваш да работиш. Продължаваш да опитваш. Продължаваш да се проваляш. Докато един ден в далечното бъдеще, който за мен е далечното минало, провалът свършва. Това е цялото усещане за успех. Не триумфално. Не блестяво. Просто облекчение. Най-сетне си престанал да се проваляш.

Можеш да направиш много с петдесет години нищо друго, освен мислене.

Спомням си какво ми каза Дейша веднъж в едно изоставено градче, в един изгубен свят. Прави нещо. Бъди нещо. Направи нещо. И разбирам какво всъщност означава това.

Съставям план какво да правя, щом най-сетне стигна до крайната точка на пътуването си. Не просто линеен план, а последователност от планове, всяка потенциална евентуалност разнищена, обмислена, наместена в мрежата от възможни варианти.

Какъвто и гняв да изпитвам към Гьотрайдер, той се разсейва през десетилетията. Все едно става дума за някакво старо семейно недоволство. Знаеш, че би трябвало да е важно, но е било твърде отдавна, за да те занимава повече. Освен това той е единственото лице, което изобщо виждам, и докато наблюдавам как излиза от старческата възраст и се разгръща в мъжа, когото за първи път видях през 1965 година, неволно изпитвам привързаност към него. Виждайки как ходи по-изправен, лицето му по-гладко, тялото му по-отпуснато, косата му по-гъста и по-тъмна, очите му по-ясни, погледът по-остър, изпитвам съпричастност към него — изолиран, гениален, изгубен. Аз му причиних това. Това отеква в мен, докато наблюдавам как се превръща в мъжа, който беше: аз бях отровата, която го развали. Аз му казах да чака, че ще дойда да поправа сгрешеното, но не разбрах какво щеше да му причини чакането.

Или може би разбрах. В края на краищата, все още не съм му казал да чака. Онова „аз“, което е затворено за пет десетилетия, ще вземе това решение. Дали да го накажа, че ми причини това, цикъл от болка, от който никой от двамата ни не може да се измъкне, преди да се е изчерпал? Или петдесет години нищо ме закаляват за болката от едно безкрайно чакане?

Най-сетне няма повече планове за съставяне. Знам какво да направя, какво да кажа, всичко, което той би могъл да каже в отговор, и как ще реагирам, разклоняващо се гнездо от думи и действия, които могат да доведат само до правилното им разрешение. Тъй че оставям плановете.

Обръщам се навътре. Разбирам кой съм аз, кои части от мен са Том, кои части от мен са Джон, къде те се застъпват и защо се различават. Стигаме до разбирателство — Джон дори няма нищо против да се оттегли в по-дълбоките гънки на общия ни ум, стига да му дам нещо, за което да мисли.

Заедно двамата с Джон проектираме всяка сграда във всеки град на планетата. Правим подробен план на света и той е великолепен. Единственото, което той бе постигнал досега, бяха безцелните драскулки на едно дете. Заедно изграждаме нов корпус за цивилизацията ни.

Пиша тази книга глава по глава, запаметявам думите в последователност, за да мога да ги сглобя, когато пожелая. Помня съставянето на тази глава. Беше някъде към 40 години навътре в процеса, средата на 70-те, съдейки по облика на Лайънъл, макар че дотогава, разбира се, отдавна съм престанал да се интересувам от дати.

Опитвам се да се вкопча в Пени, и още как. Не само защото две седмици от петдесет и една години са мимолетен промеждутък от време. Лайънъл посвети живота си на Урсула и това му донесе щастие и болка в еднаква мяра. Но той можеше да запълва резервоара, в промеждутъчните им събирания затягаше болтовете и изстъргваше ръждата на неспирната им емоционална машина. Аз разполагах само със спомени. Слънчева светлина в косата. Тонът на дълбокия ѝ гърлен смях. Изпълзващото се ухание, което може да е било нейно или пък на другата Пенелопе, а може да е било на някой друг или изобщо да не е било.

Помислих да навляза в повече детайли тук, да се опитам да предам какво е усещането да преживееш петдесет и една години в преобърнатата хронология. Как, докато стигнеш до тях, събития, за които си мислил, че ще е вълнуващо да видиш — Лайънъл за първи път поставя работната си маса в ъгъла на помещението, отваря първия от стотиците бележници, дъвче първия от хилядите моливи — изглеждат някак банални, защото си проектирал толкова много техни версии, реконструирайки случилото се от онова, което вече си видял, че когато се случват, просто свиваш рамене: *Е, да, точно така си представях, че е станало.*

А и какъв е смисълът? Огромната пропаст от време не може да бъде описана така, както го преживях. Не би трябвало да може.

След пет десетилетия без дишане или мигане или говорене или усмихване или крещене месеците отминават като часове, седмиците като минути, дните като секунди. Когато започва да се случва нещо, дотолкова съм изгубил способност да забелязвам физически събития, че това почти убягва от вниманието ми, докато нишката се затяга

здро̀во на мака̀рата си. Двигателя̀т е измъ̀кнат от гнездото̀ си от жицѝ и тръ̀би, натоварѐн е на камион, отка̀ран е до едѝн кей, вдигна̀т е с кран, прибра̀н е в контѐйнер. Намира̀ се в това̀рния трю̀м на кора̀б. В пристанѝщето на Сан Франциско̀. Чайкѝ. Миризма̀ на бензин. Цигарѐн дим и поп му̀зика на пра̀щящо̀ радио.

Вижда̀м се как се поя̀вявам — изчезва̀м — с Лайъ̀нъл Гьотрайдѐр, който изглѐжда повѐче или по-малко̀, както кога̀то го видях̀ за пър̀ви път. Тря̀бва да е 13 ю̀ли 1965, точно̀ след ка̀то той вклю̀чи Двигателя̀ и аз се материализира̀х с машѝната на времето̀, която съ̀м носил пет десетилетия̀. Наблюда̀вам ни как си гова̀рим в надипленѝ глоталнѝ вдишва̀ния с преобъ̀рнати фонемѐ, които разбра̀м, защото̀ някъ̀де към кра̀я на 80-те прека̀рах ня̀колко годѝни в самообучѐние по преобъ̀рнат езѝк. Чува̀м всѝчко, което ка̀звамѐ в преобъ̀рнато̀ реално̀ времѐ, така чѐ дорѝ това̀, тозѝ краен̀ момент, който съ̀м чака̀л, кулмина̀цията на това̀ безконѐчно пъ̀туване, се оказва̀ бана̀лна и предска̀зуема. Докато̀ се слея̀ със себѐ си в мига̀, в който се поя̀вявам в та̀зи времѐва линия̀, вечѐ съ̀м го преживя̀л наобратно̀. Зна̀м всѝчко, което щѐ кажа̀ и напра̀вя, и всѝчко, което той̀ щѐ кажѐ и напра̀ви, тъй̀ чѐ едѝнственото̀, което е оста̀нало, е да̀ изигра̀я отно̀во ро̀лята си в пра̀вилната̀ посо̀ка.

125.

Материализирам се в разрушената лаборатория на Гьотрайдер в Щатския център за наука и технология, Сан Франциско, на 13 юли 1965. Стоя точно пред самия Лайънъл, дразнещо близо, ръката му пуска лоста, който току-що е издърпал, за да включи Двигателя за първи път след злополуката.

Той замръзва стъписан, онемял. На върха на носа му има отворено мехурче от белещата кожа горещина, която изригна от Двигателя. Веждите и миглите му са крехки опърлени останки. Носи кожени ръкавици и си спомням, че дланите му почти изгоряха в няколкото мига преди да успее да изключи Двигателя. Трябва да боли адски.

Лабораторията е бъркотия. Нащърбени пукнатини през половината от тавана, другата половина полурухнала, машинария от лабораторията на горния етаж на разбита купчина. Конзолите огънати и натрошени. Стоманени крепежни греди разтопени като модернистични скулптури. Почернели от огън дупки, пробити от енергийните облаци. Подът посипан с пепел — останалото от изгорялата ръка на Джером.

Когато отварям уста да заговоря, въпреки толкова много десетилетия упражняване точно за този момент едва не го прецаквам с говорене наобратно.

— Лайънъл — казвам, — името ми е Джон Берън. Тук съм от бъдещето. Знам, че ме видяхте в тази лаборатория преди два дни и вече сте предположили, че съм посетител от друго време. Знам тези неща, защото тъкмо вие ме изпратихте назад тук.

— Истина ли е това? — пита той.

— Да. И колкото по-малко кажете, толкова по-добре. Вие проектирахте машината на времето, която да проследи радиационната диря от устройството ви възможно най-назад, до този момент. След като то е включено, не трябва никога да го изключвате. Разбирате ли?

— Да — казва той, — но...

— Трябва ми помощта ви, за да направя последния малък скок до точно преди аварията — казвам. — Предположили сте, че неидентифицираните радиационни следи, които забелязахте, са от самото устройство, което парадоксално ги е уловило още преди да е включено. Това е така. А аз съм парадоксът. Машината на времето е проектирана да проследи оставащите следи в атмосферата назад до момента на извършването на експеримента.

Осъзнавам, че все още държа машината на времето, сякаш ръцете ми са завинтени към нея. Всъщност искам да оставя долу скапания боклук, след като съм го носил пет десетилетия, но не мога да го зарежа съвсем, още не.

— Вие наистина сте пътешественик във времето?

— Лайънъл, вече знаете това. Моля ви, да не губим време. Пратихте ме тук да поправам онова, което се обърка. Да върна времевата линия в правилната посока.

— Значи експериментът трябва да е бил успешен — казва Лайънъл.

— Свършихте ли с изтъкването на очевидното? Трябва ми енергия, за да направя последния скок. Вие изобретихте двете устройства да са съвместими. Свържете ги.

Лайънъл се колебае. Изглежда така, сякаш е готов да се разплаче. Мило и тъжно е някак, но точно сега не мога да проявя съчувствие към него.

— Това ли е животът, който искате? — казвам и соча заобикалящата ни разруха. — Или искате живота, който трябваше да имате?

Не споменавам, че в живота, който трябваше да има, скоро ще е мъртъв.

— Урсула? — казва той.

— Тя остава омъжена за Джером до края на живота си. Освен ако променим времевата линия.

Остава омъжена за Джером до края на живота си и в другата времева линия — просто животът ѝ продължава само още девет седмици. Но все едно, това кара Лайънъл да започне да прикачва машината на времето към Двигателя. След петдесет години не изпитвам никакви етични скрупули за лъжи или премълчаване.

— Вие ще конструирате тази машина на времето — казвам. — Това ще отнеме много време. Ще изглежда невъзможно, защото е невъзможно, но вие сте Лайънъл Гьотрайдер и *невъзможно* е безсмислена дума за вас.

Това, изглежда, го усмирява. Може би точно тия тъпи навивки го разядоха през десетилетията, но така или иначе вече се бях чул да ги изричам, когато видях тази игра наобратно.

— Споменахте, че аз ви изпращам обратно тук — казва той. — Но от кога?

— Разбирам защо упорствате, като ви се каже, че бъдещето ви е предопределено, но се утешете с факта, че вие сте този, който го предопредели. Това е *ваш* план. Да се поправи каквото се обърка.

— Но не сте ли *вие* виновен за това, което се обърка? — казва той. — Ако не бяхте се появили, когато се появихте...

— И ако вие не бяхте се паникьосали, когато ме видяхте... И двамата направихме грешки. Поради което съм тук. Мога да се извиня или да изправя времевата линия, тъй че нито моята, нито вашата грешка да не се случат изобщо.

— Или бихте могъл да направите и двете.

Хвърля ми лека усмивка, сякаш е преодолял първоначалния шок и шантавото обвинение за тази исторически безумна ситуация донякъде го забавлява. Оценявам спокойствието му под напрежение, въпреки че все пак си е коварният стар негодник, който заплашва да убие всички, които обичам. Което ме води към онази част от плана ми, която е най-несигурна, защото е съмнителна и скалъпена, но трябва да опитам заради нищожния шанс наистина да подейства.

— Внимавайте ли? — казвам.

— Да.

— Името ми е Джон Берън. Баща ми е Виктор Берън. Майка ми е Ребека Критъндейл-Берън. Сестра ми е Грета Берън. В бъдещето вие ще ги намерите и ще ги следите, но никога няма да взаимодействате с тях по никакъв начин. Разбирате ли? По *никакъв начин*. Направите ли го, това ще развали всичко. Но ще бъдете готов. Когато се появя на вратата ви, ще знаете, че е време да действате. Ще пратите оперативни сътрудници, които да ги задържат. Насила. Това ще ви трябва, за да ме склоните.

— За какво говорите? — казва той. — Искате да похитя семейството ви?

— В бъдещето няма да съм склонен да ви помогна. Трябва да бъда принуден. Но изобщо няма да им навредите. Ще бъде просто празна заплаха.

— Трябва да има друг начин — казва Лайънъл.

— Ще има и една жена. Името ѝ е Пенелопе Вешлер. Сътрудниците ви ще вземат и нея. Но нещо ще се обърка. Тя ще се опита да избяга. Ще има физическа разправа и ще я ранят сериозно.

— Аз съм учен — казва той. — Целта на труда ми е да създам неограничена енергия за света. Да направя живота по-добър за всеки. Не мога да *наранявам* хора.

— И няма да го направите. Всичко ще е фалшиво. Ще изглежда реално за мен, но ще е симулация. Замислена само да *изглежда* автентично. Никой няма да пострада.

— Не разбирам.

— Ще транспортирате безопасно четиримата до оперативната си база в Хонконг.

— Чакайте, защо Хонконг?

— Моля ви да направите това, защото трябва да се направи. За да затвори цикъла. Вашата отговорност е да ги опазите невредими, но да *изглежда*, че застрашавате живота им.

— Ако промените миналото, защо е важно какво става в едно бъдеще, което никога няма да възникне? — пита той.

— Важно е, защото това е усещането ми.

Дори след петдесет години обмисляне, не съм сигурен дали ще убедя Лайънъл да *фалшифицира* похищение на семейството ми и нараняване на Пени. Но след десетилетия, прекарани в претегляне на варианти, най-добрият ми шанс да защита хората, които обичам, без напълно да разруша времевата линия, която ме доведе дотук, е този скромнен психологически гамбит. Всичко трябва да съвпадне.

— Добре — казва Лайънъл.

— Къде е фотокамерата ви „Полароид“?

— Какъв „Полароид“? Нямам „Полароид“.

— Имате. Идете и я донесете.

Лайънъл се кани да отговори, но спира, нещо му хрумва. Прекрачва купчина отломки и бръква в ъгъла, където се събират

конзолите. Измъква онази прословута кожена раница. В нея е подаръкът за рождения ден с панделката отгоре. Разкъсва хартията. Подаръкът е съвсем нова фотокамера „Полароид автоматик 100“.

— Подарък е от леля ми в Копенхаген — казва. — Единствената ми жива роднина. Дори не е за моя рожден ден. Паметта ѝ изневерява. Бърка ме с брат си, баща ми. 29 юни беше неговият рожден ден. Разнасям го вече две седмици. Мислех, че ще е твърде потискащо да го отворя.

— Устройствата свързани ли са? — питам.

— Да.

Включвам машината на времето и засичащата ѝ матрица посочва следите тау радиация от първоначалното ми пътуване назад до 11 юли 1965, очертава навързана, извиваща се фрактална нишка до момента в пространството и времето, където всичко се обърка.

Лайънъл зарежда полароида с касета с моментален филм и заставам до него. Насочва лещата към нас и щраква снимка. Не си правя труда да наблюдавам как образът изниква от фотохимичния гланц. Вече знам какво показва.

— Изобщо не разбирам как действа това — казва той. — Как се очаква да конструирам машина на времето? А дори и по някакъв начин да измисля *това*, колко дълго трябва да ви чакам?

— Довиждане, Лайънъл — казвам.

Активирам устройството. И изчезвам.

Да чака.

126.

Радиацията е съставена от три частици — алфа-частиците са положително заредени съчетания от двойни протони и неутрони, бета-частиците са отрицателно заредени електрони или позитрони, а електрически неутралните гама-частици са високоенергийни фотони. Първоначалната вълна от тау радиация, която изригна от Двигателя Гьотрайдер, след като беше включен, все още кръжи из лабораторията, когато пристигам тук на 13 юли 1965 г., а засичащата матрица на машината на времето е програмирана да намери останалите следи и да ги проследи назад до възникването им два дни по-рано, 11 юли 1965.

Бързо откривам, че проследяването на разпаднал се облак енергия в обратна хронология в реално време е изключително дезориентиращо — чувствам се като подскачащ жироскоп в сушилня за дрехи вързана за влакче в лунапарк, завихрено от торнадо. Трудно е дори да мисля ясно. Засичам профучаващи мигове. Гьотрайдер се суети с прототипа да стабилизира радиационното изтичане, което следя. Прахът уляга, но наобратно, така че се надига от наклонена позиция във възбудена мъгла. Силен трясък и половината таван, който лежи на отломки, се надига от пода и се намества отново над лабораторията. Докато таванът се възстановява от срутването, десетина мъже в газови маски от епохата на 60-те и предпазни костюми, с гумени ръкавици, стегнати с еластични ленти около китките, ситнят назад от помещението. Преди това проучват развалините с жълти гайгерови броячи, размахват метални сензори, почукват стъклените панели над индикаторите, за да потвърдят, че показанията са верни.

Парамедици изнасят свидетелите, твърде пострадали, за да могат да ходят. Останалите куцат и изпълзяват от лабораторията. Гьотрайдер е грубо вдигнат на крака. Парамедици оглеждат раните му, щом сяда до стената замаян, върхът на изгорения му нос кърви, зяпва към машината, опърлените му длани — отворени на скута му.

Пожарникари издърпват отломките, за да разчистят път до вратата. Издърпват Урсула от Джером, докато тя пици и протяга ръце към него. После седи на пода, сгушила главата на Джером до гърдите си, докато той трепери и се гърчи, притиснал изгорялото пънче на ръката си.

Двигателят спира да се върти, забавя, Гьотрайдер го изключва, ръцете му са опърлени и раздрани, залита към инструменталното табло, надига се от мястото, където е рухнал до стената, където аз го избутвам точно преди да включа отново Двигателя и да рикоширам обратно до своето време.

Към последните секунди на тази пренавита нишка, когато синхронизирам до точката, където пристигнах първия път в този момент във времето, умът ми е напълно объркан. Виждам събитията, които вече съм преживял, но трескаво и развинтено, като поток от най-правилните думи, изложени с най-грешния синтаксис, превъртени и наполовина безумни.

127.

Изчезва Том, подействал е акт отчаян му последният дали знае да без. Двигателя на лост активирация отново издърпа да успява той, време му собственото към обратно изстрелва го автоматично която, връщане за функция аварийната активирайки, времето във пътуване за апарата на верига електрическата прогаря съоръжението от радиация топлинна огромната докато. Спасява го и Лайънъл избутва, задейства се да освен, избор друг няма Том.

Гори да започва, генератор нагретиясвръх до най-близо, Лайънъл. Лакътя от откъсната е му ръката но, лъч един на пътя от Урсула си жена изтласква храбро Джером. Тях върху рухне да таванът замалко и греди крепящи стоманените разтапят, стени бетонните през пробиват, лъчи унищожителни огненосинкави в изригват струи искрящите безвредно. Топи се да започва и разтърсва се съоръжението. Енергия от порой изригвайки, скорост пълна сигнал е когато точно генератора на действието прекъсва рязко и надолу лоста дръпва Лайънъл, паника в.

Си лабораторията в фигура призрачна вижда Лайънъл. Него около невидимост на полето разрушава и Том поразява лъчите от един. Безопасни но, заслепяващи, помещението в изригват светлина сребриста искряща струи завихрени. Енергия количества масивни извлича да започва и скорост набира устройството.

Двигателя активира да за, лоста дръпва той и Лайънъл на тревогите над надделява момента на напрежение социалното. Него самия от идва радиацията че, осъзнава Том. Тип неизвестен от радиация засичат Лайънъл на датчиците. Джером, Урсула на мъжът включително, пристигат наблюдатели четиринайсет другите. Връзка любовна имат Урсула и Лайънъл че, това — предполагал е не изобщо никой което, нещо научава Том така и, сами са че, мислят с него двамата. Гьотрайдер на експеримента на свидетели Шестнайсет прочутите от една, Франкьор Урсула от прекъснато е Лайънъл на любопитството.

Гьотрайдер Двигателя — изобретение света си променящото
задейства да път първи за Гьотрайдер Лайънъл преди минути няколко
само, г. 1965 до 2016 от отпътува да за, си баща на прототип машината
използва Берън Том, идиотизъм и скръб, шок от тласнат.

128.

Ако искате да си припомните какво се случи последния път, когато посетих 11 юли 1965 г., върнете се и препрочетете глави 44 и 45. Толкова съм объркан, че ми се губи всичко докъм 52-ра глава.

Планът ми беше с пристигането си да овладее собственото си съзнание в 1965, както бях овладял съзнанието на Джон в 2016 година — две версии на мен, едновременно обитаващи идентична точка във време-пространството, настоящият ми ум да насочи по-ранното ми „аз“ да задейства аварийната функция за връщане на апарата за пътуване във времето, преди Двигателят Гьотрайдер изобщо да е включен.

Но планът веднага тръгва накриво. Пристигам, да, в собственото си тяло, но съм замаян и объркан. Не мога да мисля ясно, още по-малко да спра себе си — онзи Том, който бях на първото си пътуване до 1965 — да избира точно същите неща в точно същата последователност като последния път. Не знам дали е защото съм в *собствения си* предишен ум, но като че ли не мога да стисна когнитивния волан. Мога само да наблюдавам действията си, без да съм в състояние да ги променя.

Нима преживях петдесет години в стазис просто за да се наблюдавам как правя същите пагубни грешки? Ако се проваля, знам, че разумът ми няма да издържи нов опит. Ще се погубя. Може би вече съм се погубил.

Заклещен съм в собствения си ум, виждам се как тръгвам слепешката напред, без да мога да спра него себе си, нас.

Вероятно точно това изпитва Джон за мен.

В една от предишните глави има споменаване за „гъделичкане“ в ума ми, което ми казва — на Том, *предишния* Том — да остана прикрит зад тълпата, вместо да се изместя, за да виждам по-добре. Сега осъзнавам, че „гъделичкането“ бях аз — *сегашното* ми аз, по дяволите, трудно е да се оправиш с местоименията — и се напругам с цялата си когнитивна сила да овладее съзнанието на Том — *другия* Том

— преди да се измъкне от скривалището си и да се озове в полезрението на Лайънъл. А няма много време. Само след няколко мига Лайънъл ще включи Двигателя.

Трябва да се махна от пътя на енергийните струи, които всеки момент ще изригнат от Двигателя и ще разкъсат полето ми на невидимост, предизвиквайки цялата верига от събития, за чието спиране дойдох тук. Но не мога. Аз съм безсилен наблюдател в собствения си ум.

Представете си стая. Четири стени, едната с голям, широк прозорец, през който можете да видите външния свят. Стените на стаята са направени от спомени, напластени един върху друг като плоскости от цветно стъкло, нескончаемо гъста история на един живот. Това е умът на Том в 1965 година.

Сега пуснете идентична стая в онази стая. Това е моят ум, връщащ се в 1965 за *втори* път, обитаващ същото тяло. Стените са направени от *моите* спомени и има друг голям прозорец, но този гледа към първия прозорец.

И има трета стая *вътре* във втората стая *вътре* в първата стая — съзнанието на Джон в моето съзнание в моето *предишно* съзнание, като матрьошки. Тази стая е направена от спомените на Джон и засега той е заключен там.

Опитвам се едновременно да стабилизирам разбъркания си ум, да задържа Джон заключен и да овладее предишното си съзнание преди бедствието, което съм дошъл да предотвратя, да се е разиграло в първоначалната си последователност.

Лошата новина е, че нищо не се получава.

Добрата новина е, че прекарах пет десетилетия заклещен в собствения си ум, така че съм развил набор от когнитивни инструменти, с които да измъкна *моето* съзнание на предна линия.

Виждам как Лайънъл издърпва лоста нагоре и активира Двигателя. След няколко секунди онези бляскави струи енергия ще се изстрелят през помещението, за да зашеметят свидетелите и да разрушат полето ми на невидимост. Най-добрият ми шанс, може би единственият ми шанс, е да задържа този ум и да се махна отук, докато Том е разсеян от експеримента. Разчетът на времето трябва да е съвършен, но мисля, че мога да го направя...

Точно тогава цялата задна стена на стаята — това е метафора, разбира се, но точно така се усеща, когато става — се пръска в порой от тухли и гипс и нещо гъсто и черно се излива вътре, заплашвайки да удави всички ни във влажни, мазни спомени, които никога не съм познавал преди, но които полепват по всичко, което докоснат, и пускат плашещо здрави корени.

Това са спомени на непознат, но този ум е и техен дом. Мястото им е тук, също както и на моите. Спомени за времева линия, където нещата тръгват много, много по-зле.

129.

Ето как започва апокалипсисът.

На 11 юли 1965 г. Лайънъл Гьотрайдер провежда изпитание на експериментален енергиен източник пред група колеги в изследователска лаборатория в Сан Франциско, Калифорния. Но докато устройството набира пълни обороти, той е изненадан от необяснимата поява на призракен наблюдател и внезапно изключва машината, предизвиквайки авария. Изригва разрушителна енергия на огнени струи. Лабораторията е унищожена. Гьотрайдер и неговите шестнайсет колеги са изгорени. Наблюдателят — извинете, не знам защо описвам събитията като че ли не съм участник в тях, но спомените нахлуват в ума ми с такава сила, че е по-лесно да съм отстрани и да ги изреждам като репортер, отколкото да попия неудържимия им напор — *наблюдателят*, аз, съм запокитен в съвсем ново бъдеще, когато апаратът за пътуване във времето се пренатоварва.

Но ядреното разтапяне продължава. В земята е изровен кратер с 3220 км диаметър. Гори с толкова висока температура, че дъното е кристално стъкло, 1,6 км дебело. Тъй като Сан Франциско е на крайбрежието, половината кратер се е отворил в Тихия океан, предизвиквайки цунами и земетръси, които опустошават огромни части от крайбрежията на Азия и Австралия. Калифорния е заличена. Орегон, Вашингтон, Айдахо, Монтана, Юта, Уайоминг, Невада, Аризона, Ню Мексико, Колорадо, Южна Дакота, повечето от Северна Дакота, Небраска, Канзас, Оклахома и около половината Тексас, три четвърти от Британска Колумбия и долните половици на Албърта и Съскачеван, Бая Калифорния, Сонора, Чихуахуа, Синалоа, Дуранго и Коауила де Сарагоса са обгорени в груба дъга от пустош, която бързо се запълва с морска вода. Хаваите явно са изчезнали. Фиджи, Тонга, островите Кук — няма ги. Япония не съществува. Тайван го няма. Папуа Нова Гвинея я няма. Филипините не съществуват. Индонезия я няма. Малайзия е смалена до една четвърт от земната си маса. Северният остров на Нова Зеландия изчезва, но Южният остров

оцелява. Коста Рика и Панама повече или по-малко се разпадат. Земетресения дестабилизират безброй градове, докато тектоничните спазми разкъсват повърхността на планетата.

Масивното преразпределение на глобални океански нива плюс известно изкривяващо действие над земните магнитни полета, благодарение на безпрецедентното освобождаване на енергия от разтапянето, причиняват радикално изместване на магнитните полюси. Магнитният Южен полюс се отмества на малко под хиляда мили до средата на Индийския океан. Магнитният Северен полюс се озовава в залива Хъдсън. Това, което е останало от Канада и северните Съединени щати, е погребано в гробница от лед, половин миля дебел. Сушата под Антарктика внезапно се е превърнала в годна за живот девствена територия, запусната, но непокътната. Тъй че, естествено, всички я нападат, за да си я присвоят.

Имам предвид всички, които не се замерват едни други с ядрени ракети. Съединените щати навлизат във втора гражданска война след военен преврат, който слага ръка на ядрения арсенал на страната и стреля по Съюза на съветските социалистически републики поради убеждението, въпреки доказателствата за противното, че експлозията в Сан Франциско е първият удар от Третата световна война. Съветите пледират за невинност, но след като една трета от Съединените щати е изпарена, а друга една трета е затрупана с лед, никой не мисли ясно. Съединените щати и СССР стават необитаеми за поколения.

След като глобалната климатична система е в хаос поради полярното изместване, цели екосистеми рухват. Следва масово преселение на отчаяни оцелели, мъчещи се да избягат от напиралите ураганни облаци радиоактивна пепел, разпръсващи се над планетата. Китай заграбва това, което е останало от Азия, с настояването, че единствен е в състояние да се справи с катаклизма. Европа и Африка пропадат в десетки граждански войни в отделните държави. Австралия се опитва да остане настрана от цялата работа, но това я прави лесна мишена, когато Китай я напада. Южна Америка обявява по спешност политическо обединение и се оказва най-близо до пристан на стабилност, макар че никой не е в безопасност от гранясалите облаци, бълващи отровна пепел.

Но аз все пак се появявам в 2016 г. с безумна история за пътуване във времето.

Времето издърпване действа безотказно — съществуването ми в 1965 изисква да съм роден в 1983 г., за да получа съзнанието си в 2016. Родителите на мама бяха от Северна Англия и преживяха Третата световна война. Родителите на баща ми изобщо не се преместиха от Австралия в Канада, тъй че отраснах в развалините на Виена. Срегнаха се в една болница в Женева. Баща ми беше загубил двата си крака в опит да спре атентатор самоубиец в музея „Волтер“, а майка ми бе ослепяла, след като радиоактивна прах запраши миглите ѝ, докато се криеше в един ски курорт в Алпите, който беше срутен от снежна лавина и изоставен. Беше на средата на „Големите надежди“ на Дикенс, когато зрението ѝ угасна. Чиновническа грешка ги постави в една и съща стая и се заговориха. Баща ми предложи да прочете на майка ми останалото от романа на глас. Отне три дни, докато я свърши. След това се любиха.

Тя така и не научи как изглеждам. Той умря на следващия ден, защото сексът беше толкова енергичен, че раздвижи вклинен шрапнел в аортната му клапа. Майка ми ме нарече Виктор и ме отведе до Аржентина, за да започнем нов живот. Или поне опита. Умря на кораба някъде в Атлантическия океан — рак, навсякъде.

Осиротял в морето, бях полуосиновен от капитана на кораба, мъж на име Хатауей, защото сметна, че компания на жена му в Австралия може би ще е добре дошла. Беше мила дама, Мериголд, и ми останаха няколко хубави спомени от нея, преди да я убият нашественици, когато бях на девет.

Полудивото ми юношество в австралийската пустиня всъщност не беше съвсем лошо, предвид това, че планетарната екосистема бе в пълен разпад. Влечугите се справяха добре, но птиците и големите бозайници бяха изчезнали. Почвата беше отровна. Когато валеше, човек трябваше да се крие под нещо здраво, защото капките изгаряха кожата. Луната започваше да изглежда разумна възможност за преселване. Само че след като глобалната икономика бе разбита и всички функциониращи държави бяха в състояние на непрекъсната война, никой не строеше космически кораби.

На седемнайсет години влязох в Новата тихоокеанска армия, обтегнат военен пакт между Китай и Австралия, които заедно контролираха Антарктика и я използваха като стабилна база за набези срещу Южноамериканската република. Новата тихоокеанска армия

подлагаше на строго изпитание всеки индивид, за да определи мястото му в социалния механизъм, и бях насочен към „Изследвания и развитие“, което означаваше, че трябва да изучавам наука и инженерство, вместо просто да уча ефикасни начини за убиване на хора. Да, крайната цел беше да се развият по-ефикасни начини за убиване на хора, но все пак... включваше книги.

Радвах се на стабилно израстване по чин, когато на 11 юли 2016 колабирах с гърчове и ръсене на ругатни. Когато се съвзех, избълвах някаква безумна история за пътуване назад във времето, за да бъда свидетел на първоначалната авария, която предизвика апокалипсиса.

Научното изследване в Новата тихоокеанска армия е сравнително отворено за необясними явления, което, предполагам, се случва, когато светът ти е опустошен от необяснимо явление, тъй че старшите надлежно изпратиха разказа ми нагоре по командната верига. Един генерал с политическа власт, Антарес Лионг, беше заинтригуван — сметна, че пътуването във времето би могло да е начин да победи враговете си, преди да са му станали врагове. Бях назначен в секретна група със задача да конструира машина на времето.

След известно време всичките ми колеги бяха екзекутирани заради провал в изобретяването на пътуване във времето. Статутът ми на визионера, вдъхновил програмата, ме спаси от куршума, но получих друга смърт — бях замразен в криогенна камера, докато пътуването във времето наистина би могло да се изобрети. Допуснах, че това ще е *никога*, затова, докато студът ме потапяше в дълбок сън, сметнах, че е най-щастливата смърт, която светът би могъл да предложи.

Дали някой някога измисли пътуването във времето, разтопи ме, докато се върна в съзнание, и ме изпрати назад до 1965 година? Не знам. Възможно е да съм бил на лед за седмица или за 10 000 години. Знам само, че всичко, в което вярвам, е под обсадата на нова реалност, настояща с плътност, яснота и сила, че това, което трябва да се случи, е: Лайънъл издърпва лоста, устройството се изключва и започва да се топи и *аз не го спирам*.

Апокалипсисът вече се случи. Някой ме изпрати тук не за да предотвратя края на света, а за да стана свидетел на началото му.

130.

Вече разбирам. Винаги е било каузален цикъл.

Планът беше да настроя времевата линия обратно към моята 2016, като се погрижа експериментът на Лайънъл да успее, както би трябвало. Но това, което се опитах да му обясня, преди да ме изпрати тук, това, което той отказа да приеме дори след всичко, което се случи с Урсула, е, че пътуването във времето е много лошо в поправянето на грешки. Това, в което е много добро, е правенето на още по-лоши грешки. Моят свят не може да бъде върнат. Когато пътувах до 1965 година първия път, аз го изтрих окончателно. Онази реалност е изчезнала завинаги и няма време да се скърби за нея. Единственото, което е важно сега, е да се погрижа Двигателят Гьотрайдер да не даде дефект и да унищожи половината планета.

Така че имам много проста цел: спираш апокалипсиса.

И единственият ми шанс е да действам *точно по същия начин*. Всъщност всеки опит да действам различно ще причини ужасяващата времева линия, която в момента се излива в мозъка ми. Експериментът на Лайънъл трябва да се провали, но да се провали *безопасно*. Когато той изпадне в паника и изключи Двигателя, трябва да съм готов да го включа отново, преди да започне да се топи.

Мислех, че реалността на *Джон* е най-лошият възможен сценарий. Но реалността на *Виктор* е много по-лоша, опустошително по-лоша. Оказва се, че 2016 на Джон е най-доброто, на което мога да се надявам. А нейната вероятност намалява с всяка секунда.

Трябва да овладеея това тяло. Но дори с петдесет години подготовка не предвидих това: Виктор.

Заедно сме в този мозък, така че знам какво иска той, също както и той знае какво искам аз. Виктор ще се роди само ако апокалипсисът се сбъдне. В неговата времева линия никой не предотвратява разтапянето на Двигателя. Трябва ми Том да дръпне лоста нагоре... а Виктор трябва да му попречи да го направи. Който успее, съществува.

Точно сега, в този момент, двете времеви линии са еднакво възможни.

Мамка му.

Имам чувството, че плувам през разяждаща мътилка от спомени, импулси и убеждения, умът на Виктор залива моя, както Тихият океан запълни остъкленото дъно на кратера, изровен в земята от радиационното разтапяне. Извинявам се, *ще бъде* изровен в земята след... по-малко от трийсет секунди.

Лайънъл вече е активирал Двигателя. Аз вече съм се преместил там, откъдето ще виждам по-добре. След няколко секунди енергийната струя ще ме порази. Полето ми на невидимост ще се разпадне. Лайънъл ще ме види и ще дръпне лоста надолу, изключвайки Двигателя. Той ще прегрее, безвредните енергийни струи ще станат унищожителни. Наблюдателите ще закрепят, докато помещението около тях започне да се руши. Джером ще спаси Урсула, но ще загуби ръката си. Аз ще избутам Лайънъл на безопасно и ще дръпна лоста нагоре точно когато повреденият ми апарат за пътуване във времето задейства аварийната функция, която ме отправя обратно в бъдещето.

Всичко това трябва да се случи в следващите дваайсет и една секунди.

Което означава, че имам дваайсет секунди да спася света.

131.

Двайсет. Първата енергийна струя изригва от абсорбционните намотки на Двигателя. Шестнайсетте свидетели реагират с шок, радост, изумление. Том не знае, че и ние двамата сме в ума му, но тъй като вниманието му е отвлечено от Двигателя, имам удобна възможност да изтръгна контрола. Но преди да успея да се наложа, Виктор напада, издърпва ме в напластените стени от спомени. Изглеждат здрави, но са лепкави и податливи като мембрана и пропадаме в една от тях — портал от плаващ пясък към друго време.

Деветнайсет. Изригва втората енергийна струя. Точно тази разбива полето на невидимост на Том, но той е твърде замаян от искрящите спирали, за да осъзнае, че камуфлажът му е изчезнал. Аз съм в спалнята на Робин Суелтър. Тя изпищява, когато брат ѝ ме удря с юмрук в лицето. Но това е сънна логика, мазна и нестабилна, тъй че юмрукът на Виктор е това, което ме просва в друг спомен.

Осемнайсет. Лайънъл стъписан вижда Том, появил се отникъде в лабораторията му. Падам в стол в конферентната зала в архитектурския офис на Джон. Виктор се хвърля над епоксидната яворова маса към мен, младшите колеги зяпват онемели. Всичко е лепкаво и еластично, свят на разтапящ се восък.

Седемнайсет. Том замръзва, когато осъзнава, че Лайънъл може да го види. Но това не е просто начална паника. Тук има бъркотия, многобройни съзнания, които се боричкат за когнитивен контрол. Мислите на Том са накъсано ехо от бореци се императиви, които той бърка със страх. Аз съм на предната морава на жилищната ни единица, майка ми чете романа си на тревата, баща ми работи на бюрото си, лимоновото дръвче пази прозореца на кабинета му. Виктор пилотира въздушна кола, отклонява се от ятото, но не се прицелва към майка ми — цели се в мен. Когато се опитвам да го избегна, Джон ме сграбчва здраво. Мислех, че е безопасно изолиран от стените, но след като разбра, че затворът му е лепкав и хлабав, той се измъкна. Изтръгвам се тъкмо навреме и сблъсъкът отхвърля двамата настрани.

Шестнайсет. Успявам да овладее Том само колкото да го накарам да включи отново полето на невидимост, и той изчезва от погледа на Лайънъл. Джон и Виктор ме притеглят в друг спомен. Има нещо *познато* около Виктор, което не мога съвсем да наместя. Мислех, че Джон е моята по-лоша версия, но ако аз просто съм негова по-добра версия, която изобщо не е осъзнала, че може да има съперник, шепнещ в другото му ухо, достатъчно хитър, за да остане скрит досега?

Петнайсет. Лайънъл пита обърканите наблюдатели дали някой е видял каквото той видя. Джон и Виктор изникват пред мен в малката уличка в Хонконг, където ме обраха. Не искат просто да овладеят Том. Искат да ме заличат. Не съм борец. Аз съм бегач. Така че побягвам.

Четиринайсет. Фамилиарният тон на Урсула с Лайънъл прави Джером подозрителен. Докато тичам по уличката, стените на сградите се размътват и се превръщат в израснали нагъсто дървета, невъзможно висока гора, земята под стъпалата ми е гъвкава от нападали борови иглички. Джон ме гони, но Виктор използва този момент, за да сграбчи юздите на ума на Том.

Тринайсет. Том иска да задейства аварийната връщаща функция и да излети от миналото. Но всъщност Виктор насочва Том, за да го извади от настоящето и никой да не може да спре разтапянето. Тичам през гората, без да знам дори дали Джон все още е зад мен.

Дванайсет. Лайънъл се паникьосва и дръпва надолу активирация лост, за да изключи Двигателя. Това е точката, от която няма връщане за всички нас. Земята под дърветата вече не е осеяна с борови иглички, а с разпадащи се книги, всяка от тях издание с твърди корици на „Големите надежди“, отворена на страницата, която майка ми четеше, когато умря.

Единайсет. Двигателят потръпва и бълва раздрани мълнии енергия. Нищо чудно, че Том е замръзнал — три негови версии кипят в ума му. Аз съм в изоставената библиотека и от купчината плесенявали книги растат лимонови дръвчета също като онова, което спаси живота на баща ми. Следвам инстинкт и заравям ръце в гниещите книги, драця с нокти по страниците, мастило цапа ръцете ми, думите са татуирани по кожата ми в безсмислен ред.

Десет. Безвредните доскоро енергийни струи стават огненосини, унищожават контролната конзола. Виктор огъва волята си, държи Том парализиран. Трябва само да го спре да прави каквото и да било,

докато Двигателят прегрява. Провирам се през тавана на жилището на Джон и падам на пода. Виктор и Джон заемат позиции за атака. Оглеждам накъде да побягна, врата, прозорец, но те преграждат изхода ми. Виктор нарежда на Джон да ме притисне в ъгъла... и онова познато у него, което не можах да наместя, рязко влиза на фокус. Денят, в който бях унищожен, денят, в който Джон направи онези ужасни неща... *Виктор беше там.* Защото това беше същият ден, в който Лайънъл разби черупката на реалността. Не Джон се беше промъкнал. Джон вече беше там. Виктор беше. Той накара Джон да направи каквото направи. А сега отново го контролира, опитва се да премахне единственото препятствие пред своето съществуване — мен. Усещам отчаянието му, той просто иска своя рухнал свят, за да живее, но това означава да убие милиарди хора. Не мога да позволя това. Няма да го позволя. Усещам как ме пронизва ток като сива метална жичка, която внезапно блесва нажежена до бяло. Не е гняв. Не е страх. По-просто е от онези импулси, спокойно, готово и истинско. *Решимост.* Мисля, че най-сетне намерих битка, от която не мога да избягам.

Девет. Урсула крещи на Лайънъл да се отдръпне назад. И има нещо в този крясък. Нещо, което все още не мога да уловя, дума на върха на езика ми. Не, не дума. *Чувство.* До този момент съм бил в защита, тъй че Виктор не очаква да го изхвърля през стената рамка с пълпфикшън антологии. Падаме в жилището на Том на осемнайсетия етаж на осмоъгълния комплекс, въздушни коли фучат покрай прозорците, блъскат се една в друга в огнени безшумни взривове. Виктор замахва свирепо и е ясно, че е твърде силен, за да бъде надвит. Но трябва да има друг начин. Нещо, което аз имам, а той няма. Нещо, което Виктор изобщо не би предвидил като заплаха. И точно тогава го виждам. На леглото. Кичур от косата на Пенелопе. И ме поразява: никой от спомените, през които се борех, не включваше *Пени.* Тя е ключът. Не, не ключът. *Ключалката.*

Осем. Следващият син импулс идва право към Урсула, но Джером я избутва настрани, изпънатата му ръка се изпарява под лакътя. Гмуркам се в мътното блато на ума си, без дори да съм сигурен какво търся... докато намирам нещо заровено във всичките влажни, гъвкави спомени, нещо *твърдо.* Споменът е блед и крехък, но плътен. Ресторантът, където с Пени закусахме сутринта след първата ни нощ

заедно. Не знам за какво говорехме или какво поръчахме, но чувството е там: възможност. Когато вклинявам този крехък спомен в лепкавата киша около мен, той се задържа. Достатъчно е, за да спра Виктор. Но не е единственият ми спомен за нея.

Седем. Останалите наблюдатели изпадат в масова паника, щом нов импулс раздира тавана. Градя структура от спомените си за Пени. Някои са толкова тънки, че се ронят по ръбовете, когато ги вдигам. Возене в такси в дъжда, градски светлини се сливат ярки като мокра боя в ореол около профила ѝ. Но някои са здрави и дебели като тухли. Книжарницата ѝ, Пени чете роман на столче, твърде погълната, за да погледне към клиента, появил се току-що, за да промени живота ѝ. Семейният ми дом, вечерята, която започна толкова добре и свърши толкова зле. Залата, където произнесох словото си, готов да рискувам всичко, защото вървах стиснал нейната ръка. Вратата на апартамента ѝ, изражението на лицето ѝ, когато разбра, че Джон е сгрешил, казвайки, че никога няма да се върна. Точно този е твърде тежък, за да се вдигне. Нощта, когато се срещнахме, кухнята ѝ, първата ни целувка. Този спомен би могъл да понесе всяка тежест. Виктор е войник и знае как да се бие. Но аз съм архитект. Знам как да строя.

Шест. Ръката на Лайънъл се изприщва, космите на лицето му пламват, върхът на носа му гори. Когато затръшвам структурата около Виктор, той се хвърля към нея, очаквайки да пробие с груба сила. Но тези спомени са направени от нещо различно.

Пет. Урсула гушва Джером, щом той изпада в шок. Докато съм зает със затварянето на Виктор, Джон овладява Том и нямам представа какво ще го накара да направи. Продължавам да добавям спомени в затвора на Виктор, толкова много, колкото мога да намеря, и той не може да измисли как да пробие през тях. Защото Виктор няма Пени. Не знае какво ти дава това да обичаш някого, както аз я обичах.

Четири. Това е моментът, от който толкова се гордеех, когато проявих хладнокръвие под напрежение. Само че сега знам, че Джон е този, който прекъсва когнитивната парализа и животинския ужас на Том. Което е логично. Том никога не е бил смел. Беше безскрупулен, а в определени обстоятелства безскрупулността може да прилича на смелост. Но Том не беше от онези, които ще съберат всичко в юмрука си и ще спечелят деня. Не вярвам на Джон, но той е този, който кара Том да се задвижи.

Три. Том изтиква Лайънъл встрани от Двигателя. Или всъщност Джон го прави. Виктор побеснява от гняв. Но защо Джон не дръпва лоста и да свърши всичко това? Защо се наслаждава на безумния приток на адреналин, изригнал, когато избухта Лайънъл? И тогава, тъй като всички сме заедно в този ум, разбирам — Джон изобщо не държи да спре разтапянето. Той иска просто да нарани Лайънъл заради това, което той причини на семейството ни. Не съзнавах, че Джон изпитва такава силна, отмъстителна вяръност. Но ако не го спра, той ще убие Лайънъл Гьотрайдер в миналото, за да не може никога да стане мъжът, застрашаващ онези, които обичаме.

Две. Синя мълния поразява Том, изпича апарата за пътуване във времето и задейства аварийния протокол за връщане. Остава ми една секунда, за да дръпна лоста нагоре. И най-сетне разбирам какво трябва да направя. Престъплението на Том, заличаването на цял свят и всички в него, е неизчислимо по-тежко от всичко, което направиха Виктор или Джон. Никога не мога да си простя за това. Дори сега ме притиска надолу тази планина от съжаление. Не искам *никого* от тях в мен. Не искам злобата и безутешността на Виктор, нито наглостта и отчуждеността на Джон, но също така не искам навъсената пасивност и голото равнодушие на Том. Искам да бъде пречистен от всички тях. Искам в мен да няма нищо, което да не е светло, чисто и добро. Но разбира се, това не е реално. Това става, когато си статуя на градски площад, оголен от всякаква човешка украса, която не може да бъде изваяна в бронз. Това, което пришива в едно всички мои спомени за Пени, е изумителното чувство, че съществува някой, за когото не е нужно да съм каквото и да било, освен това, което съм. Това е, което може да направи за теб любовта, ако ѝ позволиш — да построи личност от всички твои счупени парчета. Шевовите, *белезите* просто доказват, че си го заслужил. И преставам да се мъча да задържа всички тези версии на самия мен отделени. Вместо това ни правя едно цяло. Освобождавам Виктор, но вместо да се бия с него, събирам ни в едно. Джон не разбира, че това предстои, докато не става твърде късно и той също е притеглен в нас. Том няма представа какво става в главата му, но и не ни е нужно да има. Ние владеем.

Едно. Издърпваме нагоре активирация лост на Двигателя точно когато сме запокитени като бумеранг обратно към настоящето. Единственото настояще, което изобщо ще бъде.

132.

Пронизва ме смразяваща тревога, че ще се събудя в болницата, след като съм колабирал на строителния обект на Джон, и ще бъда принуден да преживявам цялата тази последователност отново и отново и отново, в безкраен цикъл. Но точно този екзистенциален ужас ми е спестен. Това финално пътуване във времето е с мигновения апарат на баща ми, тъй че не съм натикан в нови петдесет години паралитично самонаблюдение. С рязък блясък на светлина и грохот в ушите, се връщам в 2016. Чак сега истински оценявам гения на баща ми в сравнение с този на Лайънъл.

От изуменото изражение на лицето на Лайънъл, застанал точно пред мен, става ясно, че не е изтекло почти никакво време. Всичко е точно както когато напуснах, само дето не държа машината на времето.

— Не подейства — казва Лайънъл.

— Подейства — отговарям.

— Вие се върнахте?

— Да.

— Но аз все още съм тук.

— Точно така, Лайънъл. Ние успяхме. Спасихме света.

Прегръщам го. Тялото му се сковала и аз се притискам в него, обгръщам го с ръце.

— Не — казва Лайънъл. — Ще опитате отново.

Очевидно не прегърнах Лайънъл, защото ми беше липсвал. Направих го, за да се доближи достатъчно и да зацепя един нерв в лакътя му, отправящ стрели на болка към врата му, докато откъсвам от китката му устройството, с което командваше системите, да го пусна на пода, да го стъпча и размажа деликатните механизми под петата си.

Трябва да има вградена алармена система, защото веднага щом се откъсва от китката му, охранителната врата се отваря рязко и Вен, дебеловратият шофьор, нахлува с извадения си полуавтоматичен пистолет.

Обръщам светкавично Лайънъл пред мен като жив щит и леко го тласкам към Вен, тъй че той прави неволна, колеблива стъпка напред, за да запази равновесие. Вен трепва, несигурен дали основният му източник на доходи всеки момент ще се забие по очи на пода.

Използвам моментното му колебание, за да се хвърля към него странично, за да съм по-малка мишена. Нямам идея откъде знам това. Вен измества прицела, но е твърде късно.

Ръката ми се вкопчва в неговата, хванала пистолета, извива оръжието настрана от мен, чупи пръста му на спусъка, докато в същото време забива лакът в носа му и разбива хрущяла.

Другата ми ръка се стяга около врата на Вен и с рязко извиване прекъсвам мускулния достъп до гръбнака му.

Краката на Вен поддават и в съзнание, но временно парализиран, той се свлича на пода, оставяйки пистолета у мен. Кръв потича от счупения му нос, но той не може да движи нищо под раменете си, тъй че само потръпва като заклещен паяк.

Опирам дулото на пистолета в челото на Лайънъл.

Всичко това отнема, примерно, две секунди, и въпреки че аз съм този, който го направи, изглежда невероятно нагло.

Оказва се, че интегрирането на Виктор в съзнанието ми дава достъп до неговото дивашко постапокалиптично военно обучение за оцеляване. Което открива някои интересни възможности относно бъдещи житейски избори, но точно сега ме интересува само едно — да се погрижа за безопасността на Пени и семейството ми.

Обувката ми е на врата на Вен, пистолетът е притиснат толкова силно в челото на Лайънъл, че оставя белег.

— Чакай — казва Лайънъл. — Беше твоя идея. Не помниш ли? Ти ми каза да го направя да изглежда така, сякаш съм ги отвлякъл. Каза, че ще ти трябва мотивация. Те са в безопасност и невредими. Дори Вешлер, жената, Пенелопе, беше имитация. Наех един хонконгски режисьор да заснеме цялото нещо. Мисли, че е за японско риалити шоу.

— Другата времева линия не съществува — казвам. — Окончателно. Едва спасих *тази* реалност.

— Не — казва той. — Това не може да е моят живот.

— Това е.

— Но аз го похабих целия — казва Лайънъл.

— Ти построи машина на времето, Лайънъл. Ти си най-великият научен ум, живял някога.

— Не я построих аз. Копирах я.

Кимва ми предпазливо към малка ниша в стената. Извивам обувката си в гърлото на Вен, докато загуби съзнание, след което посочвам с оръжието. Лайънъл куцука дотам — онова устройство на китката командва правилното действие на гривните на краката му, тъй че без него стъпките му са треперливи и несигурни. В нишата има малък метален сандък с генетичен скенер, който го отваря само за Лайънъл.

Вътре е машината на времето.

— Ти ми остави това на 13 юли 1965. Не знам дали искаше да го направиш, но... остави я. Разбрах, че не бих могъл просто да я използвам сам. Щеше да е катастрофално за реалността, каквато я познаваме. Но не бях в положението да построя машина на времето от нищо. Беше *невъзможно*. Затова разглобих тази. Част по част. И измислих как да произведа всички компоненти. Постарах се да не мамя. Не произведох нито една от частите, преди да е станала технически съвместима със съвременната наука. Когато се натъкнех на непреодолимо препятствие, да, повеждах световната технология дотам, където ми беше нужно. Точно затова продавах свои изобретения. Не за пари. От необходимост. Ти така и не ми каза колко дълго ще трябва да те чакам.

— Ти така и не ми каза колко ще ми отнеме пътуването назад. Петдесет и една години, Лайънъл. Бях заклещен на място за петдесет и една години.

— Да — казва той. — Е, предполагам, че и двамата бихме могли да дадем на другия малко повече информация. Да избегнем малко болка.

— Тъй че цикълът е затворен — казвам. — И никога повече не го отваряме.

— Не, ако ти не искаш да опиташ отново — казва Лайънъл. — Аз ще го направя.

— Не знаеш, че бяхме на косъм да унищожим всичко. *Този живот*, който мислиш, че си похабил, така изглежда спасяването на света.

— Но аз не направих нищо. Копирах себе си. Аз съм измамник.

— Мама веднъж ми каза, че това е тайната на живота. Всички мислим, че сме измамници. Всеки импровизира.

— Прекарах повечето си живот заклещен в онтологичен парадокс и се очаква просто да се примиря с това?

— Да. Заради останалия свят.

— Какво ме интересува останалият свят?

— Тогава просто дръж на себе си и Урсула. Това е най-доброто, което получаваш. Един живот на обич помежду ви, макар объркан, таен и труден, наистина ли е толкова по-лошо от никакъв?

— В онзи, другия свят, поне щях да бъда герой.

— Лайънъл, все още можеш да бъдеш.

Не разбира, естествено. Но ще му покажа. А след това ще покажем на всички.

133.

Вижте, никога не съм писал книга преди и се извинявам, ако го направих грешно, особено тук в края. Случва се много повече, но имам чувството, че вече ви отнех твърде много време, затова ще приключа толкова ефикасно, колкото позволяват ограничените ми дарби.

Оставих Лайънъл да съживи Вен и типът изглеждаше забележително равнодушен от цялата тази работа. Може би когато си шофьор и бодигард на един усамотен гений милиардер, това е правилната професионална характеристика. Откара ни до къщата на Лайънъл и направихме някои приготовления за пристигането на мама, тате, сестра ми и Пени от летището. Един обикновен полет от Торонто до Хонконг отнема около петнайсет часа, но разбира се, личният самолет на Лайънъл беше конструиран да го направи за една четвъртина от това време.

С Лайънъл беше настъпила промяна. Изглеждаше *облекчен*, че не му се налага повече да привежда в действие сложния си свръхплан, но и изглеждаше някак си отчаян от това. Беше изненадващо податлив, готов да ме следва натам, накъдето го поведе. Което беше шантаво, естествено, но разбира се, от друга страна, аз бях този, който му даде сложния свръхплан преди всичко. Аз му казах какво да прави още в 1965 и той прекара следващите петдесет години, правейки го. Възрастта му вече личи, сякаш целеустремеността бе държала тялото му под контрол и без нея от плещите му беше паднало нещо жизненоважно, оставяйки зад себе си един много уморен деветдесет и три годишен мъж.

Семейството ми и Пени бяха докарани в къщата все още в безсъзнание и съживени с някаква безцветна пара без миризма, която противодейства на газа, който ги беше приспал. Точно както Лайънъл ме беше уверил, бяха непокътнати, включително Пени.

Имаше известно объркване и раздразнение, когато се събудиха на другия край на света. Грета бе осенена от много силното чувство, че би трябвало да шибне някого в лицето, но не беше сигурна дали това да е

брат й, търпеливият бодигард или старецът. Мама искаше да се обади на полицията, на консула, или на който там се занимава с международните отвлечения. Татко имаше много въпроси за това как са стигнали до Хонконг толкова бързо. Пени не каза нищичко.

Представих им Лайънъл Гьотрайдер.

Това привлече вниманието им. Двамата с Лайънъл им описахме накратко какво се случи, откакто ме видяха последния път. Положиха усилие да го проследят, но както съм сигурен, че сте напълно наясно, не е лесно да задържиш в главата си целия този боклук с пътуването във времето, особено когато накрая, след голямото ми героично постижение, се оказа, че опазих света точно такъв, какъвто винаги го бяха познавали. Трудно е да се справиш с онова, което е могло да бъде, когато единственото, което ти е познато, е това, което вече е.

Ключът се оказа самата къща на Лайънъл — тя доказа, че техноутопичният свят, който им бях описал, не е просто юношеска фантазия, процедила се през нервен срив. Беше реална, беше цялата около тях и беше доста страхотна.

Лайънъл показва на мама, тате и сестра ми многото си екстравагантни изобретения, но усещах, че интересът на Пени заглъхва. Тя не се интересува много от джунджурии. Харесва книги, направени от хартия и лепило, възглавници, натъпкани с пух, столове, направени от дърво и гвоздеи, плодове, отгледани в кадифена пръст, целувки с някого, когото обичаш.

Стояхме до стена от прозорци с изглед над ръждивите стръмнини към плискащите се белогриви вълни на Южнокитайското море. И говорехме.

Това е друго, което Пени харесва — говоренето. И слушането. Премислянето. Обсъждането на гледни точки. Усилието да разбереш.

Много изгубих в десетилетията, които прекарах, пътувайки към миналото, особено какво е чувството да си свързан с друго човешко същество. Бях заровен дълбоко, запечатан в бетон, заключен в стоманен сандък, изстрелян в открития космос, замразен на леден блок, обездвижен, притеглен в горящото ядро на Слънцето. Имах чувството, че си е отишло завинаги.

Нужни бяха десет секунди с Пени, за да го намеря отново. Тя ме погледна и ето го.

134.

На остров Хонконг правят някои много хубави залези, а този беше разпръснал розови и портокалови цветове по водата.

— Вярвам ти — казва Пени. — За всичко, което си струва.

— Много струва.

— Но не знам дали е достатъчно.

— Начало ли е поне?

— Поне е начало.

— Добре.

— Разбира се — казва тя, — възможно е всичко това да е заплетена шашма, която много старателно си спретнал, за да ме подлъжеш отново да се влюбя в теб. Но ако е, поне показва креативност.

— Когато казваш *отново* да се влюбиш в мен, значи ли това, че си ме разлюбила?

— Да — казва Пени. — Е, не знам. През повечето време.

— А сега?

— А сега е по-сложно — казва тя.

— Не мога да променя случилото се. Имам достъп до *машина на времето* и все пак не мога да го променя. Плюс това ще се наложи да обяснявам как реалността е като крем брюле, а това едва ли ще помогне на каузата ми. Вярвам, че част от мен е изчезнала, но разбирам, че уверенията ми не са достатъчни. Мога да се извинявам до последния си ден и ще го правя, ако ми позволиш, но най-добрият начин, който мога да измисля, за да върнем онова, което имахме, е да ти показвам всеки ден от живота ни, че онова, което ти се случи, няма никога повече да се случи. Но ако наистина чувстваш, че не можем да се върнем, че онова, което имахме, е изгубено завинаги, ще го приема. Наистина. Само да знам, че си в безопасност и жива, ще трябва да ми е достатъчно.

— Мда... не това имах предвид под *сложно*.

— Добре.

— Бременна съм — казва Пени.

— В смисъл с бебе?

— Да. Бременна в смисъл с бебе.

— Странно... защото току-що сам спасих пространствено-времевия континуум, човешката цивилизация и самата реалност, и все пак това е най-хубавото нещо, което се е случило за целия ден.

Пени се вира навън през прозореца. Слънцето вече е наполовина погълнато от хоризонта, горещият диск се разтапя в хладното море... отива си, отива, няма го.

— Трябваше да съм там, когато си го разбрала — казвам.

— Беше доста зает да спасяваш света.

— Самата реалност.

— Не позволявай да ти се набива в главата — казва тя. — Никой извън тази стая изобщо не знае какво се случи. Всъщност единственото, което направи, беше да *не* прецакаш реалността още повече, отколкото последния път. Тъй че хайде да го даваме по-леко с това за спасителя, пътуващ във времето.

— Знаеш ли, в друга реалност съм този, да кажем, зъл апокалиптичен воин.

— Искаш ли да го задържим?

— Никога не съм искал нещо повече.

— И аз май чувствам същото.

— Пени, съжалявам.

— Аз също. И не казвай за какво. Защото, повярвай ми, усъмних се в теб до дъното на душата си. Имах някакви гадни, отмъстителни, мрачни мисли за теб. И е трудно да залича всички и да се държа така, сякаш никога не ги е имало. Но бих искала да опитам.

— И аз.

Почти съм приключил с разказването на тази история, а изобщо не съм достатъчно силен автор, за да предам какво е усещането да целуна истинската, неоспорима любов на живота си след петдесет и една години, тъй че ще се опитам да го кажа простичко: усещането е наистина добро.

Ето какво Пени не казва. Какво никога няма да каже. Какво никога няма да обсъдим, нито веднъж, никога. Тя не знае кога точно сме заченали нашето бебе. Бяхме току-що увлечени и нехайни за „кога и къде“ в интимността ни. Може да е било в един или два, или три, или

четири случая. И може да е било онзи път с Джон. Генетично е без значение. Психологически, нямам идея. Може би е без значение. Може би е нещо чудесно, произтекло от нещо ужасно. Може би това е един егоистичен начин да го поставя в рамка. Може би съм негодник да мисля, че мимолетният, неуловим миг на зачеване на нещо толкова значимо и ежедневно като началото на един човешки живот, би могъл да има каквото и да било влияние над това кой ще бъде детето ни. Може би трябва просто да млъкна, по дяволите, и да му се радвам. Може би ще го направя.

135.

Ето как започва бъдещето.

Татко ще проучи изчерпателно техническите спецификации на Двигателя Гьотрайдер и това, което ще открие, ще го побърка. Въпреки че, знаете, аз вече му казах какво може да прави. Разликата между фантазиите на вероятно психически разстроения му син и действителната машина, излъчваща зета-джаули чиста енергия, ще се окаже неизненадващо огромна. Татко ще е убеден, че носим отговорност да я обявим на света колкото може по-скоро, тъй като е един от най-великите научни пробиви в човешката история.

Като група, ще изберем по-разумен подход.

Ще учредим компания. Аз, Пени, Грета, мама и татко ще споделим 50,1 процента, по 10,02 процента на всеки, а Лайънъл ще вземе 49,9 процента, които ще прехвърли на Ема в деня, в който Джером умре. Въпреки че Лайънъл няма да иска нищо повече от това да потвърди бащинството си, ще зачете желанието на Урсула съпругът ѝ никога да не научи истината. Поне не със сигурност.

Грета ще възрази, че светът, в който Лайънъл щедро направи Двигателя достъпна технология за всеки, разполагащ с необходимите средства, за да построи такъв, е свят отдавна изчезнал. При корпоративния контрол и политическата корупция, окопали се още пет десетилетия в глобалната цивилизация, ще се наложи да се справим с въвеждането на тази епохална технология с много повече предпазливост, отколкото прояви другият Лайънъл на смъртното си ложе в 1965 г.

Грета е започнала да чете много, откакто ѝ отнеха предишната компания заради излишък на претенциозно чувство за превъзходство и липса на бизнес проницателност, черти, за чието премахване се труди много упорито. Особено е завладяна от един френски философ на име Пол Вирилио, който пише за „Злополуката“ — идеята, че всеки път, когато въвеждаш нова технология, въвеждаш и злополуката на тази технология, тъй че имаш отговорност да предвидиш не само доброто,

което тя прави, но и лошото, което може да причини, не само блясъка, но и разрухата.

Споменах преди за тази идея, но там, откъдето идвам, беше дефинирано другояче. Може би никоя идея не е изобщо изгубена. Може би просто чака някъде във въртопа някой друг да я измисли.

Складът на Лайънъл е оборудван за масово производство на двигатели и започваме да го правим веднага. Всички компоненти са налице, но разбира се, не искаме никакви катастрофални повреди. Ще трябва да са напълно безупречни. За щастие, Лайънъл имаше много време да ги усъвършенства.

Татко ще използва периода на производство и изпитание, за да напише книга, първата след толкова много оклеветения му, изпъстрен с каламбури наръчник по пътуване във времето. Той с радост ще разбере, че Лайънъл всъщност го е чел, и двамата ще прекарат много нощи, увлечени в тайнствени, непроницаеми дискусии както по теоретичната наука, така и за практическите ѝ приложения. Книгата ще бъде за Лайънъл, за неговия живот, неговия труд, как Двигателят се появи и какво означава той за света. Ще пропусне няколко ключови лични подробности. Бихме искали да променим света, без да нараним никого. Ще се окаже една от най-продаваните биографии, публикувани някога. Каламбурите ще са много малко.

Целта на компанията ще е да направим технологията свободно достъпна за всички, безплатно. Но Грета ще ни убеди да сме предпазливи, поне в началото. Ще се намерят твърде много хора, които ще възприемат това, което правим, като екзистенциална заплаха. Тъй че ще трябва да ги свалим от борда.

Грета ще има план. Убедена е, че парите са условност, понеже имат власт само защото хората им придават власт, като оживяла масова халюцинация, голем от безброй нули. Ще прегърнем тази условна власт и ще я използваме — за да изкупим всяка компания, която би могла да ни застраши. За това ще трябва няколко трилиона долара. Но една машина, която произвежда неограничена енергия, е също така система за доставка на неограничено богатство.

Грета ще се окаже брутално агресивен административен корпоративен директор. Докато подготвяме пускането на Двигателя, тя ще отработи врътките в дългосрочната си стратегия за снабдяване на

пазара със стабилен поток от изобретателски джунджурии, с които Лайънъл беше обзавел дома си.

Интересът на мама във всичко това ще се окаже политически. Ще мисли за един прост резултат — никога повече война, никога. Ще види Двигателя не като неограничена енергия или неограничени пари, а като машина за неограничен мир. Иска всяка личност на планетата да е свободна да чувства това, което чувства, свита в кресло в един слънчев следобед, четейки роман, написан в друг век — да няма никакви грижи. Ще се стреми да превърне този век в друг век, лош сън, от който човечеството най-после се е събудило.

Ще стане нашият енергичен политически оператор. Човек не би помислил, че кариера в академия ще я подготви за това, но се оказва, че учените са адски вманиачени и постигането на каквото и да било в университетска среда е толкова заплетено, глупаво и театрално, че за мама същинската политика е някак отпускаща в сравнение с него.

Лайънъл няма да има интерес да се намесва повече. Ще се интересува само от едно — да прекарва колкото може повече време с Ема Франкьор. Ще надживее Джером с осемнайсет месеца и ще умре с Ема до леглото си. Никога няма да я попитам как се е чувствала тогава. Тя е много затворена, а и бездруго не е моя работа.

Лайънъл ще живее достатъчно дълго, за да вземе Нобеловата си награда.

Двамата с Пени няма да имаме много голяма роля във всичко това. Няма да искаме такава. Пени ще роди детето ни и ще го отгледаме заедно. С нашия дял от неограничените финансови ресурси на Двигателя ще купим едно здание, ще го съборим и ще го построим наново. И после ще купим друго здание и ще го съборим и ще го построим отново. И ще правим това отново и отново и отново, докато парите продължават да идват, което значи вечно.

Не вярвам, че някога може изобщо да ми бъде простено за това, че заличих приятелите си от съществуване, но най-добрият начин, по който знам да ги почета, е тухла по тухла, по тухла. Всеки път, когато наливаме основите на ново здание, ще пиша имената на онези, които изгубих в мокрия цимент. Дейша. Ашер. Шао. Хестър. Меган. Табита. Робин. Пенелопе.

Ще преустроим света, двамата с Пени, сграда по сграда. Пени харесва неща, които може да докосне, и аз ще откроя, че и на мен ми

харесват. Ще открия, че това, което ме прави най-щастлив, освен Пени и детето ни, е да правя неща. Сграда. Семейство. Живот.

Няма да е бързо, променянето на света. Но имаме време.

136.

Както съм споменал много пъти, дойдох от света, който трябваше да имаме. Но напоследък мисля много за това. Дали е вярно или не.

Когато го обмислям сега, въпреки изумителните ми описания на всевъзможните му чудеса съм поразен от това колко разпознаваемо беше всичко. Имам предвид... хората живееха в сгради, имаха работа, купуваха неща, които им рекламираха, следваха модни тенденции, забавляваха се с развлечения, прожектирани на екрани, ядяха храна, пиеха течности, правеха секс, влюбваха се и скърбяха, раждаха бебета и ги отглеждаха както смятат за уместно, гласуваха на избори, понякога нарушаваха закони и се опитваха да дадат смислен принос за една цивилизация, която, да, подлежи на усъвършенстване, но като цяло си струва да бъде разпространявана. Цялото начинание, от горе до долу, щеше да бъде моментално интуитивно разбрано от всеки от тази 2016. Или — и това е мисълта ми — от нашата обща 1965.

Светът, от който дойдох, представляваше ускорена версия на човешката цивилизация, която се разви през ХХ век, предрешена от бедствията на Втората световна война и изстреляна още по-бързо по трасе, положено в двете десетилетия между 1945 и 1965 година. А след това просто продължи напред, технологията ставаше по-усложнена, по-безпогрешна, по-обширна, по-интегрирана, по... по... Но не беше *въобразимо* различна от бъдещето, мечтано след Пърл Харбър, Нормандия, Сталинград, Аушвиц и Хирошима.

Всъщност точно онези мечти я направиха реална. Ако бе съществувала технологията с невралните скенери, които да очертаят виртуална проекция на най-трескавите мечти на човечеството, за да дадат на хората нещо блестящо, жизнерадостно и утешително, с което да се събудят след мрачния пандемониум на военния кошмар, то щеше да изглежда точно като света, от който дойдох. И изглеждаше — активирано от Лайънъл Гьотрайдер на 11 юли 1965.

Като че ли колективното ни въображение престана да преразглежда представата за това, което цивилизацията би могла да бъде, фиксира един ясен модел и се захвана да работи, за да го осъществи. Това беше светът, който трябваше да имаме. Така че нямаше причина да се обмисля някакъв друг свят. Друга добре работеща дефиниция на идеология.

Тъй че, добре, каква е алтернативата? Ако светът *не трябва* да представлява зашеметяващо ускорение на техноутопичните фантазии на следвоенното поколение, тогава... какво? Между очевидната футуристична съдба и апокалиптичната разруха има ли друг път?

Седим около масата за вечеря, Пени и аз, и мама, и тате, и Грета, и Лайънъл, и — след смъртта на Джером — често и Ема, и говорим за това. Възможно ли е да мислиш извън кутията на своята идеология? Или *идеологията* е кутията, а ти трябва просто да се потрудиш да я отвориш? Може би е твърде късно за нас и най-доброто, което можем да направим, е да отгледаме поколение, по-малко оковано от демодирани мечти, свободно да си представи нещо... друго. Двамата с Пени също работим над това.

Трябва ни ново бъдеще.

137.

Написах всичко това по две причини.

Първата причина е Джон. Това е романът, който той искаше да напише. Аз се наложих над живота му и той никога няма да се върне, или поне все още не, тъй че изглеждаше коректно да направя това последно нещо заради него.

Защо изобщо държа да постъпя добре с Джон? Заради Виктор. Представата за мен и Виктор като ангел и дявол на раменете на Джон, като в стар комикс, е утешителна. Защото означава, че животът, който обитавам в света, който спасих, не е невъзвратно замърсен. Може би като всеки живот би могъл да тръгне и така, и така.

Морално, емоционално, онтологично не съм сигурен дали е важно кой всъщност е виновен за непростимите неща, които Джон направи. Трябва да поема отговорност, защото аз съм единственият останал. Ако Виктор е тумор, който отрязвах, това означава, че беше проблем с решение. Него го няма, така че хората, които обичам, са в безопасност. Всички имаме проблеми, за които бихме искали да вярваме, че могат да бъдат решени. Всички имаме части от себе си, които бихме искали да отрежем.

Знам, че романите не би трябвало да заявяват директно това, за което са. Но това не е роман. Това са мемоари. Затова, надявам се, е добре да призная, че има една основна идея във всичко това. Никога не съм претендирал за мъдрост, до голяма степен е било точно обратното на всяка стъпка по пътя, но ето за какво смятам, че е тази книга: няма такова нещо като живот, който е трябвало да имаш.

Разбира се, аз, общо взето, съм идиот, който има само някакви невъзможно кратки пристъпи на мъгливо прозрение, тъй че чувствайте се напълно свободни да смятате, че е за нещо съвсем друго.

Тя е за това, за което ви е нужно да е.

Втората причина си ти, Том.

Искам да знаеш защо двамата с майка ти ти дадохме името, което ти дадохме, и какво всъщност стана, в случай че по някакви причини

не мога да ти го кажа, не го направя или не искам. Довършвах това, когато можех, по малко всяка нощ, понякога с теб, спящ в ръцете ми, докато майка ти открадне няколко минути отдих между храненията. Опитвах се да уловя какво бе усещането тогава, за да ти е достатъчно интересно да го четеш, не по задължение и без да се объркваш, макар че ограниченията ми като писател вероятно са го направили по малко от двете.

И няма нищо лошо, наистина, ако не повярваш на нито дума от него, ако мислиш, че дори тази последна глава е една шантава преструвка, поредната странна шега на баща ти, претендиращ, че това е роман от спомени, след като очевидно е най-нелепата измислица. Кажете на приятелите си, че родителите ти са ти дали името на герой от полускалъпена история, която баща ти някога написа заради един сън, от който не е могъл да се отърси — но че отказа да го признае, че винаги взимаше шегата твърде насериозно, че настояваше до края, че всяка дума от нея е истина.

Работата е в това, че видях как излезе от майка си, и това промени живота ми. Всички други моменти, които го промениха, изглеждат толкова чисти и подредени, щом погледна назад. А това беше кърваво и шумно, пот и кръв и сълзи, и цял един живот с очите му, твоите очи, които вече приличаха на нейните очи, стиснати плътно, и устата му, твоята уста, която вече приличаше на моята уста, широко отворена, и Пени стиска ръката ми и ме поглежда, и аз стискам ръката ѝ и я поглеждам, и двамата знаем, че най-сетне започва. Светът, който трябваше да имаме. Беше ти.

През цялото време беше ти.

БЛАГОДАРНОСТИ

Трябва да понасяме глупаците с охота, иначе как можем да им помогнем да спрат да бъдат глупаци бе вдъхновено от нещо, което майка ми, Юдит Мастаи, често казваше. И по-същественото — как тя подхождаше към работата и живота си. Умря на 17 февруари 2001 г., тъй че така и не можа да разбере що за хора щяха да станат синът и дъщерите ѝ. Този роман е посветен на паметта ѝ.

Идеята за Злополуката е повлияна от трудовете на Пол Вирилио, особено „Открито небе“. Критиката на Грета на научната фантастика е повлияна от работите на Дениъл Куин, особено „Исмаил“.

Малко са хората в нечия кариера, които правят точно това, което кажат, че ще направят. Моят агент, Саймън Липскар, е един от тях и съм благодарен за незаменимото му напътствие. Благодаря на Мая Николич, Кати Стюарт, Силия Тейлър-Мобли, Тейлър Темпълтън, Джо Волпи и всички в „Райтърс Хаус“ за усилията им в моя подкрепа.

Тази книга бе написана с нула очакване, че изобщо би могла да се публикува, но благодарение на много хора в „Пенгуин Рандъм Хаус“, този песимизъм беше опроверган.

Благодаря на моя американски редактор, Мая Зив, която беше първата, сдобила се с тази книга, и — с много ум и още по-голямо търпение — ми помогна да я направя по-добра. Благодаря също на Бен Сивиър, Кристин Бол, Аманда Уокър, Алис Дарлимпъл, Ейлийн Чети и всички в „Дътън“.

Благодаря на канадския ми редактор, Ейми Блек, за проникателните ѝ напътствия при усъвършенстването на този роман. Благодаря също на Кристин Кокрън, Вал Гоу, Сюзан Бърнс, Мелани Тутино, Кристи Хенсън, Трейси Търиф и всички в „Дъбълдей“.

Благодаря на британския ми редактор, Джесика Лийки, за проникателните ѝ наблюдения и гореща поддръжка. Допълнителни благодарности на Алекс Кларк за редакторския му принос. Благодаря също на Луиз Мур и на всички от „Майкъл Джоузеф“.

Благодаря на издателите и преводачите, които носят тази книга на толкова много други езици и страни. Надявам се пътуванията да ми позволят да се срещна с всички вас лично.

Благодарен съм на Франк Вълдигър, Грег Педи-син и Карл Остън за годините приятелство, съвети и упорита работа. По-добър писател съм затова че ги познавам.

Разговори с Джонас Черник, Рон Кънейн, Джонатан Фисби, Зоуи Казан, Ана Левин и Зия Тонг ми помогнаха да оформя определени идеи в тази книга. Благодаря им. Марта Шарпи и Джонатан Тропър ми предложиха много ценни съвети за начинаещ романист. Благодаря и на тях.

Да си гимназиален учител по английски език може да е неблагоприятна работа. Но Мюриъл Денсфорд от гимназията „Сър Уинстън Чърчил“ във Ванкувър ме вдъхнови да видя някои книги, и то сам, по различен начин и се надявам, че споменаването на това прави работата мъничко не толкова неблагоприятна.

Благодаря на семейството ми — Моше Мастаи, Галит Мастаи, Талия Мастаи, Бил Морис, Мери Морис, и изобщо на всички със същото фамилно име или женени за някого с фамилното име, или роднински свързани с някого с фамилното име Мастаи или Морис.

Благодаря на съпругата си, Саманта Морис Мастаи, и на моите дъщери, Беатрикс и Франсез. Благодарение на тях съм съпруг и баща и благодарение на тях толкова много неща покрай този живот най-сетне имат смисъл.

В къщата на дядо и баба имаше един нисък рафт с подредени опърпани стари антологии с научна фантастика от 50-те и 60-те. Като дете, внимателно ги издърпвах, вирах се в чупливите корици и си мислех за възможните видове бъдеще, които тези художници и писатели си представяха, вече закрепено в моето далечно минало. Баба ми, Лиънър Фраймън, умря през 2004 г., а дядо ми, Милтън Фраймън, умря през 2006. Онази колекция от антологии сега е на един рафт до бюрото ми, където написах тази книга. Все още гледам кориците понякога.

Издание:

Автор: Илан Мастаи

Заглавие: Всички наши грешни дни

Преводач: Валерий Русинов

Година на превод: 2017

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2017

Тип: роман

Националност: канадска

Печатница: „Алианс принт“

Редактор: Евгения Мирева

ISBN: 978-954-655-781-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3624>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.